

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om sjömanspensioner samt till ändring av pensionslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en komplettering av den reform av den privata sektorns arbetspensionssystem som träder i kraft vid ingången av 2005. Avsikten är att sjömanspensionssystemet omfattas av motsvarande lagändringar, vilka inom den privata sektorns arbetspensionssystem genomförs från ingången av 2005 och att i lagarna görs vissa ändringar av teknisk natur.

De föreslagna ändringarna hänför sig till strävan att dämpa ökningen av pensionskostnaderna, trygga ett tillräckligt inkomstrelaterat pensionsskydd i framtiden samt att senarelägga övergången till pension med 2—3 år. Genom att revidera regeln för beräkning av pensionen går man in för att förenkla fastställandet av pensionerna samt säkerställa ett mer rättvist pensionsskydd inom olika yrkesbanor.

Det föreslås att pension enligt lagen om sjömanspensioner räknas ut på basis av lönen och tillväxtprocenten för varje enskilt år. Pensionsbeloppet påverkas sålunda av inkomsterna under alla åren i arbetslivet. Avsikten är att även inom sjömanspensionssystemet skall pension börja intjänas från och med att den försäkrade fyllt 18 år. Inom detta system tillväxer pensionen dock med 1,6 % per år av förvärvsinkomsterna och när den försäkrade fyllt 53 år stiger tillväxtprocenten till 2,0 %. Från 63 till 68 års ålder är pensionstillväxten 4,5 % av förvärvsinkomsten.

Det föreslås att invalidpensionen även inom sjömanspensionssystemet skall omvandlas till ålderspension när den försäkrade fyller 63 år. Om den försäkrade fortsätter arbeta, tillväxer pensionen fram till det att han eller hon fyller 68 år. Även deltidspension skall betalas fram till 68 års ålder. På grund av de särdrag som hänför sig till sjömanspen-

sionssystemet föreslås att en försäkrad inom detta system fortfarande skall ha möjlighet att få ålderspension vid s.k. sänkt pensionsålder.

Vidare föreslås att tiden för beräkning av pensionslönen för återstående tid ändras på motsvarande sätt som i lagen om pension för arbetstagare. För säkerställande av pensionsnivån för dem som länge har varit invalidpensionerade höjs invalidpensionerna med en av åldern beroende koefficient när fem år har förflutit från det att pensionen började. Det föreslås att den nya lönekoeficienten, där lönernas andel är 80 % och prisernas 20 %, och som säkerställer att det pensionsskydd som intjänats under alla åren i arbetslivet bibehålls, även skall tillämpas inom sjömanspensionssystemet. Bestämmandet av det pensionsskydd som tjänas in för oavlönade perioder ändras så att det överensstämmer med bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare.

Inom sjömanspensionssystemet förbereder man sig liksom inom den privata sektorns arbetspensionssystem på ökad livslängd genom en livslängdskoefficient, som tas i bruk från 2009.

Målet med den reform av pensionslagstiftningen som genomförs 2005 är att skapa förutsättningar för att sammanslå och förtydliga den privata sektorns arbetspensionslagar genom att förenhetliga bestämmelserna i olika lagar på ett så heltäckande sätt som möjligt och genom att i tillräckligt god tid säkerställa att en enhetlig arbetspensionslag fås till stånd.

Avsikten är att genom lagändringen göra bestämmelserna om de förvärvsinkomster som ligger till grund för pensionen mer åskådliga så att de motsvarar vedertagen till-

lämpningspraxis. Likväl skall den semesterersättning som betalas då ett arbetsförhållande upphör i motsats till nuvarande praxis alltid beaktas i de förvärvsinkomster för vilka intjänas pension.

I propositionen föreslås vidare att bestämmelserna om pension som tillväxer på basis av socialförsäkringsförmåner som betalas för oavlönade perioder preciseras. Dessutom föreslås att vissa andra ändringar av teknisk natur görs i de pensionslagar för den privata sektorn som träder i kraft vid ingången av 2005. Det föreslås att basåret för de penning- och gränsbelopp som avses i lagen skall vara år 2004.

I propositionen föreslås även att de återstående fordringar hos de arbetspensionsförsäkringsbolag som varit mottagare av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansas försäkringsbestånd dödas i samband med ansvarsfördelningen år 2005. Avsikten är att återbetalningen av medel för den kreditförsäkringsrörelse som övergått från Pensionskyddscentralen till Försäkringsaktiebolaget Garantia från och med 2005 sker i samband med den ansvarsfördelning som görs inom Pensionskyddscentralen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	7
1. Inledning.....	7
1.1. Lagstiftning och praxis.....	7
Fastställandet av sjömanspension	7
Allmänna drag för systemet	7
Återstående tid.....	10
Pensionslönen.....	10
Samordning.....	10
Indexbundenhet	10
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	10
2.1. Mål och medel	10
2.2. De viktigaste förslagen år 2005.....	11
Ändringar gällande invalidpensionen.....	11
Ändringar gällande regeln för beräkning av pensionen	12
Samordning.....	13
Lönekoeficienten	13
Förberedelser inför en ökad förväntad livslängd	13
Pensionens tillväxt för oavlönade perioder	13
Ändringar gällande index	14
Ansvarsfördelningen	14
Aspekter på ikraftträdandet av SjPL	14
Beloppet av pension enligt SjPL som intjänats före utgången av 2004	14
Skyddsbestämmelse gällande förtida ålderspension	16
Ändring av pension enligt SjPL till ålderspension	17
Ändringar gällande arbetslöshetspension	17
Individuell förtidspension	17
Deltidspension.....	17
Barntillägg.....	18
Ikraftträdandet av lön för återstående tid	18
Förhöjning gällande invalidpensioner	18
2.3. Ändringarna i 2005 års pensionslagstiftning (633—644/2003).....	18
Pensionsgrundande förvärvsinkomster	18
De ändringar av arbetspensionsskyddet inom den offentliga sektorn och sjö- manstjänsten som träder i kraft vid ingången av 2005	18
Invalidpension.....	18
Ålderspension.....	19
Oavlönade perioder och fortsatt tillväxt	19

Deltidspension.....	20
Förvärvsinkomsternas inverkan på invalidpensionen	20
Basårnivån i fråga om penning- och gränobelopp	20
Sakkunnigläkare.....	20
Övriga ändringar.....	21
Ändringarna i folkpensionslagen och familjepensionslagen.....	21
Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.....	22
2.4. Pensions-Kansa	22
2.5. Kreditförsäkringsverksamhet	23
3. Propositionens verkningar.....	23
3.1. Ekonomiska verkningar.....	23
3.2. Bedömning av könsrelaterade verkningar	24
4. Beredningen av propositionen	24
DETALJMOTIVERING.....	25
1. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	25
1.1. Ikraftträdelsebestämmelsen.....	37
1.2. Lagen om pension för arbetstagare.....	42
1.3. Lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	60
1.4. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga ar- betsförhållanden	62
1.5. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	64
1.6. Lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grup- per av arbetstagare.....	64
1.7. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.....	65
1.8. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	65
1.9. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare.....	69
1.10. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	70
1.11. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	71
1.12. Lag om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av sta- tens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	72
1.13. Lag om ändring av folkpensionslagen	73
1.14. Lag om ändring av familjepensionslagen	73
1.15. Lag om betalning av fordringar som innehas av de pensionsanstalter som övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa	74
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	74
3. Ikraftträdande.....	74
4. Lagstiftningsordning	74

LAGFÖRSLAGEN	75
om ändring av lagen om sjömanspensioner	75
om ändring av lagen om pension för arbetstagare	96
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	109
om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	112
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.....	115
om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare	116
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare	117
om ändring av lagen om pension för företagare	118
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare	121
om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	123
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	125
om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	127
om ändring av folkpensionslagen.....	129
om ändring av familjepensionslagen.....	131
om betalning av fordringar som innehas av de pensionsanstalter som övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa	132
BILAGA	133
PARALLELLTEXTER	133
om ändring av lagen om sjömanspensioner	133
om ändring av lagen om pension för arbetstagare	185
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	214
om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	220
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.....	226
om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare	228
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare	230
om ändring av lagen om pension för företagare	232
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare	238
om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	241

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	245
om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	248
om ändring av folkpensionslagen.....	251
om ändring av familjepensionslagen.....	254

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Vid ingången av 2005 träder den nya pensionslagstiftningen (634—644/2003) i kraft. Avsikten med den är att trygga arbetstagarna och företagarna ett tillräckligt inkomstrelaterat pensionsskydd även i framtiden. Regeln för beräkning av pensionen revideras så att den ger ett mer rättvist pensionsskydd inom olika yrkesbanor. Avsikten är att pension skall intjänas i allt förvärvsarbete och att försäkringspremie skall betalas för allt sådant förvärvsarbete på grundval av vilket pensionen tillväxer. Utöver målet att senarelägga övergången till pension går man in för att anpassa pensionssystemet till den kontinuerligt ökande genomsnittliga livslängden så, att en del av ökningen tar sig uttryck i att tiden i arbetslivet förlängs. Reformens mål framgår av regeringens proposition RP 242/2002 rd samt de avtal som arbetsmarknadens centralorganisationer ingått den 12 november 2001 och den 5 september 2002.

Enligt regeringsprogrammet genomför regeringen de åtgärder som statsmakten har förbundit sig att vidta i samband med arbetsmarknadsorganisationernas inkomstpolitiska avtal och andra uppgörelser gällande arbetslöshetsskyddet och pensioner. Regeringen har som mål att trygga medborgarnas fullödiga deltagande i arbetslivet, medverka till att tiden i arbete förlängs, förbättra samordningen av arbete och familjeliv samt jämlikheten och göra arbetet mera attraktivt.

Grunden och målsättningen för en hållbar pensionspolitik utgörs enligt regeringsprogrammet av ekonomisk tillväxt, allmänt förtroende för ett hållbart system och strävandena att få människor att orka längre i arbetslivet. Folkpensions- och arbetspensionssystemen bildar den lagstadgade basen för pensionssystemet.

Enligt regeringsprogrammet slutförs under regeringsperioden verkställandet av den reform av arbetspensionsförmånerna inom den privata sektorn som riksdagen godkände den 19 februari 2003. Reformerna utsträcks till varje sektor på lämpligt sätt så att de även gäller de övriga förvärvspensionerna.

Om revideringen av pensionslagstiftningen inom den offentliga sektorn från ingången av 2005 avläts separata regeringspropositioner. Enligt målen i regeringsprogrammet skall man dock i fråga om arbetspensionsbranscherna inom den privata sektorn i tillräckligt god tid kunna bereda sig på att införliva olika arbetspensionslagar som gäller sektorn och på att utan störningar utveckla de informationsförvaltningssystem som följer av detta. Endast så kan målen i de lagar som riksdagen godkänt inom ramen för nämnda reform garanteras. Vid beredningen av den regeringsproposition som nu avläts har de föreslagna författningarna därför utformats så, att även ändringarna av pensionslagstiftningen inom den offentliga sektorn genomförs från ingången av 2005. Med tanke på arbetslivet och i synnerhet arbetstagarna är det ytterst viktigt att man i tillräckligt god tid kan förbereda sig på de ändringar som sker inom pensionssystemen.

1.1. Lagstiftning och praxis

Fastställandet av sjömanspension

Allmänna drag för systemet

Lagen om sjömanspensioner (72/1956, SjPL) tillämpas på arbetstagare som utför i sjömanslagen nämnt arbete på finskt handelsfartyg i utrikesfart. Ett fartyg är finskt och berättigat att föra finsk flagg, om det till mer än sex tiondedelar ägs av finska medborgare eller en finsk sammanslutning.

I fråga om isbrytare tillämpas SjPL endast på arbetstagare i arbetsförhållande.

Ett fartyg i utrikesfart kan under de villkor som anges i lagen införas i handelsfartygsförteckningen, som förs av sjöfartsverket. I fråga om fartyg som är inskrivna i handelsfartygsförteckningen tillämpas SjPL på finska medborgare och på utlänningar som är fast bosatta i Finland. I fråga om andra utlänningar tillämpas SjPL endast om de internationella avtal som Finland har ingått förpliktar till detta.

Om ett utländskt fartyg hyrs till Finland i huvudsak obemannat, tillämpas SjPL endast på de arbetstagare som står i anställningsförhållande till ett finskt rederi eller av denna anlitad annan arbetsgivare. Om ett finskt fartyg uthyrs till utlandet i huvudsak obemannat, tillämpas SjPL endast på de arbetstagare som står i anställningsförhållande till fartygets ägare eller av denna anlitad annan arbetsgivare.

I SjPL skiljer sig pensionsbestämmelserna för befälet och manskapet från varandra. Inom vardera gruppen tillämpas en egen allmän pensionsålder och en intjänad pensionsålder. Med allmän pensionsålder avses den ålder vid vilken alla som hör till nämnda grupp har rätt att gå i ålderspension oberoende av tiden i sjötjänst. För att kunna gå i pension vid intjänad pensionsålder krävs att arbetstagaren har en viss mängd sjötjänst som omfattas av SjPL, att arbetstagaren är i SjPL-tjänst fram till pensionsåldern och att arbetstagaren under de senaste tre åren före uppnåendet av pensionsåldern har varit i SjPL-tjänst minst 18 månader.

Den allmänna pensionsåldern för befälet är 65 år och den intjänade pensionsåldern 60—65 år beroende på tiden i SjPL-tjänst. Den intjänade pensionsåldern räknas ut med en månads noggrannhet så, att från 65 års ålder dras av de månader i SjPL-tjänst som överskrider 300 månader. För att kunna gå i pension vid 60 års ålder krävs 360 månader (30 år) SjPL-tjänstgöring.

Den allmänna pensionsåldern för manskapet är 65 år och den intjänade pensionsåldern 55—65 år beroende på tiden i SjPL-tjänst. Den intjänade pensionsåldern räknas ut med en månads noggrannhet så, att från 65 års ålder dras av de månader i SjPL-tjänst som överskrider 300 månader.

För pensionering vid 55 års ålder krävs en SjPL-tjänstgöring på 420 månader (35 år).

Förtida ålderspension kan beviljas högst fem år i förtid, dock inte före arbetstagaren fyllt 55 år. Tidigareläggningen räknas från den allmänna pensionsåldern eller från den pensionsålder som intjänats före pensioneringen.

Beviljande av invalidpension förutsätter att sjöfararens inkomstmöjligheter på grund av sjukdom, lyte eller skada har nedsatts med

minst en tredjedel och att arbetsförmågan varar minst sex månader. Pensionen beviljas som full pension, om inkomstmöjligheterna har nedsatts med mer än två tredjedelar och som deltidspension till ett belopp som motsvarar hälften av beloppet för full pension, om inkomstmöjligheterna har nedsatts med minst en tredjedel.

Bestämmelserna om yrkesinriktad rehabilitering, rehabiliteringstillägg och rehabiliteringspenning motsvarar bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare (395/1961, APL).

Individuell förtidspension fastställs i SjPL enligt samma regler som i APL.

Familjepension fastställs i SjPL enligt samma regler som i APL. Ett undantag är dock specialbestämmelserna om efterlevande makar som är födda före den 1 juli 1955.

Arbetslöshetspension fastställs i SjPL enligt samma regler som i APL.

Bestämmelserna om deltidspension motsvarar bestämmelserna i APL. Ett undantag är dock de bestämmelser om definitionen på deltidsarbete som hänför sig till arbetstiden inom sjöfarten.

Begravningsbidrag betalas under de förutsättningar som anges i lagen till den efterlevande maken eller dödsboet i fråga om försäkrade som avlidit före 67 års ålder eller personer som fått ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension.

Om den försäkrades SjPL-anställning har upphört innan åldern för ålderspension uppnåtts eller om mer än ett år har förflutit mellan det att anställningen upphörde och arbetsförmågan började är den försäkrade berättigad till pension enligt fribrev. Då inträder rätten till ålderspension dock när den försäkrade fyller 65 år. Invalidpension beviljas en person, vars arbetsförmåga på grund av sjukdom uppskattas vara nedsatt med minst två femtedelar under minst ett års tid. På basis av fribrev beviljas även arbetslöshetspension samt familjepension. Begravningsbidrag betalas inte efter personer som får pension enligt fribrev eller personer som är berättigade till sådan pension.

I fråga om finansieringen avviker SjPL-systemet från de övriga systemen inom den privata sektorn. Sjömanspensionskassans utgifter täcks så att både de försäkrade och re-

darna betalar 10 % av sina löner till kassan. Staten betalar en tredjedel av pensionerna.

Enligt SjöPL tillväxer pensionen särskilt för varje anställningsförhållande med 1/6 % per månad av den pensionsgrundande lönen för anställningsförhållandet, dvs. med 2 % per år. Pensionstillväxten har graderats för den återstående tiden samt för den tid under vilken arbetstagaren har fått invalidpension som omfattar återstående tid. Fram till att arbetstagaren fyller 50 år är tillväxtprocenten 1/6 % per månad, dvs. 2 % per år, från 50 till 60 års ålder 17/120 % per månad, dvs. 1,7 % per år och efter att den försäkrade fyllt 60 år är den 13/120 % per månad, dvs. 1,3 % per år. Pension som intjänats i olika anställningsförhållanden och eventuell pension för återstående tid räknas ihop. Beloppet av pension som räknats ut och beviljas enligt detta kan uppgå till högst 50 % av den genomsnittliga månadslönen för de 10 sista åren i sjötjänst (SjöPL-huvudregeln).

Sjöfarare har dock garanterats en pension som motsvarar minst pension på APL-nivå (APL-garantiregeln). Pensionen tillväxer särskilt för varje anställningsförhållande med 1/8 % per månad, dvs. med 1,5 % per år, och vid ingången av det år då arbetstagaren fyller 60 år med 5/24 % per månad, dvs. 2,5 % per år av den pensionsgrundande lönen för anställningsförhållandet. Pensionstillväxten har graderats för den återstående tiden samt för den tid under vilken arbetstagaren har fått invalidpension som omfattar återstående tid. Fram till att arbetstagaren fyller 50 år är tillväxtprocenten 1/8 % per månad, dvs. 1,5 % per år, från 50 till 60 års ålder 1/10 % per månad, dvs. 1,2 % per år och efter att den försäkrade fyllt 60 år är den 1/15 % per månad, dvs. 0,8 % per år. Pension som intjänats i olika arbetsförhållanden och eventuell pension för återstående tid räknas ihop. Beloppet av den pension som beviljas kan vara högst 60 % av den i 8 § APL avsedda samordningsgrunden, dvs. av den högsta pensionsgrundande lönen för ett anställningsförhållande som varat minst ett år.

Såsom till pension berättigande tid beaktas särskilt för varje anställningsförhållande tiden från anställningens början till dess slut. Ett anställningsförhållande anses ha upphört vid utgången av den dag för vilken senast be-

talades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan sådan arbetsoförmåga som avses i 15 § SjöPL inträdde. Såsom tid som berättigar till pension anses dessutom tid för vilken övertidsersättning i form av vederlag eller motsvarande betalas när anställningsförhållandet upphör. I fråga om pension enligt SjöPL-huvudregeln beaktas såsom till pension berättigande tid även den tid som en arbetstagare som inte fyllt 23 år har tjänstgjort i arbete som omfattas av SjöPL.

Bestämmelserna i 11 § 1 mom. SjöPL har ändrats fr.o.m. den 1 mars 2002 (151/2002) så, att om arbetet och lönebetalningen under fortgående anställningsförhållande är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet ha fortgått utan avbrott. Enligt denna s.k. ettårsregel intjänas pension även under korta oavlönade perioder på högst ett år, oberoende av vad de beror på, på samma sätt som om man vore i arbete.

Berättigad till deltidspension är under de förutsättningar som anges i lagen arbetstagare som inte har fyllt 65 år före åldern för ålderspension. För arbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer pension enligt samma procentsatser som för annat arbete. Dessutom intjänas pension för den minskning av inkomsten som följer av att arbetstagaren övergår från heltidsarbete till deltidsarbete så, att ålderspensionen utökas med ett belopp som är 1/16 % och invalidpensionen med ett belopp som är 1/6 % av den minskade inkomsten för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension.

I 14 § SjöPL bestäms om rätt till ålderdomspension. Ålderspension beviljas på ansökan högst fem år i förtid räknat från 65 års ålder eller från den sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen börjar, dock tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år. Då beviljas pensionen sänkt på det sätt att pensionsbeloppet minskas med 0,4 % för varje månad med vilken pensioneringen tidigareläggs.

Om arbetstagaren skjuter upp sin pensionering efter den förtida eller allmänna pensionsåldern höjs pensionsbeloppet med en uppskovshöjning som är 0,6 % för varje uppskovsmånad.

Invalid-, arbetslöshets- och deltidspension omvandlas till ålderspension när pensionsta-

garen uppnår den nämnda allmänna pensionsåldern, dvs. 65 år.

Om en arbetstagare övergår till arbete som inte omfattas av SjöPL före uppnådd ålder för ålderspension eller förtida ålderspension förändras hans eller hennes pensionsrätt till ett s.k. fribrev. Då har arbetstagaren i regel rätt till ålderspension vid 65 års ålder och pensionens tillväxtprocent är 1/6 % per månad för tiden före den 1 januari 1991 och 1/8 % per månad efter den 1 januari 1991.

Återstående tid

I 12 a § SjöPL bestäms om rätten till pension som innehåller s.k. återstående tid. Enligt bestämmelsen beaktas tiden mellan pensionsfallet och den i 14 § SjöPL föreskrivna pensionsåldern såsom till pension berättigande tjänstgöringstid om pensionsfallet inträffar medan anställningsförhållandet fortgår eller inom ett år sedan det upphört. Denna tid på ett år förlängs på grund av studier och av förmåner vid rehabilitering, sjukdom och arbetslöshet samt på grund av vården av barn på det sätt som anges i lagen.

Pensionslönen

Bestämmelserna om den pensionsgrundande lönen ändrades vid ingången av 1996 så, att pensionslönen enligt huvudregeln räknas ut på de indexjusterade förvärvsinkomsterna för de 10 sista kalenderåren före det år då varje enskilt anställningsförhållande upphörde. Om pensionslönen bestäms i 16 a—16 d § SjöPL. I fråga om anställningsförhållanden som är kortare än 10 år är pensionslönen ett medeltal av förvärvsinkomsterna i hela anställningsförhållandet. När pensionslönen räknas ut beaktas inte de år under vilka inkomsterna understiger 50 % av den uträknade medelinkomsten. De år som lämnas obeaktade kan dock vara högst tre till antalet.

I 16 c § SjöPL bestäms om de verkningar som särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet enligt sjukförsäkringslagen (364/1963, SFL) har på

pensionslönen. För att dessa oavlönade perioder inte skall minska pensionen, beaktas i pensionslönen endast sådana år som inte in-

nehåller oavlönad tid av ovan nämnt slag. I 16 d § SjöPL bestäms om justering av pensionslönen enligt prövning, ifall pensionslönen av något undantagsskäl inte motsvarar den stabiliserade inkomstnivån.

Samordning

Enligt 27 § SjöPL och 8 § APL samordnas pensionen med de övriga grundpensionerna och fortlöpande ersättningarna så, att pensionerna sammanlagt inte överstiger den samordningsgräns

som är 60 % av samordningsgrunden. Samordningsgrunden utgörs av den högsta lön som ligger till grund för grundpensionen i ett

sådant anställnings- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagverksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Om pensionerna överstiger samordningsgränsen

på 60 %, minskas pensionen i fråga om den överskjutande delen.

Primära i förhållande till arbetspensionen är de pensioner, fortlöpande ersättningar och livräntor som grundar sig på bestämmelser enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen. Arbetspensionen betalas endast om beloppet av den är större än den primära förmånen.

Indexbundenhet

Beträffande bindandet av pensionsskyddet vid förändringen i landets löne- och prisnivå bestäms i 9 § APL, som i SjöPL tillämpas på grundval av hänvisningsbestämmelsen i 18 § SjöPL.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Sjömanspensionssystemet är en del av den privata sektorns inkomstrelaterade pensionsskydd. I enlighet med målen i regeringsprogrammet har de arbetsmarknadsorganisationer som för sin del svarar för utvecklandet av sjömanspensionssystemet överenskommit att

2005 års reform också skall gälla sjömanspensionssystemet.

I den regeringsproposition som nu avläts föreslås att i SjPL i tillämpliga delar görs de ändringar som motsvarar lagändringarna i 633—644/2003. Samtidigt föreslås att i SjPL görs samma ändringar av teknisk natur som de ändringar vilka genom denna proposition föreslås i andra lagar som gäller den privata sektorn.

2.2. De viktigaste förslagen år 2005

Ändringar gällande de förtida pensionerna och ålderspensionerna i SjPL

Som en av lagändringarna gällande de förtida pensionerna har det långvariga utkomstskyddet för äldre arbetslösa överförs från pensionssystemet till systemet gällande utkomstskydd för arbetslösa. Därför föreslås att arbetslöshetspensionen enligt SjPL slopas i fråga om personer som är födda 1950 eller senare. Arbetslöshetspensionen ersätts med en rätt till arbetslöshetspenning till dess personen i fråga fyller 65 år. Även personer som är berättigade till tilläggsdagar enligt SjPL får möjlighet att från och med att de fyllt 62 år gå i icke nedsatt ålderspension.

Enligt den nya lagen skall det vara möjligt att från 63 års ålder på ett flexibelt sätt gå i ålderspension. Arbetstagarna sporras att stanna kvar i arbetslivet genom att de när de fyllt 63 år erbjuds en pensionstillväxt på 4,5 %.

Avsikten är att ålderspension motsvarande den inom sjömanspensionssystemet intjänade pensionen beviljas på ansökan när arbetstagaren uppnår den på tiden i sjötjänst beroende sänkta pensionsåldern eller när han eller hon fyller 63 år.

Samtidigt föreslås att bestämmelserna om förtida ålderspension ändras. Enligt förslaget skall ålderspension kunna tas ut högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den sänkta pensionsålder som arbetstagaren uppnått vid tidpunkten för pensionens början, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetstagaren har fyllt 55 år. I pensionen görs då en förtidsminskning på 0,6 % för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid.

Det föreslås att arbetspensionen skall tillväxa på basis av alla förvärvsinkomster som arbetstagaren haft efter att ha fyllt 18 år och att tillväxtprocenten skall höjas i takt med den försäkrades ålder. Avsikten är att pensionen under åldersintervallet 53—62 år skall tillväxa med 2,0 % av årssinkomsterna i stället för med grundprocenten 1,6. Om arbetstagaren kvarstår i arbetet efter det att han eller hon fyllt 63 år, tillväxer pensionen med 4,5 % per år fram till det arbetstagaren fyller 68 år.

Det föreslås att till pensionen skall betalas en uppskovsförhöjning på 0,4 % för varje uppskovsmånad efter det att arbetstagaren fyllt 68 år.

Ändringar gällande invalidpensionen

Syftet med de ändringar gällande invalidpensionen som ingår i reformen av arbetspensionslagarna 2005 är att göra bestämmelserna mer överskådliga och att undanröja den slumpmässighet som hänför sig till pensionsbeloppet. Det föreslås att definitionen på arbetsförmåga ändras så att den motsvarar definitionen i APL. Enligt SjPL tillkommer rätt till invalidpension en arbetstagare vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada, även med beaktande av den tid som förflutit, kan anses fortgående ha nedgått med minst två femtedelar under minst ett års tid. Vid bedömningen av den nedsatta arbetsförmågan skall beaktas arbetstagarens kvarstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra med hänsyn till sin utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt andra därmed jämförbara omständigheter. Avsikten är sålunda att full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga kan anses ha nedgått med minst tre femtedelar under minst ett års tid. I annat fall skall invalidpension beviljas såsom delinvalidpension.

Syftet med att definitionen på arbetsförmåga enligt SjPL ändras så att den motsvarar definitionen på arbetsförmåga enligt de övriga arbetspensionslagarna för den privata sektorn är att samordna arbetspensionslagstiftningen. Enligt principen om sista pen-

sionsanstalt beviljar Sjömanspensionskassan även i överensstämmelse med andra arbetspensionslagar för den privata sektorn intjänad invalidpension utan särskilt förhandlingsförfarande. Den gällande definitionen på arbetsförmåga enligt SjPL är inte en definition på yrkesbaserad arbetsförmåga, utan den baserar sig på att arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna nedsatts på grund av sjukdom på samma sätt som enligt definitionen på arbetsförmåga i de övriga pensionslagarna för den privata sektorn. Enligt förslaget ändras fastställandet av invalidpension i SjPL även så, att alla invalidpensioner skall omfatta rätt till en pensionsdel som beräknas på basis av den tiden mellan pensionsfallet och pensionsåldern, dvs. den återstående tiden. Pensionstillväxten för återstående tid är fram till 50 års ålder 1,6 % och från 50 års ålder framåt 1,4 % per år av den förvärvsinkomst som motsvarar den lönenivå som stabiliserats före den försäkrades arbetsförmåga inträdde. Den stabiliserade lönenivån skall enligt förslaget fastställas på basis av årsarbetsinkomsterna för de fem kalenderår som föregick pensionsfallet.

Vid fastställandet av inkomsterna för den återstående tiden skall med förvärvsinkomsterna jämföras också de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönade perioder och på basis av vilka ålderspensionen tillväxer. Vidare skall med förvärvsinkomsterna jämföras den tid för vilken har betalats grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd. I fråga om inkomsterna för återstående tid blir inkomstgrunden för dessa förmåner 1 047,22 euro per månad, dvs. 12 566,70 euro per år. Beloppen är angivna enligt 2004 års indexnivå.

Om arbetstagaren från att ha varit invalidpensionerad återgår till ett arbete som omfattas av SjPL, tillväxer pensionen för den tid i pension som föregick återgången till arbetet med 1,6 % per år fram till 50 års ålder och därefter, fram till 63 års ålder, med 1,4 % per år av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid.

Eftersom den återstående tiden hänför sig till alla invalidpensioner kan rätten till åter-

stående tid inte längre användas som villkor för yrkesinriktad rehabilitering. Även inom ramen för SjPL ersätts kravet gällande återstående tid med ett krav på att förvärvsinkomsterna under en granskningstid på fem år skall uppgå till sammanlagt minst 25 133,40 euro enligt 2004 års indexnivå.

Pensionsnivån för dem som blir arbetsförmögna i unga år säkerställs i SjPL på samma sätt som i fråga om andra arbetspensioner. Det föreslås att i invalidpensionen görs en på åldern beroende engångsförhöjning när pensionen har fortgått fem år.

Det föreslås att motsvarande engångsförhöjning även görs i fråga om familjepensioner enligt SjPL. Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension eller rehabiliteringsstöd, fogas till den pension som utgör grund för familjepensionen den förhöjning som förmånslåtaren hade fått om dödsfallet inte hade inträffat och pensionen hade fortgått sammanlagt fem kalenderår. Enligt förslaget medges tillägget vid den tidpunkt då förmånslåtaren själv hade fått det. Om förmånslåtaren ännu inte hade gått i pension, skall som grund för familjepensionen fastställas den invalidpension som förmånslåtaren hade fått om han eller hon hade blivit arbetsförmögen vid tidpunkten för sitt frånfälle.

För säkerställandet av pensionsnivån för dem som varit borta från arbetslivet till följd av barnavård föreslås att inkomsten för granskningstiden kan ses över enligt prövning, om inkomsterna under granskningstiden till följd av vård av barn som är yngre än tre år är mindre än den stabiliserade inkomstnivån. Denna justering görs på ansökan av arbetstagaren och justeringen skall förutsätta att verkningarna på pensionsskyddet är betydande. Den föreslagna bestämmelsen ersätter den nuvarande regeln för beräkning av pensionslönen i samband med barnavårdstid i SjPL samt bestämmelsen om att rätten till pension för återstående tid kvarstår till följd av vården av ett barn som är yngre än tre år, dock högst under nio år.

Ändringar gällande regeln för beräkning av pensionen

Enligt 2005 års reform frångås i SjPL modellen för beräkning av pension enligt an-

ställningsförhållande samt de nuvarande två regler för beräkning av pensionen enligt SjPL-huvudregeln och APL-garantiregeln. I stället övergår man till en regel för beräkning av pensionen. Enligt den beräknas pension även i fråga om SjPL på basis av lönen och tillväxtprocenten för varje enskilt år. Fastställandet av pensionen är således inte beroende av på vilket sätt yrkesbanan är uppdelad i separata anställningsförhållanden. Det nya förslaget leder till att pensionskyddet blir mer rättvist trots att arbetshistorian varierar från person till person. Avsikten är att övergången till den nya beräkningsregeln sker så, att de anställningsförhållanden som börjat före 2005 avslutas tekniskt vid utgången av 2004 och att den pensionsrätt som intjänats fram till utgången av 2004 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna (tekniskt fribrev). Från år 2005 framåt räknas pensionen ut enligt den nya beräkningsregeln.

Samordning

Det föreslås att samordningen av arbetspensioner som börjar 2005 eller senare frångås även i SjPL. Av detta följer att de högre tillväxtprocenterna från 53 års ålder framåt inte försvinner vid samordningen av arbetspensionerna och att deras sporrande effekt när det gäller att motivera arbetstagare att fortsätta arbeta bibehålls. Tillväxten av pensionen begränsas inte till 60 % av samordningsgrunden.

Lönekoeficienten

Det föreslås att även i systemet enligt SjPL genomförs en revidering som innebär att vid beräkningen av pensionsbeloppet höjs inkomsterna till nivån vid beräkningstidpunkten med en lönekoeficient, på samma sätt som inom de övriga arbetspensionssystemen. Om grunderna för denna lönekoeficient bestäms i APL.

Förberedelser inför en ökad förväntad livslängd

På pensionerna enligt SjPL tillämpas den livslängdskoeficient om vilken föreskrivs även i APL (634/2003).

Från och med 2009 multipliceras ålderspensionen, oberoende av pensioneringsåldern, med den koeficient som fastställdes enligt det år då pensionstagaren fyllde 62 år. När pensionsåldern är lägre används som koeficient den koeficient som fastställdes året innan pensionen började.

Livslängdskoeficienten tillämpas inte på individuella förtidspensioner och arbetslöshetspensioner enligt SjPL, inte heller på barnpensioner. På efterlevandepensioner tillämpas livslängdskoeficienten i det skedet då pensionsjämkning förrättas. Livslängdskoeficienten tillämpas när invalidpension omvandlas till ålderspension, dock inte om pensionsfallet i samband med invalidpensionen inträffar före 2006. Pensionskyddscentralen ger närmare anvisningar om tillämpningen av livslängdskoeficienten även i fråga om SjPL.

Pensionens tillväxt för oavlönade perioder

Från ingången av 2005 tillväxer pensionen för perioder med inkomstrelaterad dagpenning så, att med årsarbetsinkomsterna jämföras de inkomster som ligger till grund för de förmåner som betalts för oavlönade perioder och som för närvarande utökar pensionen i form av arbetspensionstillägg. Det föreslås att pensionen också skall tillväxa på basis av sjukdagpenning, moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskaps- och föräldrapenning samt alterneringsersättning.

Ålderspensionen tillväxer i fråga om perioder för vilka betalas moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning eller föräldrapenning på basis av den förvärvsinkomst som ligger till grund för förmånen så, att inkomsten höjs med koeficienten 1.17. I fråga om inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning och alterneringsersättning tillväxer ålderspensionen enligt 75 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om övriga inkomstrelaterade dagpenningar, t.ex. sjukdagpenning, dagpenningar enligt olycksfallsförsäkringssystemet samt i fråga om utbildnings- och rehabiliteringsförmåner tillväxer ålderspensionen enligt 65 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om pension för återstå-

ende tid är motsvarande procentsats 100 % när det gäller ovan nämnda förmåner. På basis av nämnda förmåner avses ålderspensionen, oberoende av den försäkrades ålder, tillväxa med 1,5 % per år.

Ändringar gällande index

Det föreslås att från ingången av 2005 skall även de enligt SjPL fastställda löpande pensionerna för alla pensionstagare, oberoende av ålder, justeras med det pensionsindex som anges i APL. I detta pensionsindex är vikten av konsumentprisindex 80 % och vikten av inkomstnivåindex 20 %.

Det nuvarande APL-indexet, där vägningskoefficienten för både inkomstnivåindex och konsumentprisindex är 0,5, tillämpas på beräkningen av sådana pensioner som också efter 2005 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Sådana pensioner är bl.a. de som omfattas av skyddsbestämmelserna med anledning av ändringarna i arbetslöshetspensionerna 1996 och 2000. Detsamma gäller deltidspensionen för deltidspensionstagare som är födda före 1947. De fribrev som bildats före 2005 höjs med det index som avses i den första meningen i nuvarande 9 § 2 mom. APL till 2004 års nivå och därifrån, till nivån för beräkningstidpunkten, med lönekoeficienten.

Ansvarsfördelningen

Sjömanspensionssystemet deltar i ansvarsfördelningen enligt den privata sektorns arbetspensionslagar med ett belopp av SjPL-pensionen som motsvarar minimipensionskyddet enligt APL. Det föreslås att i SjPL görs de motsvarande ändringar gällande ansvarsfördelningen som vid ingången av 2005 genomförs i de övriga arbetspensionslagarna för den privata sektorn.

Eftersom den allmänna åldern för ålderspension slopas även i SjPL är det nödvändigt att man definierar den kalkylmässiga pensionsålder som anger tidpunkten för när den intjänade pensionen skall fonderas. Denna kalkylerade pensionsålder föreslås alltså vara 65 år. Den pensionsdel som fonderats enligt pensionsåldern 65 år omvandlas så att den motsvarar arbetstagarens ålder när pen-

sionen börjar. Under åldersintervallet 18—54 fonderas i ålderspension 0,5 % av lönerna.

Enligt bestämmelserna i SjPL ankommer ansvaret för pensionen för återstående tid enbart på den sista pensionsanstalten. Ansvarsfördelningen i fråga om SjPL genomförs enligt den ändring som ingår i 2005 års pensionsreform.

Aspekter på ikraftträdandet av SjPL

Avsikten är att de nu föreslagna ändringarna av SjPL träder i kraft den 1 januari 2005. De skall i regel tillämpas på pensionsfall som inträffar efter lagens ikraftträdande.

Vid utgången av 2004 avslutas alla pågående SjPL-anställningsförhållanden och den pension som intjänats i anställningsförhållandena fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt nu gällande bestämmelser (tekniskt fribrev). Detta tekniska fribrev införs i Pensionsskyddscentralens register och justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § APL så att det överensstämmer med beräkningstidpunkten för pensionen. När pensionen beviljas justeras de anställningsförhållanden som upphört före 2005 med indexet för personer i arbetsför ålder enligt första meningen i gällande 9 § 2 mom. APL så att de överensstämmer med nivån den 31 december 2004 och därifrån med lönekoeficienten enligt den föreslagna 7 b § APL så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten för pensionen.

Beloppet av pension enligt SjPL som intjänats före utgången av 2004

Från ingången av 1991 har pensionsbeloppet enligt SjPL räknats ut per anställningsförhållande, liksom APL-pensionen enligt arbetsförhållandets längd och den pensionsgrundande lönen för arbetsförhållandet. Pensionsbeloppet enligt SjPL fastställs antingen enligt SjPL-huvudregeln eller enligt APL-garantiregeln. Pensionen beviljas enligt den regel som ger större pension.

Enligt SjPL-huvudregeln tillväxer pensionen särskilt för varje anställningsförhållande. Pensionsbeloppet är 1/6 % per månad av den pensionsgrundande lönen för anställnings-

förhållandet, dvs. 2 % per år. För den återstående tiden tillväxer pensionen 1,7 % per år från 50 till 60 års ålder och 1,3 % per år när arbetstagaren fyllt 60 år. Den lägre tillväxten gäller endast återstående tid. Tillväxten i fråga om ålderspensioner är alltid 2 % per år. Pension som intjänats i olika anställningsförhållanden räknas ihop. Beloppet av den pension som beviljas kan vara högst 50 % av den genomsnittliga månadslönen för de 10 sista åren i sjötjänst. Då beaktas alla anställningsförhållanden under de sista 10 åren i sjötjänst. Sålunda fastställs de 10 sista åren i sjötjänst enligt samma grunder som de urvalsår som beaktas i beräkningen av den pensionsgrundande lönen för anställningsförhållandet. Om lönenivån under de 10 sista åren i sjötjänst väsentligt avviker från den lönenivå som stabiliserats under tidigare sjötjänst, beräknas ett maximibelopp på 50 % enligt den tidigare stabiliserade lönenivån. Vid jämförelse av löner för olika år omvandlas lönerna för tidigare år enligt det index som anges i 9 § 2 mom. APL.

Enligt APL-garantiregeln tillväxer pension särskilt för varje arbetsförhållande. Pensionsbeloppet är 1/8 % per månad, dvs. 1,5 % per år, och vid ingången av det år då arbetstagaren fyller 60 år 5/24 % per månad, dvs. 2,5 % per år av den pensionsgrundande lönen för anställningsförhållandet. Sjötjänstgöring före 23 års ålder beaktas inte som tid som berättigar till pension. För den återstående tiden tillväxer pensionen med 1,2 % per år från 50 till 60 års ålder och med 0,8 % per år efter fyllda 60 år. Beräknat enligt detta är pensionens maximibelopp 60 % av den i 8 § APL avsedda samordningsgrunden.

Ända till utgången av 1990 beräknades den pensionsgrundande tiden utgående från premiämånaderna. Vid beräkningen av dem beaktades de dagar för vilka betalades försäkringspremie. Som sådana dagar räknades utöver arbetade dagar även bl.a. sjuk-, semester- och vederlagsdagar. Maximiantalet premiämånader under ett år var 12. Pensionen tillväxte enligt SjPL-huvudregeln 1/6 % per premiämånad, dvs. 2 % per år och enligt APL-garantiregeln 1/8 % per premiämånad, dvs. 1,5 % per år. Vid beräkningen av pension betraktas all sjötjänst som utförts före 1991 som ett arbetsförhållande. Om sjöfara-

ren var anställd i ett sjöarbetsförhållande vid årsskiftet 1990/1991 hänförs all sjötjänst före 1991 till detta arbetsförhållande.

Om en arbetstagare övergår till arbete som inte omfattas av SjPL innan han eller hon når åldern för ålderspension enligt SjPL, omvandlas pensionsrätten till fribrev. Pensions-tillväxten för fribrevspension är till utgången av 1990 1/6 % per månad, dvs. 2 % per år och från början av 1991 1/8 % per månad, dvs. 1,5 % per år. Fastän man i SjPL frångår den beräkningsmodell som baserar sig på pension enligt arbetsförhållande samt den nuvarande pensionsberäkningsmodellen enligt SjPL-huvudregeln och pensionsberäkningsmodellen enligt APL-garantiregeln och i stället övergår till en regel för beräkning av pension, kvarstår i lagen fortfarande bestämmelser om olika stora pensionstillväxtprocenter beroende på om arbetstagaren står i anställningsförhållande enligt SjPL fram till pensioneringen eller om han eller hon före uppnådd pensionsålder övergår till arbete som inte omfattas av SjPL. Enligt förslaget skall i fråga om arbetstagare som fram till pensionsåldern står i anställningsförhållande enligt SjPL pensionen tillväxa med 1,6 % per år av den pensionsgrundande förvärvsinkomst för ettvarit år som omfattas av SjPL fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Därefter är pensionstillväxten 2 % till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år och 4,5 % till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Arbetstagarens pension tillväxer på motsvarande sätt även i fall av invalidpension, förutsatt att Sjömanskassan enligt bestämmelserna om principen om sista pensionsanstalt är behörig att behandla pensionsansökan och att arbetstagarens förvärvsinkomster enligt SjPL under månaden för pensionsfallet och de 36 kalendermånader som föregår den uppgår till minst 16 800 euro. Penningbeloppet är angivet enligt 2004 års indexnivå och det motsvarar den genomsnittliga förvärvsinkomsten för cirka sex månader. Då tillväxer pensionen dessutom med 1/6 % per år för återstående tid till den del den återstående tiden hänför sig till tiden före utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,4 % per

år till den del den återstående tiden hänför sig till tiden därefter.

Om en arbetstagare övergår till ett arbete som inte omfattas av SjöPL före uppnådd ålderspensionsålder enligt SjöPL skall hans eller hennes pensionsrätt omvandlas till fribrev. Då är den årliga pensionstillväxten 1,5 % av de pensionsgrundande förvärvsinkomster för ettvarit år som omfattas av SjöPL till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år och därefter 1,9 % per år. I fråga om invalidpensioner föreslås att pensionen för återstående tid skall tillväxa med 1,5 % per år till den del den återstående tiden hänför sig till tiden före utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,3 % per år till den del den återstående tiden hänför sig till tiden därefter.

Avsikten är att övergången till den nya sätet att beräkna pensionen sker så, att de anställningsförhållanden som börjat före 2005 avslutas tekniskt vid utgången av 2004 och den pensionsrätt som intjänats fram till utgången av 2004 beräknas enligt nuvarande bestämmelser.

När en arbetstagare vid pensionsåldern enligt SjöPL går i ålderspension direkt från ett SjöPL-anställningsförhållande har den årliga pensionstillväxten för hans eller hennes del fr.o.m. den 1 januari 2005 åldersgraderats med 1,6 %, 2,0 % eller 4,5 % enligt nämnda ålder. Då skall det pensionsbelopp enligt SjöPL som arbetstagaren tjänat in före utgången av 2004 beräknas med tillämpning av både SjöPL-huvudregeln och APL-garanti-regeln enligt samma princip som den beräknades om arbetstagaren gick i ålderspension fr.o.m. den 1 januari 2005 och pensionsfallet inträffade den 31 december 2004. En sådan på basis av SjöPL-huvudregeln uträknad pension kan som sådan, om den till fullt belopp fogas till den pension som intjänats, leda till överkompensation. Beloppet av de pensioner som beviljas begränsas så att maximibeloppet av den pension som fram till utgången av 2004 tillvuxit enligt SjöPL och den pension som intjänats fr.o.m. 2005 sammanlagt är 50 % av arbetstagarens genomsnittliga månadslön för de tio sista sjötjänståren. År 2004 och de år som föregår detta bildar de här avsedda tio sista sjötjänståren. Dessutom be-

räknas det omvandlade pensionsbeloppet av den pension som före utgången av 2004 tillvuxit enligt SjöPL-huvudregeln så, att beloppet av den pension som räknats ut enligt SjöPL-huvudregeln multipliceras med koefficienten 0,8.

Om en försäkrad före uppnådd ålderspensionsålder övergår till arbete som inte omfattas av SjöPL är hans eller hennes årliga pensionstillväxt fr.o.m. den 1 januari 2005 nämnda åldersgraderade 1,5 % eller 1,9 % enligt APL. Då bestäms beloppet av den pension som tillvuxit före utgången av 2004 enligt regeln om fribrevspension. På grund av bestämmelsen om en årlig pensionstillväxt på 2 % före 1991 i fråga om fribrevspensioner och bestämmelsen om det maximibelopp på 50 % som hänför sig till den kan beloppet av en fribrevspension som tjänats in före utgången av 2004 inte heller alltid som sådan fogas till den pension som intjänas fr.o.m. 2005, utan den måste räknas ut separat.

Om en arbetstagare har stått i ett SjöPL-anställningsförhållande endast den tid då den årliga pensionstillväxten för fribrevspension varit 1,5 %, dvs. från ingången av 1991, kan beloppet av den fribrevspension som tillvuxit före utgången av 2004 alltid som sådan och utan begränsningar fogas till den pension som tjänats in fr.o.m. den 1 januari 2005.

Om arbetstagaren har varit anställd i ett SjöPL-arbetsförhållande även under den tid då den årliga pensionstillväxten för fribrevspension varit 2 %, dvs. före 1991, begränsas maximibeloppet av den pension som beviljas så, att maximibeloppet av den fribrevspension som tillvuxit före utgången av 2004 och den pension som intjänas fr.o.m. den 1 januari 2005 sammanlagt är 50 % av arbetstagarens genomsnittliga månadslön för de tio sista sjötjänståren. År 2004 och de år som föregår detta bildar de här avsedda tio sista sjötjänståren.

Skyddsbestämmelse gällande förtida ålderspension

Enligt förslaget har arbetstagare födda före 1950 fortsättningsvis rätt till förtida ålderspension enligt den gällande SjöPL. På detta sätt minskar man den övergång till förtida ålderspension som kunde följa av att bestäm-

melserna ändrades. Före uppnådd 62 års ålder bestäms förtida ålderspension på samma sätt som för närvarande, dvs. förtidsminskningen är 0,4 % för varje månad med vilken pensionen tidigare lagts. Efter fyllda 62 år har arbetstagaren rätt till sådan förtida ålderspension, där förtidsminskningen är 0,6 % för varje månad med vilken pensionen tidigare lagts.

Ändring av pension enligt SjöPL till ålderspension

De föreslagna bestämmelser som gäller ändring av invalid-, arbetslöshets- och deltidspension enligt SjöPL till ålderspension tillämpas på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter lagens ikraftträdande.

Ändringar gällande arbetslöshetspension

De lagändringar som träder i kraft 2005 påverkar också arbetslöshetspensionerna enligt SjöPL.

Vid ingången av 1996 graderades tillväxtprocenten för återstående tid i SjöPL så att den återstående tiden räknas ut med en tillväxt på 2 % fram till 50 års ålder, 1,7 % i åldern 50—59 år och 1,2 % från och med fyllda 60 år. Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse (1745/1995) tillämpas 16 § 2 mom. SjöPL, sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, alltså på arbetstagare som är födda före 1943 och som den 1 januari 1996 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, dvs. tillväxten per år för den återstående tiden är 2 %. De arbetstagare som är födda 1942 är den yngsta åldersklass som ännu omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse. De fyller 65 år 2007.

Beräkningen av arbetslöshetspensionen ändrades vid ingången av 2000 så att pensionsdelen för återstående tid inte längre läggs till arbetslöshetspensionen. Pensionsdelen för återstående tid hänförs dock till ålders- och familjepension efter arbetslöshetspensionen. Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas 15 e § 3 mom. SjöPL, sådant det lyder när sagda lag träder i kraft, på arbetstagare som är födda före 1945

och som den 1 januari 2000 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd eller som 1999 fått arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för sammanlagt minst hundra dagar. Till dessa arbetstagares arbetslöshetspension hänförs den återstående tiden alltså, uträknad antingen med en årlig tillväxt på 2 % enligt den ikraftträdelsebestämmelse för vilken redogjorts ovan eller med ovan avsedda graderade tillväxtprocental. De som hör till den yngsta åldersklass som omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse är födda 1944 och fyller 65 år 2009.

Till arbetslöshetspensionen för andra arbetstagare som är födda mellan 1945 och 1949, men som inte omfattas av de ikraftträdelsebestämmelser för vilka redogjorts ovan, hänförs inte längre pension för återstående tid, men däremot utökas ålders- eller familjepensioner som beviljas därefter med den återstående tiden.

För närvarande får den som får arbetslöshetspension förtjäna ett belopp som är högst två gånger ett inom ramen för APL-försäkringen fallande gränobelopp utan att pensionen avbryts eller dras in. Detta belopp ändras till 523,61 euro per månad. Beloppet är angivet enligt 2004 års indexnivå.

Individuell förtidspension

I överensstämmelse med den övriga pensionslagstiftningen för den privata sektorn har de som är födda efter 1943 inte längre rätt till individuell förtidspension. Personer som är födda före 1944 bibehåller dock rätten att få individuell förtidspension efter uppnådd 58 års ålder. Bestämmelserna om individuell förtidspension överförs till ikraftträdelsebestämmelsen i SjöPL.

Deltidspension

Om en arbetstagare som är född före 1947 börjar få deltidspension, skall på deltidspensionen och det arbete som utförs vid sidan av den tillämpas de bestämmelser som gällde den 31 december 2002. Således tillväxer pensionen för dessa personer med 2 % per år

på grundval av deltidarbetet. Under den tid arbetstagaren får deltidspension tillväxer pensionen med 1,5 % per år av inkomstbortfallet.

Vid ingången av 2005 skall för en heltidsanställning som fanns innan deltidspensionen började pension tillväxa enligt de nya tillväxtprocenttalen också i fråga om arbetstagare som är födda före 1947. Sålunda är pensionens tillväxtprocent efter fyllda 63 år 4,5 % före övergången till deltidspension.

Barntillägg

Enligt SjöPL har arbetstagare som är födda före 1933 alltså rätt till barntillägg enligt de bestämmelser som gällde när den föreslagna lagändringen träder i kraft.

Ikraftträdandet av lön för återstående tid

Även vid beräkning av pension enligt SjöPL sker övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid

stegvis så, att pensionen för återstående tid första gången 2006 bestäms delvis på grundval av förvärvsinkomsterna före 2005 och förvärvsinkomsterna under 2005.

Som inkomst för 2004 används härvid den till årsinkomst ändrade

pensionslön på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004. Om arbetstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att arbetstagaren inte haft några som helst förvärvsinkomster 2004.

Förhöjning gällande invalidpensioner

Även i fråga om invalidpensioner enligt SjöPL beviljas åldersförhöjning första gången vid ingången av 2010. Den beviljas också invalidpensioner som börjat före denna lags ikraftträdande enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten, dvs. vid ingången av 2010.

2.3. Ändringarna i 2005 års pensionslagstiftning (633—644/2003)

Pensionsgrundande förvärvsinkomster

Eftersom arbetspensionen från ingången av 2005 i regel baserar sig på förvärvsinkomster föreslås att bestämmelserna om pensionsgrundande arbetsförtjänster i APL ändras. Avsikten med lagändringen är att göra bestämmelserna om den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen mer åskådliga så att de motsvarar den vedertagna praxis som tillämpas inom arbetspensionslagstiftningen. Likväl föreslås att den semesterersättning som betalas när ett arbetsförhållande upphör i motsats till nuvarande praxis alltid beaktas i den pensionsgrundande förvärvsinkomsten. Ändringen gäller även SjöPL.

De ändringar av arbetspensionsskyddet inom den offentliga sektorn och sjömanstjänsten som träder i kraft vid ingången av 2005

Det föreslås att i den privata sektorns arbetspensionslagar görs ändringar som beror på att den arbetspensionsreform som träder i kraft vid ingången av 2005 utsträcks att gälla även den offentliga sektorn samt sjömanstjänsten. Dessa ändringar gäller bl.a. pension för återstående tid och finansieringen av den. Målet med ändringarna är att underlätta åstadkommandet av en enhetlig arbetspensionslag.

Invalidpension

Det föreslås att bestämmelserna om beräkning av invalidpension ses över för att invalidpension skall kunna beviljas genast när den primärtid som fastställts för dagpenning enligt SFL upphör. Den förvärvsinkomst som ligger till grund för pensionen för återstående tid beräknas på basis av de förvärvsinkomster den försäkrade haft under de högst fem kalenderår som föregått året för pensionsfallet. I invalidpension beaktas i fråga om såväl intjänad pension som pension för återstående tid förvärvsinkomsterna och de inkomster som ligger till grund för socialförsäkrings-

förmåner till utgången av det kalenderår som föregått året för pensionsfallet. Vidare föreslås att de bestämmelser som gäller fall där arbetstagaren haft förvärvsinkomster endast under pensionsfallsåret och det år som föregick detta samt inkomster som förvärvats före 23 års ålder skall bibehållas enligt den stadfästa lagen, som träder i kraft vid ingången av 2005.

Ålderspension

Det föreslås att bestämmelserna om beräkning av ålderspension preciseras. Enligt förslaget beaktas förvärvsinkomsterna t.o.m. slutet av den månad som föregår månaden då ålderspensionen börjar. De inkomster som 2005 och 2006 ligger till grund för socialförsäkringsförmåner beaktas dock, liksom för närvarande, endast till utgången av det kalenderår som föregår det år då pensionsfallet för ålderspension inträffade. Detta föreslås eftersom man inte hinner ändra den nuvarande årsbaserade anmälningstrafiken till ett månadsbaserat system och inte heller uppdatera uppgifterna i systemet med tanke på dels de instanser som betalar ut dessa förmåner, dels Pensionsskyddscentralen. Eftersom man vid ingången av 2007 övergår till ett nytt förvärvsregistersystem som gäller samtliga förvärvspensioner är det ändamålsenligt att även denna anmälningstrafik direkt införs i det nya förtjänstregistret i stället för att uppgifterna införs i det gamla registret såsom uppgifter enbart för 2006. Avsikten är att från ingången av 2007 skall även socialförsäkringsförmånerna, på samma sätt som förvärvsinkomsterna, beaktas till utgången av den månad som föregår ålderspensionens början. Ändringarna gäller även SjPL.

Eftersom en arbetstagare kan få dagpenning enligt SFL ännu efter att ha fyllt 63 år är det nödvändigt att bestämmelserna om samordning av sjukdagpenning och ålderspension preciseras för att överlappande socialförsäkringsförmåner inte betalas för samma tid. Om den försäkrade fyller 63 år under sjukdagpenningens primärtid uträknas och beviljas arbetspensionen direkt som ålderspension. Om sjukdagpenning har betalats för samma tid under vilken arbetstagaren får ålderspension, skall ålderspensionen betalas till

sjukförsäkringsfonden till ett belopp som motsvarar den sjukdagpenning som betalats för samma tid.

Oavlönade perioder och fortsatt tillväxt

Det föreslås att bestämmelserna om arbetspension som intjänas på basis av socialförsäkringsförmåner preciseras. Utöver de socialförsäkringsförmåner som nämns i den stadfästa lagen skall i förvärvsinkomsten för återstående tid beaktas specialvårdpenningen enligt SFL samt de förmåner som sporrar till att kvarstå i arbetet eller till inträde i arbetslivet, dvs. stöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) och utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

I samband med RP 242/2002 rd konstateras att syftet med arbetspensionslagstiftningen inte är att pension intjänas samtidigt både på grundval av lön och den förvärvsinkomst som ligger till grund för dagpenning samt att saken utreds senare. Därför föreslås att den fortsatta tillväxt för moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningperioder enligt SFL som avses i den stadfästa APL, som träder i kraft 2005, ersätts med en pensionstillväxt som är mer ändamålsenlig med tanke på verkställandet av APL. Denna räknas ut på basis av den förvärvsinkomst som ligger till grund för föräldradagpenningen så, att inkomsten förhöjs med koefficienten 1,17. Denna pensionstillväxt motsvarar till sin storlek i genomsnitt den fortsatta tillväxt som fastställts i APL.

I fråga om de familjepolitiska förmånerna är inkomstgrunden 523,61 euro per månad även när den förvärvsinkomst som ligger till grund för föräldraförmånen är mindre än detta. Om föräldraförmån på grund av att den försäkrade återgår till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen enligt SFL, skall beloppet för minimidagpenningen (286,25 euro enligt 2004 års indexnivå) ligga till grund för pensionstillväxten. Då tillväxer pensionen både på basis av förvärvsinkomsten och minimidagpenningen.

Vidare förtydligas lagens bestämmelser så att den nedre åldersgränsen på 18 år gäller både den pensionsrätt som baserar sig på för-

värvsinkomster och den som baserar sig på socialförsäkringsförmåner. Likväl är det inte förenligt med arbetspensionslagstiftningens syfte att rätt till arbetspension tillkommer endast på basis av socialförmåner. Därför förutsätts att arbetstagaren före pensionsfallet i vilket fall som helst har haft minst 12 566,70 euro i förvärvsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. De ändringar som nämns ovan gäller också SjöPL.

Deltidspension

Ikraftträdelsebestämmelsen för deltidspension ändras i fråga om personer som är födda 1946 eller tidigare så, att även dessa deltidspensionstagare på ansökan beviljas ålderspension till fullt belopp, utan förtidsminskning, redan vid 63 års ålder.

Avsikten är att om den försäkrade fortsätter att arbeta och inte ansöker om ålderspension ändras deltidspensionen i fråga om 65-åringar automatiskt till en lika stor ålderspension fastän den försäkrade inte slutar arbeta. Då personer mellan 65 och 68 år arbetar intjänas ny pension enligt en årlig tillväxt på 1,5 %. Om den försäkrade inte heller ansöker om pension vid 68 års ålder, får han eller hon en uppskovsförhöjning motsvarande 0,4 % till sin ålderspension. Den inkomstnivå som stabiliserats inom ramen för deltidspensionen fastställs även i fråga om försäkrade födda 1946 eller tidigare enligt den förvärvsinkomst som ligger till grund för pensionen för återstående tid. Denna inkomst fastställs på basis av inkomsterna för de fem sista åren. Ändringarna gäller även SjöPL.

Förvärvsinkomsternas inverkan på invalidpensionen

För att invalidpension inte skall betalas för en sådan tid då pensionstagaren under sin pensionering har bättre förvärvsinkomster än då han eller hon arbetade, föreslås att rätt till invalidpension inte skall tillkomma arbetstagare vilkas förvärvsinkomster överstiger 60 % av den tidigare stabiliserade inkomstnivå. För denna tid tillväxer ny pension på grundval av förvärvsinkomsten men inte för pensionsperioden. Pension som utbetalts grundlöst till en person som kan anses vara

arbetsför kan återkrävas, dock för en tid av högst tio år. Avsikten är att bestämmelserna inte tillämpas om arbete endast utförs i liten omfattning. Fastän grundlöst utbetald pension har återkrävts, skall dock för förvärvsinkomster under denna tid pension intjänas enligt normal tillväxtsprocet, dvs. 1,5 % fram till 53 års ålder och 1,9 % från 53 års ålder fram till att den försäkrade fyller 63 år.

Basårsnivån i fråga om penning- och gränsbelopp

Avsikten är att i den nya enhetliga arbetspensionslagen skall penning- och gränsbeloppen anges i lag på samma basårsnivå. Eftersom man på grund av indexförändringarna i den lag som träder i kraft vid ingången av 2005 redan nu är tvungen att bereda datatekniska ändringar är det ändamålsenligt att ändringen gällande basåret görs i detta sammanhang. De penning- och gränsbelopp som ingår i lagen ändras till 2004 indexnivå. I lagen om pension för företagare (468/1969, FöPL) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969, LFöPL) bibehålls året för lagens ikraftträdande, dvs. 1970, som basår.

Sakkunnigläkare

Det föreslås att bestämmelsen om ställningen för sakkunnigläkare vid pensionsanstalter i 10 c § 2 mom. lagen om ändring och temporär ändring av lagen om pension för arbetstagare (1332/2003), som trädde i kraft vid ingången av 2004, förtydligas.

Utgångspunkten är att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) även skall gälla läkare som arbetar vid arbetspensionsanstalterna. Likväl reglerar lagens 23 § de sakkunnigutlåtanden som ges av utomstående läkare som anlitas vid avgörandet av ärenden. Dylika utlåtanden skall göras upp enligt vissa formföreskrifter och undertecknas på heder och samvete. Om den myndighet som avgör ärendet har begärt utlåtande av en här avsedd utomstående sakkunnig, skall myndigheten innan ärendet avgörs höra vederbörande med anledning av utlåtandet.

Då en pensionsanstalt behandlar en ansökan om invalidpension ger pensionsanstal-

tens läkare inte ett separat sakkunnigutlåtande om sökanden. Motiveringen till ett avgörande om invalidpension innefattar också ett medicinskt ställningstagande. Den läkare som är anställd av pensionsanstalten deltar i helhetsbedömningen av sökandens förmåga att klara sig i arbetslivet som en sakkunnig tillsammans med jurister, pensionsberäknare, pensionshandläggare och andra sakkunniga i samma ställning. Denna helhetsbedömning kan inte indelas i en medicinsk del och en del som gäller arbetsoförmågan i övrigt, utan pensionsrätten påverkas av både medicinska och de andra omständigheter som nämns i lagen. Under behandlingen och avgörandet av pensionsansökan utgör sakkunnigläkarens arbete sålunda en del av pensionsanstaltens beslutsprocess. Sakkunnigläkaren är inte en utomstående informationskälla som skall höras särskilt. En situation där sakkunnigläkaren hörs särskilt skulle vid ett avgörande gällande arbetsoförmåga i strid med lagens mål endast understryka läkarens bedömning och onödigt fördröja behandlingen av pensionsärenden. På grundval av den helhetsbedömning som görs av nämnda sakkunniga ges den sökanden enligt lagen ett motiverat beslut som han eller hon kan söka ändring i. I motiveringen skall sökanden ges information om de juridiska och medicinska omständigheter som ligger till grund för avgörandet.

Tillsynen över en pensionsanstalts avgörande, inbegripet sakkunnigläkarens verksamhet, utövas av besvärinstanserna i anslutning till besvärshandlingen. Deras uppgift är att avgöra om pensionsanstaltens beslut har fattats på det sätt som avses i lagen. Sökanden får om han eller hon önskar sakkunnigläkarens anteckningar till påseende och har också rätt till uppgifter om de personer som deltagit i avgörandet av hans eller hennes ärende, inbegripet sakkunnigläkarens namn.

Övriga ändringar

Till alla arbetspensionslagar för den privata sektorn fogas en bestämmelse som möjliggör att även arbetsgivaren kan anhålla om ett bindande beslut om huruvida ett belopp som har utbetalts till arbetstagaren räknas som sådan förvärvsinkomst som ligger till grund för försäkringspremien och pensionen.

Möjligheten för Folkpensionsanstalten att återkräva folkpension som betalats till ett för stort belopp från arbetspension som beviljas retroaktivt utvidgas så att den även gäller vissa av arbetspensionsanstalterna fattade beslut om fortsatt utbetalning av rehabiliteringsstöd.

Det föreslås att bestämmelserna gällande den interna ansvarsfördelningen mellan arbetspensionsanstalterna ändras så att i dem beaktas fördelningen av pensionsanstaltens kostnader i fråga om pensioner som tillväxer på basis av socialförsäkringsförmåner samt att kostnadsfördelningen i fråga om invalidpensioner preciseras.

I ikraftträdelsebestämmelserna föreslås vissa preciseringar som förenhetligar beräkningen av pensionsslag och underlättar verkställandet av dem.

I lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) görs tekniska ändringar gällande pensionstillväxten under barnavårdstiden och studietiden.

Det föreslås att i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962, KaPL) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985, KoPL), vilka träder i kraft vid ingången av 2005, görs motsvarande ändringar som i APL samt förenhetligas fastställandet av pension enligt dessa lagar så att det överensstämmer med APL. I FöPL och LFöPL görs ändringar motsvarande ändringarna i APL i tillämpliga delar. I de bestämmelser om ökad flexibilitet i fråga om arbetsinkomst enligt FöPL som träder i kraft vid ingången av 2005 genom lagen om ändring av lagen om pension för företagare (717/2003) görs vissa tekniska ändringar. Dessutom sätts bestämmelserna i lagen om ändring av APL (1332/2003), som gäller temporärt till den 31 december 2004, i kraft tills vidare.

Ändringarna i folkpensionslagen och familjepensionslagen

I propositionen föreslås att bestämmelserna i folkpensionslagen och familjepensionslagen ses över från ingången av 2005. Genom änd-

ringarna klarläggs förhållandet mellan de arbetsinkomster en arbetstagare haft fr.o.m. 63 års ålder och målet för det totala pensionskyddet. En försäkrad som arbetar efter 63 års ålder förbättrar väsentligt sitt ålderspensionsskydd eftersom folkpensionen inte sjunker till dessa delar. Detsamma gäller även fastställandet av familjepensionsskyddet.

Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier träder i kraft vid ingången av 2005. Genom lagen kompletteras det inkomstgrundade arbetspensionsskyddet med en förmån som beviljas av statsmedel. Den kompenserar det förvärvspensionsskydd enligt den privata sektorns pensionslagar eller den offentliga sektorns pensionslagar som går förlorat för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Enligt lagen intjänas förmånen inte i fråga om personer som redan pensionerats.

Förmån intjänas inte före 18 års ålder. Förmånen betalas av den arbetspensionsanstalt vars arbetspensionssystem arbetstagarens senaste förvärvsinkomster omfattats av. Förmånen betalas inte enbart som en särskild förmån, utan den försäkrades förvärvsinkomster enligt arbetspensionssystemet måste uppgå till minst 12 566,70 euro under det år som föregick pensionsfallet. Förmånen tillväxer med 1/8 % per månad på basis av en kalkylmässig månadsinkomst på 523,61 euro. Genom lagen preciseras förutsättningarna för intjänande av förmånen med nämnda nedre åldersgräns och dessutom bestäms i fråga om penningbeloppen att basåret är 2004.

Vidare ändras lagen i fråga om studier så, att studietiden graderas på så sätt att den motsvarar den genomsnittliga tiden för avläggande av examen.

2.4. Pensions-Kansa

Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa (Pensions-Kansa) försattes i konkurs den 30

december 1994, varvid de försäkringar bolaget ansvarade för och hela bolagets egendom överfördes till ett särskilt administrationsbo. Administrationsboet överlät den 1 januari 1997 genom ett avtal om beståndsoverlåtelse Pensions-Kansas APL-försäkringsbestånd på Försäkringsaktiebolaget Pensions-Sampo (numera Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma), Pensionsförsäkringsaktiebolaget Ilmarinen (numera Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen), Ömsesidiga försäkringsbolaget Pensions-Varma (numera Ömsesidiga försäkringsbolaget Pensions-Fennia), Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Tapiola och Pensionsförsäkringsaktiebolaget Verdandi (numera Pensionsförsäkringsaktiebolaget Veritas).

Pensions-Kansas särskilda administrationsbo har såsom teckning för den ansvarsskuld som överförts på arbetspensionsförsäkringsbolagen överlätit egendom och tillgångar i boet i samband med överlåtelsen av försäkringsbeståndet och därefter årligen. Till den del en pension eller någon annan förmån på grund av konkurs inte är tryggad, skall de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL, KaPL och KoPL gemensamt svara för kostnaderna enligt principen om solidariskt ansvar inom arbetspensionssystemet.

På Pensions-Kansa tillämpas social- och hälsovårdsministeriets beslut om de grunder som avses i 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (1116/1996), som gäller solidariskt ansvar inom arbetspensionssystemet. Enligt beslutet skall nämnda pensionsanstalter svara för kostnaderna i förhållande till de enligt arbetspensionslagarna fastställda lönerna för de arbetstagare som anstalterna försäkrat. Pensionsskyddscentralen verkställer varje kalenderår en kostnadsfördelning mellan nämnda pensionsanstalter. Den till det solidariska ansvaret hörande fordringen på Pensions-Kansa har enligt nuvarande uppskattning i praktiken dödats, men de fem arbetspensionsförsäkringsbolag som mottog försäkringsbeståndet har dock ännu fordringar motsvarande boets tillgångar på boet. De återstående fordringarna uppgick i slutet av 2003 till sammanlagt ca 70 miljoner euro, dvs. ca 0,2 % av de löner som faller inom ramen för arbetspensionslagarna. Det kan

ännu ta flera år innan samtliga tillgångar i boet har realiserats.

Eftersom den kvarvarande fordringen i Pensions-Kansas särskilda administrationsbo redan är relativt liten i jämförelse med penningflödet inom arbetspensionssystemet, anses att denna post inte längre behöver ingå separat i arbetspensionsförsäkringsbolagens bokslut under en obestämd tid.

Därför föreslås att de fordringar för mottagande av försäkringsbestånd som ännu kvarstår hos försäkringsbolagen skall erläggas som en engångsbetalning ur ansvarsfördelningssystemet, dit också de medel som realiserats genom det särskilda administrationsboet skall styras från ingången av 2005. Det föreslås att om detta stiftas en separat lag, genom vilken också nämnda beslut av social- och hälsovårdsministeriet (1116/1996) upphävs.

De arbetspensionsförsäkringsbolag som mottagit Pensions-Kansas försäkringsbestånd har gett sitt samtycke till de arrangemang som avses i lagen genom att ingå ett avtal om detta med Pensions-Kansas särskilda administrationsbo och Pensionsskyddscentralen.

2.5. Kreditförsäkringsverksamhet

Pensionsskyddscentralen överlät det på APL grundade kreditförsäkringsbeståndet och motsvarande kreditförsäkringsverksamhet på Försäkringsaktiebolaget Garantia från ingången av 1994. Som täckning för ansvaret överlät Pensionsskyddscentralen egendom till Garantia. Till överlåtelsen av beståndet hänför sig även ett avtal om ersättande av ett i 13 b § 4 mom. APL avsett belopp till Garantia och om säkerställande av solvens för Garantias ersättningar i fråga om det överlåtna försäkringsbeståndet, dvs. ett avtal om skydd gällande överskjutande förluster och likviditetsskydd. På grundval av avtalet gottgör Pensionsskyddscentralen Garantia för eventuella årliga överskjutande förluster för åren 1994—2005.

Om avkastningen från en försäkringsrörelse som överlåtit överstiger det belopp som behövs för att täcka de kostnader som avses i 13 a och 13 b § APL återbetalar Garantia den

överskjutande delen till Pensionsskyddscentralen. Pensionsskyddscentralen för sin del delar restitutionen mellan de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL, KaPL och KoPL, vilka i sin tur återbetalar beloppen till arbetsgivarna såsom avdrag från arbetspensionsförsäkringspremierna.

Under de senaste åren har överskjutande belopp kunnat återbetalas. De belopp som återbetalades 2001 och 2002 uppgick under bägge år till ca 20 miljoner euro. År 2003 och 2004 uppgick de belopp som återbetalas till 5—6 miljoner euro under bägge år och det belopp som återstår att betala uppskattas sammanlagt uppgå till högst 5 miljoner euro. Beloppet motsvarar ca 0,01 % av de löner som omfattas av arbetspensionslagarna.

På grund av att utredandet av kreditförsäkringsrörelsens finansiering är av föga ekonomisk betydelse föreslås att en separat utredning frångås och att de eventuella återbetalningar som hänför sig till den slutliga utredningen gällande avtalet om överskjutande förluster beaktas i samband med den ömsesidiga ansvarsfördelning mellan pensionsanstalterna som årligen görs av Pensionsskyddscentralen. Om Pensionsskyddscentralen likväl säljer sitt innehav i Garantia efter 2005, skall intäkterna från detta återbördas till pensionsanstalterna och vidare till de arbetsgivare som är försäkringstagare, eftersom aktieförvärvet har finansierats med försäkringspremiens kreditförsäkringsdel.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Den inverkan som de föreslagna ändringarna har på pensionsutgiften enligt SjöPL uppgår till uppskattningsvis +1,5 procentenheter av lönerna fram till 2020 och ca —5,2 procentenheter fram till 2050. Under hösten 2002 har undersökts vilka andra verkningar propositionen har på SjöPL-pensionerna och kostnaderna. Uppskattningarna baserar sig på arbets- och inkomstuppgifterna för personer som 1998—2002 pensionerats från Sjömanspensionskassan.

Propositionen omfattar ändringar som både höjer och sänker pensionerna. Pensionen höjs bl.a. genom att den nuvarande maximigränsen på 50 % som hänför sig till pensioner enligt SjöPL-huvudregeln slopas, den nya lönekoeficient som används vid justeringen av inkomststoppgifter och intjänningen av större pension än förr under vissa oavlönade perioder. Livslängdskoefficienten åter minskar pensionen, om inte den aktiva arbetstiden förlängs i motsvarande proportion.

Reformens verkningar märks fullt ut först på lång sikt. I jämviktssläge skulle pensionerna utan den inverkan som livslängdskoefficienten har, men till följd av de andra ändringarna och inverkan på beteendet, vara ca 5 % högre än de pensioner som betalas enligt den nuvarande lagstiftningen. De föreslagna ändringarna har inte några direkta verkningar på den andel som finansieras med statsmedel.

De lagändringar som föreslås i arbetspensionssystemet från ingången av 2005 har inte några väsentliga ekonomiska verkningar på totalreformen av arbetspensionssystemet.

3.2. Bedömning av könsrelaterade verkningar

Bedömningen av de könsrelaterade verkningarna i fråga om pensionssystemet har gjorts i samband med RP 242/2002 rd. De lagändringar som nu föreslås har inte några betydande verkningar i fråga om nämnda bedömning.

Riksdagen har i sitt svar 298/2002 rd — RP 242/2002 rd antagit fem uttalanden gällande pensionslagstiftningen. Utredningarna kring dessa är under arbete.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I beredningen har deltagit företrädare för finansministeriet, inrikesministeriet, Pensionsskyddscentralen, Arbetspensionsförsäkrarna (TELA) och Folkpensionsanstalten samt företrädare för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och företagorganisationerna.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner

1 §. I 4 mom. 2 punkten i paragrafen fastställs 18 år som den nedre åldersgränsen för att en person skall omfattas av lagen om sjömanspensioner. Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd för en arbetstagare börjar från och med ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 18 år. Den ålder vid vilken arbetspensionsförsäkring enligt SjöPL upphör ändras så att lagen inte tillämpas på arbetstagarens anställningsförhållande efter den månad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

2 §. I paragrafen föreskrivs om den pensionsanstalt som fattar beslut om pensionsansökan samt om principen gällande sista pensionsanstalt. Det föreslås att motsvarande ändringar skall göras i denna paragraf som i 10 d § 1 mom. APL. Till 2 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken den pension som intjänats på grundval av förmåner för oavlönade perioder beviljas av den pensionsanstalt inom den privata sektorn där det vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionsskydd i enlighet med minimivillkoren för pensionsskyddet. Om emellertid en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt skall fatta beslut om en pensionsansökan, beviljar denna pensionsanstalt också den pension som intjänats på grundval av förmåner för oavlönade perioder. Hänvisningen i 6 mom. ändras till en hänvisning till 15 § 5 mom.

3 §. Det föreslås att 2 mom. skall upphävas eftersom de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen definieras i den nya 11 a §. I 1 mom. ingår en hänvisning till den nämnda 11 a §.

3 a §. Paragrafen innehåller bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i 12 § APL om ansvarsfördelningen enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. I 2 mom. 1 punkten föreskrivs om fondering av ålderspensionen. Eftersom den allmänna pensionsåldern slopas, bör man i denna punkt

fastställa den kalkylerade pensionsålder enligt vilken Sjömanspensionskassans ansvar för ålderspensionen fastställs. Enligt propositionen används 65 års ålder som kalkylerad pensionsålder. Dessutom har momentet ändrats så att ålderspensioner fortsättningsvis skall fonderas till ett belopp som motsvarar en halv procent av lönerna.

I momentets 2 punkt föreskrivs hur pensionskassans ansvar för invalidpensioner fastställs. Enligt propositionen fördelas ansvaret för invalidpensionerna mellan de pensionsanstalter till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren före pensionsfallet. Vid beräkandet av pensionsanstaltens andel av pensionen ställs de försäkrade förvärvsinkomsterna för de två granskningsåren i relation till det sammanlagda beloppet försäkrade förvärvsinkomster enligt alla pensionslagar samt inkomster som ligger till grund för sådana socialförsäkringsförmåner för oavlönade perioder på grundval av vilka pensionen tillväxer under denna granskningstid. För den del av pensionen som för den nämnda granskningstidens del motsvarar den andel som andra förvärvsinkomster än sådana som försäkrats enligt APL, KAPL, SjöPL eller KoPL utgör av alla inkomster under granskningstiden, svarar de pensionsanstalter som avses i APL, KAPL, SjöPL och KoPL gemensamt. Om förvärvsinkomsternas sammanlagda belopp emellertid understiger 12 566,70 euro, finansieras pensionen gemensamt enligt momentets 3 punkt. Pensionsanstalterna svarar också gemensamt för förhöjningen av invalidpensionen enligt 12 c §.

Av invalid- och arbetslöshetspensionerna föreslås det att pensionens begynnelsebelopp, vilket pensionskassan ansvarar för, i sin helhet skall fonderas. Detta är en kompensation för att dessa pensioner ändras till ålderspension redan vid 63 års ålder i stället för vid 65 så som tidigare. Paragrafens ordalydelse ändras också när det gäller arbetslöshetspension, så att fördelningen av ansvaret för arbetslöshetspensionen i övrigt skall överensstämma

med det som bestäms i gällande lag, dvs. den sista pensionsanstalten ansvarar för kostnaderna för arbetslöshetspensionen.

Dessutom fogas till momentet en ny 4 punkt, där det föreskrivs om pensionsanstaltens ansvar för pension som intjänats på grundval av förmåner som betalats för oavlönade perioder. För pension som intjänats för oavlönade perioder svarar alla arbetspensionsanstalter gemensamt, även företagarnas pensionsanstalter och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn. Ansvar för dessa kostnader fördelas årligen mellan pensionsanstalterna i förhållande till de lönebelopp som under varje år försäkrats i respektive pensionsanstalt. Närmare föreskrifter ges i de grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

11 §. I paragrafen föreskrivs om den tjänstgöringstid som berättigar till pension. Efter pensionen tillväxer på grundval av årsinkomsterna, ändras ordalydelsen i 1 mom. så att sådana inkomster som arbetstagaren har förtjänat mellan 18 och 68 års ålder berättigar till pension. När pensionen beräknas fördelas inkomsterna på hela det kalenderår under vilket de har förvärvats. Bestämmelser om de förvärvsinkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer ingår i 11 a § och om de förmåner för oavlönade perioder på grundval av vilka pensionen tillväxer i 11 b §. Inkomsterna för det år då arbetsförmågan började berättigar dock inte till pension om den återstående tiden har räknats såsom till pension berättigande vid fastställandet av invalidpensionen. Den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande från ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken 63 års ålder, eller den sänkta pensionsålder som är lägre än 63 år, uppnås. Den uteblivna pensionstillväxten för det år under vilket invalidpensionen började ersätts av pensionstillväxten för den återstående tiden. Förvärvsinkomsterna för det år under vilket pensionsfallet för invalidpensionen inträffade beaktas dock i det fall då den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande på grund av att arbetstagaren inte under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har

haft minst 12 566,70 euro i försäkrade förvärvsinkomster enligt arbetspensionslagarna. Förvärvsinkomsterna för det år då pensionsfallet för invalidpensionen inträffade beaktas också i de undantagsfall som avses i 12 a §, dvs. då förvärvsinkomster föreligger endast för det år då pensionsfallet inträffade eller det föregående året eller när det är fråga om en arbetstagare som inte fyllt 23 år.

11 a §. Det föreslås att det i lagen skall tas in en ny 11 a §, i vilken de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen skall definieras. Paragrafen motsvarar den 7 § som föreslås ingå i APL.

11 b §. Paragrafen innehåller en motsvarande bestämmelse som ingår i 6 a § APL om de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för sådana förmåner som erhållits för oavlönade perioder och som berättigar till pension. I 1 mom. uppräknas de inkomstrelaterade förmåner som grundar sig på sådana arbets- eller förvärvsinkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer. Till pension berättigar de förmåner som betalats för oavlönade perioder och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken han eller hon fyller 18 år till utgången av det år som föregår pensionsfallet. Till pension berättigar således inte de förmåner som arbetstagaren har erhållit under en tid med pension eller de förvärvsinkomster eller förmåner som hänför sig till året för pensionsfallet. Dessutom fastställs i lagrummet en inkomstförutsättning i fråga om den pensionsrätt som intjänats på grundval av förmåner som betalats för oavlönade perioder. Arbetstagaren skall före han eller hon går i pension ha haft minst 12 566,70 euro i försäkrade förvärvsinkomster enligt arbetspensionslagarna. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

Enligt 1 mom. 1 punkten intjänas pension på grundval av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning även i det fall att dagpenningen inte betalas till arbetstagaren själv. Förmånen betalas till arbetsgivaren i det fall då arbetstagaren har fått lön för samma tid. Härvid tillväxer pensionen både på grundval av lönen och på grundval av den arbetsinkomst som utgör grund för dagpenningen.

I 2 mom. bestäms att grunden för pensions-tillväxten för den tid för vilken moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning har betalats till arbetstagaren själv utgörs av den nämnda grunden förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren som ersättning för den lön som utbetalats under moderskapsledigheten, utgörs grunden för pensionstillväxten av den arbetsinkomst som ligger till grund för moderskapspenningen omvandlad med koefficienten 0,17. För denna tid tillväxer pensionen på grundval av den sålunda omvandlade arbetsinkomsten samt på grundval av lönen, varvid tillväxten motsvarar den ovan nämnda tillväxten för arbetsinkomsten förhöjd med koefficienten 1,17. Om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, används en månadsinkomst på 523,61 euro som grund för tillväxten. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index. I det fall att en föräldraförmån på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, utgörs grunden för tillväxten av beloppet av den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren. I dessa fall tillväxer pensionen både på grundval av lönen och på grundval av minimidagpenningen.

I 3 mom. föreskrivs om grunden för pensionstillväxten när det gäller de förmåner som nämns i 1 mom. 2—9 punkten. I fråga om inkomstrelaterad dagpenning och alterneringsersättning är grunden för tillväxten 75 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen och för de övriga förmånernas del 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen.

Enligt 4 mom. har arbetstagaren rätt till den pensionstillväxt som erhålls på grundval av oavlönade perioder endast en gång, fastän arbetstagaren skulle ha rätt till pension enligt flera arbetspensionslagar. Avsikten är att pension skall intjänas för oavlönade perioder också enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Den pension som intjänas för oavlönade perioder beviljas och betalas av en i 2 § avsedd pensionsanstalt som också

kan vara en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn. Ansvaret för finansieringen av pensionsskyddet för oavlönade perioder skall dock bäras gemensamt av alla pensionsanstalter.

12 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om pension för återstående tid. I 1 och 2 mom. föreskrivs om räknande av återstående tid såsom till pension berättigande tid. Den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid från ingången av det år då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år. Pensionen tillväxer inte på grundval av sådana inkomster och förmåner för oavlönade perioder som erhållits under det år då invalidpensionen började, utan denna tillväxt ersätts av tillväxten för den återstående tiden. I de fall där en pensionskassa enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den i 14 § 2 mom. angivna sänkta pensionsåldern medan arbetstagaren från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnås fortgående innehaft en anställning som omfattas av lagen om sjömanspensioner, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. Rätten till pension för återstående tid fastställs på grundval av förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår året för pensionsfallet. På grundval av dessa inkomster beräknas också den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid. Denna tid av fem kalenderår som föregår den tidpunkt då arbetsoförmågan började kallas granskningstid. Förvärvsinkomsten för den återstående tiden fås genom att summan av förvärvsinkomsterna under granskningstiden divideras med granskningstiden, dvs. sextio månader. Förvärvsinkomsterna justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § APL så att de motsvarar beräkningstidpunkten. Som förvärvsinkomster beaktas utöver de inkomster som omfattas av denna lag även de inkomster som omfattas av de övriga arbetspensionslagarna, vilka inkluderar APL, FöPL, LFöPL och pensionslagarna för den offentliga sektorn. Arbetsinkomsterna enligt FöPL och LFöPL beaktas till det belopp som

motsvarar de fastställda arbetsinkomsterna. Obetalda försäkringspremier avdras inte från dem.

En allmän förutsättning för pension för återstående tid är att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. Detta belopp motsvarar ungefär ett halvt års arbete med genomsnittliga inkomster. Detta krav på minimiarbete ersätter det nuvarande kravet på 12 månaders arbete under de tio senaste kalenderåren. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

Om arbetstagaren inte har haft förvärvsinkomster under granskningstiden på grund av att han eller hon varit sjuk, arbetslös eller barnavårdsledig, kan pensionen för den återstående tiden bli mycket liten eller utebli helt. För att detta skall förhindras föreskrivs i 3 mom. om de socialförsäkringsförmåner i fråga om vilka den förvärvsinkomst som ligger till grund för dem jämföras med förvärvsinkomsten under granskningstiden. Med förvärvsinkomst jämföras den förvärvs- eller arbetsinkomst som nämns i 11 b § och som ligger till grund för förmånen för en oavlönad period. När lönen för den återstående tiden fastställs beaktas dessa förvärvs- och arbetsinkomster till fullt belopp för den tid under vilken förmånen har betalats till arbetstagaren.

När förvärvsinkomsten för den återstående tiden fastställs beaktas enligt 4 mom. också grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vilka hänförs till granskningstiden. Dessa förmåner beaktas såsom förvärvsinkomst till ett belopp av 1 047,22 euro per månad. På motsvarande sätt beaktas också den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, om den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av arbetstagarens sjukdom har beviljats i form av sjukdagpenning till motsvarande belopp. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

Om arbetstagaren inte har några som helst förvärvsinkomster under granskningstiden, kan förvärvsinkomsten för den återstående tiden inte bestämmas enbart på grundval av förmåner som utbetalats för oavlönade perioder. Bestämmelser om detta ingår i 5 mom.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs om den exceptionella inverkan som vården av barn under tre år har på arbetstagarens pensionskydd.

Bestämmelsen träder i kraft stegvis på samma sätt som bestämmelsen om pension för återstående tid. I granskningen ingår också pensionslönen vid utgången av år 2004 till dess att fem år har förflutit efter år 2004, varvid pensionslönen för år 2004 utelämnas ur granskningen. Därefter läggs ett år i sänder till tills dess att fastställandet av den stabiliserade inkomstnivån omspannar tio år.

12 a §. I paragrafens 1 mom. ingår en undantagsbestämmelse med tanke på de situationer där arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana inkomster som skall beaktas när granskningstiden för den återstående tiden bestäms. I dessa fall beaktas inkomsterna under det år då arbetsoförmågan började fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetsoförmågan började. Dessa inkomster som hänförs till det år då arbetsoförmågan började beaktas också då arbetstagaren har förvärvsinkomster endast under det sista året av granskningstiden. Inkomsten för den återstående tiden fås genom att summan av

förvärvsinkomsterna för det år då arbetsoförmågan började och de eventuella förvärvsinkomsterna för året innan divideras med 60 månader. Som förvärvsinkomster beaktas också de inkomster och förmåner som nämns i 12 § 3 och 4 mom.

Paragrafens 2 mom. gäller fastställandet av pension för återstående tid för unga personer. Som granskningstid beaktas endast tiden mellan ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 18 år och utgången av den månad under vilken arbetsoförmågan började. Förvärvsinkomsten för den återstående tiden fås genom att inkomsterna för denna kortare granskningstid divideras med det antal månader som ingår i samma period. Härvid förutsätts emellertid att den unga personen har förvärvsinkomster minst till det be-

lopp som nämns i 12 § 1 mom. Undantagsbestämmelsen blir tillämplig på unga arbetstagare som blir arbetsoförmögna före utgången av det år under vilket de fyller 23 år. Därefter är granskningstiden enligt huvudregeln fem år.

Enligt 3 mom. utgör förvärvsinkomsten för den återstående tiden enligt SjPL samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som de förvärvsinkomster som försäkrats enligt SjPL utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § APL under granskningstiden. De inkomster som ligger till grund för förmåner som utbetalats för oavlönade perioder och som omfattas av förvärvsinkomsten för den återstående tiden beaktas enligt de olika pensionslagarna i förhållande till de försäkrade förvärvsinkomsterna under granskningstiden.

Övergången till det nya sättet att fastställa den återstående tiden sker stegvis så att de kalenderår som skall beaktas utökas med ett år i sänder. Grunden för pensionen för återstående tid omfattar de fem hela kalenderår som föregår året för pensionsfallet när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsoförmågan börjar år 2010. Föreskrifter om detta ingår i ikraftträdelsebestämmelsen.

Enligt 4 mom. meddelar Pensionsskyddscentralen närmare anvisningar om fastställandet av granskningstiden och förvärvsinkomsten för den återstående tiden.

12 b §. Till denna paragraf överförs den gällande lagens 12 § 1 mom. som gäller räkandet av den tid under vilken pension erhöles såsom till pension berättigande tid då ny pension fastställs. I bestämmelsen görs de ändringar som föranleds av det nya sättet att räkna ut pensionen för återstående tid. Till 2 och 3 mom. överförs dessutom bestämmelserna i de nuvarande 12 c § 2—4 mom. som gäller beviljande av ny pension på samma grunder som den tidigare pensionen. Till 2 mom. fogas på motsvarande sätt som till 7 e § 2 mom. APL en bestämmelse enligt vilken ålderspensionen fastställs enligt samma grunder som den tidigare pensionen om det när ålderspensionen börjar har förflutit högst två år från att invalidpensionen upphörde.

12 c §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om höjning av en ungs persons invalidpension eller rehabiliteringsstöd med en särskild koefficient. Förhöjningen beviljas när pension har betalats under fem hela kalenderår. Förhöjningens belopp är beroende av pensionstagarens ålder vid tidpunkten för förhöjningen. Förhöjningen kan erhållas tidigast vid 24 års ålder om arbetsoförmågan har börjat det år under vilket personen i fråga fyllde 18 år. Förhöjningen är då 21 % av det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna inom den privata sektorn. Förhöjningen minskar med 0,7 procentenheter för varje levnadsår. Ingen förhöjning beviljas längre om arbetsoförmågan börjar efter det att arbetstagaren fyllt 50 år.

Om invalidpensionen beviljas på samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas tiden med den tidigare pensionen då förhöjningen fastställs. När pensionen beviljas på nya grunder ingår däremot inte en tidigare förhöjning längre i pensionen, utan en eventuell förhöjning bestäms enligt hur gammal arbetstagaren är vid den tidpunkt då den nya invalidpensionen höjs. Förhöjningen beaktas inte som en sådan pensionsinkomst som minskar folkpensionen.

I 2 mom. bestäms om motsvarande engångsförhöjning gällande familjepensioner. Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension eller rehabiliteringsstöd, utökas den pension som utgör grund för familjepensionen med den förhöjning som förmånslåtaren skulle ha fått om dödsfallet inte hade inträffat och pensionen hade fortgått i sammanlagt fem kalenderår. Förhöjningen görs alltså i det skede då förmånslåtaren själv också skulle ha varit berättigad till den. Om förmånslåtaren inte var pensionerad, räknar man som grund för familjepensionen ut den invalidpension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för dödsfallet. Den invalidpension som uträknats på detta sätt och som utgör grund för familjepensionen utökas med den engångsförhöjning som förmånslåtaren skulle ha fått efter att pensionen fortgått i fem hela kalenderår. Förhöjningen görs vid den tidpunkt vid vilken förmånstagaren själv också skulle varit berättigad till den om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen på sin dödsdag.

13 §. I paragrafen föreskrivs om den livslängdskoefficient som inverkar på ålderspensionens och efterlevandepensionens belopp. Första gången justeras de pensioner som beviljas år 2010 med livslängdskoefficienten. Ålderspensionen omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts

för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om ålderspensionen börjar vid en tidigare ålder än 62 år, omvandlas ålderspensionen med den koefficient som fastställts för det år under vilket pensionen börjar. Efterlevandepensionen justeras vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som fastställts för året i fråga. Dessutom justeras pensionen med livslängdskoefficienten när en invalidpension ändras till ålderspension eller när den som får deltidspension beviljas ålderspension. Härvid används likaså den koefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Livslängdskoefficienten tillämpas inte när arbetslöshetspension eller individuell förtidspension ändras till ålderspension och inte heller på invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar före denna lags ikraftträdande.

14 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den allmänna pensionsåldern, dvs. den ålder vid vilken en arbetstagare har rätt att gå i ålderspension oberoende av längden av den sjötjänst som omfattas av SjöPL. Enligt gällande lag är den allmänna pensionsåldern 65 år. Det föreslås att momentet ändras så att arbetstagaren skall ha rätt att enligt sitt eget val gå i ålderspension under tiden mellan 63 och 68 års ålder.

I 2 mom. föreskrivs om arbetstagarens rätt att gå i ålderspension vid en intjänad pensionsålder som är lägre än den allmänna pensionsåldern. Ändringen är av teknisk natur och innebär att den sänkta pensionsåldern räknas genom att pensionsåldern 63 år sänks med det antal månader som överstiger 324. Enligt gällande lag räknas den genom att pensionsåldern 65 år sänks med det antal månader som överstiger 300.

I 3 mom. föreskrivs om den förtida pensionsåldern. Det föreslås att momentet skall ändras så att en arbetstagare har rätt till förtida ålderspension högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den i 2 mom. avsedda sänkta pensionsålder som arbetstaga-

ren uppnått då pensionen börjar, dock tidigast från 55 års ålder.

Det föreslås att ett nytt 5 mom. skall fogas till paragrafen, i vilket det föreskrivs om begynnelsepunkten för pension som intjänats under tiden för ålderspension. Denna pension beviljas på ansökan vid 68 års ålder.

Det föreslås att ett nytt 6 mom. skall fogas till paragrafen, i vilket det bestäms hur den tid som förutsätts för fastställandet av den sänkta pensionsåldern räknas. Tiden räknas särskilt för varje anställningsförhållande på grundval av tjänstgöringstiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Till tjänstgöringstid omvandlas, på det sätt som bestäms i sjöarbetstidslagen (296/1976) och avtalats i kollektivavtal, dessutom den tid på grundval av vilken det vid anställningsförhållandets slut betalas sådan övertidsersättning som erläggs i form av vederlag eller på något annat motsvarande sätt. När tjänstgöringstiden räknas ut enligt detta moment anses anställningsförhållandet ha upphört vid slutet av den dag för vilken det på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan den i 15 § angivna arbetsoförmågan började. Om arbetet och lönebetalningen är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet vid beräkandet av tjänstgöringstiden ha upphört vid slutet av den dag för vilken det till arbetstagaren senast betalades poster som hör till den förvärvsinkomst som avses i 11 a § inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

14 a §. Lagrummets ordalydelse förtydligas och hänvisningarna till lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att de motsvarar bestämmelserna i den lag om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) som trädde i kraft den 1 januari 2003. Det föreslås dessutom att paragrafen skall ändras så att också den tid för vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till arbetstagaren skall utgöra grund för en sådan rätt som anges i lagrummet att gå i ålderspension vid en sänkt pensionsålder. I övrigt kvarstår lagrummet oförändrat till sitt innehåll.

I lagrummet föreskrivs om arbetstagarens rätt att gå i ålderspension vid en sänkt pensionsålder i de fall där arbetstagaren på grund av arbetslöshet har varit tvungen att upphöra med sjötjänst innan den sänkta pensionsåldern uppnått. Arbetstagaren har enligt 14 § 1 mom. SjPL rätt att gå i ålderspension under tiden mellan 63 och 68 års ålder. Arbetstagaren har dock rätt att få pension vid en sänkt pensionsålder enligt 14 § 2 mom. SjPL, den som hör till befälet tidigast vid 60 års ålder och den som hör till manskapet tidigast vid 55 års ålder, så att pensionsåldern 63 år sänks med en månad för varje månad med vilken tjänstgöringstiden överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts det härvid att arbetstagaren innehar en anställning som omfattas av SjPL tills han eller hon når den sänkta pensionsåldern och att han eller hon under tre år innan det till pension berättigande anställningsförhållandet upphör har innehaft en anställning som omfattas av SjPL under minst 18 månader.

Enligt lagrummet bibehåller arbetstagaren sin rätt att gå i ålderspension vid den sänkta pensionsålder som den tjänstgöringstid som intjänats vid tidpunkten i fråga berättigar till, om arbetslösheten beror på att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller på att arbetskraften inskränkts eller på att den försäkrade sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § sjömanslagen. En förutsättning är dessutom att arbetstagaren når den sänkta pensionsålder som berättigar till pension inom fem år från det att anställningsförhållandet upphörde och att arbetstagaren för denna tid har rätt till dagpenning eller arbetsmarknadsstöd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetslöshetspension i enlighet med 15 e §. Den ovan nämnda rätten bibehålls också i det fall där arbetstagaren har tagit emot ett sådant arbete som avses i 2 kap. 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som erbjudits av arbetskraftsmyndigheten, vilket arbetstagaren inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd. Detta förutsätter dock att arbetstagaren via arbetskraftsmyndigheten fortgående söker arbete på ett fartyg som omfattas av SjPL.

14 b §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om

förutsättningarna för deltidspension. Den övre åldersgränsen för deltidspension ändras från 65 till 68 år. Det föreslås att motsvarande ändringar skall göras i momentets 1 punkt som i 4 f § 1 mom. 1 punkten APL som också föreslås bli ändrad. Momentets 3 punkt upphävs till följd av ändringarna gällande pensionen för återstående tid. Dessutom ändras 4 punkten så att inkomsterna beaktas på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. KAPL när intjäningstiden på fem år räknas ut på basis av inkomsterna. Momentets 8 punkt ändras så att förvärvsinkomsten för deltidsarbete jämförs med den stabiliserade förvärvsinkomsten som avses i paragrafens 3 mom., dvs. förvärvsinkomsten för den femåriga granskningstiden.

Paragrafens 3 mom. ändras till följd av att bestämmelserna gällande återstående tid ändras. Den stabiliserade förvärvsinkomsten fastställs på basis av den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen för återstående tid. De inkomster och förmåner som erhållits för oavlönade perioder under granskningstiden beaktas också. Bestämmelsen om tekniskt avbrott stryks ur paragrafen.

14 c §. Också för dem som får deltidspension är det en förutsättning för erhållande av ålderspension att den försäkrade upphör med deltidsarbetet och ansöker om ålderspension. Om den försäkrade fortsätter deltidsarbete ännu efter det att han eller hon fyllt 68 år, utbetalas pensionen fortsättningsvis till ett lika stort belopp som deltidspensionen, men namnet på pensionen ändras till ålderspension.

15 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av invalidpension. Rätt till invalidpension tillkommer för närvarande en försäkrad vars förvärvsmöjligheter på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada beräknas ha nedgått med minst en tredjedel av vad en person i motsvarande ställning i sådant anställningsförhållande som avses i sjömanslagen förtjänar, under förutsättning att detta tillstånd bör anses vara bestående eller har varat i sex månader utan avbrott. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars förtjänstmöjligheter har minskat med mer än två tredjedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Den definition på arbetsförmåga som ingår i SjöPL ändras så att den motsvarar den definition som ingår i de övriga arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Rätt till invalidpension tillkommer en arbetstagare vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada, med beaktande också av den tid som redan förflutit, kan uppskattas vara nedsatt utan avbrott med minst två femtedelar åtminstone under ett år. Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som rimligen kan förutsättas av honom eller henne med hänsyn till utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt därmed jämförliga andra omständigheter. I 23 § 1 mom. SjöPL föreskrivs på motsvarande sätt som i de övriga arbetspensionslagarna för den privata sektorn om gränsdragningen mellan full invalidpension och delinvalidpension. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst tre femtedelar åtminstone under ett år. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. skall kompletteras med nya bestämmelser om hur invalidpensionen ändras till ålderspension samt om beviljandet av den pension som intjänats under en tid med invalidpension. Invalidpensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. Därvid ändras också delinvalidpensionen till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om en arbetstagare som har ansökt om invalidpension har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Både i det fall att pension har intjänats under tiden för full invalidpension och i det fall att pension har intjänats under tiden för delinvalidpension beviljas den nya pension som intjänats på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes. En förutsättning är dock att anställningsförhållandet då har upphört. Om

anställningsförhållandet fortfarande pågår, föreligger rätt till den intjänade pensionen tidigast från ingången av månaden efter den under vilken anställningsförhållandet upphör. Rätt till pension som intjänats under tiden för ålderspension föreligger tidigast vid 68 års ålder. Detta förutsätter att anställningsförhållandet har upphört. Momentet preciseras också så att arbetstagaren har rätt till den pension som intjänats under tiden för den tidigare invalidpensionen om den nya pensionen efter invalidpensionens upphörande beviljas på nya grunder, dvs. om bestämmelserna om beviljande av pension på tidigare grunder i 12 b § 2 eller 3 mom. SjöPL inte tillämpas när den nya pensionen fastställs.

I paragrafens 5—8 mom. föreskrivs om förutsättningarna för individuell förtidspension och om betalningen av den. Eftersom arbetstagare som är födda efter år 1943 inte har rätt till individuell förtidspension, föreslås det att momenten skall upphävas och bestämmelserna flyttas till ikraftträdelsebestämmelsen. Personer födda före år 1944 har rätt att få individuell förtidspension fram till 63 års ålder, varvid pensionen ändras till ålderspension. Förutsättningen gällande återstående tid för individuell förtidspension definieras enligt nutida bestämmelser. När den individuella förtidspensionen ändras till ålderspension justeras pensionen inte med livslängskoefficienten.

Det föreslås att den gällande lagens 17 § 2 mom. skall flyttas och i ändrad form bli 15 § 5 mom. Bestämmelsen innehåller en utlösningbestämmelse gällande invalidpensionerna, enligt vilken en arbetstagare har rätt att få invalidpension och en arbetstagare som är född före år 1944 individuell förtidspension också när han eller hon, efter att ett anställningsförhållande som omfattas av SjöPL har upphört, för ett senare tjänste- eller anställningsförhållande beviljats pension enligt 9 eller 9 c § lagen om statens pensioner (280/1966), 24 eller 33 § lagen om kommunala pensioner, 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten.

15 c §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av begravningsunderstöd. För att begravningsunderstöd skall beviljas förutsätts det att förmåns-

låtaren vid sin död skulle ha varit berättigad till ålderspension enligt 14 § eller invalidpension enligt 15 § eller att han eller hon betalades sådan pension. Det föreslås att begravningsunderstöd skall beviljas under förutsättning att förmånslåtare vid sin död skulle ha varit berättigad till sådan invalidpension som fastställs enligt 16 § om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen, eller om han eller hon vid sin död erhöll nämnda pension eller sådan ålderspension som fastställs enligt 16 §. Den 67 års åldersgräns som gäller förmånslåtare kvarstår oförändrad. De belopp som anges i momentet föreslås bli omvandlade till euro. Beloppen har fastställts enligt 2004 års index.

15 e §. I paragrafens 1 mom. anges förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension. Till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken arbetstagare som är födda före år 1950 är berättigade till arbetslöshetspension. De som är födda år 1950 eller därefter har inte längre rätt till arbetslöshetspension. Arbetslöshetspension beviljas fram till det att arbetstagaren fyller 63 år. Enligt 1 mom. 1 punkten måste arbetstagaren under de 15 kalenderår som omedelbart föregått dagen för pensionsfallet ha intjänat pension under minst fem år. Enligt propositionen skall ordalydelsen i 1 punkten ändras så att den motsvarar ordalydelsen i 4 c § 1 mom. 1 punkten APL. Dessutom ändras hänvisningen i 1 mom. 2 punkten till en hänvisning till 6 kap. 7 och 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I 3 mom. görs de ändringar som föranleds av ändringen gällande pensionen för återstående tid samt av att barntillägget slopas. Villkoret gällande återstående tid samt pensionslönen fastställs enligt de bestämmelser som gällde före år 2005.

Gränsbeloppet i 4 mom. 2 punkten ändras till 523,61 euro per månad. Arbetslöshetspension betalas inte för en kalendermånad under vilken inkomsterna uppgår till minst 523,61 euro per månad. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

I 10 mom. föreskrivs att arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension efter det att arbetstagaren uppnått 63 års ålder. Pensionsdelen för återstående tid läggs då till pensionen.

Paragrafens 11 mom. ändras så att arbetstagaren har rätt till ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder, om han eller hon uppfyller villkoren för arbetslöshetspension först efter att ha fyllt 62 år. Personer som har fyllt 63 år har inte rätt till arbetslöshetspension, utan de beviljas ålderspension.

16 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs under vilka förutsättningar den pension som skall beviljas fastställs enligt 16 §. Ålderspensionen fastställs enligt de tillväxtprocenter som anges i 16 § under förutsättning att arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som omfattas av SjöPL. Invalidpensionen fastställs enligt de tillväxtprocenter som anges i 16 § under förutsättning att arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension gällande vilken en pensionskassa enligt 2 § SjöPL är behörig att handlägga pensionsansökan och under förutsättning att arbetstagarens förvärvsinkomster enligt SjöPL under månaden för pensionsfallet och under de trettiosex kalendermånader som föregår pensionsfallet uppgår till sammanlagt minst 16 800 euro. Ifall de villkor som anges i 1 mom. inte är uppfyllda, fastställs pensionen enligt 17 §. En arbetstagare som är född före år 1950 har dock rätt till invalid- eller arbetslöshetspension som fastställs enligt 16 § under förutsättning att pensionskassan enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § SjöPL, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft. Bestämmelser om detta ingår i ikraftträdelsebestämmelsen.

I 2 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt. Enligt huvudregeln tillväxer pensionen med 1,6 procent per år på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomsten för varje år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Oberoende av åldern tillväxer pensionen med 1,6 procent per år också på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har förvärvat samtidigt som han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. APL har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension, generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsestöd eller avträdelseersättning eller motsvarande pension från utlandet. Ef-

ter att arbetstagaren fyllt 53 år är tillväxtprocenten 2,0 procent per år. Efter att arbetstagaren fyllt 63 år är tillväxtprocenten 4,5 procent per år, under förutsättning att arbetstagaren inte under denna tid får någon annan pension än deltidspension. Till den del pension intjänas på grundval av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för sådana förmåner som anges i 11 b § tillväxer pensionen dock alltid med 1,5 procent per år.

I 3 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt på grundval av förvärvsinkomsten för återstående tid. Pensionen tillväxer med 1,6 procent per år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,4 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

I 4 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension eller rehabiliteringsstöd. Pensionen tillväxer då på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 § från ingången av det år då arbetsförmågan började till utgången av den månad då pensionen upphör. Pensionen tillväxer på grundval av förvärvsinkomsten för återstående tid med 1,6 procent per år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,4 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Till 5 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken den månatliga tillväxtprocenten fås genom att den årliga tillväxtprocenten delas med 12. En årlig tillväxt på 1,6 procent motsvarar således 16/120 procent per månad, en årlig tillväxt på 2,0 procent motsvarar 20/120 procent per månad, en årlig tillväxt på 4,5 procent motsvarar 3/8 procent per månad och en årlig tillväxt på 1,4 procent motsvarar 14/120 procent per månad.

I 6 och 7 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för en arbetstagare som får deltidspension. För deltidarbete intjänas pension på samma sätt som för annat arbete enligt de tillväxtprocenter som anges i 2 och 3 mom. För tiden med deltidspension tillväxer ål-

derspensionen med 0,75 procent av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. med 1/16 procent per månad. För tiden med

deltidspension tillväxer invalidpensionen med 1,6 procent av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. med 16/120 procent per månad. För den återstående tiden tillväxer pensionen med 1,4 procent per år, dvs. med 14/120 procent per månad. I detta sammanhang ändras endast bonustillväxten på grundval av deltidarbete efter det att arbetstagaren fyllt 63 år samt tillväxten för återstående tid. Dessutom förtydligas ordalydelsen i 7 mom.

16 f §. I paragrafen föreskrivs om fastställandet av familjepension. I paragrafen görs motsvarande ändringar som i 7 i § APL. Om förmånslåtaren har arbetat under den tid han eller hon fått pension, beaktas också den pension som intjänats för detta arbete när familjepensionen fastställs. När familjepensionen fastställs beaktas i fråga om förmånslåtarens ålderspension inte den justering av pensionen med livslängskoefficienten som anges i 13 §.

16 g §. I paragrafens 1—3 mom. föreskrivs om deltidspensionens belopp och paragrafen motsvarar 5 c § APL. Det föreslås att paragrafen skall ändras på samma sätt som nämnda 5 c § APL.

17 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att pensionen fastställs på grundval av garantiregeln i APL i enlighet med 17 § om en arbetstagare som omfattas av lagen inte har rätt till pension som fastställs i enlighet med 16 §.

I 2 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt. Enligt motsvarande bestämmelser i APL tillväxer pensionen med 1,5 procent per år på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomsten för varje år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Oberoende av åldern tillväxer pensionen med 1,5 procent per år också på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har förvärvat samtidigt som han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. APL har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension, generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsestöd eller avträdelseersättning eller motsvarande

pension från utlandet samt på grundval av den grund för pensionen som avses i 11 b §. Efter att arbetstagaren fyllt 53 år är tillväxtprocenten 1,9 procent per år. Efter att arbetstagaren fyllt 63 år är tillväxtprocenten 4,5 procent per år, under förutsättning att arbetstagaren inte under denna tid får någon annan pension än deltidspension.

I 3 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt på grundval av förvärvsinkomsterna för återstående tid. Pensionen tillväxer med 1,5 procent per år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,3 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

I 4 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension eller rehabiliteringsstöd. Pensionen tillväxer då på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 § från ingången av det år då arbetsförmågan började till utgången av den månad då pensionen upphör. Pensionen tillväxer på grundval av förvärvsinkomsten för återstående tid med 1,5 procent per år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,3 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Till 5 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken den månatliga tillväxtprocenten fås genom att den årliga tillväxtprocenten delas med 12. En årlig tillväxt på 1,5 procent motsvarar således 1/8 procent per månad, en årlig tillväxt på 1,9 procent motsvarar 19/120 procent per månad, en årlig tillväxt på 4,5 procent motsvarar 3/8 procent per månad och en årlig tillväxt på 1,3 procent motsvarar 13/120 procent per månad.

I 6 och 7 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för en arbetstagare som får deltidspension. För deltidsarbete intjänas pension på samma sätt som för annat arbete enligt de tillväxtprocenter som anges i 2 och 3 mom. För tiden med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. med 1/16

procent per månad. För tiden med deltidspension tillväxer invalidpensionen med 1,5 procent av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. med 1/8 procent per månad. För den återstående tiden tillväxer pensionen med 1,3 procent per år, dvs. med 13/120 procent per månad. I detta sammanhang ändras endast bonustillväxten på grundval av deltidsarbete efter det att arbetstagaren fyllt 63 år samt tillväxten för återstående tid. Dessutom förtydligas ordalydelsen i 7 mom.

17 a §. Det föreslås att paragrafen skall kompletteras med ett nytt 2 mom. som motsvarar den bestämmelse som föreslås bli fogad till 10 a § 3 mom. APL. I bestämmelsen ges arbetsgivaren rätt att av pensionskassan få ett beslut om huruvida lön eller något annat vederlag som betalas till arbetstagaren utgör sådan förvärvsinkomst som skall försäkras enligt SjöPL, samt om för vilken tid förvärvsinkomsterna skall försäkras enligt denna lag. Arbetstagaren kan även för närvarande få ett bindande beslut om saken, men inte arbetsgivaren. Genom att utnyttja den rätt som bestämmelsen ger kan arbetsgivaren även i tvetydiga situationer på förhand försäkra sig om huruvida han eller hon av det belopp som betalas till arbetstagaren skall innehålla arbetstagarens pensionsavgift och betala arbetspensionspremie eller inte. På detta sätt kan man undvika en situation där arbetsgivaren i efterskott retroaktivt måste betala pensionspremier för ett sådant belopp som då det utbetalades inte ansågs som pensionsgrundande förvärvsinkomst enligt denna lag. Paragrafens nuvarande 2 mom. blir 3 mom.

17 b §. Det föreslås att den gällande lagens 17 § 8—10 mom. flyttas till 17 b §, oförändrade till sitt innehåll. I 1 mom. föreskrivs att ifall arbetstagaren har rätt till pension på grund av två eller flera anställningsförhållanden, fastställs hans eller hennes rätt till pension för varje anställningsförhållande enligt villkoren för det sista anställningsförhållandet. Om anställningsförhållandet är försäkrat enligt APL, LFöPL eller FöPL ändras beloppet av pensionen enligt SjöPL så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

I 2 mom. föreskrivs att det som bestäms i 1 mom. även gäller ålderspension som intjänats av en sådan arbetstagare vars sista anställnings- eller tjänsteförhållande har försäkrats

enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003; KomPL) eller lagen om statens pensioner (280/1996; StPL), om pensionsåldern i arbetstagarens sista anställnings- eller tjänsteförhållande är lägre än 62 år och behörighetsvillkoret för anställnings- eller tjänsteförhållandet har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt SjPL eller en viss mängd sjötjänst enligt SjPL.

I 3 mom. föreskrivs att villkoren för pensionen och grunderna för dess beräkning fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

18 §. Det föreslås att det i paragrafens 1 mom. skall tas in en hänvisningsbestämmelse gällande den lönekoeficient i 7 b § APL som används vid justeringen av förvärvsinkomsterna och de lagstadgade inkomstgränserna och beloppen i samband med att pensionen räknas ut.

Den nuvarande hänvisningsbestämmelsen gällande indexjustering av pensionen enligt 9 § APL flyttas till 2 mom.

22 §. I 1 mom. föreskrivs om uppskovsförhöjning. Om begynnelsestidpunkten för ålderspensionen skjuts upp efter det att arbetstagaren fyllt 68 år, höjs pensionen med en uppskovsförhöjning från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Förhöjningen är 0,4 procent av pensionen för varje månad varmed begynnelsestidpunkten för pensionen uppskjuts.

I 2 mom. föreskrivs om förtidsminskning. Förtidsminskningen är 0,6 procent av pensionen för varje månad för vilken pensionen utbetalas innan arbetstagaren når den pensionsålder som anges i 14 §. Som mest är förtidsminskningen således 7,2 procent av pensionen. Om något av arbetstagarens anställningsförhållanden fortgår efter det att arbetstagaren övergått till förtida ålderspension och också detta anställningsförhållande upphör innan arbetstagaren når den pensionsålder som anges i 14 §, läggs den pension som intjänats på grundval av detta anställningsförhållande till ålderspensionen som förtida fram till begynnelsestidpunkten för denna nya pension.

Enligt 3 mom. skall en arbetstagare med rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa ha rätt

till ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder. Till pensionen läggs då också den pensionsdel som uträknats för återstående tid.

23 §. I paragrafen föreskrivs om beviljande av invalidpension antingen som full pension eller som delinvalidpension samt om förvärvsarbetets inverkan på invalidpensionen. Det föreslås att paragrafen i sin helhet skall ändras, dess innehåll förtydligas och de punkter som gäller individuell förtidspension strykas. Invalidpensionen beviljas som full pension eller som delinvalidpension i enlighet med den nya definition på arbetsförmågenhet som motsvarar bestämmelserna i APL. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 15 § 1 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

I 4 mom. föreskrivs om indragning och avbrytande av invalidpension, rehabiliteringsstöd och rehabiliteringspenning. Invalidpensionen och rehabiliteringsstödet dras in från och med ingången av kalendermånaden som följer efter det att pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan utsträckning att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för pensionen. Rehabiliteringspenningen dras in om dess mottagare utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter den. Som giltig orsak kan man betrakta bl.a. att en sjukdom förvärras, att en ny sjukdom inträder eller att ändringar inträffar i de övriga omständigheterna. Invalidpensionen och rehabiliteringsstödet kan avbrytas om pensionstagaren förvärvsarbetar.

Enligt 5 mom. beaktas förändringar i arbetstagarens förvärvsinkomst när förändringarna i hans eller hennes arbetsförmåga eller återfåendet av arbetsförmågan bedöms och när avbrytande av invalidpensionen övervägs. Rätt till delinvalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten före pensionsfallet och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten. Invalid-

pensionen avbryts eller indras dock inte om förvärvsinkomsterna tillfälligt överskrider den nämnda genomsnittliga inkomsten.

I 6 mom. föreskrivs om indragning eller avbrytande av invalidpension och om justering av full invalidpension så att den blir en delinvalidpension.

Enligt 7 mom. justeras invalidpensionen inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller efter att pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder. Detta gäller också i fråga om avbrytande eller indragning av pensionen.

När invalidpensionen dras in, kan den enligt 8 mom. betalas som rehabiliteringsstöd även för en kortare tid än ett år. När invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stöda återgången till arbetet fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

23 a §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om förhandsbeslut gällande delinvalidpension, individuell förtidspension och yrkesinriktad rehabilitering. Eftersom bestämmelserna om individuell förtidspension överförs till ikraftträdelsebestämmelsen, ändras paragrafens ordalydelse på motsvarande sätt.

25 §. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av yrkesmässig rehabilitering och den motsvarar till sitt innehåll 25 § APL. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten skall ändras på motsvarande sätt som 25 § 1 mom. 2 punkten APL.

28 §. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om de situationer där full invalidpension börjar betalas före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. Det föreslås att 4 mom. skall ändras på motsvarande sätt som 4 d § 2 mom. APL.

Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 10 mom. skall justeras.

28 c §. I paragrafen föreskrivs om utbetalning av retroaktiv pension till någon annan än pensionstagaren själv. Det föreslås att lagrummet skall ändras på motsvarande sätt som 19 c § APL.

63 a §. I paragrafen föreskrivs om den dröjsmålsförhöjning som skall betalas när utbetalningen av pension eller en annan förmån försenas. Det föreslås att 4 mom. skall ändras

på motsvarande sätt som 19 d § 4 mom. APL.

64 §. I paragrafen hänvisas till de bestämmelser i APL som i tillämpliga delar också tillämpas på dem som omfattas av SjöPL. Det föreslås att 3 c § SjöPL där det föreskrivs om den utredning av kostnaderna mellan pensionsanstalterna inom den privata och den offentliga sektorn som utförs av Pensionskyddscentralen skall upphävas och att en hänvisning till 12 § APL istället skall tas in i 64 §.

64 a §. I paragrafens 2 mom. föreskrivs om en sakkunnigläkares deltagande i behandlingen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering eller andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. Det föreslås att lagrummet skall ändras på motsvarande sätt som 10 c § 2 mom. APL.

1.1. Ikraftträdelsebestämmelsen

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. tillämpas lagen på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter lagens ikraftträdande. Således tillämpas de föreslagna bestämmelserna gällande ändring av invalid-, arbetslöshets- och deltidspension till ålderspension på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar vid lagens ikraftträdande eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock nu gällande bestämmelser. De nu gällande bestämmelserna tillämpas också på sådan ålderspension där arbetstagaren har nått den allmänna eller sänkta pensionsålder som anges i 14 § 1 eller 2 mom. SjöPL före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren år 2005 fyller 63 år, har han eller hon rätt att få reducerad ålderspension. Om däremot pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2005, räknas den återstående tiden enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Om en arbetstagare som har ansökt om invalidpension har fyllt 63 år vid den tidpunkt då pensionsfallet för invalidpensionen inträffar, har han eller hon rätt att få reducerad ålderspension istället för invalidpension. Familjepen-

sionen beviljas på grundval av förmånslåtarens oreducerade ålderspension om förmånslåtarens vid sin död år 2005 hade fyllt 63 år. I momentet föreskrivs också att arbetstagaren beviljas oreducerad ålderspension istället för arbetslöshetspension om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller villkoren för arbetslöshetspension. Bestämmelsen gäller dock inte de arbetstagare som skyddats vid lagändringarna år 1996 eller 2000, på vilka 11 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen skall tillämpas.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. upphör arbetstagarens försäkringsskyldighet i fråga om arbetstagare under 18 år den dag då lagen träder i kraft. Dessutom innehåller momentet en bestämmelse om ikraftträdandet gällande förmåner som betalats för oavlönade perioder. Enligt bestämmelsen intjänas pension på grundval av sådana förmåner som nämns i 11 b § och som arbetstagaren har erhållit efter lagens ikraftträdande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. avslutas alla pågående anställningsförhållanden vid utgången av år 2004 och den pension som intjänats på grundval av anställningsförhållandena fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt nu gällande bestämmelser. Vid samma tidpunkt uträknas också den pensionsrätt som intjänats på grundval av förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt nu gällande bestämmelser. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Dessa pensionsrättigheter införs i Pensionsskyddscentralens register och justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § APL så att de motsvarar beräkningstidpunkten. Vid beräkningen av pensionen höjs de fribrev som upprättats före år 2004 till 2004 års nivå med det nuvarande så kallade indexet för personer i arbetsför ålder enligt första meningen i 9 § 2 mom. APL och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med den nya lönekoeficienten enligt 7 b § APL.

I kraftträdelsebestämmelsens 5 mom. föreskrivs hur den pensionsrätt som arbetstagaren har intjänat fram till slutet av år 2004 fastställs i de fall där arbetstagarens pension fastställs enligt 16 §. Enligt momentets 1 punkt uträknas beloppet av den pension som intjänats fram till den 31 december 2004 en-

ligt huvudregeln i SjPL. Den intjänade pensionsrätten fastställs då med tillämpning av de bestämmelser om pensionens tillväxt som ingår i 16 § SjPL och de bestämmelser om maximibeloppet för den pension som skall beviljas som ingår i 20 § 1 mom. SjPL, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995). Maximibeloppet för en pension som intjänats innan denna lag trädde i kraft är 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens olika anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas år 2004 och de kalenderår som föregår detta år, dock så att man från tiden före år 1996 beaktar högst fyra kalenderår. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas dock inte sådana sjötjänstår för vilka arbetstagaren har betalats deltidspension enligt 14 b §. Den genomsnittliga månadslönen som begränsar pensionens maximibelopp på 50 procent fastställs dock på grundval av de kalenderår och de inkomster enligt vilka den, med tillämpning av 20 § 1 mom. SjPL, sådant det lydte innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995), hade fastställts om arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004.

Enligt momentets 2 punkt omvandlas det pensionsbelopp som beräknats på det sätt som anges i 1 punkten med koeficienten 0,8, vilken fås genom att man delar talet 1,6, som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 16 § 2 mom. 1 punkten, med talet 2.

Enligt momentets 3 punkt fastställs den pensionsrätt som intjänats fram till den 31 december 2004 enligt garantibestämmelsen i APL, med tillämpning av bestämmelserna i 22 a § SjPL, sådan den lydte innan denna lag trädde i kraft.

I ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. föreskrivs hur det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag och en pension som intjänats fram till slutet av år 2004 fastställs i de situationer där beloppet av den pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 16 §. Enligt 1 punkten läggs beloppet av den pension som intjänats enligt

denna lag till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 1 punkten, vilken intjänats innan denna lag trädde i kraft. Beloppet av den ålders- eller invalidpension som skall beviljas och som har räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximibelopp på 50 procent som anges ovan i 5 mom. 1 punkten endast till den del pensionen enligt denna lag har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått den 63 års ålder som anges i 14 § 1 mom. eller den sänkta pensionsålder som anges i 14 § 2 mom.

Enligt momentets 2 punkt läggs beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 2 punkten, vilken intjänats innan denna lag trädde i kraft. Enligt momentets 3 punkt läggs beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 3 punkten, vilken intjänats innan denna lag trädde i kraft. Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 6 mom. 1, 2 eller 3 punkten, beroende på enligt vilken regel pensionens belopp blir störst.

I ikraftträdelsebestämmelsens 7 mom. föreskrivs hur den pensionsrätt som arbetstagaren har intjänat fram till slutet av år 2004 fastställs i de fall där arbetstagarens pension enligt denna lag fastställs enligt 17 §. Enligt 1 punkten beräknas en pension som intjänats fram till den 31 december 2004 enligt fribrevsregeln i SjPL. Den intjänade pensionsrätten fastställs då med tillämpning av de bestämmelser om pensionens tillväxt som ingår i 17 § SjPL och de bestämmelser om maximibeloppet för den pension som skall beviljas som ingår i 20 § 1 mom. SjPL, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995). Enligt fribrevsregeln i SjPL tillväxer pensionen med 2 procent per år för tiden före den 1 januari 1991 och från och med den 1 januari 1991 med den procent som motsvarar tillväxtprocenterna i APL. Med anledning av den årliga tillväxten på 2 procent kan dock en fribrevspension enligt SjPL inte bli större än den pension som fastställs enligt huvudregeln i SjPL för en arbetstagare som har gått i pension direkt från ett anställningsförhållande

som omfattas av SjPL. Maximibeloppet för den intjänade pensionen fastställs därför på det sätt som föreskrivs ovan i 5 mom. 1 punkten.

Enligt momentets 2 punkt beräknas en pension som intjänats fram till den 31 december 2004 enligt fribrevsregeln i SjPL, dock så att beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 för varje till pension berättigande betalningsmånad är 1/8 procent av den lön som utgör grund för pensionen. När den intjänade pensionen beräknas på detta sätt begränsas dess belopp inte av det maximibelopp på 50 procent som anges ovan i 5 mom. 1 punkten.

I ikraftträdelsebestämmelsens 8 mom. föreskrivs hur det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag och en pension som intjänats fram till slutet av år 2004 fastställs i de situationer där beloppet av den pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 17 §. Enligt 1 punkten läggs beloppet av den pension som intjänats enligt denna lag till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 1 punkten, vilken intjänats innan denna lag trädde i kraft. Till följd av att en fribrevspension enligt SjPL tillväxer med 2 procent per år för tiden före den 1 januari 1991, kan

beloppet av den ålders- eller invalidpension som skall beviljas och som har räknats ut på detta sätt dock uppgå till högst det maximibelopp som anges ovan i 5 mom. 1 punkten. Enligt 2 punkten läggs beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 2 punkten, vilken intjänats innan denna lag trädde i kraft. Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 8 mom. 1 eller 2 punkten, beroende på enligt vilken regel pensionens belopp blir större.

I ikraftträdelsebestämmelsens 9 mom. föreskrivs att när beloppet av en ålders- eller invalidpension uträknas med tillämpning av 6 mom. 1 punkten eller 8 mom. 1 punkten i ikraftträdelsebestämmelsen, begränsas beloppet av den pension som skall beviljas av det maximibelopp på 50 procent som anges i 5 mom. 1 punkten i ikraftträdelsebestämmelsen. Eftersom den pension som intjänats på grundval av arbetet härvid inte får överskrida

det nämnda maximibeloppet på 50 procent, kan beloppet för den pension som skall beviljas inte överskrida det nämnda maximibeloppet ens i det fall att pensionen delvis intjänats på grundval av sådana oavlönade perioder på basis av vilka pension tillväxer. Ett eventuellt överskott dras av från den pension som beviljas enligt SjPL.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 10 mom. har arbetstagare som är födda före år 1950 fortsättningsvis rätt till förtida ålderspension i enlighet med nu gällande bestämmelser. Innan 62 års ålder uppnås fastställs den förtida ålderspensionen liksom för närvarande, dvs. förtidsminskningen är 0,4 procent för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid. Efter att ha fyllt 62 år har arbetstagaren enligt den föreslagna lagen rätt till förtida ålderspension i fråga om vilken förtidsminskningen är 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid.

I ikraftträdelsebestämmelsens 11 mom. föreskrivs om individuell förtidspension. En person som är född före år 1944 har rätt att få individuell förtidspension efter att ha fyllt 58 år. Efter att personen har fyllt 63 år beviljas han eller hon ålderspension istället för individuell förtidspension. Den rätt till pension för återstående tid som utgör en förutsättning för pensionen fastställs enligt de bestämmelser i SjPL som gäller före år 2005.

I ikraftträdelsebestämmelsens 12 mom. ingår en övergångsbestämmelse gällande arbetslöshetspensioner. Enligt bestämmelsen beräknas arbetslöshetspensionerna för sådana arbetstagare som omfattas av de skyddsbestämmelser som gäller i fråga om lagändringarna år 1996 och 2000 enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

I ikraftträdelsebestämmelsens 13 mom. föreskrivs om deltidspension. För en arbetstagare som är född före år 1947 fastställs deltidspensionen och den ålderspension som skall beviljas därefter i övrigt enligt de nu gällande bestämmelserna, men arbetstagaren har dock rätt att få oreducerad ålderspension efter att ha fyllt 63 år. Ålderspensionen samordnas inte heller med andra arbetspensioner. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, ändras deltidspensionen till lika stor ålderspension och på grundval av

deltidsarbetet intjänas ny pension enligt en årlig tillväxt på 1,6 procent för tiden mellan 65 års och 68 års ålder. På invalid- och arbetslöshetspensionen tillämpas de nya bestämmelserna, så att den återstående tiden räknas fram till 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som är lägre än detta och tillväxtprocenten är 1,4 i enlighet med 16 § eller 1,3 i enlighet med 17 §. Förvärvsinkomsten för den återstående tiden räknas på grundval av förvärvsinkomsterna under den femåriga granskningstiden. Det arbete som utförs vid sidan av deltidspensionen registreras enligt årsinkomsterna, fastän man vid beräkandet av ålderspensionen använder tillväxtprocenterna i enlighet med de nu gällande bestämmelserna.

Om pensionsfallet för deltidspensionen inträffar år 2005, fastställs den stabiliserade förvärvsinkomsten för deltidspensionen enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Den stabiliserade förvärvsinkomsten för en arbetstagare som är född före år 1947 fastställs också enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft om pensionsfallet inträffar år 2005 och enligt de nya bestämmelserna om pensionsfallet inträffar år 2006 eller därefter.

I ikraftträdelsebestämmelsens 14 mom. föreskrivs att om invalid- eller arbetslöshetspensionen har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av inkomster som erhållits under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 16 § 2 mom. 1 punkten eller 17 § 2 mom. 1 punkten i denna lag. Den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 15 mom. föreligger det försäkringsskyldighet också i fråga om sådana arbetstagare som får ålderspension och som före lagens ikraftträdande har nått pensionsåldern. Ny pension intjänas också för det arbete som utförs under tiden med pension.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 16 mom. intjänas pension på basis av de förvärvsinkomster som en arbetstagare som är född efter år 1986 har förtjänat efter att denna lag trädde i kraft. Pension intjänas inte på

basis av de förvärvsinkomster som en arbetstagare som fyllt 68 år har förtjänat när denna lag trädde i kraft eller därefter.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 17 mom. har arbetstagare som är födda före år 1933 rätt till barn tillägg enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 18 mom. sker övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid stegvis så att pensionen för återstående tid första gången år 2006 bestäms delvis på basis av förvärvsinkomsterna före år 2005 och förvärvsinkomsterna under år 2005. Som inkomst för år 2004 används härvid den till årsinkomst omvandlade pensionslön på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004. Om arbetstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att arbetstagaren inte haft några som helst förvärvsinkomster år 2004. Efter år 2006 skall de kalenderår som skall beaktas utökas med ett år i sänder. Grunden för pensionen för återstående tid kommer att omfatta de fem hela kalenderår som föregår det år då pensionsfallet inträffade, när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsoförmågan börjar år 2010. Granskningstiden skall på motsvarande sätt förlängas stegvis med ett år i sänder. Om pensionsfallet inträffar år 2006, är granskningstiden enligt huvudregeln 24 månader. Enligt huvudregeln omfattar också granskningstiden fem kalenderår när det gäller sådana invalidpensioner som börjar år 2010. Vid fastställandet av den inkomstförutsättning för yrkesinriktad rehabilitering som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten i denna lag beaktas dock förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet.

I ikraftträdelsebestämmelsens 19 mom. föreskrivs om en engångsförhöjning för unga arbetsoförmögna pensionstagare. Engångsförhöjningen för unga arbetsoförmögna pensionstagare läggs vid ingången av år 2010 också till sådana invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffat före år 2005.

Förhöjningen läggs också till sådana invalidpensioner som utgör grund för familjepension och i fråga om vilka pensionsfallet inträffat före år 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 20 mom. har en arbetstagare som är född före år 1950 rätt till sådan invalidpension eller arbetslöshetspension som fastställs i enlighet med 16 § 2—7 mom. i denna lag, under förutsättning att pensionskassan enligt 2 § SjPL är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till heffektiv pension enligt 12 a—12 c § SjPL. Ifall arbetstagaren inte uppfyller de nämnda villkoren fastställs hans eller hennes pension i enlighet med 17 § i denna lag.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 21 mom. tillämpas 9 § lagen om ändring av APL (634/2003) också på en sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 22 mom. tillämpas, när de pensioner som avses i ikraftträdelsebestämmelsens 12 mom. räknas ut fram till år 2011, det index som avses i APL där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 23 mom. tillämpas det i propositionen föreslagna nya begreppet förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen också på de pensioner som enligt 2, 12 eller 13 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag skall räknas ut enligt de bestämmelser som gällde före år 2005. Således skall också den semesterersättning som betalas när ett anställningsförhållande upphör beaktas när pensionslönen räknas ut.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 24 mom. kan pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före år 2005 dock i samband med ett pensionsfall som inträffat efter denna lags ikraftträdande justeras enligt prövning, under de förutsättningar som anges i 16 d § SjPL, sådan den gäller vid denna lags ikraftträdande. För att pensionslönen skall kunna justeras enligt prövning förutsätts det att anställningsförhållandets förtjänstnivå med anledning av ett undantagsskäl har sjunkit från den förtjänstnivå som var stabiliserad

innan undantagsskålet yppade sig, så att det totala pensionsskyddet är 20 procent mindre än det skulle vara utan undantagsskålets inverkan. Om anställningsförhållandet har upphört före år 1996, är det enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av SjöPL (1745/1995) en förutsättning för att pensionslönen skall kunna justeras enligt prövning att undantagsskålet påverkar det totala pensionsskyddet med 7,5 procent.

I ikraftträdelsebestämmelsens 25 mom. föreskrivs att de belopp som anges i lagen är bundna till löneindextalet för år 2004.

I ikraftträdelsebestämmelsens 26 mom. föreskrivs, utan hinder av vad som bestäms i 3 a § 2 mom. 2 punkten i denna lag, att den granskningsperiod som avses i 12 § i denna lag utgörs av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006.

I ikraftträdelsebestämmelsens 27 mom. föreskrivs att bestämmelserna i 15 § 1 och 3 mom., 17 § 1 mom. samt 23 § 1 och 3 mom. SjöPL, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, tillämpas på ändring, indragning eller avbrytande av sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lags ikraftträdande. När förändringar i arbetsförmågan eller återstående av arbetsförmågan bedöms för en arbetstagare som får sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat före denna lags ikraftträdande, tillämpas således den definition på arbetsförmåga som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 28 mom. tillämpas bestämmelserna i 2 § 2—6 mom. om sista pensionsanstalt inte om en pensionsanstalt inom den privata sektorn vid fastställandet av pensionen tillämpar de nu gällande bestämmelserna och en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången år 2005 eller tvärtom. Detta innebär att olika beräkningsregler skulle tillämpas vid beräkandet av pensionen. Vid justeringen av inkomsterna skulle t.ex. det så kallade hälftenindexet tillämpas inom det ena systemet och den nya lönekoeficienten inom det andra systemet. Därför skulle iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt föranleda stora förändringar i datasystemen, som det

inte är ändamålsenligt att genomföra med tanke på de förhållandevis få fall som aktualiseras under ikraftträdelseskedet. Med tanke på iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt är också de situationer problematiska där en pensionsanstalt inom den privata sektorn skulle vara sista pensionsanstalt och där en sådan arbetstagare som ansökt om invalidpension och som fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen beviljas reducerad ålderspension. I dessa situationer utreder pensionsanstalten inom den privata sektorn inte om arbetstagaren är arbetsoförmögen utan beviljar pensionen direkt i form av ålderspension. En pensionsanstalt inom den offentliga sektorn utreder däremot om arbetstagaren är arbetsoförmögen och räknar i positiva fall ut pensionen i form av invalidpension, varvid pensionen inbegriper pensionsdelen för återstående tid. Pensionen beviljas dock i form av ålderspension. Eftersom en pensionsanstalt inom den privata sektorn inte utreder om arbetstagaren är arbetsoförmögen, kan bestämmelserna om sista pensionsanstalt inte tillämpas. Pensionsanstalterna kan dock, om de så önskar, avtala om att arrangemanget med sista pensionsanstalt iaktas också i dessa situationer. Bestämmelsen överensstämmer med 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i APL.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare

1 §. I 1 mom. 3 punkten föreskrivs att den nedre inkomstgränsen för att ett anställningsförhållande skall omfattas av APL är 15,14 euro per månad enligt 1966 års index. Det föreslås att penningbeloppet ändras enligt 2004 års index så att det är 229,43 euro per månad.

1 c §. I paragrafen föreskrivs om försäkring av arbete som utförs utomlands. Om arbete som utförs utomlands har försäkrats frivilligt, skall enligt 5 mom. arbetstagaren till denna del anses vara anställd i ett nytt arbetsförhållande. Samma förfarande skall iaktas när 4 mom. har tillämpats vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen, dvs. det pensionsskydd som erhålls på grundval av arbetet utomlands har beaktats vid bestämmandet av arbetsförtjänsten. Eftersom pensionen enligt den lag som

träder i kraft från och med ingången av 2005 inte längre räknas ut per anställningsförhållande, utan på grundval av förvärvsinkomsten för varje år, har bestämmelsen blivit onödig och det föreslås att den upphävs.

4 §. I paragrafens 6 mom. föreskrivs om omvandling av invalidpension till ålderspension, samt om från vilken tidpunkt arbetstägaren har rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension. Enligt den stadfästa lag som träder i kraft från och med början av 2005 beviljas invalidpension fram till 63 års ålder. Invalidpensionen ändras till ålderspension när arbetstägaren fyller 63 år. Ny pension som tjänats in under tiden för invalidpensionen läggs till ålderspensionen som börjar vid 63 års ålder förutsatt att anställningsförhållandet då har upphört. Om anställningsförhållandet fortsätter efter det att arbetstägaren fyllt 63 år, läggs den nya pensionstillväxten till pensionen tidigast från och med månaden efter det att arbetstägaren har fyllt 68 år. Vidare föreligger rätt till pension som intjänats under tiden för delinvalidpension från den tidpunkt då delinvalidpensionen ändras till full invalidpension, dvs. från 63 års ålder då delinvalidpension ändras till ålderspension som är lika stor som full invalidpension.

Enligt den stadfästa lagen får arbetstägaren pension som intjänats under tiden för delinvalidpension när delinvalidpensionen ändras till full invalidpension, medan en arbetstägare får pension som tjänats in under tiden för full invalidpension tidigast vid 63 års ålder. För att pensionstagare med full invalidpension och pensionstagare med delinvalidpension i detta avseende skall vara i samma ställning, föreslås att bestämmelserna i 6 mom. förenhetligas så, att ny pensionstillväxt såväl när den tjänats in under tiden för full invalidpension som delinvalidpension skall beviljas på ansökan tidigast från och med månaden efter det att pensionstagaren har fyllt 63 år. En förutsättning är dock att anställningsförhållandet då har upphört. Om anställningsförhållandet fortsätter, erhåller pensionstagaren den nya intjänade pensionen tidigast från och med månaden efter det att anställningsförhållandet har upphört. Om en arbetstägare börjar en ny anställning under tiden för ålderspension, får arbetstägaren en-

ligt 2 mom. pension som tjänats in under tiden för ålderspensionen tidigast vid 68 års ålder. Också i detta fall är en förutsättning att anställningsförhållandet har upphört.

Enligt gällande praxis blir delinvalidpensionen när den ändras till ålderspension lika stor som full invalidpension. Det föreslås att det fogas en bestämmelse om detta till 6 mom., enligt vilken delinvalidpension ändras till ålderspension vid 63 års ålder och att denna ålderspension till beloppet motsvarar full invalidpension. Vidare föreslås att det till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken pensionen i stället för i form av invalidpension beräknas och beviljas i form av ålderspension från och med månaden efter den månad då arbetstägaren fyllde 63 år, om arbetstägaren som ansökt om invalidpension har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. Momentet preciseras också så, att om bestämmelserna i 7 e § 2 eller 3 mom. om beviljande av pension enligt tidigare grunder inte tillämpas när ny pension beviljas efter invalidpensionens upphörande, föreligger rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpensionen när den nya pensionen beviljas.

4 c §. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för arbetslöshetspension. Enligt 1 punkten skall arbetstägaren under de 15 år som omedelbart föregått dagen för pensionsfallet under sammanlagt minst fem år ha intjänat pension. Enligt förslaget skall ordalydelsen i 1 punkten justeras så att den motsvarar ordalydelsen i 4 f § 1 mom. 4 punkten. I det nämnda lagrummet föreskrivs om motsvarande arbetskrav för deltidspension.

Enligt 4 mom. 2 punkten utbetalas arbetslöshetspension inte för kalendermånader under vilka pensionstagaren har förvärvsinkomster som uppgår till minst 500 euro per månad. Beloppet anges enligt index för 2002 och det föreslås att det ändras så att det anges enligt index för 2004, då det är 523,61 euro per månad.

4 d §. I paragrafen föreskrivs om när utbetalningen av invalidpension börjar. I 2 och 4 mom. görs en teknisk korrigerings och omnämmandet av individuell förtidspension stryks.

4 f §. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av deltidspension.

Enligt 1 mom. 1 punkten är en arbetstagare i åldern 58—67 berättigad till pensionen, förutsatt att han inte har rätt att erhålla i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan jämförbar, på anställnings- eller tjänsteförhållande grundad pension. Enligt APL är en förutsättning för deltidspension dessutom att arbetstagaren förvärvat arbetat på heltid under minst 12 månader under de föregående 18 månaderna. I den offentliga sektorns pensionslagar förutsätts däremot att arbetstagaren under fem år omedelbart före deltidspensionens början under tre kalenderår har minst 12 000 euro per år i förvärvsinkomster som omfattas av StPL och KomPL. Dessutom skall arbetstagaren innan deltidspensionen börjar ha haft minst sex månader heltidstjänstgöring som omfattas av StPL eller KomPL. För att en arbetstagare inte skall bli berättigad till överlappande deltidspension både enligt APL och enligt den offentliga sektorns pensionslagar, föreslås det att till 1 mom. 1 punkten fogas en bestämmelse enligt vilken en arbetstagare som efter att ett anställningsförhållande som omfattas av APL har upphört, på grundval av en sådan heltidsanställning som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten KomPL eller 9 d § 1 mom. 2 punkten StPL har rätt till deltidspension enligt nämnda lagar, inte har rätt till deltidspension enligt APL.

Enligt 1 mom. 7 punkten skall förvärvsinkomsten av deltidarbetet utgöra minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av förvärvsarbete som försäkrats enligt arbetspensionslagarna under 18 månader omedelbart före deltidspensionens början. Bestämmelsen ändras så att förvärvsinkomsten av deltidarbetet jämförs med den stabiliserade inkomsten enligt 4 f 3 mom., dvs. med förvärvsinkomsterna under en fem år lång gransknings-tid.

4 h §. I paragrafen föreskrivs om arbetspensionsrehabiliteringen, för vilken en förutsättning enligt 1 mom. 2 punkten är att arbetstagaren under en gransknings-tid har minst 24 000 euro i förvärvsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna. Beloppet anges enligt 2002 års index. Penningbeloppet ändras enligt 2004 års index så att det är 25 133,40 euro. Vidare har begrep-

pet dagen för rehabiliteringsfallet fogats till 1 mom. 2 punkten genom den lag om ändring av APL (1332/2003) som gäller temporärt fram till den 31 december 2004.

5 §. Enligt 1 mom. 1 punkten tillväxer pensionen årligen med 1,5 procent av förvärvsinkomster som erhållits bl.a. under den tid som arbetstagaren fått full invalidpension och ålderspension. Däremot tillväxer pensionen under den tid som arbetstagaren har delinvalidpension på samma sätt som vid annat arbete, dvs. med 1,5 procent fram till 53 års ålder och med 1,9 procent från 53 års till 63 års ålder.

Enligt gällande praxis blir delinvalidpensionen när den ändras till ålderspension lika stor som full invalidpension. Det är dock inte motiverat att en arbetstagare som får delinvalidpension skall tjäna in pension av förvärvsarbete enligt en annan procent än en person som får full invalidpension. Det föreslås att momentet ändras så att pensionen alltid tillväxer med 1,5 procent av förvärvsinkomster som erhålls under tiden för deltidspension.

Vidare föreslås att bestämmelsen ändras så att pensionen tillväxer med 1,5 procent också när det gäller förvärvsinkomster som erhålls under tiden för arbetslöshetspension. Detta gäller också sådana arbetslöshetspensioner vilkas pensionsfall har inträffat före 2005. Om detta föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsens 10 mom. Vidare preciseras bestämmelsen så att intjänandeprocenten för förvärvsinkomst som skall försäkras enligt APL är densamma också när arbetstagaren får invalidpension eller arbetslöshetspension eller ålderspension enligt den offentliga sektorns pensionslagar, någon annan lantbruksföretagarpension än pension enligt LFöPL eller motsvarande pension från utlandet.

I 3 mom. föreskrivs om pensionstillväxten under den tid som arbetstagaren har fått full invalidpension och i 4 mom. om pensions-tillväxten under den tid som arbetstagaren har fått delinvalidpension. Dessa bestämmelser tillämpas då invalidpension eller rehabiliteringsstöd upphör och därefter beviljas sådan ny pension som inte omfattas av bestämmelserna i 7 e § 2 och 3 mom. om beviljande av pension på samma grunder som tidigare. För en pensionsperiod med full inva-

lidpension intjänas pension på grundval av inkomsten för den återstående tiden och för en pensionsperiod med delinvalidpension på grundval av hälften av inkomsten för den återstående tiden. I propositionen föreslås att denna pensionstillväxt förenhetligas så att pension skall intjänas på grundval av hela inkomsten för den återstående tiden också för den tid som arbetstagaren har fått delinvalidpension. Därför föreslås att begränsningen gällande full invalidpension i 3 mom. styrks och att 4 mom. upphävs.

5 b §. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om indragning och avbrytande av invalidpension och rehabiliteringsstöd. Invalidpension och rehabiliteringsstöd dras in från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagarens arbetsförmåga har återställts i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen. Utbetalningen av invalidpension och rehabiliteringsstöd kan avbrytas om pensionsstagaren förvärvsarbetar. Till lagrummet fogas en bestämmelse om att rehabiliteringspenning dras in också om dess mottagare utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering. En giltig orsak kan bl.a. vara att sjukdomen förvärras, en ny sjukdom eller förändringar som gäller andra omständigheter.

Enligt 5 mom. i den stadfästa lag som träder i kraft från och med ingången av 2005 beaktas förändringar i arbetstagarens arbetsförtjänst, när förändringar i arbetsförmågan eller återstående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs. Till momentet fogas en bestämmelse om att rätt till delinvalidpension inte föreligger för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före arbetsförmågan började och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten. Invalidpensionen avbryts eller dras dock inte in om överskridandet av inkomstgränsen är tillfälligt. Enligt 18 § 5 mom. som trädde i kraft från och med ingången av 2004 kan invalidpension som har betalats utan grund krävas tillbaka inom tio år räknat från utbetalningsdagen.

I 5 mom. föreskrivs också om indragning eller avbrytande av invalidpension eller justering av full invalidpension så att den blir en delinvalidpension. Bestämmelsen om detta överförs oförändrad till ett 6 mom.

Enligt 7 mom. justeras invalidpension inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder. Enligt förslaget preciseras bestämmelsen så att detta också gäller avbrytande och indragning av pensionen.

Enligt 8 mom. kan indragen invalidpension betalas ut i form av rehabiliteringsstöd även för kortare tid än ett år. Till lagrummet fogas en bestämmelse enligt vilken en indragen invalidpension eller ett rehabiliteringsstöd som upphört kan fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för kortare tid än ett år för att stöda återgången till arbetet.

5 c §. I paragrafen föreskrivs om beloppet av deltidspension. 1 mom. ändras så att deltidspensionen är hälften av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsten av sådant deltidsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna.

När arbetstagaren samtidigt har rätt till deltidspension enligt flera pensionslagar, skall enligt 2 mom. deltidspensionen enligt APL beräknas på grundval av den skillnad som erhålls genom att från totalbeloppet för förvärvsinkomsterna från nämnda arbeten dras av totalbeloppet av förvärvsinkomsterna från deltidsarbetet, varefter skillnaden delas i delar i förhållande till de sänkningar av inkomsten som skett i enlighet med var och en av pensionslagarna. Det föreslås att momentet ändras så att deltidspensionen enligt APL i dessa situationer utgör samma relativa andel av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsten från deltidsarbetet som de enligt APL försäkrade förvärvsinkomsternas andel utgör av de förvärvsinkomster som avses i de lagar på grundval av vilka deltidspensionen beviljas.

Paragrafens 3 mom. preciseras så att deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § samordnade pensionen. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag, görs minskningen

när deltidspensionen begränsas till 75 procent med beaktande av dessa lagar och i förhållande till de förvärvsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

6 §. I paragrafen föreskrivs om förvärvsinkomster som berättigar till pension. Enligt paragrafen räknas förvärvsinkomster som arbetstagaren förtjänat mellan 18 och 68 års ålder till inkomster som ger rätt till pension. Det föreslås att det till 1 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken förvärvsinkomster för det år under vilket arbetsförmågan började inte berättigar till pension. I denna proposition föreslås att 7 c § 1 mom. ändras så att den återstående tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsförmögen till utgången av det år då arbetstagaren fyller 63 år räknas såsom till pension berättigande tid. På så sätt ersätter pensions-tillväxten på grundval av inkomsten under den återstående tiden den pension som inte tjänas in på grundval av förvärvsinkomster under det år då invalidpensionen börjar. Förvärvsinkomster under året för pensionsfallet beaktas dock ifall den återstående tiden inte räknas som berättigande till pension på grund av att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började inte har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som försäkrats enligt arbetspensionslagarna. Förvärvsinkomster under året för invalidpensionsfallet beaktas också i de undantagsfall som avses i 7 d §, dvs. när det finns förvärvsinkomster endast under året för pensionsfallet eller året innan eller när arbetstagaren är under 23 år.

6 a §. I paragrafen föreskrivs om arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för sådana förmåner som utbetalts för oavlönade perioder och som berättigar till pension. I 1 mom. nämns de till pension berättigande arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för inkomstrelaterade förmåner. Det föreslås att den inledande meningen i 1 mom. preciseras och att det fogas en bestämmelse till momentet, enligt vilken till pension berättigar de förmåner för oavlönade perioder som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 18 år till utgången av det år som föregår pensionsfallet. Till pension berättigar sålunda varken förmåner som ar-

betstagaren erhållit medan han varit pensionerad eller förvärvsinkomster eller förmåner som han erhållit under året för pensionsfallet. Vidare skall i detta lagrum enligt förslaget föreskrivas om ett inkomstvillkor för rätt till pension som intjänats på grundval av förmåner som erhållits under oavlönade perioder. Villkoret är att arbetstagaren före pensioneringen skall ha haft minst 12 566,70 euro i förvärvsinkomster som försäkrats enligt arbetspensionslagarna. Beloppet anges enligt 2004 års index. En motsvarande förutsättning för erhållandet av förmån finns också i 4 § 1 mom. lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. På detta sätt säkerställs att arbetspension inte kan erhållas uteslutande på grundval av socialförsäkringsförmåner.

Det föreslås att 1 mom. 1 punkten ändras så att sådan arbetsinkomst som enligt sjukförsäkringslagen ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning skall ge rätt till pension även om dagpenningen inte utbetalas till arbetstagaren själv. Förmånen betalas till arbetstagaren när arbetstagaren har erhållit lön för samma tid. I sådana fall tillväxer pension både på grundval av lönen och den arbetsinkomst som dagpenningen grundar sig på, enligt den föreslagna ändringen av 2 mom. arbetsinkomsten omvandlad med koefficienten 0,17.

Vidare görs en korrigerings av ordalydelsen i 7 punkten och till punkten fogas ett omnämmande om att rehabiliteringspenning ger rätt till pension för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren. Rehabiliteringspenning kan betalas till arbetsgivaren under den tid som arbetstagaren har erhållit lön t.ex. när det gäller arbetsprövning. Genom den föreslagna ändringen förhindras överlappande pensionstillväxt både på grundval av lön och rehabiliteringspenning. Vidare föreslås att det till 8 punkten i uppräknningen av förmåner som berättigar till pension fogas specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen som betalas till föräldrarna till ett barn under 16 år på grund av sjukdom eller handikapp. Specialvårdspenning ger rätt till pension på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Enligt 2 mom. tillväxer pensionen på grundval av den arbetsinkomst som ligger till grund för de inkomstrelaterade förmånerna. Grund för pensionen utgör 100 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att för den tid som förmånen betalas till arbetstagaren används den nämnda grunden för pensionstillväxten förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid som förmånen betalas till arbetsgivaren som ersättning för lön som betalats under moderskapsledighetstid, är grunden för pensionstillväxten den arbetsinkomst som ligger till grund för moderskapspenningen omvandlad med koefficienten 0,17. För denna tid intjänas pension på grundval av den på detta sätt omvandlade arbetsinkomsten och lönen, varvid pensionstillväxten motsvarar den med den ovan nämnda koefficienten 1,17 förhöjda inkomsten. Den föreslagna ändringen ersätter den fortsatta tillväxt som det föreskrivs om i 3 mom. Enligt bestämmelsen om fortsatt tillväxt tillväxer pensionen på grundval av föräldraförmånerna alltid med 12 månader per barn. Om pensionstillväxten grundar sig på arbetsinkomsten som ligger till grund för förmånen förhöjd med koefficienten 1,17, är pensionstillväxten för föräldraförmånsperioden ungefär lika stor som tillväxten enligt den fortsatta tillväxten. Den föreslagna ändringen ger samma pensionsskydd som den fortsatta tillväxten och är med avseende på det tekniska verkställandet av lagen betydligt enklare.

Dessutom är enligt 2 mom. grunden 500 euro i månaden om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps eller föräldrapenning har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknats eller de har varit låga. Penningbeloppet ändras enligt 2004 års index så att det är 523,61 euro per månad. Ifall föräldrapenningen har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning på grund av att arbetstagaren har börjat arbeta, utgör minimidagpenningen grunden för pensionstillväxten. I dessa situationer intjänas pension både på grundval av lönen och minimidagpenningen.

I den stadfästa lagens föreskrivs i 2 mom.

också om grunden för pensionstillväxten för de förmåner som nämns i 1 mom. 2—9 punkten. Det föreslås att dessa bestämmelser flyttas till 3 mom.

7 §. I paragrafen preciseras de arbetsinkomster som pensionen grundar sig på. Huvudregeln är att när den pensionsgrundande förvärvsinkomsten bestäms beaktas den lön eller annat vederlag som betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete. Till de pensionsgrundande inkomsterna räknas således grundlönen, som kan bestämmas utifrån tiden eller arbetsprestationen eller bådadera. Grundlönen är enligt nuvarande praxis den lön som berättigar till pension, oberoende av om den intjänats genom regelbundet arbete, övertidsarbete, nödarbete eller t.ex. utgör lön för sjukdomstid eller lön för uppsägningstid. Också provision eller bonus som grundar sig på arbetstagarens arbetsprestation betalas som ersättning för arbetet. Till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna räknas enligt nuvarande tillämpningspraxis också olika lönetillägg och löneförhöjningar, t.ex. miljötillägg, skifttillägg, kvällstillägg och natttillägg samt övertidsförhöjning, söndagsförhöjning och förhöjning på grund av uttrykningsbetonat arbete. Som ersättning för arbete räknas dessutom enligt nuvarande tillämpningspraxis olika beredskapsersättningar, söckenhelg ersättningar och ersättningar för friskift samt i pengar betalade ersättningar för att överenskomna ledigheter i avsikt att förkorta arbetstiden inte har kunnat hållas. Som arbetsinkomster beaktas också olika extra löneposter som betalas till arbetstagaren enligt överenskommelse eller vedertagen praxis. Sådana poster är t.ex. julbonus eller en trettonde månadslön. Också ersättning eller gåva som betalas på grundval av vissa tjänstgöringsår räknas till pensionsgrundande förvärvsinkomster. Däremot utgör sedvanliga gåvor i form av föremål eller pengar som arbetsgivaren ger med anledning av en anställds bemärkelsedag eller av någon annan motsvarande personlig anledning inte vederlag för utfört arbete. Dessa gåvor definieras inte som pensionsgrundande förvärvsinkomst oavsett hur de behandlas i skattehänseende.

Till förvärvsinkomster räknas också lön för arbete som enligt avtal skall utbetalas, men

som på grund av arbetsgivarens betalningsförmåga inte betalats, om det finns ett tillförlitligt bevis för detta, t.ex. en konkursdom.

De traditionella lönebetalningssätten är ersättning för utfört arbete. Under senare år har det vid sidan av de traditionella tid- och prestationslönerna börjat förekomma allt fler olika slag av resultatpremier där beloppet av den betalda premien inte är direkt beroende av det arbete en enskild person har utfört, utan där premiebeloppet kan bestämmas utifrån det som grupper av anställda eller arbetsenheter har presterat eller t.o.m. hela företags resultat. Även om beloppet av en sådan premie inte direkt beror på det arbete en enskild person utför är det vanligen fråga om s.k. resultatlön. Sådan resultatlön är t.ex. bonus, tantiem som grundar sig på företagets årliga vinst samt produktionspremier och produktionstillägg som betalas till grupper. Arbetsgivaren kan dessutom komplettera tid- och prestationslöner med resultatpremier eller resultatpremietillägg som vanligen är kollektiva löner om vars användning, innehåll och struktur företagsledningen beslutar. Sådana resultatpremieposter räknas i enlighet med nuvarande tillämpningspraxis som pensionsgrundande arbetsinkomster.

Som lön för arbete räknas enligt nuvarande praxis också semesterlön samt semesterpenning eller andra motsvarande förmåner. I fråga om semesterersättning som betalas när ett anställningsförhållande upphör ändras den nuvarande situationen så, att denna ersättning alltid skall räknas som pensionsgrundande inkomst, när den för närvarande endast beaktas när inkomst enligt KaPL fastställs. Semesterersättning beaktas till det belopp som ersättningen bestäms enligt lag eller kollektivavtal.

Som vederlag för arbete räknas enligt vedertagen tillämpningspraxis också naturaförmåner. Således räknas t.ex. bostads-, kost- och bilförmån som pensionsgrundande arbetsinkomster oavsett om de betalas utöver penninglönen eller som enda vederlag för arbetet. Naturaförmånerna skall i enlighet med nuvarande praxis värderas i pengar enligt de grunder som skattestyrelsen fastställer. De naturaförmåner vars värde skattestyrelsen inte fastställer skall värderas till gängse värde.

Löner eller andra vederlag som enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete anses höra till den pensionsgrundande förvärvsinkomsten också då de i stället för av arbetsgivaren betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, en myndighet som sköter lönegarantiärenden och som avses i lönegarantila- gen eller någon annan betalare (ställföreträdande betalare). Avsikten med begreppet ställföreträdande betalare är att se till att det faktum att lönen tekniskt sett betalas av någon annan än arbetsgivaren inte påverkar arbetstagarens pensionsgrundande inkomster. Således skall lön som betalas av arbetsgivarens konkursbo eller lön som betalas via lönegarantin räknas till de pensionsgrundande inkomsterna. Med bestämmelsen avses enbart de situationer då en ställföreträdande betalare betalar lönen i stället för arbetsgivaren. Till de situationer som avses i lagen hör alltså inte t.ex. situationer då utbetalningen av lön för sjukdomstid har ordnats så att dagpenningen utbetalas direkt till arbetstagaren av Folkpensionsanstalten eller en sådan sjuk- kassa som avses i lagen om försäkringskassor. I dessa situationer betalar Folkpensions- anstalten och sjukkassan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och inte lön i egenskap av ställföreträdande betalare. Bestämmelsen ändrar inte etablerad tillämpningspraxis.

I 2 mom. nämns de situationer då lön utbet- talas av en annan betalare än arbetsgivaren. Enligt bestämmelsen beaktas betjäningss- avgifter av allmänheten som pensionsgrundan- de förvärvsinkomst. Om annan utredning inte företes, beaktas betjäningssavgifterna till samma belopp som i den senast förrättade beskattningen. Om betjäningssavgifter före- skrivs i gällande 7 e § 4 mom. APL samt i 7 § 4 mom. förordningen om pension för ar- betstagare, och enligt propositionen kommer praxis inte att förändras för deras del.

I kollektivavtalet kan det avtalas att t.ex. lön för sjuk- eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet kan utbetalas via en ar- betsplatskassa som finns i anslutning till ar- betsgivaren. En på detta sätt utbetald post som definieras som kompletteringsdagpen- ning räknas enligt 2 mom. 2 punkten till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna. I de situationer då en del av dagpenningen betalas så som dagpenning enligt sjukförsäkringsla-

gen och en del som kompletteringsdagpenning, räknas endast den del som betalas som kompletteringsdagpenning till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna. Inte heller till denna del kommer nuvarande praxis att förändras. En sjukkassa kan också betala en tilläggsdagpenning till arbetstagaren. Tilläggsdagpenning är en förmån som betalas efter det att medlemmens rätt till lön för sjukdomstid eller kompletteringsdagpenning enligt kollektivavtalet har upphört. I tillämpningspraxis har tilläggsdagpenningen inte ansetts vara vederlag för arbete, utan försäkringsersättning. Enligt förslaget skall den inte heller i fortsättningen räknas till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna.

Enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) betalas stödet för privat vård av barn direkt till den privata vårdproducent som föräldern väljer. Stödet kan bestå av vårdpenning och ett inkomstrelaterat vårdtillägg. Dessutom kan kommunen bestämma att vårdpenningen eller vårdtillägget betalas till ett förhöjt belopp (kommuntillägg). I propositionen till lag om stöd för hemvård och privat vård av barn (RP 208/1996) konstateras att ett stöd som föreskrivs utgöra en rättighet för familjen kan med avseende på sin karaktär anses vara en i lagen om arbetsavtal avsedd lön som familjen betalar till vårdproducenten och vars utbetalning tekniskt sker via Folkpensionsanstalten. Det innebär att till den lön som en vårdare i anställningsförhållande får utöver den lön som familjen eventuellt betalar vårdare räknas det stöd som Folkpensionsanstalten betalar direkt till vårdaren. Om det har avtalats att vårdarens lön betalas så att en del av lönen består av stöd för privat vård och ett kommundillägg till detta, räknas också ett sådant kommundillägg till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna, även om kommunen betalar det direkt till arbetstagaren. Förslaget motsvarar gällande tillämpningspraxis.

I 3 mom. föreslås en förteckning över exempel på poster som inte beaktas när den pensionsgrundade arbetsinkomsten bestäms. Förvärvsinkomst är inte sådana förmåner eller prestationer som erhålls på grundval av ett anställningsförhållande men i någon annan form än som ett egentligt vederlag som har överenskommit som ersättning för arbe-

tet. Det innebär att personalförmåner som erhållits av arbetsgivaren inte räknas till de pensionsgrundade arbetsinkomsterna. Med personalförmåner avses förmåner som arbetsgivaren ger sina anställda i någon annan form än pengar. De är i regel avsedda att vara fortgående, och de utgör vanligen inte anställningsvillkor. Eftersom dessa förmåner inte är naturaförmåner som kan jämföras med lön har deras värde i pengar inte fastställts i det beslut om naturaförmåner som skattestyrelsen varje år utfärdar. Sådana personalförmåner kan vara personalrabatter eller resor som trafikföretag ger sina anställda gratis eller till nedsatt pris. Arbetsgivaren kan också stödja sina anställdas rekreations- och fritidsverksamhet, tillhandahålla gratis hälsovård eller dagvård för sina anställdas barn osv. En personalförmån är en kollektiv förmån. När en motsvarande förmån endast ges åt en bestämd person i företaget är det inte fråga om en personalförmån, utan vederlag för arbete och sålunda en post som skall räknas till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna. Om arbetsgivaren tecknar en individuell pensionsförsäkring för arbetstagaren, räknas arbetsgivarens försäkringsavgifter som arbetsinkomst till den del som de anses vara arbetstagarens beskattningsbara inkomst i beskattningen. Propositionen ändrar till denna del inte nuvarande tillämpningspraxis.

En ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande anses inte vara ett vederlag som räknas till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna. Till de pensionsgrundade förvärvsinkomsterna räknas inte heller rätt att teckna aktier eller andelar i ett samfund till lägre pris än det gängse på grundval av ett anställningsförhållande, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda. I de situationer då rätten att teckna aktier eller andelar i ett samfund till lägre pris än det gängse är begränsad till att gälla endast vissa personer, kan förmånen anses vara vederlag för arbete och sålunda räknas till de pensionsgrundade inkomsterna. Bestämmelsen motsvarar till denna del nuvarande praxis.

Till de pensionsgrundade inkomsterna räknas inte en i 66 § inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption,

eller en sådan prestation som i huvudsak fastställs enligt förändringen av värdet på företags aktier. Bestämmelsen grundar sig på nuvarande tillämpningspraxis. Optionssystemen grundar sig på beslut av aktieägarna, och inte på avlöningssystem som företagsledningen fastställer. Värdet på den behållning arbetstagaren har av en optionsrätt kan inte fastställas exakt så som när en lön avtals, utan optionsrättens storlek kommer fram först när arbetstagaren kan utnyttja sin optionsrätt till att köpa aktier i arbetsgivarföretaget. I företag vilkas aktier noteras offentligt, grundar sig den behållning som optionssystemen eventuellt ger på företags børsutveckling, och därför bildas den förmån som erhålls av optionen eller någon annan prestation som erhålls på grundval av förändringen av värdet på företags aktier helt och hållet på aktiemarknaden. Arbetstagarens eller hela företags arbetsinsats har alltså ingen direkt inverkan på den erhållna förmånens storlek. Det betyder att kopplingen mellan en förmån som erhålls när arbetstagaren utnyttjar en anställningsoption eller en annan förmån som grundar sig på förändringen av värdet på företags aktier och arbetstagarens arbetsinsats i allmänhet är obefintlig.

Också i sådana företag vilkas aktier inte noteras på börsen eller på någon annan offentlig marknadsplats kan det finnas anställningsoptionssystem eller andra jämförbara motivationssystem. Inte heller i sådana företag kan den eventuella förmån som erhålls genom optioner anses vara så fast bunden till arbetstagarnas arbetsinsats att förmånen kan anses vara pensionsgrundande inkomst. Också på onoterade aktiers värdestegring kan många sådana omständigheter inverka som är oberoende av arbetstagarnas arbetsinsatser och därför måste prestationer som betalas på grundval av onoterade aktiers värdestegring bedömas på samma sätt som anställningsoptioner som grundar sig på börsaktier, även om förmånens värde i beskattningen bestäms enligt aktiens matematiska värde.

Med en prestation som fastställs enligt förändringen av värdet på företags aktier avses i lagrummet t.ex. syntetiska optioner. Ett sådant belöningsystem grundar sig på en viss mängd tänkta (syntetiska) aktier, vilkas kurs följer den verkliga, börsnoterade aktiens kurs

eller det på annat sätt fastställda gängse värdet på aktien. Arbetstagaren får efter en bestämd tid en kontant betalning motsvarande behållningen av en sådan tänkt akties värdestegring. Ett syntetiskt optionssystem är till stor del likadant som ett belöningsystem som grundar sig på anställningsoptioner och därför skall en prestation som erhålls på grundval av ett sådant system enligt förslaget inte räknas som pensionsgrundande inkomst. Bestämmelsen innebär att till de pensionsgrundande inkomsterna inte heller skall räknas sådana prestationer som betalas på grundval av blandade motivationssystem vilkas storlek delvis beror på förändringen av värdet på företags aktier och delvis t.ex. på företags resultat eller omsättning, om den förmån som arbetstagaren erhåller kan anses i betydande grad ha påverkats av förändringen av värdet på företags aktier och om en förmån som erhållits på andra grunder inte kan skiljas från en förmån som baserar sig på värdeförändringen.

Till de pensionsgrundade inkomsterna räknas inte enligt 3 mom. 5—7 punkten dagpenning för arbetsresor eller annan kostnadsersättning till den del som den är skattefri, lön för väntetid enligt arbetsavtalslagen eller ersättning som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör eller annat skadestånd. Enligt arbetsavtalslagen kan arbetsgivaren föreläggas att betala en arbetstagare ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal. Dessutom kan arbetsgivaren och den anställda sinsemellan komma överens om att avsluta anställningsförhållandet och om den ersättning som på grund av detta skall betalas den anställda. Posterna i fråga utgör inte vederlag för utfört arbete, utan de är ersättningar för kostnader eller skada. Lön för väntetiden är en prestation som har karaktären av ränta och som en arbetstagare har rätt till om betalningen av hans eller hennes lön eller av någon annan fordran som härrör från anställningsförhållandet fördröjs när anställningsförhållandet upphör. Propositionen överensstämmer till denna del med tillämpningspraxis.

Personalfondslagen (814/1989) trädde i kraft den 1 januari 1990. I regeringens proposition (RP 41/1989 rd) gällande lagen konstateras att varken socialskyddsavgifter eller

APL-premier skall uppbäras för fondens utbetalningar till sina medlemmar. I praktiken har inte heller poster som en personalfond har betalat till sina medlemmar räknats med i de pensionsgrundande inkomsterna på grund av ställningstagandet i den ovan nämnda regeringspropositionen. Den föreslagna 8 punkten i 3 mom. överensstämmer alltså med etablerad tillämpningspraxis.

Personalfondslagen har ändrats från och med ingången av 2000 (1145/1999) så att en medlem i personalfonden har rätt att lyfta sin andel av vinstpremieposten kontant, om företagets eller ämbetsverkets vinstpremie-system tillåter det. I propositionen gällande ändringen (RP 126/1999) konstateras att då de andelar av vinstpremieandelen som utbetalas kontant inte överförs till fonden, omfattas de inte heller av samma skattemässiga och andra i synnerhet på arbetsgivaren tillämpliga undantag som de vinstpremier som utbetalas via fonden. Vidare konstateras i propositionen att arbetsgivaren inte får åsamkas extra kostnader för utbetalningen av andelarna av vinstpremieandelen till de medlemmar som lyfter dem kontant. Därför konstateras också i personalfondslagens 17 a § 1 mom. att det sammanlagda beloppet av den andel som lyfts kontant, sådan andelen är före verkställd förskottsinnehållning, och de socialförsäkringsavgifter som bestäms på basis av den är lika stort som medlemmens andel av vinstpremieandelen enligt stadgarna.

Kontanta vinstpremier enligt personalfondslagen är så pass nya att det ännu inte finns någon etablerad tillämpningspraxis när det gäller om sådana poster skall hänföras till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna eller inte. Överföringen av en vinstpremie till en personalfond är inte till naturen en sådan förmån som borde anses vara vederlag för en arbetsprestation. Genom ändringen av personalfondslagen ville man utöka individens valmöjligheter. Ändringen innebar ingen ändring av vinstpremieandelens natur. En vinstpremieandel som lyfts kontant räknas därför inte till de pensionsgrundande inkomsterna.

Om bolagsstämman beslutar att betala en del av aktiebolagets vinst till arbetstagarna, är det inte fråga om vederlag för arbete. Enligt nuvarande tillämpningspraxis räknas inte

heller vinstpremier som betalas kontant till de pensionsgrundande inkomsterna om vissa förutsättningar föreligger. Enligt den praxis som arbetspensionssystemet tillämpat sedan 1995 avses med kontant vinstpremie en annan form av kontant vinstpremie än kontant vinstpremie enligt personalfondslagen. I propositionen föreslås att denna praxis skrivs in i lagen. Enligt 3 mom. 9 punkten är en förutsättning för att en kontant vinstpremie inte räknas till de pensionsgrundande inkomsterna att den betalas till hela personalen. Om en kontant vinstpremie endast betalas till en viss begränsad personalgrupp eller till bestämda enskilda arbetstagare, är det fråga om en post av resultatlönenatur som skall räknas till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna. Med hela personalen avses företagets ordinarie eller långvarigare personal. Ett företag kan ha anställda vilkas anställningsförhållande är kortvarigt, t.ex. semestervikarier eller arbetstagare som utför ett kortvarigt arbete. Lagens villkor att betalningen skall omfatta hela personalen anses vara uppfyllt även om kontant vinstpremie inte betalas till sommaranställda eller andra arbetstagare i kortvariga visstidsanställningar. Vidare förutsätts att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. personalfondslagen och att företagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och att man inte söker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal.

En minoritetsdelägare i ett aktiebolag anses när APL tillämpas vara anställd i anställningsförhållande. Detsamma gäller bl.a. en tyst bolagsman i ett kommanditbolag. Enligt föreslagna 3 mom. 10 punkten anses en delägars vinstandel eller utdelning inte heller till den del som de beskattas som förvärvsinkomst utgöra pensionsgrundande förvärvsinkomst. Förslaget grundar sig också till denna del på nuvarande tillämpningspraxis.

Det föreslås att 4 mom. skall innehålla bestämmelser om de villkor gällande förfarandet när en kontant vinstpremie fastställs som skall uppfyllas för att det kan anses vara fråga om en sådan kontant vinstpremie som avses i 3 mom. 9 punkten som inte skall räknas

till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna. Enligt propositionen är en förutsättning att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremien betalas därefter. Vidare är avsikten att arbetstagarna är medvetna om att det för denna vinstpremie inte betalas arbetspensionspremier och att den inte ger rätt till arbetspension. Detta skall säkerställas genom att det föreskrivs att saken skall behandlas i företaget i samarbetsförfarande eller på något annat motsvarande sätt.

I princip är det önskvärt att arbetsgivaren informerar arbetstagarna på det nämnda sättet om möjligheten att erhålla kontanta vinstpremier och att de inte räknas till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna redan innan den räkenskapsperiod har inletts under vilken vinstpremien eventuellt kommer att betalas. Behandling före räkenskapsperiodens början kan dock inte anses vara en ovillkorlig förutsättning för att vinstpremier inte skall räknas till förvärvsinkomsterna.

I 5 mom. föreskrivs om förvärvsinkomster av arbete utomlands som ger rätt till pension (försäkringslön). Till paragrafen överförs bestämmelsen om försäkringslön för arbete utomlands från gällande 7 e § 2 mom. APL. Bestämmelsen motsvarar nuvarande praxis. Lagens ordalydelse och motivering kompletteras så att de motsvarar rådande tillämpningspraxis i vissa situationer i anslutning till arbete utomlands.

Försäkringslönen är avsedd att gälla från Finlands utsända arbetstagares arbete utomlands. Enligt EU:s förordning om social trygghet (EEG nr 1408/71) skall en arbetstagare som utöver i sitt bosättningsland Finland också arbetar i andra EU-länder också försäkras i Finland för det arbete som han utför utomlands. Om arbete som utförs utomlands åt en utländsk arbetsgivare försäkras i Finland, tillämpas bestämmelserna i 1—4 mom. i stället för 5 mom. Försäkringslön tillämpas inte i dessa situationer därför att det inte nödvändigtvis finns motsvarande arbete i Finland som det som utförs utomlands åt en utländsk arbetsgivare. Försäkringslön tilläm-

pas dock fortsättningsvis på samma sätt som tidigare i situationer där ett företag som verkar i Finland sänder sin arbetstagare utomlands för att arbeta hos ett utländskt företag.

Arbetsgivaren och arbetstagaren skall tillsammans bestämma försäkringslönen före utlandskommenderingen. Om arbetstagarens uppgifter utomlands förändras eller det sker andra väsentliga ändringar beträffande kommenderingen, kan arbetsgivaren och arbetstagaren tillsammans under kommenderingen fastställa försäkringslönen på nytt. I annat fall beaktas inte enstaka individuella löneförhöjningar. I försäkringslönen skall dock alltid de generella löneförhöjningarna som höjer lönen för ett arbete som utförs i Finland motsvarande arbetet utomlands beaktas.

Försäkringslön behöver inte fastställas separat för korta, under sex månader långa kommenderingar, om det inte avtalats om en särskild lön under kommenderingen och arbetstagarens lön fortsättningsvis betalas från Finland på vanligt sätt utökad med eventuella skattefria utrikesdagtraktamenten. En förutsättning är vidare att arbetstagarens arbetsuppgifter utomlands motsvarar hans arbete i Finland.

Bonusar och naturaförmåner som enligt 1 mom. skall räknas till de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna skall också från början beaktas i försäkringslönen, om det till motsvarande arbete i Finland ansluter sig motsvarande förmåner. Om omständigheterna ändras väsentligt, kan försäkringslönen justeras. Naturförmåner skall beaktas högst enligt de grunder som skattestyrelsen fastställt i Finland.

7 a §. I paragrafen föreskrivs om avdrag av arbetstagarnas pensionsavgift. I propositionen föreslås att ordalydelsen preciseras så, att ett belopp motsvarande den förhöjda avgiften dras av från sådana personers förvärvsinkomster som fyllt 53 år.

7 c §. I paragrafen ingår bestämmelser om fastställandet av pension för återstående tid. Enligt 1 mom. skall då invalidpensionen räknas ut även tiden från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetsförmågan började till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år räknas såsom till pension berättigande tid. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den återstän-

de tiden börjar vid ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen. Pension tjänas inte in på grundval av förvärvsinkomster och oavlönade förmåner som erhållits under det år då arbetsoförmågan börjar, utan denna pensionstillväxt ersätts av pensionstillväxten för den återstående tiden. Till följd av ändringen kan besluten om invalidpension ges snabbare, eftersom man inte när invalidpension beviljas behöver vänta på att förvärvsinkomsterna under pensionsfallsåret utreds. Särskilt utredningen av de förvärvsinkomster som förmåner för oavlönade perioder grundar sig på kan innebära en betydande försening av beslutsprocessen. Genom den föreslagna ändringen säkerställs att pensionen också i fortsättningen kan börja direkt efter det att sjukdagpenningen upphört.

Vidare ändras förvärvsinkomsten 12 000 euro som är en förutsättning för att pension för återstående tid skall beviljas enligt 2004 års index, eller 12 566,70 euro.

Enligt 2 mom. bestäms pensionen för den återstående tiden på grundval av förvärvsinkomsterna under de närmaste fem kalenderåren före pensionsfallet (granskningstiden). Enligt förslaget stryks momentets bestämmelse om att pensionsfallsåret räknas med i granskningstiden om pensionsfallet inträffat årets sista dag.

Pensionen för den återstående tiden grundar sig på förvärvsinkomsterna under de fem kalenderår före pensionsfallet som utgör granskningstid samt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för inkomstrelaterade förmåner som arbetstagaren erhållit under oavlönade perioder. Enligt 4 mom. beaktas såsom förvärvsinkomst också dagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) som hänför sig till granskningstiden till ett belopp av 1 000 euro per månad. Det föreslås att summan ändras enligt 2004 års index till 1 047,22 euro per månad. Enligt förslaget fogas till de förmåner som skall beaktas i de förvärvsinkomster som pensionen för den återstående tiden grundar sig på i 4 mom. förmåner som förbättrar den försäkrades sysselsättningsmöjligheter och som hänför sig till granskningstiden såsom stöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) och utbildningsdagpenning en-

ligt lagen om skydd utkomstskydd för arbetslösa. Dessa förmåner skall beaktas vid beräkningen av den återstående tidens förvärvsinkomster, även om de inte beaktas när det gäller intjänad pension. I förvärvsinkomsten för den återstående tiden beaktas också sjukdagpenning som är lika stor som grunddagpenning och som har betalats till en arbetstagarare som insjuknat under en period med grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

7 d §. I paragrafen finns en undantagsbestämmelse gällande pension för återstående tid i de fall då arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana förvärvsinkomster som beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms. Enligt det inledande stycket i 1 mom. skall i en sådan situation även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av kalendermånaden före arbetsförmågan började. Det föreslås att det inledande stycket ändras så att förvärvsinkomsterna under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren blev arbetsoförmögen. Det föreslås att också 2 mom., som gäller unga arbetsförmögna och bestämmandet av pensionen för den återstående tiden, ändras på motsvarande sätt. Som granskningstid beaktas tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Också i sådana situationer är den återstående tid som beaktas tiden från ingången av pensionsfallsåret till utgången av den månad då 63 års ålder uppnås.

Enligt 3 mom. utgör den förvärvsinkomst för återstående tid som omfattas av APL för närvarande samma relativa andel av det sammanlagda beloppet av förvärvsinkomsterna för återstående tid som de inkomster som omfattas av APL och som beaktas under granskningstiden utgör av det motsvarande sammanlagda beloppet av de förvärvsinkomster som omfattas av APL, KAPL, KoPL, FöPL, LFöPL och SjöPL. Eftersom det också föreslås att den offentliga sektorns pensioner skall ändras så att den återstående tidens inkomst bestäms på grundval av förvärvsinkomsterna under en fem år lång

granskningstid, föreslås det att lagrummet preciseras. Inkomsten för den återstående tiden enligt APL utgör enligt förslaget samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som de förvärvsinkomster som försäkrats enligt APL under granskningstiden utgör av summan av de inkomster som försäkrats enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 §. De inkomster som ligger till grund för förmåner som utbetalats under oavlönade perioder under granskningstiden fördelas mellan pensionslagarna i förhållande till de under granskningstiden försäkrade förvärvsinkomsterna.

7 e §. I 1 mom. föreskrivs om pensionstid som berättigar till pension när en ny pension bestäms. Enligt 1 mom. räknas den tid under vilken arbetstagaren var berättigad till den tidigare pensionen såsom till pensionsberättigande tid. Liksom för närvarande är också den tid pensionsberättigande under vilken pension inte har utbetalats på grund av samordningen med ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen. Enligt förslaget skall dock inte tid under vilken invalidpension har utbetalats utan grund på grund av för stora förvärvsinkomster inte räknas med i den pensionsberättigande tiden. När pensionen räknas ut för tidigare invalidpensionstid används inkomsten för den återstående tiden som grund. Om arbetstagaren under granskningstiden också har inkomster som omfattas av den offentliga sektorns pensionslagar används när pension enligt APL räknas ut såsom grund den relativa andel av inkomsten för den återstående tiden som motsvarar den andel de enligt APL försäkrade förvärvsinkomster utgör det sammanlagda beloppet av inkomsterna under granskningstiden.

I 2 mom. föreskrivs om beviljande av pension på tidigare grunder. Om en arbetstagare som har erhållit invalidpension beviljas invalidpension på grundval av en ny arbetsoförmåga, bestäms den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen om det förflutit högst två år sedan den tidigare pensionen.

Det föreslås att en bestämmelse fogas till momentet enligt vilken också ålderspension beviljas enligt samma grunder som tidigare

pension, om det när ålderspensionen börjar har gått högst två år sedan invalidpensionen upphörde. I en sådan situation kan en ny beräkning av pensionen vid åldern för ålderspension ge upphov till skillnader som försämrar pensionsskyddet mellan en ålderspension som omvandlats direkt och en ålderspension som räknas ut på nytt.

7 f §. I paragrafen föreskrivs om hur inkomsten för återstående tid i anslutning till invalidpension bestäms när enligt gällande bestämmelser rätten till återstående tid grundar sig på ett anställningsförhållande som försäkrats enligt den offentliga sektorns pensionslagar. Eftersom det också föreslås att den offentliga sektorns pensioner ändras så att den återstående tidens inkomst bestäms på grundval av förvärvsinkomsterna under en fem år lång granskningstid, är bestämmelsen onödig och det föreslås att den upphävs. Om hur inkomsten för den återstående tiden enligt APL bestäms ifall det i inkomsten för den återstående tiden också ingår inkomster som försäkrats enligt den privata sektorns andra pensionslagar och den offentliga sektorns pensionslagar föreskrivs i 7 d § 3 mom.

7 i §. I paragrafen föreskrivs hur familjepensionen bestäms. Enligt 1 mom. bestäms familjepensionen på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i APL som förmånsåtagaren fick vid sin död. Till momentet fogas enligt propositionen en bestämmelse om att omvandlingen av pensionen med livslängdskoefficienten när detta sker inte beaktas i förmånsåtagarens pension. Eftersom efterlevandepension enligt 7 h § 1 mom. omvandlas vid pensionsjämkningen med livslängdskoefficienten, förhindras på detta sätt att efterlevandepensionen omvandlas två gånger med livslängdskoefficienten. Livslängdskoefficienten inverkar alltså överhuvudtaget inte på barnpension.

8 §. I paragrafen föreskrivs om samordning. I 6 mom. görs en teknisk justering och hänvisningen till samma paragrafs 5 mom., som upphävts genom en lag om ändring av APL (634/2004), stryks.

8 d §. I paragrafen föreskrivs om jämkningsgrunden för efterlevandepension. De belopp som nämns i paragrafen skall enligt förslaget ändras till 2004 års index.

10 a §. Det föreslås att till 3 mom. fogas en bestämmelse som ger arbetsgivaren rätt att av pensionsanstalten få ett beslut om den lön eller något annat vederlag som betalas till arbetstagaren är förvärvsinkomst som skall försäkras enligt denna lag, eller om för vilken tid förvärvsinkomsterna skall försäkras enligt denna lag. En arbetstagare kan också för närvarande få ett bindande beslut om detta, men däremot inte arbetsgivaren. Genom att utnyttja den rätt som bestämmelsen ger arbetsgivaren kan arbetsgivaren på förhand i oklara situationer försäkra sig om huruvida arbetstagarnas pensionsavgift skall dras av från den lön som betalas till arbetstagaren och arbetsgivaren betala pensionspremie. På så sätt undviker man situationer där arbetsgivaren senare måste betala pensionspremierna retroaktivt för sådan förvärvsinkomst som när den utbetalades inte ansågs vara sådan förvärvsinkomst som berättigar till pension enligt APL.

10 c §. I 2 mom. föreskrivs om sakkunnigläkarens deltagande i behandlingen av ett ärende när det gäller avgörande av ett ärende om arbetsoförmåga eller rehabilitering eller ett ärende som inbegriper andra medicinska frågor. Det föreslås att det i arbetspensionslagstiftningen tas in bestämmelser som preciserar pensionsanstaltarnas sakkunnigläkarens ställning i förhållande till 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I rättspraxis har man ansett att ett arbetspensionsbolag inom den privata sektorn är en sådan myndighet som avses i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (59/1994). I den nämnda lagen eller motiveringen till den anses dock inte pensionsanstalterna i det privata arbetspensionssystemet vara sådana myndigheter som avses i lagen. Enligt lagen ansvarar pensionsanstalten och inte en läkare i pensionsanstaltens tjänst för det beslut som ges till arbetstagare som ansöker om pension.

10 d §. I paragrafen föreskrivs om den pensionsanstalt som avgör en pensionsansökan samt om principen om sista anstalt. Till 1 mom. fogas en bestämmelse om att pension som tjänats in på grundval av förmåner för oavlönade perioder beviljas av den pensionsanstalt inom den privata sektorn där pen-

sionsskyddet ordnats i enlighet med minimivillkoren vid tidpunkten för pensionsfallet eller senast före det. Om dock pensionsansökan med stöd av 10 d § 3 mom. avgörs av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista anstalt, beviljar också denna anstalt den pension som intjänats på grundval av förmåner som erhållits under oavlönade perioder.

12 §. I 1 mom. 2 punkten föreskrivs hur pensionsanstaltarnas ömsesidiga ansvar för invalidpensionen bestäms. Till lagrummet fogas en bestämmelse om att man vid beräkningen av pensionsanstaltens andel av pensionen ställer de i pensionsanstalten försäkrade förvärvsinkomsterna gällande granskningstiden för två år i förhållande till det sammanlagda beloppet av de försäkrade förvärvsinkomsterna enligt samtliga pensionslagar under denna granskningstid och de inkomster som ligger till grund för de socialförsäkringsförmåner som betalats för oavlönade perioder som utökar pensionen. För den andel av pensionen som i fråga om den nämnda granskningstiden motsvarar andelen gällande de övriga än med stöd av APL, KAPL, SjöPL eller KoPL försäkrade förvärvsinkomsterna av samtliga inkomster under granskningstiden svarar APL-, KAPL-, SjöPL- och KoPL-pensionsanstalterna gemensamt. Det föreslås att till momentet fogas en 6 punkt enligt vilken samtliga arbetspensionsanstalter — även företagarnas pensionsanstalter och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn — ansvarar gemensamt för den pension som intjänats för oavlönade perioder. Ansvaret för dessa kostnader fördelas årligen mellan pensionsanstalterna i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade lönesummorna. Avsikten är att närmare anvisningar ges i de grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. De ändringar som är en följd av den nya 6 punkten görs också i 2 och 4 punkten i momentet. Vidare föreslås att 2 mom. i paragrafen upphävs.

12 a §. I paragrafen ändras 3 mom. så, att vid fastställandet av premien för pensionsförsäkringen beaktas också den kostnad som föranleds på basis av inkomstrelaterade förmåner som betalas för oavlönade perioder.

12 b §. I 1 mom. slopas omnämmandet av Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet eftersom detta omnämmande är onödigt.

12 c §. I 1 mom. slopas omnämmandet av Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet eftersom detta omnämmande är onödigt. I momentet hänvisas till lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, som har upphävts och ersatts med lagen om kommunala pensioner. Därför föreslås att hänvisningen i lagrummet ändras till en hänvisning till lagen om kommunala pensioner. Dessutom ändras 2 mom. i paragrafen så, att Pensionsskyddscentralen fördelar den premie som den fått av arbetslöshetsförsäkringsfonden mellan pensionsanstalterna i förhållande till de under respektive år i pensionsanstalterna försäkrade förvärvsinkomsterna. Enligt 1 mom. i lagens ikraftträdelsebestämmelse skall bestämmelsen dock tillämpas först från ingången av 2007. Fram till det fördelas premien med tillämpning av de nuvarande principerna, som grundar sig på antalen i 1 mom. nämnda förmånsdagar och på de förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna.

12 d §. I 1 mom. bestäms om utredningen av kostnaderna i de situationer där en pensionsanstalt inom den privata sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pension på en sådan pensionsanstalts vägnar som finns inom den offentliga sektorn. På motsvarande sätt bestäms i 2 mom. om utredning av kostnaderna i sådana fall där en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pension för en pensionsanstalt inom den privata sektorn. För en klarläggning av bestämmelserna föreslås att momenten kombineras.

13 a §. I paragrafen bestäms om Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet. Det föreslås att bestämmelsen upphävs, eftersom bestämmelserna om kreditförsäkring blir onödiga.

13 b §. I paragrafen bestäms om Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet. Det föreslås att 4 mom. ändras så, att den återbetalning av kreditförsäkringsrörelsens eventuella överskott eller den tilläggsbetalning som kommer i fråga, från år 2005 beak-

tas i samband med den ansvarsfördelning mellan arbetspensionsanstalterna som Pensionsskyddscentralen årligen förrättar. Enligt förslaget fördelas kostnaderna mellan pensionsanstalterna i förhållande till omfattningen av deras verksamhet i anslutning till försäkring enligt minimiskyddet i APL och enligt de i 12 § 1 och 4 punkten avsedda grunder som social- och hälsovårdsministeriet utfärdar. Förfarandet är detsamma om kreditförsäkringsrörelsen inbringar ett överskott.

17 a §. I 2 mom. 1 punkten bestäms om Pensionsskyddscentralens rätt att för fastställt land av återstående tid av dem som beviljat förmåner få de uppgifter om i 6 a § 2 mom. avsedda förmåner som utbetalats för oavlönade perioder som förlänger efterkarenstiden på 360 dagar samt de uppgifter om i 7 f § 1 mom. avsedda förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg. Eftersom pensionen på basis av inkomstrelaterade oavlönade förmåner från ingången av 2005 intjänas på basis av den förmånsgrundande arbets- eller förvärvsinkomsten ändras bestämmelsen på motsvarande sätt. Eftersom det för bl.a. uträknandet av arbetslöshetspensionen enligt 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen alltför behövs uppgifter om de förmåner som förlänger efterkarenstiden och berättigar till arbetspensionstillägg, tas en bestämmelse angående detta in i 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen.

17 b §. I 2 mom. föreskrivs att den som får invalidpension är skyldig att lämna uppgifter. Bestämmelsen preciseras så, att den som får invalidpension skall underrätta pensionsanstalten om han eller hon börjar förvärvsarbeta. I princip lämnar arbetsgivaren inkomstuppgifterna till pensionsanstalten. Detta sker ofta först i samband med årsanmälningarna. För övervakningen av invalidpensionstagarnas inkomster och för att pensionen vid behov skall kunna avbrytas i tid, förutsätts att också pensionstagaren själv skall underrätta om sina inkomster. I paragrafen stryks den skyldighet som en person som uppstår individuell förtidspension har att meddela att han eller hon börjar förvärvsarbeta. Till ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL fogas ett nytt 29 mom. enligt vilket bestämmelsen tillämpas också på en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet sker

innan denna lag träder i kraft samt på individuell förtidspension.

19 b §. I 5 mom. bestäms om utbetalning av pensionen som ett engångsbelopp. Om beloppet av en ålderspension eller sådan full invalidpension som inte innehåller pension för återstående tid understiger 0,84 euro per månad kan, enligt den nuvarande bestämmelsen, pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension som understiger det nämnda beloppet eller en pension som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 betalas i form av en s.k. skillnadsförmån och som på vissa villkor betalas från Finland till ett barn som är bosatt utomlands. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt den lag som träder i kraft vid ingången av 2005 inkluderar nästan alla invalidpensioner den pensionsdel som avser återstående tid. I bestämmelsen slopas det villkor som gäller återstående tid. Som ett engångsbelopp kan en sådan full invalidpension eller ålderspension betalas ut som före samordningen understiger 0,84 euro per månad enligt 1966 års index. Det föreslås att beloppet ändras enligt 2004 års index, varvid det är 12,72 euro. Till momentet fogas dessutom en bestämmelse enligt vilken pensionsanstalten, om den betalar ut full invalidpension som ett engångsbelopp, samtidigt betalar ut också den ålderspension som beviljas efter invalidpensionen som ett engångsbelopp. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer de nya grunder som engångsbeloppet baserar sig på. Grunderna beräknas utifrån de nuvarande antagandena beträffande dödligheten.

19 c §. I paragrafen bestäms om utbetalningen av retroaktiv pension till någon annan än pensionstagaren själv. Enligt 2 mom. utbetalas den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetspenning, det arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller den utbildningsdagpenning enligt lagen om stödande av arbetslösas frivilliga studier som har utbetalats för samma tid. Genom lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),

som trädde i kraft den 1 januari 2003, upphävdes lagen om stödande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) och lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993). I den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om arbetslöshetsdagpenning och även om arbetsmarknadsstöd och utbildningsdagpenning. Genom lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), som likaså trädde i kraft den 1 januari 2003, upphävdes lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990). I 2 mom. görs de justeringar som de ovan nämnda ändringarna föranleder.

I 3 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens regressrätt i situationer där pensionen beviljas retroaktivt på grund av besvär. För närvarande gäller Folkpensionsanstaltens regressrätt endast den tid för vilken retroaktiv arbetspension beviljas till följd av besvär. Det föreslås att Folkpensionsanstaltens regressrätt i fråga om arbetspension som beviljas retroaktivt skall utvidgas att gälla situationer där pensionsanstalten efter besvärinstansens beslut genom ett fortsättningsbeslut beviljar arbetspension för en längre tid än den av besvärinstansen utsatta tiden och Folkpensionsanstalten har betalat pensionsstagaren folkpension för denna samma tid.

När en besvärinstans har stannat för ett avgörande som gäller en bestämd tid företer pensionstagaren ofta en ny medicinsk utredning om sitt hälsotillstånd innan pensionsanstalten hinner verkställa besvärinstansens beslut. I dessa fall kan också fortsättningsbeslutet om pensionen gälla delvis retroaktiv tid, varvid pensionstagaren får den av pensionsanstalten beviljade arbetspensionen för retroaktiv fortsättningstid samtidigt samt arbetspension och alltför stor folkpension. Den folkpension som inte samordnats med arbetspensionen återkrävs av pensionstagaren. Förfarandet är dock administrativt tungt, och dessutom är återkravet och den eventuella därav föranledda utökningen inte heller ändamålsenlig ur pensionstagarens synvinkel i och med att den del av folkpensionen som på grund av arbetspensionen betalats ut enligt alltför stort belopp — vilket grundar sig på besvärinstansens avgörande — enligt lagen uppbärs direkt från den retroaktiva arbetspensionen. Av den anledningen utvidgas Folkpensionsanstaltens i 19 c § 3 mom. APL

föreskrivna regressrätt så, att en retroaktiv arbetspension kan betalas till Folkpensionsanstalten också i det fallet att pensionsanstalten, efter en arbetspension för viss tid som beviljats med anledning av ändringssökande, beviljar fortsatt pension retroaktivt för samma tid för vilken Folkpensionsanstalten har betalat ut folkpension. Betalning av retroaktiv arbetspension till Folkpensionsanstalten skall enligt förslaget vara möjlig också i det fallet att pensionsanstalten efter utfärdandet av ett rättelsebeslut avseende en bestämd tid genom ett nytt beslut beviljar fortsatt pension retroaktivt.

Till paragrafen fogas ett nytt 7 mom., varvid det nuvarande 7 mom. blir 8 mom. I det nya 7 mom. föreskrivs om samordningen av ålderspension och dagpenning enligt SFL som beviljats för samma tid. Om en person beviljas ålderspension retroaktivt för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning som har utbetalats för samma tid.

I 8 mom. görs en ändring med anledning av det nya 7 mom. I de fall som avses i 1—7 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller sjukförsäkringsfonden, dock endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

19 d §. Det belopp som anges i 4 mom. ändras enligt 2004 års index. Dessutom preciseras bestämmelsen så att beloppet inte längre justeras enligt APL-index utan i stället årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b §.

19 e §. Paragrafen har ändrats genom en lag om ändring av APL (1332/2003), som är i kraft fram till den 31 december 2004. Dessutom har 1 mom. 1 punkten upphävts genom en lag om ändring av APL (634/2003). I denna proposition sätts bestämmelsen i kraft tills vidare samt görs de rättelser som beror på upphävandet av 1 mom. 1 punkten.

Ikraftträdelsebestämmelse

Det föreslås att ändringarna i APL träder i kraft den 1 januari 2005. Vad som bestäms i

12 c § 2 mom. tillämpas dock från och med den 1 januari 2007.

Vad som i 5 b § 5—8 mom. bestäms om rätten till invalidpension samt om indragning, avbrytande eller justering av invalidpension, tillämpas enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Enligt 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen tillämpas det i 7 § i denna lag föreslagna nya begreppet angående pensionsgrundande förvärvsinkomst också på de pensioner som enligt 2, 5, 8 eller 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag fastställs enligt de bestämmelser som gällde före 2005. Vid beräkningen av pensionslönen enligt de nuvarande bestämmelserna beaktas sålunda också den semesterersättning som skall betalas när ett anställningsförhållande upphör.

Enligt 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen tillämpas inte bestämmelserna om sista pensionsanstalt i 10 d § 2—5 mom. om en pensionsanstalt inom den privata sektorn när pensionen bestäms tillämpar de gällande bestämmelserna och en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn tillämpar de bestämmelser som träder i kraft från och med ingången av 2005 eller tvärtom. Eftersom det när pensionen räknas ut i så fall används olika beräkningsregler, bl.a. när inkomsterna granskas i det ena systemet med s.k. hälftenindex och i det andra systemet med den nya lönekoeficienten, medför tillämpningen av systemet med sista pensionsanstalt stora ändringar i datasystemen, som det inte är ändamålsenligt att genomföra på grund av de jämförelsevis fåtaliga fall som kan förekomma i anslutning till ikraftträdelseskedet. Med avseende på verkställandet av systemet med sista anstalt är också sådana situationer problematiska där en pensionsanstalt inom den privata sektorn är sista pensionsanstalt och den beviljar oreducerad ålderspension till en arbetstagare som ansökt om invalidpension och fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. I dessa fall utreder pensionsanstalten inom den privata sektorn inte arbetstagarens arbetsförmåga, utan beviljar pensionen direkt i form av ålderspension. Däremot utreder pensionsanstalten inom den offentliga sektorn om ar-

betstagaren är arbetsoförmögen och, om det är fallet, räknar ut invalidpensionen, som då också omfattar en pensionsdel för återstående tid. Pensionen beviljas dock i form av ålderspension. Eftersom pensionsanstalten inom den privata sektorn inte utreder arbetstagarens arbetsoförmåga, är det inte möjligt att tillämpa bestämmelserna om sista pensionsanstalt. Pensionsanstalterna kan dock om de så önskar komma överens om att tillämpa systemet med sista pensionsanstalt också i dessa fall.

Enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) skall de nuvarande bestämmelserna tillämpas på invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005. Därmed tillämpas 2005 den nuvarande regeln för kostnadsfördelningen. Till ikraftträdelsebestämmelsen fogas ett 5 mom., enligt vilket, ifall pensionsfallet för en invalidpension inträffar år 2006, 12 § 1 mom. 2 punkten i lagen tillämpas så, att året 2005 är granskningstid i stället för de två senaste kalenderåren.

I 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om Pensionsskyddscentralens rätt att av den som beviljar en förmån få uppgifter om förmåner som förlänger efterkarenstiden beträffande rätten till återstående tid och som berättigar till arbetspensionstillägg. Dessa uppgifter behövs alltjämt för bl.a. beräkningen av arbetslöshetspension enligt 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003).

I 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om ikraftträdandet av en ändring som gäller kreditförsäkringsverksamheten. Enligt denna proposition utreds i samband med den ansvarsfördelning som gäller pensionerna de eventuella medel som Pensionsskyddscentralen erhållit eller de förluster som uppkommit efter slututredningen. Om Pensionsskyddscentralen emellertid efter 2005 säljer de aktier som PSC har skaffat i kreditförsäkringsbolaget och som har finansierats med en kreditförsäkringsdel i försäkringspremien, skall avkastningen härav gottgöras pensionsanstalterna och vidare de arbetsgivare som är försäkringsstagare. Gottgörelsen sker enligt principerna i den lagstiftning som gällde innan denna lag trädde i kraft. Återbetalningen kan göras på det sätt som är lämpligast i tekniskt avseende.

I 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om Pensionsskyddscentralens rätt att av den som beviljar en förmån få uppgifter om förmåner som förlänger efterkarenstiden beträffande rätten till återstående tid och som berättigar till arbetspensionstillägg. Dessa uppgifter behövs alltjämt för bl.a. beräkningen av arbetslöshetspension enligt 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003).

Vad som bestäms i 17 b § 2 mom. om en invalidpensionstagares skyldighet att underätta om han eller hon börjar förvärvsarbete tillämpas enligt 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft samt på individuell förtidspension.

Det föreslås att till 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen fogas en bestämmelse om justering enligt prövning när det gäller pensionslönen. Genom lagen om ändring av APL (634/2003) upphävdes 7 d § APL, som gäller justering enligt prövning när det gäller pensionslönen. Enligt det föreslagna 8 mom. kan man i samband med ett pensionsfall som inträffat efter det att lagen trätt i kraft dock i fråga om ett anställningsförhållande som avslutats före 2005 enligt prövning justera pensionslönen i enlighet med 7 d § APL sådan den gällde när denna lag trädde i kraft. I samband med ett pensionsfall kan man enligt prövning justera även pensionslönen för ett vid utgången av 2004 bildat tekniskt fribrev. För att pensionslönen skall kunna justeras enligt prövning krävs att inkomstnivån i anställningsförhållandet innan undantagsskålet uppkom har sjunkit från den stabiliserade inkomstnivån så att det totala pensionsskyddet är 20 procent lägre än det hade varit utan effekten av undantagsskålet. Om ett anställningsförhållande har upphört före 1996 är, enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (1482/1995), en förutsättning för justering av pensionslönen enligt prövning att undantagsskålets effekt på det totala pensionsskyddet är 7,5 procent.

I 10 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om basårnivån för vissa i lagen förekommande penning- och gränsbelopp. De i lagen angivna penning- och gränsbeloppen

förenhetligas så att som basår används år 2004 och som värde för lönekoeficienten 1 000.

1.3. Lagen om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Enligt 1 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen träder lagen i kraft den 1 januari 2005. Till momentet fogas en bestämmelse om att 11 § 8 mom. dock tillämpas från och med den 31 december 2004. Enligt 11 § 8 mom. APL upphör förbättringen av villkoren för erhållandet av minimiförmåner den 31 december 2004 och därför bildas av den intjänade förmånen en avgiftsfri försäkring motsvarande 65 års ålder.

Enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen tillämpas lagen på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat efter att lagen har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension vars pensionsfall inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande. Detta innebär att en arbetstagare som 2005 fyller 63 år har rätt till ålderspension enligt oducerat belopp. Om däremot pensionsfallet i fråga om en invalidpension infaller 2005, beaktas den återstående tiden enligt de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft fram till 65 års ålder. Det föreslås att till 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen fogas en bestämmelse med följande innehåll: om en arbetstagare som har ansökt om invalidpension vid tidpunkten för invalidpensionsfallet har fyllt 63 år, har arbetstagaren i stället för invalidpension rätt till den ålderspension som han eller hon intjänat vid tidpunkten i fråga, varvid ålderspensionen beviljas enligt oducerat belopp. Därmed bestäms också familjepensionen på grundval av förmånslåtarens oducerade ålderspension, ifall förmånslåtare vid sin död år 2005 hade fyllt 63 år. Vidare föreslås att till momentet fogas en bestämmelse, enligt vilken en arbetstagare beviljas oducerad ålderspension i stället för arbetslöshetspension om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller villkoren för arbetslöshetspension. Bestämmelsen gäller dock inte de arbetstagare som skyddats i lagändringarna år 1996 och år 2000, utan på

dessa arbetstagare tillämpas 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen.

I 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om ikraftträdandet av den ändring som gäller åldersgränserna för skyldigheten att anordna pensionsförsäkring. I motiveringen i regeringens proposition (RP 242/2002 rd) konstateras att om en arbetstagare redan har uppnått åldern för ålderspension innan lagen träder i kraft och arbetstagaren fortsätter att arbeta i samma anställning också efter det att lagen trätt i kraft, skall på detta anställningsförhållande tillämpas de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft. Detta innebär att nytt pensionsskydd börjar intjänas från och med tidpunkten då lagen träder i kraft också i fråga om de 65 år fyllda arbetstagare som inleder ett nytt anställningsförhållande efter att de har fyllt 65 år. Detta framgår dock inte klart av ikraftträdelsebestämmelsen. Därför föreslås att ordalydelsen i 3 mom. preciseras. Dessutom föreslås att till momentet fogas en bestämmelse enligt följande: om arbetstagaren har uppnått den pensionsålder som enligt ett registrerat tilläggs-pensionsarrangemang som avses i 11 § APL är lägre än 65 år innan denna lag träder i kraft, upphör skyldigheten för den arbetsgivare som ordnat tilläggs-pensionsskyddet att ordna pensionsskydd efter att arbetstagaren fyllt 65 år. Eftersom pensionsfallet gällande ålderspensionering, dvs. uppnåendet av en lägre pensionsålder enligt ett registrerat tilläggs-pensionsarrangemang, i dessa situationer infaller före 2005, tillämpas på anställningsförhållandet de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande. Till momentet fogas dessutom en bestämmelse om ikraftträdandet när det gäller förmåner som betalats för oavlönade perioder. Enligt bestämmelsen intjänas på grundval av sådana oavlönade perioder som nämns i 6 a § pension från och med lagens ikraftträdande.

Enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen uträknas pensionen för ett anställningsförhållande som pågår när lagen träder i kraft också enligt de nuvarande bestämmelserna, förutsatt att anställningsförhållandet pågår utan avbrott fram till pensionsfallet och att pensionsfallet inträffar senast 2011. I bestämmelsen görs en teknisk rättelse samt stryks hänvisningen till 7 a och 7 b § APL.

I 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen ingår en övergångsbestämmelse som gäller arbetslöshetspensionerna. Enligt bestämmelsen uträknas arbetslöshetspensionerna för de arbetstagare som omfattades av skyddsbestämmelserna enligt lagändringarna år 1996 och 2000 enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Till lagrummet fogas en hänvisning till 12 § 2 mom. Därmed iakttas också i fråga om ansvarsfördelningen de bestämmelser som är i kraft 2004.

Enligt 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms i fråga om en före år 1947 född arbetstagare deltidspensionen och den pension som beviljas efter deltidspensionen enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Syftet med bestämmelsen har varit att den här kategorin arbetstagare skall bevara rätten till deltidspension enligt de nuvarande bestämmelserna, dvs. vid 56 års ålder, och att pensionen tillväxer med 1,5 procent per år av nedsättningen av inkomsten. Pensionstillväxten i deltidarbete är 1,5 procent per år fram till 60 års ålder och 2,5 procent per år från 60 års ålder till 65 års ålder. Pensionsåldern för ålderspension som beviljas efter deltidspension avses vara 65 år. Den lägre åldersgränsen för förtida ålderspension är 60 år och förtidsminskningen 0,4 procent av varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid innan personen i fråga har fyllt 65 år. Den pension som beviljas efter deltidspension samordnas också med de andra arbetspensionerna.

Det föreslås att 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen ändras. Enligt förslaget skall deltidspensionen för en arbetstagare som är född före år 1947 och ålderspensionen som beviljas därefter fastställas enligt de nuvarande bestämmelserna. Arbetstagaren skall dock ha rätt att efter fyllda 63 år på ansökan få oducerad ålderspension om han eller hon slutar att förvärvsarbeta. Ålderspensionen skall inte heller samordnas med de andra arbetspensionerna. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, omvandlas deltidspensionen till lika stor ålderspension. Härvid intjänas på grundval av deltidarbetet i ny pension 1,5 procent per år från det att 65 års ålder uppnås fram till uppnående av 68 års ålder. Ändringarna underlättar verkställigheten av lagen i tekniskt avseende. Av samma orsak föreslås att

man i fråga om dylika personer på invalid- och arbetslöshetspensionen tillämpar nya bestämmelser så, att den återstående tiden beaktas fram till 63 års ålder och att pensionen tillväxer med 1,3 procent. Inkomsten för den återstående tiden räknas på grundval av en granskningstid som inkluderar fem år. Det arbete som utförts vid sidan av deltidspensionen registreras enligt årsinkomsterna, trots att man i beräkningen av ålderspensionen använder de tillväxtprocentsatser som gäller de nuvarande bestämmelserna.

Vidare föreslås att till 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen fogas även en bestämmelse enligt vilken, ifall pensionsfallet gällande deltidspensionen inträffar 2005, den stabiliserade inkomsten beträffande deltidspensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Också när det gäller en arbetstagare som är född före 1947 bestäms den stabiliserade inkomsten enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, om pensionsfallet inträffar 2005. Om pensionsfallet inträffar 2006 eller senare gäller däremot de nya bestämmelserna.

Enligt 10 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen gäller skyldigheten att anordna pensionsförsäkring och intjänandet av ny pension för arbete som utförts under pensionstiden också de invalidpensioner där pensionsfallet har inträffat före 2005. Ikraftträdelsebestämmelsen preciseras så att den gäller invalidpensioner som har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Enligt en ändring som föreslås i 5 § 1 mom. i APL i denna proposition skall också på grundval av de förvärvsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han eller hon har fått delinvalidpension alltid intjänas ny pension enligt procentsatsen 1,5, och därför föreslås att motsvarande ändring görs i ikraftträdelsebestämmelsen. Skyldigheten att anordna försäkring och tillväxten av ny pension enligt procentsatsen 1,5 avses gälla också sådan arbetslöshetspension som har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Till momentet fogas dessutom en bestämmelse om att en ny pension som intjänats på detta sätt beviljas när en invalid- eller arbetslöshetspension omvandlas till ålderspension vid

65 års ålder eller, om arbetstagaren omfattas av det tilläggspensionssystem som avses i 11 § APL, vid den lägre pensionsålder som gäller enligt tilläggspensionssystemet på det sätt som föreskrivs i 4 § 6 mom.

I 13 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om tillämpandet av bestämmelsen om återstående tid under övergångsperioden, dvs. under åren 2006—2009. Till momentet fogas en bestämmelse om hur den inkomstförsättning, 25 133,40 euro, som gäller rehabiliteringen skall tillämpas under denna tid. Ett villkor för arbetspensionsrehabilitering är att arbetstagaren har minst 25 133,40 euro i förvärvsinkomst under den granskingstid på fem år som avser den återstående tiden. Vid fastställandet av inkomsten för återstående tid beaktas under övergångsperioden 2006—2009 även förvärvsinkomsterna för 2004. Som förvärvsinkomst för 2004 beaktas den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004. I fråga om tiden före år 2005 beaktas vid bedömningen av rehabiliteringsvillkoret enligt förslaget dock arbetstagarens faktiska förvärvsinkomster också för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet. I momentet slopas hänvisningen till 7 f § i APL som enligt denna proposition föreslås bli upphävd.

I 14 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen bestäms om den engångsförhöjning som gäller unga arbetsoförmögna personer. Engångsförhöjningen till unga arbetsoförmögna läggs vid ingången av 2010 också till sådana invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar före 2005. Om förhöjningen läggs till en familjepension som har fastställts enligt de bestämmelser som gällde före 2005 skall förhöjningen läggas till den familjepension som samordnats enligt de nuvarande bestämmelserna.

Det föreslås att de belopp som i fråga om pensionsjämkningen anges i 15 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen ändras till nivån enligt basåret 2004.

I 16 och 23 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen görs en teknisk rättelse. Hänvisningen till 9 § 2 mom. APL ändras till en hänvisning till 9 § APL.

Enligt 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen tillämpas nuvarande APL-index, där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, fortfarande enligt de nuvarande bestämmelserna när de pensioner som avses i 5, 8 och 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen räknas ut. Ikraftträdelsebestämmelsen preciseras så att man vid fastställandet av APL-index tillämpar 9 § förordningen om pension för arbetstagare, sådan den gällde före 2005. Dessutom stryks i momentet hänvisningen till 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen som gäller deltidspensionerna i fråga om arbetstagare som är födda före 1947. Också beträffande denna kategori justeras deltidspensionen med APL-pensionsindex och inkomsterna från deltidarbetet enligt nivån för pensionsfalltidpunkten med lönekoefficienten.

Enligt 20 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen har, när lagen träder i kraft, de personer som omfattas av vissa tilläggspensionsarrangemang och som när lagen träder i kraft redan pensionerats, rätt att få pension vid en ålder som är lägre än 62 år. Det föreslås att till lagen fogas en bestämmelse om att rätten att få ålderspension vid en ålder som är lägre än 62 år skall gälla också sådana personer som omfattats av registrerat tilläggspensionsarrangemang enligt 11 § APL och som efter att anställningsförhållandet eller det registrerade tilläggspensionsarrangemanget upphört sådana har förlängt försäkringen. Antalet sådana försäkringar är numera mycket litet; i början av 2004 uppgick de till endast ca hundra stycken.

1.4. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

4 §. Det föreslås att det belopp som anges i paragrafens 2 mom. skall ändras så att det motsvarar indexnivån för år 2004, i enlighet med de indexförändringar som föreslagits i fråga om beloppen i APL. Paragrafens 4 mom. preciseras så att den beräkningsregel som anges i momentet skall tillämpas också när det i fråga om arbetslöshetspensioner avgörs ifall villkoret som gäller anställning under fem år är uppfyllt. Ändringarna är helt

och hållet av teknisk natur och de ändrar inte nuvarande tillämpningspraxis.

5 §. I paragrafens 2 mom. konstateras för närvarande att den semesterersättning som betalas när ett anställningsförhållande upphör, i avvikelse från vad som bestäms i APL, beaktas när pension fastställs enligt KAPL. Det föreslås att bestämmelsen skall upphävas såsom onödig. Den semesterersättning som betalas när ett anställningsförhållande upphör beaktas också enligt APL såsom grund för pensionen.

I 3 mom. föreskrivs för närvarande att de faktiska inkomsterna fram till pensionsfallet inte beaktas när ålderspension fastställs enligt KAPL, utan som inkomst för de sex senaste månaderna används den kalkylerade lön som räknats ut på grundval av de tidigare inkomsterna. Sättet för uträkning av ålderspensionen enligt KAPL avviker således till den delen i onödan från uträkningen av pensionen enligt APL och KoPL. Det föreslås att bestämmelsen skall upphävas så att uträkningen av pensionerna enligt de olika arbetspensionslagarna sker så enhetligt som möjligt. Ändringen av pensionens belopp har inte någon betydelse i praktiken och det kan inte heller antas att ändringen kommer att fördröja behandlingen av pensionsärendena, eftersom det är möjligt att med nutida kommunikationsmedel inom en skäligen tid erhålla uppgifter om förvärvsinkomsterna fram till pensioneringen.

Det föreslås att bestämmelsen i 4 mom. om prioriteringsordningen för beaktande av de oavlönade perioder som avses i 6 a § APL skall ersättas med en bestämmelse enligt vilken arbetstagaren har rätt till den pension som intjänats på basis av oavlönade perioder endast en gång, fastän arbetstagaren skulle ha rätt till pension enligt flera arbetspensionslagar. Avsikten är att pension skall intjänas för oavlönade perioder också enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Den pension som intjänas för oavlönade perioder beviljas och betalas av en i 10 d § APL avsedd pensionsanstalt som också kan vara en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn. Ansvaret för finansieringen av pensionsskyddet för oavlönade perioder skall dock bäras gemensamt av alla pensionsanstalter. Om fördelningen av ansvaret mellan pensionsanstal-

terna bestäms i 5 punkten som skall fogas till 9 § 1 mom. och i 12 § 1 mom. 6 punkten APL.

6 §. Ur paragrafen stryks såsom onödigt det tillägg enligt vilket, utöver förvärvsinkomsten enligt APL, även den semesterersättning som betalas när ett anställningsförhållande upphör skall beaktas som grund för försäkringspremien enligt KAPL, eftersom den nämnda ersättningen enligt den ändring som föreslagits i APL redan omfattas av förvärvsinkomsten enligt APL. Dessutom ändras den i bestämmelsen angivna befogenheten att utfärda förordning så att den överensstämmer med den nu gällande grundlagen.

9 §. Paragrafens 1 och 2 mom. ändras på motsvarande sätt och på samma grunder som 12 § 1 mom. 2 punkten APL. Dessutom fogas till det nämnda momentet en ny 5 punkt där det föreskrivs om pensionsanstaltens ansvar för pension som intjänats på grundval av förmåner som betalats för oavlönade perioder.

9 a §. Ur paragrafen stryks hänvisningen till 13 a § APL som föreslås bli upphävd.

10 a §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas i sin helhet. I paragrafen föreskrivs för närvarande att försäkringspremien enligt KAPL kan fastställas till ett mindre procenttal av lönerna för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga är yngre än 24 år. I praktiken har någon sådan lägre försäkringspremieprocent dock inte fastställts. Det föreligger inte heller längre någon grund för att bevilja en sådan nedsättning eftersom pension också intjänas på basis av löner som utbetalats till arbetstagare som är yngre än 23 år.

13 a §. I paragrafen hänvisas till de bestämmelser i APL som i tillämpliga delar också tillämpas på dem som omfattas av KAPL. Paragrafen har senast ändrats temporärt fram till utgången av år 2004 genom gällande lag 1333/2003. Avsikten är att föreskriva att dessa hänvisningsbestämmelser som närmast gäller givande, erhållande och hemlighållande av uppgifter samt postande av pensionsanstaltens beslut skall gälla tills vidare också från och med ingången av år 2005. Ur paragrafen stryks dessutom hänvisningen till 7 f § APL som föreslås bli upphävd.

Ikraftträdelsebestämmelsen

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. utgår man även när det gäller de belopp och gränser som avses i KAPL från året 2004, då värdet för den lönekoeficient som avses i 7 b § APL är 1. Det belopp som anges i 4 § 2 mom. motsvarar således värdet för denna lönekoeficient.

Till ikraftträdelsebestämmelsen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket 9 § 1 mom. 2 punkten tillämpas så att granskningstiden utgörs av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006. Bestämmelsen motsvarar 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i APL.

I ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. föreskrivs om beräkning av pension enligt FöPL som fribrev i fråga om den pensionsrätt som intjänats före årsskiftet 2004—2005. Den pension som intjänats före lagens ikraftträdande på grundval av förvärvsarbete som omfattas av FöPL beräknas separat enligt de nuvarande beräkningsreglerna och de nya beräkningsreglerna tillämpas endast på förvärvsinkomster som erhållits efter lagens ikraftträdande. Ändringen är av teknisk natur och inverkar inte på nivån för arbetstagarens pensionsskydd. Den intjänade pensionsrätten justeras med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL för att motsvara den tidpunkt vid vilken pensionen beviljas.

1.5. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 2 och 3 mom. skall ändras på motsvarande sätt som 2 och 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003). Arbetstagare som har fyllt 65 men inte 68 år när lagen träder i kraft omfattas dock från och med den 1 januari 2005 av KAPL, fastän anställningsförhållandet skulle ha börjat före lagens ikraftträdande.

Ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. ändras i fråga om den övergångsbestämmelse som gäller arbetslöshetspensioner på samma

sätt som 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL.

1.6. Lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

3 §. Det föreslås att det belopp som anges i paragrafens 2 mom. skall ändras så att det motsvarar indexnivån för år 2004, i överensstämmelse med de indexförändringar som föreslagits i fråga om beloppen i APL.

4 §. Paragrafens 2 mom. ändras på motsvarande sätt och på samma grunder som 5 § 4 mom. KAPL, så att beaktandet av de oavlönade perioder som avses i 6 a § APL föreslås bli ersatt med en bestämmelse enligt vilken arbetstagaren har rätt till den pension som intjänats på basis av oavlönade perioder endast en gång, fastän arbetstagaren skulle ha rätt till pension enligt flera arbetspensionslagar. Avsikten är att pension skall intjänas för oavlönade perioder också enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Den pension som intjänas för oavlönade perioder beviljas och betalas av en i 10 d § APL avsedd pensionsanstalt som också kan vara en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn. Ansvar för finansieringen av pensionsskyddet för oavlönade perioder skall dock bäras gemensamt av alla pensionsanstalter.

7 §. I sista meningen i paragrafens 1 mom. föreskrivs för närvarande att försäkringspremien enligt KoPL kan fastställas till ett mindre procenttal av lönerna för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga är yngre än 24 år. I praktiken har någon sådan lägre försäkringspremieprocent dock inte fastställts. Det föreligger inte heller längre någon grund för att bevilja en sådan nedläggning eftersom pension också intjänas på basis av löner som utbetalats till arbetstagare som är yngre än 23 år. Därför föreslås det att meningen i fråga skall strykas ur momentet.

Ikraftträdelsebestämmelsen

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. utgår man även när det gäller de belopp och gränser som avses i KoPL från året 2004, då värdet för den lönekoeficient som avses i 7 b § APL är 1. Det belopp som anges i 4 § 2

mom. motsvarar således värdet för denna lönekoeficient.

I ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. föreskrivs om beräkning av pension enligt KoPL som fribrev i fråga om den pensionsrätt som intjänats före årsskiftet 2004—2005. Den pension som intjänats före lagens ikraftträdande på grundval av förvärvsarbete som omfattas av KoPL beräknas separat enligt de nuvarande beräkningsreglerna och de nya beräkningsreglerna tillämpas endast på förvärvsinkomster som erhållits efter lagens ikraftträdande. Ändringen är av teknisk natur och inverkar inte på nivån för arbetstagarens pensionskydd. Ändringen motsvarar de ändringar som föreslagits i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av KAPL och i ikraftträdelsebestämmelserna i lagarna om ändring av FöPL och LFöPL. Den intjänade pensionsrätten justeras med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL för att motsvara den tidpunkt vid vilken pensionen beviljas.

1.7. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

Ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. skall ändras till den del det gäller pensionsfallet och villkoren för erhållande av pension så att det överensstämmer med 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003).

I ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. görs motsvarande precisering gällande lagens tillämpning på personer som fyllt 65 år vid lagens ikraftträdande som i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av KAPL (635/2003).

1.8. Lag om ändring av lagen om pension för företagare

1 §. Det föreslås att 3 mom. 2 punkten i paragrafen skall ändras så man vid fastställandet av minimiarbetsinkomsten enligt lagen slopar hänvisningen till APL. Gränsbeloppet är dock fortfarande detsamma som för närvarande. Ändringen är av teknisk natur och den hör samman med de ändringar som också föreslås gällande beloppen i APL. Beloppet

motsvarar, liksom även de andra beloppen i FöPL, löneindextalet för år 1970 då FöPL trädde i kraft.

4 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. I paragrafen föreskrivs för närvarande att pensionen enligt FöPL bestäms särskilt för varje period under vilken företagarens verksamhet fortgått minst fyra månader. Bestämmelsen blir onödig eftersom det föreslås att man vid beräkning av pensionen skall övergå till en teknik där pensionen fastställs på grundval av företagarens arbetsinkomster för varje kalenderår. Ändringen motsvarar den ändring som skall genomföras i APL, där man upphör med att fastställa pensionen skilt för varje anställningsförhållande.

5 §. Det föreslås att den mening enligt vilken endast de hela månader som berättigar till pension beaktas när företagarpensionen fastställs skall strykas ur bestämmelsen. Också de månader som delvis omfattas av försäkring beaktas således i fortsättningen när pensionens storlek beräknas, på samma sätt som enligt APL. Ändringen är av teknisk natur och den sammanhänger med tekniken att beräkna företagarpensionen på årsbasis.

6 §. Ur paragrafen stryks hänvisningen till 7 f § APL som föreslås bli upphävd.

7 §. I paragrafens 3 mom. föreskrivs i den stadfästa lagen om fastställande och justering av företagarens arbetsinkomst. Företagarens arbetsinkomst får inte ändras retroaktivt. Från denna huvudregel har man dock i den gällande lagen gjort ett undantag när företagaren beviljas deltidspension och han eller hon fortsätter med sin företagarens verksamhet på deltid. Härvid fastställs som företagarens arbetsinkomst från och med deltidspensionens början hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst som utgör grund för deltidspensionen. I och med de ändringar (717/2003) som träder i kraft år 2005 börjar pension intjänas också för arbete som utförs under en tid med invalidpension. En person som får delinvalidpension kan t.ex. delvis fortsätta med sin företagarens verksamhet, varvid han eller hon är försäkringsskyldig också efter pensionsfallet. För närvarande avslutas företagarens pensionsförsäkring i allmänhet vid pensionsfallet eller den dag som föregår pensionsfallet. När pensionen beviljas kan det dock ofta inträffa förändringar i företa-

garverksamheten som inverkar på nivån för företagarens arbetsinkomster. Med beaktande av bl.a. primärtiden enligt sjukförsäkringslagen kommer dock pensionen i allmänhet att beviljas först efter att en relativt lång tid flutit från det att pensionsfallet för invalidpensionen inträffade. I detta fall kan företagarens arbetsinkomst inte enligt den nu gällande eller stadfästa lagen justeras från och med pensionsfallet eftersom företagarens arbetsinkomst enligt huvudregeln inte får ändras retroaktivt. Nivån för arbetsinkomsten kan dock ha betydelse vid fastställandet av pensionsrätten. I princip kan man bli tvungen att senarelägga hela pensionsfallet på grund av att företagarens arbetsinkomst inte får ändras retroaktivt, fastän det redan tidigare i de omständigheter som påverkar arbetsinkomsten skulle ha inträffat en sådan väsentlig förändring som beror på en nedgång i företagarens arbetsförmåga. Det kan emellertid inte bli aktuellt att följa upp arbetsinkomsterna för alla företagare som får sjukdagpenning, eftersom sjukledigheten också kan vara tillfällig, varvid den inte längre inverkar på beloppet av företagarens arbetsinkomst. Med anledning av vad som framförts ovan föreslås det, utöver vad som bestäms i situationer gällande deltidspension i den nuvarande lagen, att den arbetsinkomst som bedöms på basis av företagarens faktiska arbete från och med den tidpunkt då hans eller hennes arbetsförmåga nedgått betraktas som arbetsinkomst för en företagare som är berättigad till invalidpension eller delinvalidpension, fastän beslutet om ändring av arbetsinkomsten fattas först retroaktivt i samband med behandlingen av pensionsansökan. Härvid motsvarar företagarens arbetsinkomst hans eller hennes arbetsinsats från och med den tidpunkt vid vilken han eller hon på grund av en sådan försämring av arbetsförmågan som berättigar till pension har blivit tvungen att göra förändringar i sin företagarens verksamhet.

Det föreslås att 6 mom. skall ändras så att företagaren får betala försäkringspremie till ett mindre eller större belopp än det som motsvarar den fastställda arbetsinkomsten endast om företagaren under kalenderåret i fråga har varit försäkrad enligt denna lag under hela kalenderåret. Tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie kan inte betalas för

en del av ett kalenderår. Den föreslagna ändringen preciserar lagen så att möjligheten till flexibilitet i allmänhet inte heller gäller de år under vilka försäkringen börjar eller upphör. Ändringen är av teknisk natur och underlättar verkställigheten av lagen.

Det föreslås att ordalydelsen i 7 mom. skall preciseras så att man vid beräkandet av företagarens totala arbetsinkomst för varje år beaktar endast de försäkringspremier som grundar sig på den fastställda arbetsinkomsten och som hänför sig till året i fråga, utökade med tillskottspremier eller minskade på grundval av nedsatta försäkringspremier under året i fråga. Företagaren kan under samma kalenderår också betala försäkringspremier som grundar sig på arbetsinkomsten som hänför sig till tidigare år. Företagaren kan t.ex. när företagarens verksamhet försäkras retroaktivt betala flera års försäkringspremier under samma år. Ändringen är av teknisk natur.

Det föreslås att ordalydelsen i 9 mom. skall preciseras så att företagaren inte får betala en mindre eller större företagarens försäkringspremie för ett sådant kalenderår under vilket företagaren har haft rätt till premienedsättning för en ny företagare enligt 9 § 2 mom. I den lagändring som träder i kraft vid ingången av år 2005 har företagarens möjlighet till flexibilitet begränsats endast för den tid under vilken det föreligger rätt till nedsatt försäkringspremie. Enligt lagen är det dock inte möjligt att betala förhöjd eller nedsatt försäkringspremie endast för en del av ett kalenderår. Om rätten till premienedsättning för en ny företagare upphör mitt under kalenderåret, kan det dock i praktiken uppkomma en situation som gäller en del av ett år. Därför föreslås det i 6 och 9 mom. att tillskottspremien eller den nedsatta försäkringspremien alltid måste hänföra sig till ett helt kalenderår. Som en ny begränsning för utnyttjandet av flexibiliteten i fråga om försäkringspremien föreslås att företagaren inte skall få betala tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie under samma kalenderår under vilket han eller hon överför sin försäkring enligt FöPL till en annan försäkringsanstalt, fastän försäkringen gäller under hela kalenderåret. Det har i praktiken visat sig vara svårt att tillgodose möjligheterna till flexibilitet i fråga om försäk-

ringspremierna när försäkringen mitt under ett år överförs från en försäkringsanstalt till en annan, bl.a. med hänsyn till informationsutbytet mellan bolagen och på grund av data-systemens planering. Företagaren får själv fatta beslut om byte av försäkringsanstalt mitt under ett kalenderår. Genom att överföra sin försäkring till en annan pensionsanstalt först vid årsskiftet kan företagaren fortsättningsvis, om han eller hon så önskar, utnyttja sin rätt till flexibilitet i fråga om försäkringspremien för varje kalenderår under vilket försäkringen enligt FöPL är gällande under hela året. Ändringen påverkar inte den försäkrade företagarens ställning. Det föreslås dessutom att bestämmelsen i 9 mom. skall ändras i fråga om sin ordalydelse.

Det föreslås att paragrafen skall kompletteras med ett nytt 10 mom., enligt vilket en anmälan som gjorts under kalenderåret om betalning av en större eller mindre försäkringspremie som grundar sig på den fastställda arbetsinkomsten skall återgå, om företagarens fastställda arbetsinkomst senare under samma kalenderår justeras på grund av att en väsentlig förändring inträffat i de omständigheter som påverkar arbetsinkomsten. Efter att arbetsinkomsten justerats kan arbetstagaren emellertid på nytt göra en anmälan om att möjligheten till flexibilitet i fråga om försäkringspremien utnyttjas, varvid de förutsättningar som anges för utnyttjandet av flexibiliteten i 7 § 4 och 5 mom. bedöms utgående från den vägda arbetsinkomsten enligt tidpunkten för den nya anmälan om utnyttjande av flexibiliteten. I detta fall antas det att den senast fastställda arbetsinkomsten kommer att gälla under den återstående delen av året. Ändringen är av teknisk natur och förenklar verkställigheten av lagen.

7 a §. Paragrafen ändras i sin helhet. Det föreslås att bestämmelserna i paragrafens nuvarande 1 och 2 mom. skall slås samman, så att den teknik att beräkna pensionen på årsbasis som anges i det nuvarande 2 mom. också skall tillämpas på företagaverksamhet som utövats under den tid som avses i det nuvarande 1 mom. Pensionen fastställs också till den delen på motsvarande sätt som pensionen enligt APL, dvs. på grundval av förvärvsinkomsten för varje kalenderår. Ändringen är av teknisk natur och påverkar inte

nivån för företagarens pensionskydd. Företagaren kan själv årligen lättare följa med hur hans eller hennes pensionskydd utvecklas och det behöver inte upprätthållas två skilda beräkningssystem vid verkställigheten av systemet. Pensionen beräknas enbart på grundval av det med giltighetstiden vägda medeltalet av de årliga arbetsinkomsterna och enligt de lagstadgade tillväxtprocenterna. För ett sådant kalenderår under vilket företagaren har använt sin rätt att betala större eller mindre försäkringspremie enligt 7 §, fastställs den totala arbetsinkomsten som utgör grund för pensionen dock på basis av de betalda försäkringspremierna, på det sätt som föreskrivs i 7 § 7 mom.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den stadfästa lagens 3 mom. Momentets ordalydelse preciseras på grund av den ändring som föreslås i 7 § 6 mom. Enligt propositionen får företagaren betala tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie endast för ett sådant kalenderår under vilket företagarens försäkring enligt FöPL är gällande under hela året. I en sådan situation där bestämmelsen i 7 d § 1 eller 2 mom. APL skall tillämpas kan det inte under året för pensionsfallet finnas utrymme för sådan flexibilitet vars inverkan borde elimineras vid beräkandet av förvärvsinkomsten för återstående tid. Den inverkan som en tillskottspremie som betalats under det år som föregår pensionsfallet har på förvärvsinkomsten för återstående tid skall därmed elimineras i övriga situationer för att förhindra möjligheter till spekulering.

Det föreslås dessutom att 2 mom. skall preciseras på motsvarande sätt som 7 d § 3 mom. APL. Enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn fastställs förvärvsinkomsten för återstående tid på grundval av inkomsterna under den femåriga granskningstiden. Förvärvsinkomsten för återstående tid enligt FöPL utgör samma relativa andel av summan av förvärvsinkomsterna för återstående tid som de förvärvsinkomster (arbetsinkomster) som försäkrats enligt FöPL utgör av summan av de inkomster som försäkrats enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. APL under granskningstiden. De inkomster som utgör grund för förmåner som betalats för oavlönade perioder och som omfattas av granskningstiden

beaktas enligt de olika pensionslagarna i förhållande till de förvärvsinkomster som försäkrats under granskningstiden.

Paragrafens 3 mom. motsvarar den stadfästa lagens 4 mom. Den hänvisning som ingår i momentet ändras till en hänvisning till 1 mom. och bestämmelsen preciseras med anledning av den bestämmelse som föreslås i 1 mom.

Paragrafens 4 mom. motsvarar den stadfästa lagens 5 mom. Bestämmelsen föreslås bli ändrad på motsvarande sätt som APL. I bestämmelsen hänvisas till 6 a § APL, där det föreskrivs om beaktandet av förmåner för oavlönade perioder när pensionen beräknas. Beträffande vuxenutbildningsstöd som en företagare fått ingår dock en specialbestämmelse i FöPL, eftersom vuxenutbildningsstöd som erhålls av en person i egenskap av företagare inte grundar sig på arbets- och förvärvsinkomsterna. Som sådan inkomst för företagaren som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd beaktas det belopp som anges i 6 a § 2 mom. APL, dvs. 523,61 euro per månad. Samma belopp beaktas enligt hänvisningsbestämmelsen och enligt 7 c § APL också när den i 2 mom. avsedda förvärvsinkomsten för återstående tid beräknas, om företagaren har fått vuxenutbildningsstöd under den granskningstid som avses i den nämnda bestämmelsen i APL. De bestämmelser i den stadfästa lagen som gäller beaktandet av oavlönade perioder enligt olika arbetspensionslagar föreslås bli ersatta av de bestämmelser som tas in i 5 mom.

Enligt 5 mom. har företagaren rätt till den pension som intjänats på grundval av förmåner för oavlönade perioder endast en gång, fastän företagaren skulle ha rätt till pension enligt flera arbetspensionslagar. Avsikten är att pension skall intjänas för oavlönade perioder också enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Den pension som intjänas för oavlönade perioder beviljas och betalas av en i 10 d § APL avsedd pensionsanstalt som också kan vara en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn. Kostnaderna för pensionskyddet för oavlönade perioder skall dock fördelas mellan alla pensionsanstalter. Om fördelningen av ansvaret mellan pensionsanstalterna bestäms i 12 § 1 mom. 6 punkten APL.

9 §. Ur paragrafens 5 mom. stryks omnämmandet av Pensionskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet såsom onödigt.

17 §. I paragrafens 1 mom. hänvisas till de bestämmelser i APL som i tillämpliga delar också tillämpas på dem som omfattas av FöPL. Momentet har senast ändrats temporärt fram till utgången av år 2004 genom gällande lag 1335/2003. Avsikten är att föreskriva att dessa hänvisningsbestämmelser som närmast gäller givande, erhållande och hemlighållande av uppgifter skall gälla tills vidare också från och med ingången av år 2005.

Ikraftträdelsebestämmelsen

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Det belopp som anges i 1 § motsvarar, liksom även de andra beloppen i FöPL, löneindextalet för år 1970.

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. skall innehålla en övergångsbestämmelse som gäller den möjlighet till flexibilitet i fråga om försäkringspremien som företagaren ges från och med ingången av år 2005. Enligt den tillämpas de bestämmelser som träder i kraft år 2005 när det gäller möjligheten till flexibilitet i fråga om försäkringspremien och när det gäller arbetsinkomsten vid beräkning av företagarens pension, fastän företagaren skulle beviljas sådan pension vid vars fastställande de bestämmelser som gällde före år 2005 i övrigt skall tillämpas. Företagarens anmälan om betalning av tillskottspremie eller nedsatt premie förblir i kraft, fastän det senare skulle bli klart att företagaren skall beviljas sådan pension som fastställs enligt de bestämmelser som gäller år 2004. Som företagarens arbetsinkomst betraktas vid beräkning av pensionen den arbetsinkomst som justerats med en tillskottspremie eller nedsatt försäkringspremie. Bestämmelsen förenklar lagens verkställighet, eftersom de tillskottspremier som företagaren eventuellt betalat inte behöver återbördas i samband med pensionsfallet och företagaren också har rätt till det pensionskydd som motsvarar dem. Om företagaren innan han eller hon går i pension har använt sin rätt till nedsatt försäkringspremie, behöver skillnaden mellan den nedsatta försäkringspremien och den pensionspremie som bestäms på grundval av den fastställda ar-

betsinkomsten inte uppbäras retroaktivt hos företagaren.

Ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. föreslås innehålla en bestämmelse som förenklar beräkningen och verkställigheten av pensionen. Enligt momentet skall den bestämmelse om tekniskt avbrytande av företagarens pensionsförsäkring som ingår i 7 § 3 mom., sådant det gällde vid lagens ikraftträdande, inte längre tillämpas på företagarens verksamhet som fortgår efter den 1 januari 2005, fastän pensionen i övrigt beräknas enligt de regler som gällde före den nämnda tidpunkten.

I ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. beskrivs om ikraftträdandet av en ändring som gäller kreditförsäkringsverksamheten. Enligt propositionen skall det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som erhålls efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionskyddscentralen anskaffat i ett kreditförsäkringsbolag (Garantia) inte beaktas i fråga om den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

1.9. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. skall ändras så att om man vid beräkandet av pensionen använder de fastställda arbetsinkomster enligt FöPL som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande, beaktas arbetsinkomsterna till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av företagaren, fastän man i övrigt vid beräkandet av pensionen tillämpar de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande. För fastställandet av de försäkringspremier som skall debiteras av företagaren justeras de arbetsinkomster som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL och försäkringspremien debiteras på grundval av de arbetsinkomster som justeras på detta sätt. Vid beräkandet av pensionen kan man således använda de arbetsinkomster som uppgår till samma belopp och som justeras på samma sätt som de på basis av vilka företagaren har betalat den lagstadgade för-

säkringspremien. Bestämmelsen gäller också de pensioner enligt FöPL som med stöd av hänvisningsbestämmelsen och ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) fortsättningsvis beräknas enligt de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande, fastän pensionsfallet inträffar efter att lagen har trätt i kraft. Bestämmelsen preciseras också på samma sätt som motsvarande ikraftträdelsebestämmelse i lagen om ändring av APL, enligt vilken en person som senast år 2005 fyllt 63 år beviljas oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Även familjepensionen fastställs på grundval av förmånslåtarens oreducerade ålderspension om förmånslåtaren vid sin död hade fyllt 63 år. Om en företagare som inte omfattas av de skyddsbestämmelser som gäller i fråga om lagändringarna år 1996 och 2000 är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller villkoren för arbetslöshetspension, beviljas han eller hon oreducerad ålderspension istället för arbetslöshetspension.

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. skall ändras så att också företagarpension som beviljas på basis av den pensionsrätt som intjänats före den 31 december 2004 beräknas särskilt såsom fribrev. Detta underlättar övergången till den föreslagna tekniken där pensionen beräknas på årsbasis, eftersom den intjänade pensionsrätten enligt den tidigare beräkningstekniken beräknas separat enligt de nuvarande beräkningsreglerna och man inte vid verkställigheten av lagen behöver upprätthålla två olika beräkningssystem. Pensionen beräknas separat också på basis av en sådan företagarensperiod som inte vid årsskiftet har hunnit pågå i fyra månader, om företagarens verksamhet i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader. Pensionen beräknas på basis av en företagarensperiod som pågått en kortare tid än fyra månader också om det efter den 31 augusti 2004 men före den 30 november 2004 har gjorts ett sådant så kallat tekniskt avbrott i företagarens försäkring enligt det nuvarande 7 § 3 mom. FöPL. Den företagarensperiod som beaktas såsom fribrev skall dock ha fortgått minst en månad. Den intjänade pensionsrätten justeras med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL för att motsvara den tidpunkt vid vilken pensionen beviljas.

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. skall ändras så att giltighetstiden för ett beslut om befrielse från försäkring under övergångsperioden åren 2005 och 2006 inte skall vara bunden till när beslutet givits, utan till när ansökan om befrielse från försäkring har blivit anhängig vid pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen. Om ansökan görs före den 1 januari 2005 kan de bestämmelser tillämpas som gäller innan den lag som nu föreslås bli ändrad träder i kraft fastän beslutet fattas efter den 1 januari 2005. Beslutet om befrielse från försäkring kan förutsätta detaljerade pensionsberäkningar gällande det pensionsskydd som intjänats före tidpunkten för ansökan. Ansökan kan också förutsätta uppgifter om pensionsskyddet enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn. Därför hinner alla de ansökningar om befrielse från försäkring som gjorts alldeles i slutet av året inte nödvändigtvis behandlas före årsskiftet, vilket innebär att sökandena skulle kunna försättas i en ojämlig situation. Behandlingstiden kan också variera inom olika pensionsanstalter och inom Pensionsskyddscentralen. När tillämpningen av övergångsbestämmelsen binds endast vid den tidpunkt då ansökan görs, försätts inte sökandena i en ojämlig situation beroende på var och när ansökan blir avgjord.

Ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. ändras på motsvarande sätt som 10 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i APL och 5 § 1 mom. APL. På grundval av arbetsinkomster som erhållits vid sidan av delinvalidpension tillväxer ny pension vars tillväxtprocent, oberoende av den försäkrades ålder, alltid är 1,5.

Ur ikraftträdelsebestämmelsens 8 mom. stryks hänvisningen till 7 a § 1 mom. FöPL som föreslås bli upphävt och i momentet görs en precisering med anledning av 7 a § 2 mom. FöPL.

1.10. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

1 §. Det föreslås att 3 mom. 2 punkten i paragrafen skall ändras så att man vid fastställandet av minimiarbetsinkomsten enligt lagen slopar hänvisningen till APL. Minimiarbetsinkomsten för dem som omfattas av lagen är dock fortfarande densamma som för närva-

rande. Ändringen är av teknisk natur och den hör samman med de ändringar som också föreslås gällande beloppen i APL. Beloppet motsvarar, liksom även de andra beloppen i LFöPL, löneindextalet för år 1970 då LFöPL trädde i kraft.

5 §. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom man vid beräkandet av pensionen övergår till en teknik där pensionen beräknas på årsbasis.

6 §. I paragrafen föreslås ändringar av teknisk natur. Bestämmelsen hör samman med den ändring av tekniken för beräkning av pensionen för lantbruksföretagare där man övergår till att beräkna pensionen på årsbasis.

7 §. Ur paragrafen stryks hänvisningen till 7 f § APL som föreslås bli upphävd.

8 h §. Ändringen av paragrafen hör samman med att pension, enligt de ändringar som träder i kraft år 2005, intjänas också för lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits under en tid med invalidpension eller delinvalidpension. Den arbetsinkomst som bedöms på basis av lantbruksföretagarens faktiska arbete från och med den tidpunkt då hans eller hennes arbetsförmåga nedgått kan betraktas som lantbruksföretagarens arbetsinkomst, fastän beslutet om ändring av arbetsinkomsten fattas först retroaktivt i samband med behandlingen av pensionsansökan. Härvid motsvarar lantbruksföretagarens arbetsinkomst hans eller hennes arbetsinsats från och med den tidpunkt vid vilken han eller hon på grund av en sådan försämring av arbetsförmågan som berättigar till pension har blivit tvungen att göra förändringar i sin lantbruksföretagarverksamhet.

8 i §. Paragrafen ändras i sin helhet. Det föreslås att den stadfästa lagens 1 och 2 mom. skall slås samman. Ändringen är av teknisk natur och den sammanhänger med den ändring av tekniken för beräkning av lantbruksföretagarens pension där man vid beräkningen av pensionen övergår till en teknik där pensionen beräknas på årsbasis för hela karriären. Beräkningstekniken har inte i praktiken någon betydelse med tanke på nivån för lantbruksföretagarens pensionsskydd, men lantbruksföretagaren kan själv lättare årligen följa med hur hans eller hennes pensionsskydd utvecklas. I den stadfästa lagens 1 mom. ingår en undantagsbestämmelse gäl-

lande personer som bedrivit lantbruksföretagarverksamhet under åren 1983—1991, vilken blir onödig eftersom det föreslås att den pensionsrätt som intjänats på grundval av all sådan lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits före den 1 januari 2005 skall beräknas särskilt enligt de bestämmelser som gällde före den nämnda tidpunkten.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den stadfästa lagens 3 mom. Hänvisningsbestämmelsen i paragrafen ändras så att den överensstämmer med ändringen av 1 mom. och preciseras till denna del på motsvarande sätt och på samma grunder som 7 d § 3 mom. APL och 7 a § 2 mom. FöPL. Ändringen föranleds av att det föreslås att också pensionslagarna inom den offentliga sektorn skall ändras så att förvärvsinkomsten för återstående tid även enligt dem skall fastställas på basis av förvärvsinkomsterna under den femåriga granskningstiden.

Paragrafens 3 mom. motsvarar den stadfästa lagens 4 mom. Den hänvisning som ingår i bestämmelsen ändras till en hänvisning till det föreslagna 1 mom.

Paragrafens 4 mom. motsvarar den stadfästa lagens 5 mom. Bestämmelsen föreslås bli ändrad på motsvarande sätt som APL och 7 a § 4 mom. FöPL. I bestämmelsen hänvisas till 6 a § APL, där det föreskrivs om beaktandet av förmåner för oavlönade perioder när pensionen beräknas. För en tid med vuxenutbildningsstöd tillväxer pensionen också för lantbruksföretagare, på samma sätt som för de företagare som omfattas av FöPL, på grundval av det belopp som anges i 6 a § 2 mom. APL, dvs. 523,61 euro per månad. De bestämmelser i den stadfästa lagen som gäller beaktandet av oavlönade perioder enligt olika arbetspensionslagar föreslås bli ersatta av de bestämmelser som tas in i det nya 5 mom.

I 5 mom. föreskrivs på samma grunder som i 7 a § 5 mom. FöPL om pensionens tillväxt på basis av oavlönade perioder i det fall där lantbruksföretagaren har rätt till pension enligt flera arbetspensionslagar.

10 §. Ur paragrafens 6 mom. stryks omnämmandet av Pensionsskyddscentralens kreditförsäkringsverksamhet såsom onödigt.

19 §. I paragrafens 1 mom. hänvisas till de bestämmelser i APL som i tillämpliga delar

också tillämpas på dem som omfattas av FöPL. Momentet har senast ändrats temporärt fram till utgången av år 2004 genom gällande lag 1334/2003. Avsikten är att föreskriva att dessa hänvisningsbestämmelser som närmast gäller givande, erhållande och hemlighållande av uppgifter skall gälla tills vidare också från och med ingången av år 2005.

Ikraftträdelsebestämmelsen

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. motsvarar det belopp som anges i 1 §, liksom även de andra beloppen i FöPL, löneindextalet för år 1970.

I ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. föreskrivs om ikraftträdandet av en ändring som gäller kreditförsäkringsverksamheten. Enligt propositionen skall det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som erhålls efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionsskyddscentralen anskaffat i ett kreditförsäkringsbolag (Garantia) inte beaktas i fråga om den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

1.11. Lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. skall ändras så att om man vid beräkandet av pensionen använder de fastställda arbetsinkomster enligt LFöPL som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande, beaktas arbetsinkomsterna till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av lantbruksföretagaren, fastän man i övrigt vid beräkandet av pensionen tillämpar de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande. För fastställandet av de försäkringspremier som skall debiteras av lantbruksföretagaren justeras de arbetsinkomster som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL och premien debiteras på grundval av de arbetsinkomster som justerats på detta sätt. Vid beräkandet av pensionen

kan man således använda de arbetsinkomster som uppgår till samma belopp och som justerats på samma sätt som de på basis av vilka lantbruksföretagaren har betalat den lagstadgade försäkringspremien. Bestämmelsen gäller också de pensioner som med stöd av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) fortsättningsvis beräknas enligt de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande, fastän pensionsfallet inträffar efter att lagen har trätt i kraft. Bestämmelsen preciseras också på samma sätt som motsvarande ikraftträdelsebestämmelse i lagen om ändring av APL, enligt vilken en person som senast år 2005 fyllt 63 år beviljas oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Även familjepensionen fastställs på grundval av förmånslåtarens oreducerade ålderspension om förmånslåtaren vid sin död hade fyllt 63 år. Om en lantbruksföretagare som inte omfattas av de skyddsbestämmelser som gäller i fråga om lagändringarna år 1996 och 2000 är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller villkoren för arbetslöshetspension, beviljas han eller hon oreducerad ålderspension istället för arbetslöshetspension.

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. skall ändras så att också lantbruksföretagarpension som beviljas på basis av den pensionsrätt som intjänats före den 31 december 2004 beräknas särskilt såsom fribrev. Ändringen underlättar övergången till den föreslagna tekniken där pensionen beräknas på årsbasis. Vid verkställigheten av lagen behöver inte två olika beräkningssystem upprätthållas.

Pensionen beräknas separat på basis av en sådan lantbruksföretagarperiod som inte vid årsskiftet har hunnit pågå i fyra månader, om lantbruksföretagarverksamheten i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader. Den företagarperiod som beaktas såsom fribrev skall dock ha fortgått minst en månad. Den intjänade pensionsrätten justeras med den lönekoeficient som avses i 7 b § APL för att motsvara den tidpunkt vid vilken pensionen beviljas.

Det föreslås att ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. som gäller ett beslut som givits med anledning av en sådan ansökan om befrielse från försäkring som gjorts före lagens

ikraftträdande, samt beslutets giltighet under övergångsperioden åren 2005 och 2006, skall ändras på samma grunder som motsvarande bestämmelse i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av FöPL (638/2003). Ifall ansökan om befrielse från försäkring har gjorts före den 1 januari 2005 tillämpas vid dess avgörande de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande och befrielsen från försäkring kan fortgå ända till den 31 december 2006 om grunderna kvarstår oförändrade.

Ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. ändras på motsvarande sätt som 10 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i APL och 5 § 1 mom. APL. Ändringen sammanhänger med att det på grundval av arbetsinkomster som erhållits vid sidan av delinvalidpension tillväxer ny pension vars tillväxtprocent, oberoende av den försäkrades ålder, alltid är 1,5.

Ur ikraftträdelsebestämmelsens 8 mom. stryks hänvisningen till 8 i § 1 mom. LFöPL som föreslås bli upphävt.

1.12. Lag om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

2 §. Lagens ordalydelse förtydligas. Förmånen intjänas fortsättningsvis inte för den tid för vilken arbetspensionsskydd intjänas under en tid med särskild moderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen eller under föräldraledigheterna.

3 §. Lagens ordalydelse preciseras så att det fastställs när rätt till förmånen föreligger under tiden för studier. Enligt den ursprungliga avsikten med lagen föreligger rätt till förmånen för högst fem år på basis av studier som lett till en yrkesinriktad examen. Lagens tidigare ordalydelse där den genomsnittliga tiden för avläggande av examina i hemlandet definieras enligt lagen om studiestöd är föråldrad. Det föreslås att de olika examina skall bedömas på basis av utbildningstiderna. En examen som avlagts utomlands berättigar till förmånen om personen i fråga har fått studiestöd enligt lagen om studiestöd.

4 §. I paragrafen preciseras att denna förmån, i likhet med arbetspensionerna, tillväxer först från och med 18 års ålder.

5 §. Paragrafen har med anledning av principen om sista pensionsanstalt kompletterats med en precisering gällande den pensionsanstalt som beviljar förmånen. Begynnelsetidpunkten för den förmån som beviljas för tiden för studier har också preciserats med anledning av bestämmelserna i 3 §.

7 §. Paragrafen kompletteras med ett omnämnande av att förfarandet för undanröjande av ett laga kraft vunnit beslut är detsamma som i fråga om ärenden som gäller andra arbetspensionsförmåner.

9 §. Lagens ikraftträdelsebestämmelse preciseras när det gäller den förmån som tillväxer på basis av studier. På basis av studier tillväxer förmånen endast från och med lagens ikraftträdande. Bestämmelsen förutsätter dock inte att hela den kalkylerade studietiden i detta sammanhang måste vara den tid som avses i 3 §. Till förmånen berättigar den kalkylerade tid som avläggandet av en examen har tagit i anspråk efter lagens ikraftträdande. I paragrafen görs också en precisering gällande indexnivån där den grundläggande nivån i lagen fastställs.

1.13. Lag om ändring av folkpensionslagen

26 §. När folkpensionen fastställs skall alla de arbetspensioner som intjänats före 63 års ålder beaktas såsom inkomst. Om en person fortsätter arbeta efter att ha blivit pensionerad vid en lägre ålder än 63 år, minskas folkpensionen enligt paragrafens nuvarande ordalydelse inte av den pension som intjänats på grundval av arbete som utförts före 63 års ålder. Därför föreslås det att ordalydelsen i 2 mom. 4 punkten ändras och förtydligas så att den omfattar alla de situationer där den pension som intjänats efter 63 års ålder inte skall betraktas såsom inkomst.

45 §. I paragrafens 2 mom. föreslås det att Folkpensionsanstaltens regressrätt skall utvidgas att gälla situationer där en arbetspensionsanstalt eller någon annan instans som utbetalar ersättning genom ett förnyat beslut beviljar folkpensionstagaren pension eller ersättning efter besvärinstansens beslut. En retroaktiv arbetspension kan betalas till Folkpensionsanstalten också då arbetspensionsanstalten efter ett temporärt rättelsebeslut retroaktivt beviljar fortsatt pension ge-

nom ett nytt beslut. Föreskrifter om detta ingår i 3 mom. Motsvarande bestämmelser ingår i APL.

46 a §. Folkpensionsanstalten behöver för fastställandet av folkpensionen och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp uppgifter om den pension som intjänats före 63 års ålder. Därför föreslås det att 1 mom. 3 punkten skall kompletteras med ett omnämnande av rätten att få uppgifterna i fråga av arbetspensionsanstalterna och av de övriga instanser som utbetalar pension.

46 c §. Om en person fortsätter arbeta medan han eller hon får ålderspension enligt folkpensionslagen, anses arbetspensionen som inkomst fastän den inte ännu utbetalas. Beloppet av denna så kallade förväntade pension motsvarar beloppet av den ålderspension som enligt arbetspensionslagarna intjänats före 63 års ålder. Folkpensionsanstalten behöver för fastställandet av ålderspensionen uppgifter om den förväntade pensionens belopp. Därför föreslås det att 1 mom. skall kompletteras med ett omnämnande av rätten att få uppgifter av Pensionsskyddscentralen. Omnämmandet av rätten att få uppgifter om personer som fyller 65 år, till vilka Folkpensionsanstalten nuförtiden skickar ett meddelande om möjligheten att ansöka om ålderspension, stryks samtidigt ur paragrafen såsom onödigt.

1.14. Lag om ändring av familjepensionslagen

15 b §. Det har bestämts att de förhöjningar och den intjänade pension som motsvarar de prioriterade förhöjningar och intjänade pensioner som anges i 26 § 2 mom. 2—6 punkten folkpensionslagen skall anses som prioriterade inkomster när det gäller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp, med undantag för den pension som intjänats på basis av arbete som utförts under tiden för ålderspension efter 63 års ålder samt den uppskovsförhöjning som beviljas efter 68 års ålder. För att pensionerna skall kunna fastställas enhetligt och enkelt är det ändamålsenligt att också de ovan nämnda intjänade pensionerna anses som prioriterade inkomster när det gäller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Det föreslås därför att ordaly-

delsen i 3 mom. 15 punkten skall ändras och att 16 punkten skall kompletteras med en punkt enligt vilken uppskovsförhöjningen anses som prioriterad inkomst, varvid nuvarande 16 och 17 punkten blir 17 och 18 punkten.

1.15. Lag om betalning av fordringar som innehas av de pensionsanstalter som övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa

1 §. I paragrafen föreskrivs om det förfarande som skall tillämpas vid betalningen av fordringar som innehas av de pensionsanstalter som har övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa. Fordringarna gottskrivs i samband med den utredning av kostnaderna som skall göras för år 2005.

För kostnaderna svarar de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt APL, KAPL och KoPL, i förhållande till de intäkter de får av försäkringspremierna. De belopp som i fortsättningen erhålls vid realiseringen av tillgångarna erlaggs till Pensionsskyddscentralen, som i samband med ansvarsfördelningen gottskriver pensionsanstalterna med dem. Kostnaderna och intäkterna beaktas i de grunder som avses i 12 § 1 mom. 4 punkten APL vilka utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Genom lagen upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut 1116/96.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. I motiveringen till lagarna har det re-

dogjorts för de föreslagna tillämpningsbestämmelserna.

4. Lagstiftningsordning

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande GrUU 60/2002 — RP 242/2002 rd i samband med de ändringar av pensionslagstiftningen som träder i kraft vid ingången av år 2005 redogjort för de konstitutionella synpunkter som hör samman med det egendoms- skydd som avses i 15 § grundlagen och den rätt till grundläggande försörjning som avses i 19 § 2 mom. grundlagen. Dessa synpunkter har beaktats i lagarna 634—644/2003.

Enligt de bestämmelser som nu föreslås i SjöPL motsvarar villkoren för erhållande av pension och de ändringar som föreslås gällande dem till sitt innehåll de ovan nämnda lagarna. De föreslagna ändringarna träder i kraft i SjöPL inom en kortare tidsperiod än inom de övriga arbetspensionssystemen inom den privata sektorn. De personer som omfattas av pensionsskyddet enligt SjöPL har dock kunnat bereda sig på de ändringskrav som riktat sig mot deras pensionsskydd till följd av de övriga lagändringar som varit anhängiga. Därför kan den revidering som nu föreslås inte anses försvaga deras berättigade förväntningar på hur deras eget pensionsskydd fastställs.

De ändringar som ingår i de andra lagförslagen medför inte några ingrepp i någons grundlagsskyddade rättigheter på det sätt som avses när pensionsreformen granskas på basis av grundlagsutskottets utlåtanden GrUU 10/1993, GrUU 13/1995 och GrUU 4/1994. Lagförslagen kan därför godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 3 § 2 mom., 14 b § 1 mom. 3 punkten, 15 § 6—8 mom., 15 d, 16 a—16 e, 20 och 22 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom. i lag 1046/1999, 14 b § 1 mom. i lag 1595/1993, 15 § 6, 7 och 8 mom. i lag 1745/1995, 15 d § i lag 493/1975, 16 a—16 d § i nämnda lag 1745/1995, 16 e § i nämnda lag 1745/1995 och i lagarna 1169/1996 och 655/2002, 20 § i lagarna 504/1971 och 223/1998 samt 22 a § i nämnda lagar 1745/1995 och 223/1998 samt i lag 632/2002,

ändras 1 § 4 mom. 2 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 1 § 4 mom. och i 1, 3 och 4 punkten, 2 § 2 och 6 mom., 3 § 1 mom., 3 a § 2 mom. 1—3 punkten, 11, 12, 12 a—12 c, 14 och 14 a §, i 14 b § 1 mom. det inledande stycket, 1, 4 och 8 punkten samt 3 mom., 14 c § 2 mom., 15 § 1, 3 och 5 mom., 15 c § 1 mom., i 15 e § 1 mom. det inledande stycket, 1 och 2 punkten, 3 mom., 4 mom. 2 punkten, 10 och 11 mom., 16 §, 16 f § 1 mom., 16 g § 1—3 mom., 17 §, 17 a § 2 mom., 18, 22, 23 och 23 a §, 25 § 1 mom. 2 punkten, 28 § 4, 6 och 10 mom., 28 c § 1 mom., 63 a § 4 mom., 64 § och 64 a § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 4 mom. 2 punkten i nämnda lag 1169/1996, 2 § 2 mom. och 28 § 4 mom. i lag 379/2001, 3 § 1 mom. i nämnda lag 1046/1999, 3 a § 2 mom. 1 punkten i lag 1346/1990, 3 a § 2 mom. 2 punkten och 15 § 5 mom. i nämnda lag 632/2002, 3 a § 2 mom. 3 punkten i lag 1295/1996, 11 § i lag 151/2002, 12 § i nämnda lag 1346/1990 samt i lag 1595/1993, 12 a § i nämnda lagar 1595/1993 och 655/2002, 12 b och 12 c §, i 14 b § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 4 punkten i nämnda lag 1595/1993, 14 § i nämnda lagar 1038/1986 och 1346/1990 samt i lag 1253/1995, 14 a § i nämnda lag 1038/1986 samt i lag 567/1988, 14 b § 1 mom. 8 punkten samt 3 mom. i nämnda lag 223/1998, 14 c § 2 mom. och 15 § 1 mom., 16 g § 1—3 mom., 18 § och 28 § 6 mom. i nämnda lag 1745/1995, 15 § 3 mom., 23 a § och 25 § 1 mom. 2 punkten i lag 1336/2003, 15 c § 1 mom. i lag 768/1970, i 15 e § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten samt 4 mom. 2 punkten i lag 52/1985, 15 e § 3, 10 och 11 mom. samt 16 f § 1 mom. i lag 1268/1999, 16 i nämnda lagar 1745/1995, 223/1998 och 632/2002, 17 § i nämnda lagar 1038/1986, 1745/1995 och 379/2001 samt i lag xxx/2003, 17 a § 2 mom. i nämnda lag 1346/1990, 22 § i nämnda lag 1268/1999 och i lag 1333/1999, 23 § i nämnda lagar 1595/1993 och 1745/1995, 28 § 10 mom. och 28 c § 1 mom. i nämnda lag 1333/1999 samt 63 a § 4 mom. i lag 1285/2001, samt

fogas till 3 a § 2 mom., sådant det lyder i nämnda lag 1346/1990, i lag 1295/1996 och i nämnda lag 632/2002, en ny 4 punkt, nya 11 a och 11 b § samt en ny 13 § istället för den 13 § som upphävts genom nämnda lag 346/1990 och till 14 §, sådan den lyder i nämnda lagar 1038/1986, 1346/1990 och 1253/1995, nya 5 och 6 mom., som följer:

1 §

 Debba kag gäller inte
 -----

2) en arbetstagares anställningsförhållande till den del det har pågått före den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år eller efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år,
 -----

2 §

 Den pensionsanstalt där det för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionsskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 4 mom. Denna pensionsanstalt handlägger och fattar också beslut om pensioner som tjänats in med stöd av en förmån som nämns i 11 b §, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 4 mom.

Om en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt avgör en arbetstagares rätt till invalidpension eller individuell förtidspension med stöd av 9 § 1 mom. a- eller b-punkten eller 9 c § lagen om statens pensioner (280/1966), 24 § 1 mom. 1 punkten eller 33 § lagen om kommunala pensioner (549/2003), 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) och om den månatliga pensionen från en pensionsanstalt inom den privata sektorn är större än tre gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten la-

gen om pension för arbetstagare, skall pensionsanstalten inom den offentliga sektorn före beslutet begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga. Om pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensionsanstalten då är av olika åsikt om arbetstagarens arbetsförmåga, tillämpas inte på pensionen vad som i 15 § 5 mom. föreskrivs om rätten till invalidpension och individuell förtidspension eller vad som i 4 mom. ovan föreskrivs om sista pensionsanstalt.
 -----

3 §

Den försäkrade och den försäkrades arbetsgivare är bägge skyldiga att betala en lika stor försäkringspremie till pensionskassan. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den försäkrades i 11 a § angivna förvärvsinkomst.
 -----

3 a §

 För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, svarar pensionskassan för det belopp som motsvarar en pensionstillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder och beräknad enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt eller givit; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionskassans ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalid- eller arbetslöshetspension eller enligt 12 a § 5 mom. la-

gen om pension för arbetstagare,

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 12 och 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), dock inte ett tillägg enligt 25 b § eller förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande eller en förhöjning enligt 12 c § eller en pensionsdel som nämns nedan i 4 punkten, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp svarar mot den del av invalidpensionen som motsvarar det minimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt bestäms utgående från en invalidpension som beviljats med tillämpning av 12 och 12 a §, svarar pensionskassan i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade, av denna lag omfattade, i 12 § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare samt i 11 b § och 12 § 4 mom. avsedda förvärvsinkomster under de två senaste kalenderåren under den granskningstid som avses i 12 §, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2, 12 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare är minst 12 566,70 euro; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av invalidpensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionskassan svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; om arbetstagaren på basis av ett anställningsförhållande enligt 12 a § lagen om sjömanspensioner, sådan den gällde den 31 december 2004, hörde till pensionskassans verksamhetskrets, svarar dessutom enbart pensionskassan, med tillämpning av den lag som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 och 12 a § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock

inte förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt för det belopp av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna för pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 och 2 punkten svarar pensionskassan gemensamt med de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare; i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp inbegrips dock inte den pensionsdel som avses nedan i 4 punkten; samt

4) för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns ovan i 11 b § svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

3 kap.

Till pension berättigande inkomster

11 §

Till pension berättigar sådana förvärvsinkomster som skall försäkras i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. Till pension berättigar dock inte förvärvsinkomsterna för det år under vilket ar-

betsoförmågan började, om den återstående tiden enligt 12 § har räknats såsom till pension berättigande vid fastställandet av invalidpension.

11 a §

Vid fastställandet av den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen även då det erlaggs till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren.

Om det vederlag som skall erläggas för arbetet har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

- 1) betjäningsavgifter eller frivilliga gåvor av allmänheten, eller
- 2) dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren erhåller istället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

anses också denna inkomst höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen.

Som sådant vederlag för arbete som avses ovan i 1 mom. anses bl.a. inte

- 1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,
- 2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,
- 3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i ett samfund till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,
- 4) en i 66 § inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på företagets aktier,
- 5) dagpenning eller någon annan ersättning för kostnader för arbetsresor,
- 6) lön för väntetid enligt 18 § 5 mom. sjömanslagen,

7) en ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör,

8) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

9) andelar som med stöd av bolagsstämman beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och man inte med hjälp av den försöker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. personalfondslagen och att företagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

10) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett företag har lyft.

I de situationer som avses ovan i 3 mom. 9 punkten förutsätts dessutom att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremierna betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att saken behandlas på det sätt som avses i lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

11 b §

Till pension berättigar också de förmåner som nämns nedan i 1—9 punkten och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. En förutsättning är att arbetstagaren före ingången av det år under vilket pensionsfallet inträffar har haft minst 12 566,70 euro i försäkrad förvärvsinkomst enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förmånerna berättigar dock inte till pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit någon annan pension än familje-

pension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Den pensionsrätt som avses i denna paragraf fastställs enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande:

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) under förutsättning att dagpenningen har erhållits i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i nämnda lags 1 kap. 6 § 2 mom., till den del dagpenning har erhållits innan 63 års ålder uppnåtts,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring

för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten har betalats till arbetstagaren, utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, omvandlad med koefficienten 0,17. Om emellertid en förmån har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, utgörs grunden för pensionen av 523,61 euro per månad. Om en förmån på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, utgörs grunden för förmånen av beloppet av den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren.

Grund för pensionen utgör 75 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 4—9 punkten.

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 1 mom. endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 2 §.

12 §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. När en pensionskassa enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad

då arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 14 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott innehaft en anställning som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning är dock att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstid). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönekoeficienten justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som nämns i 11 b §.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom förvärvsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken den nämnda förmånen har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms. På motsvarande sätt beaktas också den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, om den har beviljats

till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om arbetstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana förvärvsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har arbetstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om arbetstagarens förvärvsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionsskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av arbetstagaren såsom inkomst enligt 12 § 1 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock förvärvsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

12 a §

Utän hinder av vad som bestäms i 12 § 2 mom. skall, när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetsförmågan började, om

1) arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana förvärvsinkomster som enligt 12 § 2, 3 och 6 mom. beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms, eller

2) om arbetstagaren har sådana förvärvsinkomster som avses i 1 punkten endast under det år då arbetsförmågan började eller det föregående året.

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 12 § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal måna-

der som ingår i samma period.

Sådan inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som bestäms i 12 § 2—4 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 12 § 2 mom. samt ovan i 2 mom.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av 12 och 12 a § till pensionskassan.

12 b §

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken arbetstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. Såsom till pension berättigande tid räknas dock inte den tid som enligt 23 § 5 mom. inte berättigar till pension. När pension enligt denna lag fastställs för tiden med invalidpension, används som grund den relativa andel av förvärvsinkomsten för den återstående tiden som motsvarar det belopp som de enligt denna lag försäkrade förvärvsinkomsterna utgör av summan av förvärvsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag beviljas invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det

att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningensperioden.

12 c §

Arbetslöshetspensionen eller rehabiliteringsstödet höjs med den nedan nämnda koefficienten från och med ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats under sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när arbetstagaren är i åldern 24—26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När arbetstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

Om förmånslåtarens pension inte innefattade den engångsförhöjning som avses i 1 mom. eller om förmånslåtaren inte vid sin död fick pension, utökas förmånslåtarens invalidpension som skall räknas ut som grund för familjepensionen med den engångsförhöjning som förmånslåtaren skulle ha fått om invalidpensionen hade fortgått den tid som avses i 1 mom. Engångsförhöjningen läggs till familjepensionen från och med ingången av det kalenderår före vilket förmånslåtaren skulle ha fått invalidpension eller rehabiliteringsstöd under sammanlagt fem hela kalenderår.

13 §

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter år 2009 genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omvandlas med den livslängds-koefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då 62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängds-koefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. En efterlevandepension omvandlas vid pensions-

jämkningskoefficient med den livslängdskoefficient som fastställts för det ifrågavarande året. När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes.

Närmare bestämmelser om den livslängdskoefficient som avses i 1 mom. ingår i 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och 68 års ålder. En förutsättning är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befålet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år, så att pensionsåldern 63 år sänks med en månad för varje månad med vilken den tid som uträknats på det sätt som anges i 6 mom. överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens anställningsförhållande upphör när arbetstagaren uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att arbetstagaren under tre år innan det till pension berättigande anställningsförhållandet upphör har stått i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader.

Ålderspension beviljas på ansökan högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen börjar, dock tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt så som bestäms i 22 § 2 mom. Ålderspensionen beviljas uppskjuten efter uppnådd 68 års ålder, förhöjd på det sätt som bestäms i 22 § 1 mom. På förtida och uppskjuten ålderspension tillämpas i övrigt vad som bestäms om ålderspension.

Ålderspension beviljas från ingången av månaden efter den då rätten till pension har uppkommit, dock tidigast från ingången av den månad som följer närmast efter ansökan om pension. I det fall att ålderspension har sökts inom tre månader efter det att anställningsförhållandet upphörde, beviljas dock

pensionen från ingången av månaden närmast efter den då anställningsförhållandet upphörde.

Rätt till pension som intjänats på grundval av de förvärvsinkomster som erhållits under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

För beräkning av den sänkta pensionsålder som avses i 2 mom. räknas såsom tjänstgöringstid särskilt för varje anställningsförhållande tiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Till tjänstgöringstid omvandlas, på det sätt som bestäms i sjöarbetstidslagen (296/1976) och avtalats i kollektivavtal, dessutom den tid på grundval av vilken övertidsersättning som erlaggs i form av vederlag eller på något annat motsvarande sätt betalas vid anställningsförhållandets slut. När tjänstgöringstiden räknas ut enligt detta moment anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken det på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan den i 15 § angivna arbetsoförmågan började. Om arbetet och lönebetalningen är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet vid beräkningen av tjänstgöringstiden ha upphört vid utgången av den dag för vilken det till arbetstagaren senast betalades poster som omfattas av den förvärvsinkomst som avses i 11 a § inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

14 a §

Om arbetstagarens anställningsförhållande upphört innan arbetstagaren har nått den sänkta pensionsålder som avses i 14 § 2 mom. och om detta har berott på att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller på att arbetskraften inskränkts eller på att arbetstagaren sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § sjömanslagen, kvarstår arbetstagarens rätt att gå i ålderspension vid den i 14 § 2 mom. angivna sänkta pensionsålder som arbetstagaren har intjänat före anställningsförhållandets slut. Den ålderspension som skall beviljas fast-

ställs i enlighet med 16 §, under förutsättning att arbetstagaren når den i 14 § 2 mom. angivna sänkta pensionsåldern inom fem år efter det att anställningsförhållandet upphörde och att arbetstagaren för denna tid har rätt till dagpenning eller arbetsmarknadsstöd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetslöshetspension i enlighet med 15 e §. Ett avbrott i utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller pension lämnas dock obeaktat, om avbrottet inte har fortgått i en följd längre än 60 dagar.

Om arbetstagaren har tagit emot ett av arbetskraftsmyndigheten erbjudet arbete som avses i 2 kap. 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilket arbetstagaren inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, eller om arbetstagaren har övergått till att arbeta på sådant utländskt fartyg som avses i 1 §, iakttas då rätten till ålderspension bestäms vad som föreskrivs i 1 mom., under förutsättning att den försäkrade genom arbetskraftsmyndighetens förmedling fortlopande har sökt sådant arbete som avses i 1 §.

14 b §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) arbetstagaren inte har rätt till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar, på ett anställnings- eller tjänsteförhållande grundad pension och att arbetstagaren inte, efter att ett sådant anställningsförhållande som avses i denna lag har upphört, på grundval av en sådan heltidsanställning som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten lagen om kommunala pensioner eller 9 d § 1 mom. 2 punkten lagen om statens pensioner, har rätt till deltidspension i enlighet med nämnda lagar,

4) arbetstagaren under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; på grundval av förvärvsinkomsten beaktas den pen-

sionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

8) arbetstagarens förvärvsinkomst har nedgått så att hans eller hennes förvärvsinkomst av sådant deltidsarbete som avses i 5 eller 6 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av den stabiliserade förvärvsinkomst som avses i 3 mom.; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärvsinkomsterna.

När deltidspensionen fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den ovan i 12 § avsedda förvärvsinkomst för återstående tid på grundval av vilken arbetstagarens invalidpension skulle ha beräknats, om arbetstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsförmögen.

14 c §

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 14 b §. Om invalid- eller arbetslöshetspension beviljas för den tid för vilken deltidspension utbetalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidsarbete, ändras deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren slutar deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 22 § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 16 §.

15 §

Rätt till invalidpension tillkommer en arbetstagare vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada, med beaktande också av den tid som redan förflutit, utan avbrott kan uppskattas vara nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år. Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som rimligen

kan förutsättas av honom eller henne med hänsyn till utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt därmed jämförliga andra omständigheter. Vid varierande arbetsförmåga beaktas de årliga inkomsterna.

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 4 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåts. Härvid ändras en delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter invalidpensionens upphörande vid vilken en sådan ny pension beviljas på vilken 12 b § 2 eller 3 mom. inte skall tillämpas.

En arbetstagare har rätt att få invalidpension och en arbetstagare som är född före år 1944 individuell förtidspension också när han eller hon, efter att ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag har upphört, för ett senare tjänste- eller anställningsförhållande beviljats pension enligt 9 eller 9 c § lagen om statens pensioner, 24 eller 33 § lagen om kommunala pensioner, 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten, om inte något annat följer av 2 § 6 mom.

15 c §

Om förmånslåtaren vid sin död inte hade fyllt 67 år och om han eller hon vid sin död skulle ha varit berättigad till invalidpension enligt 16 § om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsförmögen, eller om för-

månslåtaren vid sin död erhöll nämnda pension eller ålderspension enligt 16 §, betalas till förmånslåtarens efterlevande make eller, om förmånslåtaren vid sin död inte var gift, till hans eller hennes dödsbo, med nedan angivna undantag, begravningsunderstöd i enlighet med nedanstående tabell

Förmånslåtarens ålder vid dödsfallet	Begravningsunder- stödet belopp euro
—50	10 190
51—55	7 643
56—60	5 096
61—66	2 548

15 e §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före år 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagare när han eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år, förutsatt att

1) arbetstagaren under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; på grundval av förvärvsinkomsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

2) arbetstagaren företer ett av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han eller hon enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. Vid beräkning av pensionen för återstående tid tillämpas dock 12 a, 12 b, 16 a, 16 b och 16 c §, sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004. Pensionen för återstående tid läggs dock inte till arbetslöshetspensionen.

Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro; ej heller

Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes. Då arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte vad som bestäms i 13 §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningarna i 3 mom. läggs pensionen för återstående tid till ålderspensionen. Pensionen för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invalidpension.

Om en arbetstagare uppfyller de villkor som anges ovan i denna paragraf efter att han eller hon fyllt 62 år, beviljas arbetstagaren ålderspension enligt 22 § 3 mom.

16 §

Pensionen tillväxer enligt 2—7 mom., under förutsättning att

1) arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag, eller att

2) arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension gällande vilken pensionskassan enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan, och arbetstagarens förvärsinkomster enligt denna lag under månaden för pensionsfallet och under de trettiosex kalendermånader som föregår pensionsfallet är sammanlagt minst 16 800 euro.

Pensionen tillväxer årligen på grundval av den pensionsgrundande förvärsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,6 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han

eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsestöd eller avträdelseersättning eller motsvarande pension från utlandet,

2) 2,0 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension,

4) 1,5 procent på grundval av den grund för pension som avses i 11 b §.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den förvärsinkomst för återstående tid som avses i 12 §

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,4 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärsinkomst för återstående tid som avses i 12 §, på det sätt som föreskrivs i 12 b § 1 mom. med

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,4 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent 1/12 av den till-

växtprocent som nämns ovan i 2—4 mom.

Pensionen för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

För en arbetstagare som har fått deltidspension utökas invalidpensionen med 16/120 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av förvärvsinkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt 3 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

16 f §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånsåttaren fick vid sin död. Härvid beaktas i fråga om förmånsåttarens ålderspension inte den omvandling av pensionen som avses i 13 §. Om förmånsåttaren fick arbetslöshetspension eller sådan invalidpension som avses i 15 e § 9 mom. utan tillägg enligt 15 e § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Den nya pension som förmånsåttaren har intjänat under den tid han eller hon fått pension läggs likaså till den pension som familjepensionen grundar sig på. Om förmånsåttaren inte fick sådan pension som nämns i den första meningen, uträknas pensionen som om sådan arbetsförmåga som hade medfört rätt till full invalidpension hade börjat på dödsdagen, om inte förmånstagaren visar något annat.

16 g §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 eller 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 14 b § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten

och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om en arbetstagare har rätt att få deltidspension också enligt en annan lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, utgör deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det i 1 mom. avsedda beloppet som andelen försäkrade förvärvsinkomster enligt denna lag utgör av de förvärvsinkomster som avses i de lagar på grundval av vilka deltidspensionen beviljas och som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de förvärvsinkomster som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

17 §

Om en arbetstagare som omfattas av denna lag inte har rätt till ålders- eller invalidpension enligt 16 §, tillväxer pensionen på det sätt som föreskrivs i 2—7 mom.

Pensionen tillväxer årligen på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionsåttaren har haft under en tid för vilken han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generations-

växlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsestöd eller avträdelseersättning eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 11 b §,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §, det sätt som föreskrivs i 12 b § 1 mom. med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent 1/12 av den tillväxtprocent som nämns ovan i 2—4 mom.

Pensionen för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

För en arbetstagare som har fått deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av förvärvsinkomsten som det föreskrivs om ovan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt 3 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

17 a §

Pensionskassan skall på yrkande av vederbörande arbetsgivare fatta beslut om huruvida lön eller något annat vederlag som betalas till en arbetstagare utgör sådan förvärvsinkomst på grundval av vilken pension intjänas enligt 11 a § och som skall försäkras enligt denna lag. Pensionskassan skall också på yrkande av arbetsgivaren fatta beslut om för vilken tid en arbetstagares förvärvsinkomster skall försäkras enligt denna lag.

I ett beslut som avses i denna paragraf får ändring sökas så som föreskrivs i 59 §.

17 b §

Om arbetstagaren har rätt till pension på grund av två eller flera anställningsförhållanden, fastställs hans eller hennes rätt till pension för varje anställningsförhållande enligt villkoren för det sista anställningsförhållandet. Om pensionsskyddets kapitalvärde härvid förändras avsevärt och arbetstagarens sista anställningsförhållande är försäkrat enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, ändras beloppet av pensionen enligt denna lag så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även ålderspension som intjänats av en sådan arbetstagare vars sista anställnings- eller tjänste-

förhållande har försäkrats enligt lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner, om pensionsåldern i det sista anställnings- eller tjänsteförhållandet är lägre än 62 år och behörighetsvillkoret för anställnings- eller tjänsteförhållandet har varit en sådan examen som förutsatts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag.

Villkoren för pensionen och grunderna för dess beräkning fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

18 §

De belopp och inkomstgränser som anges i denna lag samt förvärvsinkomsten för vart och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras på det sätt som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

I pensionen görs indexjustering så som föreskrivs i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

22 §

Om ålderspensionen börjar senare än från och med ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 68 år, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen uppskjuts.

Om ålderspensionen beviljas i förtid enligt 14 § 3 mom., minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av kalendermånaden efter den under vilken den i 14 § avsedda pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den pension som arbetstagaren har intjänat fram till begynnelsepunkten för pensionen.

Utän hinder av vad som bestäms i 14 § 3 mom. och ovan i 2 mom. har en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att få oreducerad ålderspension vid 62 års ålder.

23 §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delinvalidpension. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 15 § 1 mom.,

är nedsatt åtminstone under ett år med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 16 § 2—4 mom. eller 17 § 2—4 mom.

Delinvalidpensionen utgör hälften av full pension.

Om en invalidpensionstagares arbetsförmåga förändras för minst ett år så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som följer närmast efter förändringen, om inte annat följer av 28 §.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att pensionstagaren återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringspensionen dras in om dess mottagare utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering.

När förändringar i pensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpensionen övervägs, beaktas förändringar i hans eller hennes förvärvsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före arbetsförmågan började och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, förutsatt att överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

Om förvärvsinkomsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst som avses i 5 mom., justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om förvärvsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ på de villkor

som anges ovan i 1 och 3—6 mom. Pensionen justeras, avbryts eller indras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stöda återgången till arbetet fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år. Delinvalidpensionen kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 25 §.

23 a §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller

- 1) de i 15 § 1 mom. och 23 a § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension eller
- 2) de i 25 § 1 och 2 mom. nämnda villkoren för yrkesinriktad rehabilitering.

Ett i 1 mom. 1 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det att beslutet vann laga kraft. Ett i 1 mom. 2 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en rehabiliteringsplan ges in till pensionskassan inom nio månader från det att beslutet vann laga kraft.

Ändring i ett förhandsbeslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 59 §.

25 §

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

- 2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 12 § är minst 25 133,40 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt

6 § lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränobelopp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 12 a och 12 b §, sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004, har beaktats i pensionen. Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden, om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan anställningsförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

28 §

Utän hinder av 3 mom. skall full invalidpension betalas enligt 1 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 3 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att det före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om det under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänförs till tiden efter arbetsförmågans inträde eller, om dagpenningsansökan som hänförs till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att ålderspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare börjar, skall arbetstagaren betalas full invalidpension från den nämnda pensionens början, dock tidigast från den tidpunkt som anges i 1 mom.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt enligt 3 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den mot-

svarar för samma tid utbetalad dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Om invalidpensionen enligt 28 b § 5 mom. utbetalas som ett engångsbelopp, skall vad som föreskrivs ovan i denna paragraf inte tillämpas på invalidpensionen.

28 c §

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken arbetstagaren på grund av besvär som avses i 59 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan utbetala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den pension som Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om pensionskassan fortsätter utbetala retroaktivt rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande enligt 59 § eller om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid i fråga om vilken pensionskassan i enlighet med 61 § 2 mom. rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Om en person beviljas ålderspension retroaktivt för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av

den dagpenning som har utbetalats för samma tid.

I de fall som avses i 1—6 mom. utbetalas pensionen till arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 3 mom., kommunen, samkommunen eller sjukförsäkringsfonden, likväl endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

63 a §

En förmånsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

64 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 12 d §, 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom. samt 17 j § lagen om pension för arbetstagare.

64 a §

En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionskassan delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. På den bedömning som görs av pensionskassans sakkunnigläkare i denna befattning tillämpas inte 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar år 2005, eller på sådan ålderspension i fråga om vilken arbetstagaren har nått den pensionsålder för ålderspension som anges i 14 § 1 eller 2 mom. lagen om sjömanspensioner innan denna lag trädde i kraft, tillämpas dock de bestämmel-

ser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 15 e § i denna lag, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 22 § 3 mom. i denna lag, om inte något annat följer av 11 mom.

Denna lags 1 § 4 mom. 2 punkt tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för en arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. På grundval av en förman som nämns i 11 b § i denna lag intjänas pension från och med denna lags ikraftträdande.

Ett anställningsförhållande som börjat innan denna lag trädde i kraft och som pågår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in under anställningsförhållandet räknas ut enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 16 e § lagen om sjömanspensioner berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. När pensionen beviljas höjs den intjänade pensionsrätten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 16 §, fastställs den pensionsrätt som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft på det sätt som föreskrivs i 1—3 punkten i detta moment med tillämpning av bestämmelserna i 16 §, 20 § 1 mom. och 22 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft,

samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

1) De pensioner som fastställts särskilt för varje anställningsförhållande sammanräknas. Maximibeloppet av en pension som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft är dock 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens olika anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas år 2004 och de kalenderår som föregår detta år, dock så att högst fyra kalenderår beaktas i fråga om den tid som föregår år 1996. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas dock inte sådana sjötjänstår för vilka arbetstagaren har betalats deltidspension enligt 14 b §. Den genomsnittliga månadslönen fastställs dock på basis av de kalenderår och de inkomster på grundval av vilka den hade fastställts om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004. Om den ovan nämnda genomsnittliga månadslönen är väsentligt lägre eller högre än den lön som den försäkrade har fått för sjömansarbete under en så lång tid att den högre eller lägre lönen kan anses stabiliserad, beaktas såsom genomsnittlig månadslön den genomsnittliga förvärvsinkomst som den försäkrade skulle ha haft om någon förändring inte hade inträffat.

2) Den intjänade pensionsrätten beräknas på det sätt som föreskrivs i 1 punkten. Den pension som beräknats på detta sätt omvandlas med en koefficient som fås genom att man delar talet 1,6, som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 16 § 2 mom. 1 punkten i denna lag, med talet 2.

3) Den intjänade pensionsrätten fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 22 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 16 §, fastställs det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag och en pension som anges ovan i 5 mom. vilken intjänats för tiden före denna lags ikraftträdande på det sätt som föreskrivs i 1, 2 eller 3 punkten.

1) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pen-

sion som anges ovan i 5 mom. 1 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft. Beloppet av den ålders- eller invalidpension som har räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximibelopp som anges ovan i 5 mom. 1 punkten endast till den del pensionen enligt denna lag har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått den 63 års ålder som anges i 14 § 1 mom. i denna lag eller den sänkta pensionsålder som anges i 14 § 2 mom.

2) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 2 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

3) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 3 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av den regel i 1, 2 eller 3 punkten enligt vilken pensionens belopp blir störst.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 17 §, fastställs den pensionsrätt som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten i detta moment med tillämpning av 17 § och 20 § 1 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

1) Den intjänade pensionsrätten fastställs på det sätt som föreskrivs i 5 mom. 1 punkten.

2) Den intjänade pensionsrätten fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 17 § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, till den del den till pension berättigande tiden hänför sig till tiden efter den 31 december 1990. Beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 utgör för varje till pension berättigande betalningsmånad 1/8 procent av den lön som utgör grund för pensionen.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 17 §, fastställs det sammanlagda beloppet av en pension som intjä-

nats enligt denna lag och en pension som anges ovan i 7 mom. vilken intjänats för tiden före denna lags ikraftträdande på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten.

1) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 1 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft. Beloppet av den ålders- eller invalidpension som har räknats ut på detta sätt kan dock uppgå högst till det maximibelopp som anges ovan i 5 mom. 1 punkten.

2) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 2 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av den regel i 1 eller 2 punkten enligt vilken pensionens belopp blir större.

Om det sammanlagda beloppet av en ålders- eller invalidpension som uträknats enligt 6 mom. 1 punkten eller 8 mom. 1 punkten samt en pension som intjänats enligt 11 b § i denna lag och enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) överstiger det maximibelopp som anges i 5 mom. 1 punkten, avdras från den ålders- eller invalidpension som fastställs enligt lagen om sjömanspensioner det belopp som överstiger det nämnda maximibeloppet. När pensionernas sammanlagda belopp räknas ut beaktas dock inte en i 6 mom. 1 punkten angiven pension som intjänats enligt denna lag, till den del den intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har nått den 63 års ålder som anges i 14 § 1 mom. i denna lag eller den sänkta pensionsålder som anges i 14 § 2 mom.

En arbetstagare som är född före år 1950 har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft ända tills han eller hon når 62 års ålder.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag, har en arbetstagare som är född före år 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt 15 och 23 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i

kraft, dock så att arbetstagaren efter att han eller hon fyllt 63 år beviljas ålderspension. En förutsättning för individuell förtidspension är att rätten till återstående tid fastställs enligt 12 a och 12 b § lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft. Vid beräkandet av pensionen iakttas dock bestämmelserna om invalidpension i 12 och 12 a §. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 13 § på ålderspensionen.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995) 16 § 1 mom., 17 § 3 mom. och 22 a § 1 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 6 och 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1268/1999) tillämpas 15 e § 3 mom. lagen om sjömanspensioner, sådan den lyder vid den sist nämnda lagens ikraftträdande, samt 3 a § 2 mom. 2 punkten, 11, 12 §, 12 a—12 c §, 16 §, 16 a—16 d §, 17 §, 20 § och 22 a § lagen om sjömanspensioner samt 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 14 b § 3 mom. i denna lag, fastställs den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft om pensionsfallet för deltidspensionen inträffar år 2005. På deltidspension för en arbetstagare som är född före år 1947 och på ålderspension som beviljas efter deltidspensionen tillämpas också vad som bestäms i 14 §, det inledande stycket i 14 b § 1 mom. samt 14 c § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, samt i 16 § 4 mom. och 17 § 7 mom., sådana de gällde den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, dock så att arbetstagaren efter att ha fyllt 63 år har rätt att få oreducerad ålderspension. Om arbetstagaren emellertid efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, ändras deltidspensionen till

lika stor ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås. Då arbetstagaren fortsätter i deltidarbete efter att ha fyllt 63 år intjänas, utan hinder av vad som bestäms i 16 § 2 mom. 3 punkten och 17 § 2 mom. 3 punkten i denna lag, på grundval av förvärvsinkomsten 2 procent per år i pension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år och 1,6 procent per år för tiden mellan ingången av månaden efter den under vilken 65 års ålder uppnås och utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås. Om den ålderspension som intjänats för deltidarbete börjar senare än från ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnås, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 22 § 1 mom. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas också på den pension som skall beviljas efter sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat före denna lags ikraftträdande.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 16 § 2 mom. 1 punkten eller 17 § 2 mom. 1 punkten i denna lag, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med ålderspension i enlighet med 16 § 2 mom. 1 punkten eller 17 § 2 mom. 1 punkten i denna lag från och med att denna lag träder i kraft och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 14 § 5 mom. i denna lag, även om arbetstagaren har uppnått den pensionsålder för ålderspension som föreskrivs i 14 § 1 eller 2 mom. lagen om sjömanspensioner före denna lags ikraftträdande.

Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 11 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda arbetstagarers förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter. Den åldersgräns på 68 år som

anges i samma lagrum tillämpas på arbetstarens förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag har en före år 1933 född arbetstare fortfarande rätt till barn tillägg enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 12, 12 a och 12 b § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för år 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004, och förvärvsinkomsten för år 2005 beaktas så som bestäms i 12 och 12 a § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar år 2010, beaktas förvärvsinkomsten för år 2005 så som bestäms i 12 §, 12 a och 12 b § i denna lag och granskningstiden bestäms på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid fastställandet av den inkomstförutsättning som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten i denna lag beaktas dock förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet.

Den förhöjning som avses i 12 c § i denna lag beviljas också beträffande en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Om en familjepension fastställs på grundval av en ovan avsedd invalidpension, läggs förhöjningen också till den invalidpension som utgör grund för familjepensionen. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 12 c § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstarens ålder vid ingången av år 2010. Förhöjningen läggs till en pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § lagen om ändring av lagen om pension för arbetstare (634/2003). Om familjepensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, läggs förhöjningen till den familjepension som samordnats enligt 8 eller 8 a § lagen om pension för arbetstare,

sådana nämnda lagrum gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i 16 § 1 mom. 2 punkten i denna lag har en arbetstare som är född före år 1950 rätt till invalidpension eller arbetslöshetspension som fastställs enligt 16 § 2—7 mom. i denna lag, under förutsättning att pensionskassan enligt 2 § lagen om sjömanspensioner är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Bestämmelsen i 9 § lagen om ändring av lagen om pension för arbetstare (634/2003) tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 12 mom. räknas ut tillämpas fram till år 2011 ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstare, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 11 a § i denna lag om de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen tillämpas också på en pension som med stöd av 2, 12 eller 13 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag, kan pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört innan denna lag trädde i kraft, i samband med ett pensionsfall som inträffat när denna lag trädde i kraft eller därefter, justeras enligt prövning i enlighet med 16 d §, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft, och pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före år 1996 i enlighet med 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

De belopp som anges i 3 a § 2 mom. 2 punkten, 11 b § 1 och 2 mom., 12 § 1 och 4 mom., 15 c § 1 mom., 15 e § 4 mom. 2 punkten, 16 § 1 mom. 2 punkten, 25 § 1 mom. 2 punkten och 63 a § 4 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den löne-

koefficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, utgörs, utan hinder av vad som bestäms i 3 a § 2 mom. 2 punkten, den granskningstid som avses i 12 § av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

När sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lag trädde i kraft eller under år 2005 justeras så att delinvalidpension blir full invalidpension eller så att full invalidpension blir delinvalidpension eller när pensionen dras in eller avbryts tillämpas bestämmelserna i 15 § 1 och 3 mom., 17 § 1 mom. samt 23 § 1 och 3 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 § 2—6

mom. i denna lag, iakttas arrangemanget med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt. Detsamma gäller en situation där en pensionsanstalt inom den privata sektorn skulle vara sista pensionsanstalt och en arbetstagare ansöker om invalidpension som enligt 15 § 3 mom. i denna lag beviljas som oreducerad ålderspension istället för att beviljas som invalidpension.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 1 c § 5 mom., 5 § 4 mom., 7 f §, 12 § 2 mom. och 13 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 c § 5 mom., 5 § 4 mom., 6 a § 3 mom. och 7 f § i lag 634/2003, 12 § 2 mom. i lag 639/1966 samt 13 a § i lagarna 979/1993, 846/1994 och 390/1995, samt

ändras 1 § 1 mom. 3 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 1 § 1 mom., 4 § 6 mom., 4 c § 1 mom. 1 punkten och 4 mom. 2 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 4 c § 1 mom., 4 d § 2 och 4 mom., 4 f § 1 mom. 1 och 7 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 4 j § 2 mom., 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 5 § 1 mom., 5 b § 4—8 mom., 5 c § 1—3 mom., 6 §, i 6 a § 1 mom. det inledande stycket och 1, 7 och 8 punkten samt 2 mom. 1 punkten, 7 §, 7 a §, 7 c § 1, 2 och 4 mom., i 7 d § 1 mom. det inledande stycket samt 2 och 3 mom., 7 e § 1 och 2 mom., 7 i §, 8 § 6 mom., 8 d § 1 mom., 10 c § 2 mom., 10 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 b § 1 mom., 12 c § 1 mom., 12 d § 1 mom., 13 b § 4 mom., 17 a § 2 mom. 1 punkten, 17 b § 2 mom., 19 b § 5 mom., 19 c § 2, 3 och 8 mom., 19 d § 4 mom. samt 19 e §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. 3 punkten, 4 § 6 mom., 4 c § 4 mom. 2 punkten, 4 f § 1 mom. 7 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom., 5 b § 4—8 mom., 5 c § 3 mom., 6 §, i 6 a § 1 mom. det inledande stycket samt 7 och 8 punkten, samt 2 mom., 7 §, 7 a §, 7 c § 1, 2 och 4 mom., i 7 d § det inledande stycket samt 2 och 3 mom., 7 e § 1 och 2 mom., 7 i §, 8 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 b § 1 mom., 12 c § 1 mom. och 19 b § 5 mom. i nämnda lag 634/2003, 4 c § 1 mom. 1 punkten i lag 1263/1999, 4 f § 1 mom. 1 punkten i lag 603/1986, 4 j § 2 mom. och 10 § 2 mom. i lag 1332/2003, 5 c § 1 mom. i lag 559/1993, 5 c § 2 mom. i lag 605/1989, 8 § 6 mom. i lag 50/1985, 8 d § 2 och 3 mom. i lag 100/1990, 10 d § 1 mom. och 12 d § i lag 375/2001, 13 b § 4 mom. i nämnda lag 390/1995, 17 a § 2 mom. 1 punkten och 17 b § 2 mom. i lag 1169/2003, 19 c § 2, 3 och 8 mom. i lag 1331/1999 och 19 d § 4 mom. i lag 1284/2001, samt

fogas till 5 b §, sådan den lyder i nämnda lag 634/2003, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom. och det nu ändrade 7 mom. blir 8 mom., till 7 i § en ny mellanrubrik, till 10 a § ett nytt 4 mom. istället för det 4 mom. som upphävts genom lag 861/1999, samt till 12 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 639/1966, 1239/1996, 1040/1998 och i nämnda lag 634/2003, en ny 6 punkt, som följer:

Skyldighet att anordna pensionsskydd

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag för var och en av sina arbetstagare vars anställningsförhållande har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att i enlighet med vad som bestäms i 12 b § delta i bekos-

tandet av det pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte anställningsförhållanden

3) i vilka förvärvsinkomsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet understiger 229,34 euro per månad,

Pensionsrätt

4 §

Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad som följer närmast på den under vilken rätten till pension uppkommit, fram till 63 års ålder. Invalidpension beviljas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 7 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåts. Härvid ändras en delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter invalidpensionens upphörande vid vilken en sådan ny pension beviljas på vilken 7 e § 2 eller 3 mom. inte skall tillämpas.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före år 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagare när han

eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år, förutsatt att

1) arbetstagaren under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; på grundval av förvärvsinkomsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som

bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro; inte heller

4 d §

Utän hinder av 1 mom. skall full invalidpension betalas enligt 4 § 6 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att det före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om det under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågens inträde eller, såvida dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att ålderspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. börjar, skall arbetstagaren betalas full invalidpension från den nämnda pensionens början, dock tidigast från den tidpunkt som anges i 4 § 6 mom.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt enligt 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) arbetstagaren inte har rätt till grundpension enligt 8 § 4 mom. eller annan därmed jämförbar, på ett anställnings- eller tjänsteförhållande grundad pension och att arbetstagaren inte, efter att ett sådant anställningsförhållande som avses i denna lag har upphört, på grundval av en sådan heltidsanställning som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten lagen om kommunala pensioner eller 9 d § 1 mom. 2 punkten lagen om statens pensioner, har rätt till deltidspension i enlighet med nämnda lagar,

7) arbetstagarens förvärvsinkomst har nedgått så att hans eller hennes förvärvsinkomst av sådant deltidarbete som avses i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av den stabiliserade förvärvsinkomst som avses i 3 mom., varvid förvärvsinkomsten dock skall uppgå till minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärvsinkomsterna.

Rehabilitering

4 h §

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 7 c § är minst 25 133,40 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränobelopp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 6 a och 6 b §, sådana lagrummen gäller den 31 december 2004, har beaktats i pensionen. Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden, om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukle-

dighet har börjat medan anställningsförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

Pensionens belopp

5 §

Pensionen tillväxer årligen på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsetöd eller avträdelseersättning, eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 6 a §, så som föreskrivs i 7 e § 1 mom.,

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsoförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §, så som föreskrivs i 7 e § 1 mom.

5 b §

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att pensionstagaren återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringspensionen dras in om dess mottagare utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering.

När förändringar i pensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan

bedöms eller avbrytande av invalidpensionen övervägs, beaktas förändringar i hans eller hennes förvärvsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före arbetsförmågan började och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, förutsatt att överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

Om förvärvsinkomsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst som avses i 5 mom., justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om förvärvsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3—6 mom. Pensionen justeras, avbryts eller indras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stöda återgången till arbetet fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år. Delinvalidpensionen kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 4 h §.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

Om en arbetstagare har rätt att få deltidspension också enligt en annan lag eller pen-

sionsstadga som avses i 8 § 4 mom., utgör deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det i 1 mom. avsedda beloppet som andelen försäkrade förvärvsinkomster enligt denna lag utgör av de förvärvsinkomster som avses i de lagar på grundval av vilka deltidspensionen beviljas och som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. eller enligt lagen om pensionersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de förvärvsinkomster som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

Till pension berättigande inkomster

6 §

Till pension berättigar sådana förvärvsinkomster som är försäkrade i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. Till pension berättigar dock inte förvärvsinkomsterna för det år under vilket arbetsförmågan började, om den återstående tiden enligt 7 c § har räknats såsom till pension berättigande.

6 a §

Till pension berättigar också de förmåner som nämns nedan i 1—9 punkten och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. En förutsättning är att arbetstagaren före ingången av det år under vilket pensionsfallet inträffar har haft minst 12 566,70 euro i försäkrad förvärvsinkomst

enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. Förmånerna berättigar dock inte till pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit någon annan pension än familjepension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.

Den pensionsrätt som avses i denna paragraf fastställs enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande:

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 år i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för

ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten har betalats till arbetstagaren, utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, omvandlad med koefficienten 0,17. Om emellertid en förmån har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, utgörs grunden för pensionen av 523,61 euro per månad. Om en förmån på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, utgörs grunden för förmånen av beloppet av den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren.

Grund för pensionen utgör 75 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 4—9 punkten.

7 §

Vid fastställandet av den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen även då det erläggs till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti (866/1998) ansvarar för lönegaranti eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren.

Om det vederlag som skall erläggas för arbetet har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningssavgifter eller frivilliga gåvor av allmänheten,

2) dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren erhåller istället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något annat stöd som betalas av staten eller kommunen,

anses också denna inkomst höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen.

Som sådant vederlag för arbete som avses ovan i 1 mom. anses bl.a. inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i ett samfund till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på företagets aktier,

5) dagpenning eller någon annan ersättning av kostnader för arbetsresor,

6) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1 mom. arbetsavtalslagen (55/2001),

7) en ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör,

8) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

9) andelar som med stöd av bolagsstämans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och man inte med hjälp av den försöker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom.

personalfondslagen och att företagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

10) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett företag har lyft.

I de situationer som avses ovan i 3 mom. 9 punkten förutsätts dessutom att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremierna betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att saken behandlas på det sätt som avses i lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

När en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller när arbetstagaren utomlands anställs av en finsk arbetsgivare så att arbetstagaren omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, i avvikelse från vad som bestäms i 1—4 mom., som den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som förvärvsinkomst.

7 a §

Då pensionen räknas ut avdras från förvärvsinkomsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagarnas pensionsavgift som fastställts för året i fråga eller den förhöjda avgift som fastställts för personer som fyllt 53 år.

Pension för återstående tid

7 c §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att arbetstagaren under de tio

kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstid). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom förvärvsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken den nämnda förmånen har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms. På motsvarande sätt beaktas också den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

7 d §

Utän hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom. skall, när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetsförmågan började, om

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är gransk-

ningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Sådan inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. under den granskningstid som avses i 12 § 2 mom. samt ovan i 2 mom.

7 e §

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken arbetstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. Såsom till pension berättigande tid räknas dock inte den tid som enligt 5 b § 5 mom. inte berättigar till pension. När pension enligt denna lag fastställs för tiden med invalidpension, används som grund den relativa andel av förvärvsinkomsten för den återstående tiden som motsvarar det belopp som de enligt denna lag försäkrade förvärvsinkomsterna utgör av summan av förvärvsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom.

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upp-

hörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som invalidpensionen.

Familjepensionens belopp

7 i §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtare fick vid sin död. Härvid beaktas i fråga om förmånslåtarens ålderspension inte den omvandling av pensionen som avses i 7 h §. Om förmånslåtare fick arbetslöshetspension eller sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Den nya pension som förmånslåtare har intjänat under den tid han eller hon fått pension läggs likaså till den pension som familjepensionen grundar sig på. Om förmånslåtare inte fick sådan pension som nämns i den första meningen, uträknas pensionen som om sådan arbetsförmåga som hade medfört rätt till full invalidpension hade börjat på dödsdagen, om inte förmånstagaren visar något annat.

Samordning och pensionsjämkning

8 §

 Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. beaktas vid samordning av pensioner inte sådan ersättning, grundad på lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), som arbetstagaren åtnjutit under minst tre års tid omedelbart före pensionsfallet, i den mån ersättningen inte överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet, och inte heller familjepension som grundar sig på sådan ersättning. Som nytt pensionsfall betraktas härvid inte att arbetslöshetspension ändras till invalidpension, att som delpension beviljad invalidpension ändras till arbetslöshetspension eller att invalidpension ändras till ålderspension, och inte heller uppkomsten av rätt att erhålla

familjepension efter pensionstagaren. Vid samordningen av pensionerna beaktas inte heller sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som grundar sig på en skada som uppkommit under krigen åren 1939—1945.

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 i och 8 §, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 7 i § 1 mom. beräknade pension och pensioner enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro. I övriga fall är grunden 324,77 euro.

10 a §

 Pensionsanstalten skall på yrkande av vederbörande arbetsgivare fatta beslut om huruvida lön eller något annat vederlag som betalas till en arbetstagare utgör sådan förvärvsinkomst på grundval av vilken pension intjänas enligt 7 § och som skall försäkras enligt denna lag. Pensionsanstalten skall också på yrkande av arbetsgivaren fatta beslut om för vilken tid en arbetstagares förvärvsinkomster skall försäkras enligt denna lag.

10 c §

 En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionsanstalten delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. På den bedömning som görs av pensionskassans sakkunnigläkare i denna befattning tillämpas inte 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

10 d §

Den pensionsanstalt där det för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionsskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 3 mom. Denna pensionsanstalt handlägger och fattar också beslut om pensioner som tjänats in med stöd av en förmån som nämns i 6 a §, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 3 mom.

Ansvarsfördelning

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande eller en förhöjning enligt 7 g § eller en pensionsdel som nämns nedan i 6 punkten, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den invalidpension som beviljats med till-

lämpning av 7 c och 7 d §, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 7 c § i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, i 7 c § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. och arbets- och förvärvsinkomster enligt 6 a § och 7 c § 4 mom. under de nämnda kalenderåren, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten är minst 12 566,70 euro; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av invalidpensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare, sådan den gällde den 31 december 2004, med tillämpning av den lag som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande,

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de belopp av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltids-pension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 och 2 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för

arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som ministeriet har givit för de olika slagen av kostnader; i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp beaktas dock inte den pensionsdel som avses nedan i 6 punkten; samt

6) för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns ovan i 6 a § svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionskyddet enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom., i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

12 a §

Den andel som försäkringsbolagen och försäkringskassorna skall betala av de kostnader som avses i 12 § 1 mom. 4—6 punkten samt i 4 mom. beaktas årligen enligt de grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet när premien för pensionsförsäkringen bestäms. På villkor som social- och hälsovårdsministeriet uppställer och enligt grunder som det fastställer kan likväl för betalning av nämnda kostnader även ett sådant tillvägagångssätt tillämpas som innebär fondering på förhand. Detsamma gäller även beräkning av en pensionsstiftelses pensionsansvar.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien, den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare över 53 år inte medräknad, för en försäkring som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. Arbetstagarnas pensionsavgift är från 53 års ålder den ovan avsedda pensionsavgiften för arbetstagare multiplicerad med

19/15. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen beslut om de procentsatser för arbetstagarnas pensionsavgift som skall tillämpas.

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda Sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala pensioner nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfonden inom en tid som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet årligen till Pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie vars storlek ministeriet fastställer så att den enligt uppskattning motsvarar 75 procent av det belopp som skulle erhållas, om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 2 och 3 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag, och 65 procent av det belopp som skulle erhållas, om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 4—6 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år. På gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får social- och hälsovårdsministeriet bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

De medel som enligt 1 mom. erhållits i försäkringspremier gottgör Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och

hälsovårdsministeriet.

12 d §

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 10 d § 2 mom. har betalat ut pensioner enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 3, 4, 7 eller 8 punkten eller enligt motsvarande familjepensionsskydd, eller om en sådan pensionsanstalt inom den offentliga sektorn som avses i 10 d § 3 mom. i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pensioner enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten, skall Pensionsskyddscentralen utreda hur kostnaderna fördelas mellan pensionsanstalterna, driva in eller gottgöra pensionsanstalten dessa pensionskostnader samt ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. Förskott kan också erläggas för ändamålet. Pensionskostnaderna drivs in och gottgörs enligt vad Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn närmare avtalar särskilt om saken.

13 b §

Om en kreditförsäkringsrörelse som avses i denna paragraf inte har tillräckligt med medel för att täcka kostnader som rörelsen har förorsakat Pensionsskyddscentralen, svarar pensionsanstalterna gemensamt för underskottet fram till den 31 december 2005 och kostnaderna beaktas i fråga om de kostnader som avses i 12 § 1 mom. 4 punkten. Kostnaderna fördelas mellan pensionsanstalterna i förhållande till omfattningen av deras verksamhet i anslutning till försäkring enligt minimiskyddet i denna lag, enligt de i 12 § 1 mom. 4 punkten avsedda grunder som social- och hälsovårdsministeriet utfärdat. Förfarandet är detsamma ifall kreditförsäkringsrörelsen inbringat ett överskott.

17 a §

Pensionsskyddscentralen har på det sätt som avses i det inledande stycket i 1 mom. dessutom rätt att

- 1) av dem som beviljat förmåner få de

uppgifter om i 6 a § och 7 c § 4 mom. avsedda förmåner som arbetstagaren beviljats och som behövs för fastställandet av pension; uppgifterna skall på det sätt Pensionsskyddscentralen bestämmer lämnas till Pensionsskyddscentralen för varje kalenderår före utgången av maj följande år eller före en annan med Pensionsskyddscentralen överenskommen tidpunkt,

17 b §

Den som får invalidpension skall underrätta pensionsanstalten om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

Ansökan om och utbetalning av pension samt dröjsmålsförhöjning

19 b §

Om beloppet av en ålderspension eller full invalidpension före samordning enligt 8 eller 8 a § understiger 12,72 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Om pensionsanstalten betalar ut invalidpensionen som ett engångsbelopp, betalar den samtidigt också den ålderspension som skall beviljas efter invalidpensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension som understiger det nämnda beloppet eller en pension som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

19 c §

Om en arbetstagare har fått arbetslöshets-

dagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken arbetstagaren på grund av besvär som avses i 21 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den pension som Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om pensionsanstalten fortsätter utbetala retroaktivt rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande enligt 21 § eller om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid i fråga om vilken pensionsanstalten i enlighet med 21 d § 2 mom. rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Om en person beviljas ålderspension retroaktivt för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning som har utbetalats för samma tid.

I de fall som avses i 1—7 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen samkommunen eller sjukförsäkringsfonden, likväl endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

19 d §

En förmånsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b §.

19 e §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller

1) de i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension eller

2) de i 4 h § 1 och 2 mom. nämnda villkoren för yrkesinriktad rehabilitering.

Ett i 1 mom. 1 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det att beslutet vann laga kraft. Ett i 1 mom. 2 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en rehabiliteringsplan ges in till pensionsanstalten inom nio månader från det att beslutet vann laga kraft.

Ändring i ett förhandsbeslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 21 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vad som bestäms i 12 c § 2 mom. tillämpas dock från och med den 1 januari 2007.

Vad som bestäms i 5 b § 5—8 mom. i denna lag om rätten till invalidpension samt om indragning, avbrytande eller justering av invalidpension, tillämpas också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 7 § i denna lag om de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen tillämpas också på en pension som med stöd av 2, 5, 8 eller 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 10 d § 2—5 mom. i denna lag iakttas arrangemanget med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som gäll-

de innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt. Detsamma gäller en situation där en pensionsanstalt inom den privata sektorn skulle vara sista pensionsanstalt och en arbetstagare ansöker om invalidpension som enligt 4 § 6 mom. i denna lag beviljas som oducerad ålderspension istället för att beviljas som invalidpension.

Utan hinder av vad som bestäms i 12 § 1 mom. 2 punkten, utgörs, ifall pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, den granskningstid som avses i 7 c § av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

Utan hinder av vad som bestäms i 13 b § 4 mom., återbärs den vinst som Pensionskyddscentralen erhåller efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som anskaffats i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. till pensionsanstalterna och beaktas i fråga om arbetsgivarens försäkringspremie i tillämpliga delar i enlighet med de principer i lagen om pension för arbetstagare som gäller vid denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 17 a § 2 mom. 1 punkten i denna lag, har Pensionskyddscentralen rätt att få uppgifter om de

förmåner som avses i 6 a § 2 mom. och 7 § 1 mom., sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 17 b § 2 mom. i denna lag om pensionstagarens underrättelseskyldighet tillämpas också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft, samt på individuell förtidspension.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag, kan pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört innan denna lag trädde i kraft eller som avslutats enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003), i samband med ett pensionsfall som inträffat när denna lag trädde i kraft eller därefter, justeras enligt prövning i enlighet med 7 d §, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft, och pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före år 1996 i enlighet med 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995).

De belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 6 § 2 mom., 6 a § 2 mom., 7 c § 1 och 4 mom., 8 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 punkten, 19 b § 5 mom. och 19 d § 4 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b §.

3.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1—3, 5, 9 ja 10, 13—17, 20, 23 och 24 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om pension för arbetstagare (634/2003) och
fogas till ikraftträdelsebestämmelsen nya 26—29 mom. som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vad som bestäms i 11 § 8 mom. tillämpas dock från och med den 31 december 2004. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § i denna lag, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom., om inte något annat följer nedan av 8 mom.

Denna lags 1 § 1 mom. 1 punkt tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Samma moments 2 punkt tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag träder i kraft och vars anställningsförhållande börjar när lagen träder i kraft eller därefter. Om arbetstagaren innan denna lag träder i kraft har

uppnått den pensionsålder som enligt ett tilläggspensionsarrangemang som avses i 11 § i denna lag är lägre än 65 år, upphör skyldigheten för den arbetsgivare som ordnat tilläggspensionskyddet att ordna pensionskydd enligt denna lag efter att arbetstagaren fyllt 65 år. På grundval av en sådan förmån som nämns i 6 a § i denna lag intjänas pension från och med denna lags ikraftträdande.

Om ett ovan i 4 mom. avsett anställningsförhållande fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet, räknas annan pension än deltids-pension ut också enligt de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gällde innan denna lag trädde i kraft, under förutsättning att pensionsfallet inträffar före år 2012. När pensionen fastställs anses anställningsförhållandet i detta fall inte ha avbrutits den 1 januari 2005. När pensionen räknas ut tillämpas också bestämmelserna i 2, 5, 5 a, 6, 7, 7 c och 7 d § samt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft. Om den pension som på detta sätt räknats ut för anställningsförhållandet är större än den pension som räknats ut enligt denna lag, skall skillnaden läggas till den pension som räknats ut enligt denna lag.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en så-

dan person och på en person som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den sist nämnda lagens ikraftträdande, samt 5, 6, 6 a—6 c, 7, 7 a—7 d samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten samt 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

Utän hinder av vad som bestäms i 4 f § 3 mom. i denna lag, fastställs den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft om pensionsfallet för deltidspensionen inträffar år 2005. På deltidspension för en arbetstagare som är född före år 1947 och på ålderspension som skall beviljas efter deltidspensionen tillämpas också vad som bestäms i 4 § 2 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom., 4 g § 2 mom. samt 5 § 4 mom., sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, samt i 5 § 6 mom., sådant det gällde den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension från ingången av månaden efter den då 60 års ålder uppnås. Förtidsminskningen görs från 65 års ålder till pensionens början enligt den koefficient som anges i 5 a § 2 mom., sådant det gällde innan denna lag trädde i kraft. Arbetstagaren har dock rätt att efter att ha fyllt 63 år få oreducerad ålderspension. Om arbetstagaren dock efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidsarbete, ändras deltidspensionen till lika stor ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås. Härvid intjänas på grundval av förvärvsinkomsten 1,5 procent per år i pension för tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås och utgången av den månad då 68 års ålder uppnås. Om den ålderspension som intjänats för deltidsarbete börjar senare än från och med ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnås, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 5 a § 1 mom. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas också på den pension som skall beviljas efter sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat före denna lags ikraftträdande.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som

gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten i denna lag, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder eller, om arbetstagaren omfattas av det tilläggs pensions-system som avses i 11 §, enligt vilket pensionsåldern är lägre än 65 år, vid den lägre pensionsålder som gäller enligt tilläggs pensionssystemet, på det sätt som föreskrivs i 4 § 6 mom. i denna lag.

Denna lags 7 c—7 e § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för år 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och förvärvsinkomsten för år 2005 beaktas så som bestäms i 7 c och 7 d § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar år 2010, beaktas förvärvsinkomsten för år 2005 så som bestäms i 7 c, 7 d och 7 e § i denna lag och granskningstiden bestäms på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid fastställandet av den inkomstförutsättning som avses i 4 h § 1 mom. 2 punkten i denna lag beaktas dock förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet.

Den förhöjning som avses i 7 g § i denna lag beviljas också beträffande en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 g § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens eller förmånsålderns ålder vid ingången av år 2010. Förhöjningen läggs till en pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § i denna lag. Om familjepensionen har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, läggs förhöj-

ningen till den pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § i denna lag, sådana nämnda lagrum gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om pensionsjämkning skall förrättas första gången före år 2004, används som den pensionsjämningsgrund för år 1990 som avses i 8 d § 1 mom. i denna lag i stället för 649,69 euro 886,61 euro, från vilket belopp 16,97 euro dras av varje följande år. Beloppen motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den löne-koefficient som avses i 7 b §.

Denna lags 9 § tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 5 och 8 mom. räknas ut tillämpas fram till år 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft.

Rätt att få pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år gäller också personer som när denna lag träder i kraft redan pensionerats på basis av ett sådant pensionsarrangemang som avses i 18 mom. samt personer som har förlängt försäkringen enligt 11 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det gällde innan denna lag trädde i kraft.

Den ändring av indexjusteringen som ikraftträdandet av 7 b § och 9 § i denna lag föranleder, skall beaktas enligt den skälighetsprincip som andra meningen i 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare förutsätter i de grunder för försäkring enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 5 § 2 och 3 mom. och 10 a §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 5 § 2 och 3 mom. i lag 536/2003 och 10 a § i lag 927/1982, samt
ändras 4 § 2 och 4 mom., 5 § 4 mom., 6 §, 9 § 1 mom. 2 punkten, 9 a § och 13 a §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 4 § 2 och 4 mom., 5 § 4 mom., 6 §, 9 § 1 mom. 2 punkten och 13 a § i nämnda lag 635/2003 samt 9 a § i lag 980/1993 och
fogas till 9 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

4 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens lön eller något annat vederlag för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 723,60 euro per kalenderår. Lönen anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalats.

Den intjäningstid på fem år som avses i 4 c § 1 mom. 1 punkten och 4 f § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare beräknas i månader på grundval av de förvärvsinkomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i anställningsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinkomsterna under kalenderåret divideras med det belopp som avses i 1 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 c § 1 mom. 1 punkten eller 4 f § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstider utgör 12 månader per kalenderår.

5 §

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 6 a § i nämnda

lag endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § i nämnda lag.

6 §

Den förvärvsinkomst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms i enlighet med 7 § i lagen om pension för arbetstagare. Genom förordning av statsrådet kan det likväl av särskilda skäl bestämmas att även andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde när förvärvsinkomsten bestäms.

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § i lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. i lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller 7 g § i lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande eller en pensionsdel som nämns nedan i 5 punkten, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen

som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista åren av den granskningstid som avses i 7 c § lagen om pension för arbetstagare i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, enligt 7 c § lagen om pension för arbetstagare fastställda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i nämnda lags 8 § 4 mom. nämnda pensionslagarna och arbets- och förvärvsinkomster enligt 6 a § och 7 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under de nämnda kalenderåren, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagarna som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare är minst 12 566,70 euro; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådan den gällde den 31 december 2004, eller, om arbetstagaren då inte längre stod i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han eller hon senast har hört, med tillämpning av den lag som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp

som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i beräkningsgrunderna för pensionsansvaret samt för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för Pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna gemensamt med de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare och med Sjömanspensionskassan, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare; i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp beaktas dock inte den pensionsdel som avses nedan i 5 punkten; samt

5) för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns i 6 a § lagen om pension för arbetstagare svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i nämnda lag, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

9 a §

Vad som i 13 b § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt den nämnda lagen, skall på motsvarande sätt tillämpas på de pensionsanstalter som avses i 2 §.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 1 c och 1 d §, 3 § 2 mom., 3 a, 4, 4

a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 7, 7 a—7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom. samt 17 j, 17 k, 18, 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

De belopp som anges i 4 § 2 mom. och 9 § 1 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, utgörs, utan hinder av vad som bestäms i 9 § 1 mom. 2 punkten, den granskningstid som avses i 7 c § lagen om pension för arbetstagare av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. i

ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003), beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av löner som betalats innan denna lag trädde i kraft enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f § lagen om pension för arbetstagare berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2—4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003) som följer:

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003).

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Nämnda pa-

ragrafs 2 mom. tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag träder i kraft och vars anställningsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1483/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant det lyder när nämnda ändringslag trädde i kraft, samt 5, 5 b—5 d, 7, 7 a, 7 b och 9 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten samt 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande. De nämnda bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som gällde när den nämnda ändringslagen trädde i kraft tillämpas på motsvarande sätt också på personer som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) och som omfattas av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag

om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom. i lag 636/2003, som följer:

3 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens förvärvsinkomster för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 723,60 euro per kalenderår. Förvärvsinkomsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalats. Beloppet justeras enligt förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

4 §

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 6 a § i nämnda lag endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § i nämnda lag.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av förvärvsinkomster som arbetstagaren har erhållit för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan. Den för-

värvsinkomst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

De belopp som anges i 3 § 2 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (636/2003), beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av löner som betalats innan denna lag trädde i kraft enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f lagen om pension för arbetstagare berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 och 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (636/2003) som följer:

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom.

lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003).

Bestämmelsen i 1 § 5 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Likaså upphör arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremie enligt denna lag för sådan förvärvsinkomst som arbetstagaren erhåller efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år. Det nämnda momentet tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag träder i kraft och vars anställningsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 4 § sådan den lyder ändras 1 § 3 mom., 5 § 2 mom., 6 §, 7 § 3, 6, 7 och 9 mom., 7 a §, 9 § 5 mom., sådant det lyder i lag 841/1996, samt 17 § 1 mom., samt fogas till 7 § ett nytt 10 mom. som följer:

1 §

Denna lag gäller dock inte:
-----

2) företagare, vars i 7 § 2 och 3 mom. avsedda årliga arbetsinkomst av förvärvsarbete som avses i denna lag bör uppskattas till mindre än 504,10 euro.

5 §

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om förvärvsinkomst och till pension berättigande tid.
-----

6 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagaverksamheten fortgått från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock 7 c—7 e § lagen om pension för arbetstagare skall iaktas i tillämpliga delar.

7 §

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras

retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag och för en företagare som är berättigad till invalidpension den arbetsinkomst som svarar mot det arbete som omfattas av denna lag och som företagaren har utfört efter att hans eller hennes arbetsförmåga nedgått.

Företagaren får använda den rätt till tillskottspremie som avses i 4 mom. eller alternativt den rätt till nedsatt försäkringspremie som avses i 5 mom. en gång under samma kalenderår, förutsatt att företagarens försäkring enligt denna lag är gällande under hela det ifrågavarande året. Företagaren skall skriftligen inom det kalenderår som ändringen gäller underrätta pensionsanstalten om betalning av tillskottspremie eller nedsättning av försäkringspremien.

Företagarens arbetsinkomst under det kalenderår då han eller hon betalar tillskottspremie enligt 4 mom. eller nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. uträknas så att de försäkringspremier som företagaren betalat och som grundar sig på den arbetsinkomst som fastställts för året i fråga, utökade med tillskottspremier eller minskade på grundval av nedsatta försäkringspremier, divideras med en hundraedel av den premieprocentsats som enligt 9 § fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte en företagare

1) som får pension enligt en lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) som har obetalda förfallna försäkringspremier enligt 9 § 1 och 2 mom.,

3) under de kalenderår under vilka företagaren har rätt till premienedsättning enligt 9 § 2 mom.,

4) under de kalenderår under vilka företagaren enligt denna lag är försäkrad vid fler än en sådan pensionsanstalt eller pensionskassa som avses i 2 §, eller

5) efter det kalenderår under vilket företagaren fyller 62 år.

Om arbetstagaren har använt sin rätt att betala tillskottspremie enligt 4 mom. eller sin rätt till nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. och företagarens fastställda arbetsinkomst ändras enligt 3 mom. senare under samma kalenderår, beaktas inte tillskottspremierna eller den nedsatta försäkringspremierna när företagarens totala arbetsinkomst för året i fråga uträknas enligt 7 och 8 mom. Härvid anses företagaren inte vid tillämpningen av 6 mom. ha använt sin rätt att betala tillskottspremie eller sin rätt till nedsatt försäkringspremie under året i fråga.

7 a §

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det med försäkringsperioderna vägda medeltalet av företagarens årliga arbetsinkomster för året i fråga som fastställts enligt 7 § 2 eller 3 mom., sådana de gällde under året i fråga, och justerats enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Om företagaren emellertid har använt sin rätt att betala tillskottspremie enligt 7 § 4 mom. eller sin rätt till nedsatt premie enligt 5 mom. i samma paragraf, uträknas den totala arbetsinkomsten för kalenderåret i fråga, i avvikelse från vad som bestäms ovan i detta moment, enligt 7 § 7 mom. Den arbetsinkomst som uträknats på det sist nämnda sättet justeras för att motsvara beräkningstidpunkten enligt nämnda bestämmelse i lagen om pension för arbetstagare.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av det år då arbetsoförmågan började och utgången av

den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) bestäms enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare. Tillskottspremierna beaktas dock inte i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet för invalidpensionen, utom ifall 7 d § 1 eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare skall tillämpas. Förvärvsinkomsten för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt 7 d § 1 och 2 mom. lagen om pension för arbetstagare som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom. och 7 d § 2 mom. i sistnämnda lag.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten som uträknats enligt andra meningens i 1 mom. för det kalenderår för vilket försäkringspremierna har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Till pension berättigar också de förmåner som avses i 6 a § lagen om pension för arbetstagare, på det sätt som föreskrivs närmare i nämnda bestämmelse. Härvid betraktas som sådan inkomst för företagaren som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) det belopp som nämns i 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare för varje hel månad för vilken förmånen har betalats.

Om pensionstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 4 mom. endast en gång. Den del av pensionen som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § lagen om pension för arbetstagare. Kostnaderna för den pension som intjänats på grundval av dessa förmåner fördelas mellan pensionsanstalterna enligt 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

9 §

Den del av försäkringspremien som upp-
bärs för kostnader enligt 12 § 4 mom. lagen
om pension för arbetstagare fastställs enligt
de grunder som vederbörande ministerium
fastställt med stöd av ovannämnda lagrum.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag
gäller dessutom i tillämpliga delar 3 § 1 och
2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—
5 c, 6, 6 a, 7 b, 7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9
och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 §
1 mom. 5 och 6 punkten samt 4 mom., samt
12 d, 14 och 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—
17 d §, 17 e § 1 mom., 17 f § 1, 2 och 4
mom., 17 g och 17 h §, 17 i § 1 och 3—5
mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 18 §, sista
meningen i 19 § 1 mom. samt 2 och 3 mom.,
19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § la-
gen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punk-
ten i denna lag motsvarar det löneindex-
tal som fastställts för år 1970.

Om företagaren har använt sin rätt att beta-
la tillskottspremie enligt 7 § 4 mom. lagen
om pension för företagare eller sin rätt till
nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. i
samma paragraf, beaktas företagarens arbets-

inkomster som hänför sig till tiden efter den-
na lags ikraftträdande i enlighet med de för-
säkringspremier som företagaren betalat, så
som föreskrivs i 7 § 7 mom. lagen om pen-
sion för företagare, även om företagarens
pension enligt 2 mom. i ikraftträdelsebe-
stämelsen i lagen om ändring av lagen om
pension för företagare (638/2003) eller 8 el-
ler 9 mom. i ikraftträdelsebestämelsen i la-
gen om ändring av lagen om pension för ar-
betstagare (634/2003) i övrigt skall fastställas
med stöd av de bestämmelser som gällde in-
nan denna lag trädde i kraft.

På företagarverksamhet som utövas efter
denna lags ikraftträdande tillämpas inte be-
stämelsen om så kallat tekniskt avbrott i
7 § 3 mom. lagen om pension för företagare,
sådan det gällde vid denna lags ikraftträdan-
de.

Utan hinder av vad som bestäms i 9 § 1
mom., beaktas det belopp som skall återbäras
med anledning av den vinst som erhålls efter
den 31 december 2005 vid en eventuell för-
säljning av aktier som Pensionsskyddscentra-
len anskaffat i ett sådant kreditförsäkringsbo-
lag som avses i 13 b § 5 mom. lagen om pen-
sion för arbetstagare inte i fråga om den ge-
nomsnittliga försäkringspremien för en för-
säkring enligt minimivillkoren i lagen om
pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

9.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2—6 och 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003) som följer:

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om företagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas företagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om företagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension.

Om företagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). De fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 7 § lagen om pension för företagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande beaktas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av företagaren, om inte något annat följer av 7 a § 3 mom. lagen om pension för företagare.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom., beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av företagareverksamhet som utövats

före denna lags ikraftträdande enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Härvid anses företagareverksamhet som har inletts före denna lags ikraftträdande och som pågår när denna lag träder i kraft avslutad den 31 december 2004. Pensionen beräknas härvid separat också på basis av en sådan företagareperiod som fram till utgången av år 2004 har pågått en kortare tid än fyra månader men dock minst en månad, om företagareperioden i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader, eller om företagareperioden i fråga har börjat med anledning av en justering av arbetsinkomsten enligt 7 § 3 mom., sådant det gällde vid denna lags ikraftträdande. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 a § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

På en sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 3 § lagen om pension för företagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Om en företagare har befriats från försäkring på basis av en ansökan som blivit anhängig före denna lags ikraftträdande, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade till dess.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av företagareverksamhet som utövats under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, och den pension som sålunda intjänats på basis av företagareverksamheten beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt andra meningen i 7 a § 1 mom. beaktas den arbetsinkomst som fastställts för tiden före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdan-

det fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 5 §, sådan den lyder

ändras 1 § 3 mom., 6 § 2 mom., 7 §, 8 h §, 8 i §, 10 § 6 mom., sådant det lyder i lag 842/1996, samt 19 § 1 mom., som följer:

1 §

Denna lag gäller dock inte
-----

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h § uppskattad enligt nämnda paragrafer är mindre än 252,05 euro,
-----

6 §

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om förvärvsinkomst och till pension berättigande tid.
-----

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagarverksamheten fortgått från ingången av den månad som följde efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följde efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock 7 c—7 e § lagen om pension för arbetstagare skall iaktas i tillämpliga delar.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a—8 g § fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag och

för en lantbruksföretagare som är berättigad till invalidpension den arbetsinkomst som svarar mot det arbete som omfattas av denna lag och som lantbruksföretagaren har utfört efter att hans eller hennes arbetsförmåga nedgått.

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det med försäkringsperioderna vägd medeltalet av företagarens årliga arbetsinkomster som fastställts enligt 8 och 8 a—8 h §, sådana de gällde under året i fråga, och justerats enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av det kalenderår då arbetsförmågan började och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomsten för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt 7 d § 1 och 2 mom. lagen om pension för arbetstagare som de arbetsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom. och 7 d § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den enligt 1 mom. uträknade pensions-

grundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Till pension berättigar också de förmåner som avses i 6 a § lagen om pension för arbetstagare, på det sätt som föreskrivs närmare i nämnda bestämmelse. Härvid betraktas som sådan inkomst för lantbruksföretagaren som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) det belopp som nämns i 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om lantbruksföretagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 4 mom. endast en gång. Den del av pensionen som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § lagen om pension för arbetstagare. Kostnaderna för den pension som intjänats på grundval av dessa förmåner fördelas mellan pensionsanstalterna enligt 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

10 §

Utan hinder av 2 mom. beaktas de delar av försäkringspremien som uppbärs för finansiering av kostnader enligt 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om

pension för arbetstagare när basprocentsatsen för försäkringspremien fastställs.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7 b, 7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9 och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 och 6 punkten, samt 12 d, 14 och 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 e § 1 mom., 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 18 §, sista meningen i 19 § 1 mom. samt 2 och 3 mom., 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar det löneindextal som fastställts för år 1970.

Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 2 mom., beaktas det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som erhålls efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionsskyddscentralen anskaffat i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i fråga om den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

11.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2, 3, 5, 6 och 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (637/2003) som följer:

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om lantbruksföretagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om lantbruksföretagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om lantbruksföretagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). De fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 8 och 8 a—8 h § lagen om pension för lantbruksföretagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande beaktas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av lantbruksföretagaren, om inte något annat följer av 8 i § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av lantbruksföretagarverksamhet som utövats före denna lags ikraftträdande enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Härvid anses lantbruksföretagarverksamhet som har inletts före denna lags ikraftträdande och som pågår när denna lag träder i kraft avslutad den 31 december 2004. Pensionen beräknas härvid separat också på basis av en sådan lantbruksföretagarperiod som fram till utgången av år 2004 har pågått en kortare tid än fyra månader men dock minst en månad, om lantbruksföretagarperioden i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 8 k § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

På en sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 4 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Om en lantbruksföretagare har befriats från försäkring på basis av en ansökan som blivit anhängig före denna lags ikraftträdande, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än

12.

Lag

om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 27 juni 2003 om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) 2—5 § samt 7 och 9 §, som följer:

2 §

Rätt till förmånen har en förälder som på grund av vården av ett barn under tre år är förhindrad att förvärvsarbeta och får stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (797/1992). Den kalkylerade inkomst som utgör grund för förmånen är 523,61 euro per månad. Närmare bestämmelser om förmånen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

På grundval av studier har personer som avlagt en yrkesinriktad grundexamen, yrkeshögskoleexamen eller högre eller lägre högskoleexamen rätt till förmånen för högst fem år. Den kalkylerade inkomst som utgör grund för förmånen är 523,61 euro per månad.

På basis av en högre högskoleexamen föreligger rätt till förmånen för fem år, på basis av en yrkeshögskoleexamen för fyra år samt på basis av en lägre högskoleexamen och en yrkesinriktad grundexamen för tre år. Om en person har avlagt flera examina, föreligger dock rätt till förmånen för sammanlagt högst fem år.

En examen som avlagts utomlands berättigar på motsvarande sätt till förmånen, under förutsättning att personen har fått studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994).

Närmare bestämmelser om erhållandet av förmånen utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Förmånen tillväxer tidigast från ingången av månaden efter den då 18 års ålder uppnåddes till utgången av det år som föregår pensionsfallet. För att förmånen skall fås förutsätts att personens förvärvsinkomster enligt

en i 1 § avsedd lag eller pensionsstadga före utgången av det år som föregår pensionsfallet uppgår till sammanlagt minst 12 566,70 euro.

Förmånen intjänas dock inte av en person som får invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension enligt lag eller pensionsstadga som nämns i 1 §.

5 §

Förmånen tillväxer med 1/8 procent per kalendermånad på basis av den grund som anges i 2 och 3 §. Förmånen beräknas och betalas av den pensionsanstalt enligt 10 d § lagen om pension för arbetstagare som sköter pensionsskyddet enligt en lag som avses i 1 § och i andra fall än de som avses i nämnda lagrum av den sista pensionsanstalt där sökandens pensionsskydd har ordnats. Pensionsanstalten betalar förmånen från och med den tidpunkt då den pension den beviljat börjar, dock inte tidigare än från och med det att den som ansöker om förmånen har avlagt en i 3 § avsedd examen. Om två eller flera pensionsanstalter samtidigt sköter pensionsskyddet enligt en i 1 § avsedd lag, skall den förmån som avses i denna lag betalas av den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det huvudsakliga förvärvsarbetet.

7 §

Beträffande förmåner som pensionsanstalten betalar med stöd av denna lag iakttas vad som i en lag eller pensionsstadga enligt 1 § bestäms om behandling av ärenden, meddelande av beslut, betalning, fastställande och återkrav av pension, erhållande och utlämnande av uppgifter, om förfarandet för sökande av ändring samt om undanröjande av ett laga kraft vunnet beslut. Pensionsskydds-

centralen skall på det sätt som avses i 10 a § lagen om pension för arbetstagare på begäran meddela sökanden ett beslut om förutsättningarna enligt 2—4 §.

9 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

För den tid som avses i 2 § föreligger rätt till förmånen enligt denna lag från och med ikraftträdandet. För studier föreligger rätt till förmånen enligt denna lag till den del den

kalkylerade studietid som avses i 3 § 2 mom. hänförs till tiden efter ikraftträdandet.

De belopp som anges i 2 och 3 § motsvarar det löneindextal enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare som fastställts för år 2004. Beloppen höjs till nivån vid beräkningstidpunkten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 45 § 2 och 3 mom., 46 a § 1 mom. 3 punkten och 46 c § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 45 § 2 mom. i lag 979/1996 och 3 mom. i lag 1368/1999 samt 46 a § 1 mom. 3 punkten och 46 c § 1 mom. i lag 682/2002, samt

fogas till 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 639/2003 en ny 1 punkt, så att nuvarande 1—6 punkten blir 2—7 punkten, som följer:

26 §

När folkpension fastställs beaktas likväl inte följande i pensionen ingående förhöjningar eller tillägg eller intjänade pensioner:

1) pension som intjänats enligt lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande lagar på grundval av arbete som utförts efter att 63 års ålder uppnåtts,

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension, kan folkpensionen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension i ett dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten får driva in den folkpension som betalats till ett för stort belopp också då arbetspensionsanstalten fortsätter utbetala rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller en del därav skall betalas till pensionsanstalten.

Om folkpension har utbetalats för den tid i fråga om vilken en arbetspensionsanstalt rättar eller justerar beloppet av en pension enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd, kan Folkpensionsanstalten hos arbetspensionsanstalten driva in beloppet av den pension som skall utbetalas retroaktivt till den del pensionen motsvarar den folkpension som utbetalats till ett för högt belopp. Detsamma gäller pensioner och förmåner som avses i 26 § 1 mom. 2, 3 och 3 a punkten.

46 a §

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

3) av pensionskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalterna samt andra som betalar ut pension eller annan ersättning få uppgifter om pensions- och ersättningsbeslut samt om ändring av beloppet av pensioner eller ersättningar samt om beloppet av en pension som intjänats före 63 års ålder; sådana uppgifter är personuppgifter, pensions- och ersättningsslag, bestämningsgrunder, grunden för en förhöjning samt beloppet och tiden för vilken pension eller ersättning betalas; uppgifter behöver dock inte lämnas om

en indexjustering som baserar sig på 9 § lagen om pension för arbetstagare,
-----

46 c §

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall Pensionsskyddscentralen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter tillstålla Folkpensionsanstalten

1) uppgifter om det uppskattade beloppet av arbetspensionen för ansökningsförfarandet i fråga om invalidpension, samt

2) uppgifter om beloppet av den ålderspension som avses i 26 § 3 mom. och som intjänats före 63 års ålder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

14.

Lag**om ändring av familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 b § 3 mom. 15—17 punkten, sådana de lyder i lag 640/2003, samt
fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 54/1985, 916/1998, 683/2002, 1030/2002, 1195/2002 och i nämnda lag 640/2003, en ny 16 punkt, så att nuvarande 16—17 punkten blir 17—18 punkten, som följer:

15 b §

 Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)
 -----

15) pension som intjänats enligt lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande lagar på grundval av arbete som utförts efter att 63 års ålder uppnåtts,

16) en förhöjning som avses i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare och som grundar sig på tiden efter uppnådd 68 års ålder eller motsvarande förhöjning som ingår i den efterlevande makens familjepension,

17) en förmån enligt lagen om pensionersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (644/2003), eller

18) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9 och 11 punkten.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

15.**Lag****om betalning av fordringar som innehas av de pensionsanstalter som övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Utan hinder av vad som bestäms någon annanstans i lag, skall de pensionsanstalter som övertagit försäkringsbestånd av Pensionsförsäkringsaktiebolaget Kansa (Pensions-Kansa), vid den utredning av kostnaderna enligt 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare som skall göras för år 2005, gottskrivas med ett belopp som motsvarar den beståndsöverföringsfordring som kvarstår den 31 december 2004.

För de kostnader som avses ovan i 1 mom. svarar de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, i det förhållande som avses i 1 § 2 punkten i social- och hälsovårdsministeriets beslut (83/1997).

Eläke-Kansas särskilda administrationsbo skall betala de belopp som erhålls vid realise-

ringen av administrationsboets egendom efter år 2004 till Pensionskyddscentralen, som gottskriver de pensionsanstalter som avses i 2 mom. med beloppen i samband med den årliga utredningen av kostnaderna enligt 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

De kostnader och intäkter som denna lag medför beaktas i de grunder som avses i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare vilka utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut om de grunder som avses i 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (1116/96).

Helsingfors den 2 april 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

1.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 3 § 2 mom., 14 b § 1 mom. 3 punkten, 15 § 6—8 mom., 15 d, 16 a—16 e, 20 och 22 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom. i lag 1046/1999, 14 b § 1 mom. i lag 1595/1993, 15 § 6, 7 och 8 mom. i lag 1745/1995, 15 d § i lag 493/1975, 16 a—16 d § i nämnda lag 1745/1995, 16 e § i nämnda lag 1745/1995 och i lagarna 1169/1996 och 655/2002, 20 § i lagarna 504/1971 och 223/1998 samt 22 a § i nämnda lagar 1745/1995 och 223/1998 samt i lag 632/2002,

ändras 1 § 4 mom. 2 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 1 § 4 mom. och i 1, 3 och 4 punkten, 2 § 2 och 6 mom., 3 § 1 mom., 3 a § 2 mom. 1—3 punkten, 11, 12, 12 a—12 c, 14 och 14 a §, i 14 b § 1 mom. det inledande stycket, 1, 4 och 8 punkten samt 3 mom., 14 c § 2 mom., 15 § 1, 3 och 5 mom., 15 c § 1 mom., i 15 e § 1 mom. det inledande stycket, 1 och 2 punkten, 3 mom., 4 mom. 2 punkten, 10 och 11 mom., 16 §, 16 f § 1 mom., 16 g § 1—3 mom., 17 §, 17 a § 2 mom., 18, 22, 23 och 23 a §, 25 § 1 mom. 2 punkten, 28 § 4, 6 och 10 mom., 28 c § 1 mom., 63 a § 4 mom., 64 § och 64 a § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 4 mom. 2 punkten i nämnda lag 1169/1996, 2 § 2 mom. och 28 § 4 mom. i lag 379/2001, 3 § 1 mom. i nämnda lag 1046/1999, 3 a § 2 mom. 1 punkten i lag 1346/1990, 3 a § 2 mom. 2 punkten och 15 § 5 mom. i nämnda lag 632/2002, 3 a § 2 mom. 3 punkten i lag 1295/1996, 11 § i lag 151/2002, 12 § i nämnda lag 1346/1990 samt i lag 1595/1993, 12 a § i nämnda lagar 1595/1993 och 655/2002, 12 b och 12 c §, i 14 b § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 4 punkten i nämnda lag 1595/1993, 14 § i nämnda lagar 1038/1986 och 1346/1990 samt i lag 1253/1995, 14 a § i nämnda lag 1038/1986 samt i lag 567/1988, 14 b § 1 mom. 8 punkten samt 3 mom. i nämnda lag 223/1998, 14 c § 2 mom. och 15 § 1 mom., 16 g § 1—3 mom., 18 § och 28 § 6 mom. i nämnda lag 1745/1995, 15 § 3 mom., 23 a § och 25 § 1 mom. 2 punkten i lag xxx/2003, 15 c § 1 mom. i lag 768/1970, i 15 e § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten samt 4 mom. 2 punkten i lag 52/1985, 15 e § 3, 10 och 11 mom. samt 16 f § 1 mom. i lag 1268/1999, 16 i nämnda lagar 1745/1995, 223/1998 och 632/2002, 17 § i nämnda lagar 1038/1986, 1745/1995 och 379/2001 samt i lag xxx/2003, 17 a § 2 mom. i nämnda lag 1346/1990, 22 § i nämnda lag 1268/1999 och i lag 1333/1999, 23 § i nämnda lagar 1595/1993 och 1745/1995, 28 § 10 mom. och 28 c § 1 mom. i nämnda lag 1333/1999 samt 63 a § 4 mom. i lag 1285/2001, samt

fogas till 3 a § 2 mom., sådant det lyder i nämnda lag 1346/1990, i lag 1295/1996 och i nämnda lag 632/2002, en ny 4 punkt, nya 11 a och 11 b § samt en ny 13 § istället för den 13 § som upphävts genom nämnda lag 346/1990 och till 14 §, sådan den lyder i nämnda lagar 1038/1986, 1346/1990 och 1253/1995, nya 5 och 6 mom., som följer:

Gällande lag

1 §

Denna lag gäller inte en arbetstagare som

2) första gången har tillträtt en anställning som avses i 1—3 mom. sedan han har fyllt

Förslag

1 §

Denna lag gäller inte

2) *en arbetstagares anställningsförhållande till den del det har pågått före den*

65 år, eller

kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år eller efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år,

2 §

Den pensionsanstalt där för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därefter senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 4 mom.

Om en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt avgör en arbetstagares rätt till invalidpension eller individuell förtidspension med stöd av 9 § 1 mom. a- eller b-punkten eller 9 c § lagen om statens pensioner (280/1966), 24 § 1 mom. 1 punkten eller 33 § lagen om kommunala pensioner (549/2003), 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) och om den månatliga pensionen från en pensionsanstalt inom den privata sektorn är större än tre gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, skall pensionsanstalten inom den offentliga sektorn före beslutet begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga. Om pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensions-

2 §

Den pensionsanstalt där det för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därefter senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 4 mom. *Denna pensionsanstalt handlägger och fattar också beslut om pensioner som tjänats in med stöd av en förmån som nämns i 11 b §, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 4 mom.*

Om en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt avgör en arbetstagares rätt till invalidpension eller individuell förtidspension med stöd av 9 § 1 mom. a- eller b-punkten eller 9 c § lagen om statens pensioner (280/1966), 24 § 1 mom. 1 punkten eller 33 § lagen om kommunala pensioner (549/2003), 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) och om den månatliga pensionen från en pensionsanstalt inom den privata sektorn är större än tre gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, skall pensionsanstalten inom den offentliga sektorn före beslutet begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga. Om pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensions-

Gällande lag

anstalten då är av olika åsikt om arbetstagarrens arbetsförmåga, tillämpas inte på pensionen vad som i 17 § 2 mom. föreskrivs om rätten till invaliditetspension och individuell förtidspension eller vad som i 4 mom. ovan föreskrivs om sista pensionsanstalt.

3 §

Den försäkrade och den försäkrades arbetsgivare är bägge skyldiga att betala en lika stor försäkringspremie till sjömanspensionskassan. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den inkomst som den försäkrade uppbär på fartyget

Med inkomst som uppbärs på fartyget avses i denna lag lön eller annan i penningar uppskattad förmån, som arbetsgivaren på grundvalen av arbetsförhållande betalt till den försäkrade för arbete som utförts ombord på fartyget eller som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt utförts någon annanstans för fartygets räkning. Såsom lön räknas då även kost och övriga naturaförmåner, vilka värderas på föreskrivet sätt.

3 a §

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, för det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som tjänas inför det året beräknat enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit, dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar, för att stöda dess värdebeständighet eller för att utsträcka pensionskassans ansvar till pensionen även till den del den grundar sig på tjänstgöringstid

Förslag

anstalten då är av olika åsikt om arbetstagarrens arbetsförmåga, tillämpas inte på pensionen vad som i 15 § 5 mom. föreskrivs om rätten till invalidpension och individuell förtidspension eller vad som i 4 mom. ovan föreskrivs om sista pensionsanstalt.

3 §

Den försäkrade och den försäkrades arbetsgivare är bägge skyldiga att betala en lika stor försäkringspremie till pensionskassan. Premien, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, skall bestämmas i tusendelar av den försäkrades i 11 a § angivna förvärvsinkomst.

3 a §

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, svarar pensionskassan för det belopp som motsvarar *en pensionstillväxt på en halv procent per år med 65 år* som pensionsålder och beräknad enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt eller givit; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionskas-

efter det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 54 år, eller på invaliditets- eller arbetslöshetspensionstiden, eller enligt 12 a § 5 mom. lagen om pensions för arbetstagare,

2) för de fyra femtedelar av en sådan invaliditets- eller arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), dock inte ett tillägg enligt 25 a eller 15 d § eller förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp svarar mot den del av invaliditetspensionen som motsvarar det minimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt bestäms utgående från en med tillämpning av 12 a § beviljad invaliditetspension, svarar pensionskassan ensam; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionskassan svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare, samt

sans ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalid- eller arbetslöshetspension eller enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) för *invalidpension* som har beviljats med tillämpning av 12 och 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), dock inte ett tillägg enligt 25 b § eller förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande eller *en förhöjning enligt 12 c § eller en pensionsdel som nämns nedan i 4 punkten*, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp svarar mot den del av invalidpensionen som motsvarar det minimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt bestäms utgående från en invalidpension som beviljats med tillämpning av 12 och 12 a §, svarar pensionskassan *i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade, av denna lag omfattade, i 12 § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare samt i 11 b § och 12 § 4 mom. avsedda förvärvsinkomster under de två senaste kalenderåren under den granskningstid som avses i 12 §, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2, 12 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare är minst 12 566,70 euro; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av invalidpensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionskassan svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; om arbetstagaren på basis av ett anställningsförhållande enligt 12 a § lagen om sjömanspensioner, sådan den gällde den 31 december 2004, hörde till pensionskassans verksamhetskrets, svarar dessutom enbart pensionskassan, med tillämpning av den lag*

3) för övriga ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen för familjepensioner, deltidspensioner samt för kostnaderna för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 och 2 punkten ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 och 12 a § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock inte förhöjningar som med stöd av 18 § gjorts efter pensionens begynnande,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt för det belopp av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna för pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 och 2 punkten svarar pensionskassan gemensamt med de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare; *i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp inbegrips dock inte den pensionsdel som avses nedan i 4 punkten; samt*

4) för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns ovan i 11 b § svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

3 kap.

Till pension berättigande inkomster

11 §

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid beaktas särskilt för varje anställningsförhållande tiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Till tjänstgöringstid som berättigar till pension omräknas, så som närmare bestäms genom pensionskassans beslut, dessutom tid för vilken övertidsersättning i form av vederlag eller motsvarande betalas när anställningsförhållandet upphör. Vid tillämpningen av denna lag anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan i 15 § angiven arbetsoförmåga inträdde eller individuell förtidspension började. Om arbetet och lönebetalningen under fortgående anställningsförhållande är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet vid tillämpningen av denna lag ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet ha upphört vid utgången av den dag för vilken till arbetstagaren senast betalades poster som skall räknas till pensionslönen enligt 16 a § inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

Fortsätter arbetstagaren att arbeta sedan anställningsförhållandet har upphört med stöd av 1 mom., anses arbetstagaren stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde. En arbetstagare som får i 14 b § nämnd deltidspension anses likaså stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då arbetstagaren på deltid fortsätter att arbeta.

Vid tillämpning av 1 mom. anses ett anställningsförhållande inte ha avbrutits på grund av att företaget har bytt ägare eller innehavare.

Då pensionen fastställs anses arbetstagarens samtliga anställningsförhållanden som varat kortare tid än femton dagar under samma kalenderår utgöra ett anställnings-

3 kap.

Till pension berättigande inkomster

11 §

Till pension berättigar sådana förvärvsinkomster som skall försäkras i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. Till pension berättigar dock inte förvärvsinkomsterna för det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden enligt 12 § har räknats såsom till pension berättigande vid fastställandet av invalidpension.

upphävs

förhållande.

Den tid under vilken arbetstagaren fullgjort värnplikt i aktiv tjänst räknas dock inte in i den tid anställningsförhållandet fortgått.

Om arbetsförmågan har berott på sjukdom, lyte eller kroppsskada som personen i fråga lidit av då anställningsförhållandet började, skall tiden i arbete från det anställningsförhållandet började till dess arbetsförmågan inträdde inte beaktas då invaliditetspensionen fastställs, ifall denna tid inte är minst ett år.

Ett anställningsförhållande som har fortgått minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas vid utgången av det nämnda året. Har anställningsförhållandet vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås. Anställningsförhållandet avslutas dock inte längre om tiden från anställningsförhållandets upphörande fram till den pensionsålder varom bestäms i 14 § kan bli kortare än tre år. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, anses ett nytt anställningsförhållande härvid föreligga. Anställningsförhållandet anses dock inte ha upphört, om arbetstagarens lön i detta anställningsförhållande har nedgått av ett sådant undantagsskäl som har framkommit innan anställningsförhållandet har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpning av 16 d § härvid uppfylls.

Utan hinder av vad 7 mom. föreskriver om anställningsförhållandets upphörande, anses ett anställningsförhållande ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare samt vid tillämpning av 3 a § och 6 mom.

11 a §

Vid fastställandet av den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för

pensionen även då det erläggs till arbetstägaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren.

Om det vederlag som skall erläggas för arbetet har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningssavgifter eller frivilliga gåvor av allmänheten, eller

2) dagpenning som betalas av en sjukkas-
sa enligt lagen om försäkringskassor
(1164/1992) och som arbetstägaren erhåller istället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

anses också denna inkomst höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen.

Som sådant vederlag för arbete som avses ovan i 1 mom. anses bl.a. inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i ett samfund till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på företagets aktier,

5) dagpenning eller någon annan ersättning för kostnader för arbetsresor,

6) lön för väntetid enligt 18 § 5 mom. sjömanslagen,

7) en ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör,

8) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

9) andelar som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en arbetstägare i form av vinstutdelning eller som kontant

Förslag

vinstprenie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och man inte med hjälp av den försöker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. personalfondslagen och att företagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

10) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett företag har lyft.

I de situationer som avses ovan i 3 mom. 9 punkten förutsätts dessutom att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremierna betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att saken behandlas på det sätt som avses i lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

11 b §

Till pension berättigar också de förmåner som nämns nedan i 1—9 punkten och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. En förutsättning är att arbetstagaren före ingången av det år under vilket pensionsfallet inträffar har haft minst 12 566,70 euro i försäkrad förvärvsinkomst enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förmånerna berättigar dock inte till pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit någon annan pension än familjepension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Den pensionsrätt som avses i denna paragraf fastställs enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande:

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) under förutsättning att dagpenningen har erhållits i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i nämnda lags 1 kap. 6 § 2 mom., till den del dagpenning har erhållits innan 63 års ålder uppnåtts,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen

på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten har betalats till arbetstagaren, utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, omvandlad med koefficienten 0,17. Om emellertid en förmån har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, utgörs grunden för pensionen av 523,61 euro per månad. Om en förmån på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, utgörs grunden för förmånen av beloppet av den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren.

Grund för pensionen utgör 75 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 4—9 punkten.

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 1 mom. endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 2 §.

12 §

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid beaktas inte den tid för vilken arbetstagaren medan arbetsförhållandet pågår har rätt att uppbära sådan grundpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (heleffektiv

12 §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. När en pensionskassa enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren skulle ha

pension). Som tjänstgöringstid som berättigar till pension beaktas inte tid i tjänst efter 65 års ålder eller, om inte annat stadgas nedan, den tid som arbetstagaren har varit i arbetsförhållande som omfattas av denna lag efter det han uppnått en sådan lägre ålder än 65 år som avses i 14 § 1 eller 2 mom.

uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 14 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott innehaft en anställning som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning är dock att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstid). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönekoeficienten justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som nämns i 11 b §.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom förvärvsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken den nämnda förmånen har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms. På motsvarande sätt beaktas också den dagpenning som avses i sjukför-

säkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om arbetstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana förvärvsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har arbetstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om arbetstagarens förvärvsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av arbetstagaren såsom inkomst enligt 12 § 1 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock förvärvsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

12 a §

Om arbetsförmågan har börjat innan 360 dagar har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall även tiden mellan arbetsförmågans början och pensionsåldern (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid när den invaliditetspension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren i minst 12 månader har haft ett förvärvsarbete som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och skall försäkras i Finland. När den ovan avsedda tiden på 12 månader räknas ut betraktas såsom till pension berättigande tid även en kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock under förutsättning att inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som nämns i lagens 5 § 2 mom. En kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare beaktas på

12 a §

Utan hinder av vad som bestäms i 12 § 2 mom. skall, när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetsförmågan började, om

1) arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana förvärvsinkomster som enligt 12 § 2, 3 och 6 mom. beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms, eller

2) om arbetstagaren har sådana förvärvsinkomster som avses i 1 punkten endast under det år då arbetsförmågan började eller det föregående året.

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 12 § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade förvärvsinkomster

motsvarande sätt, om inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som nämns i den sistnämnda lagens 3 § 2 mom.

Vid beräkning av de 360 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagaren

1) har haft ledigt enligt lagen om studieleddighet (273/79)

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90), statstjänstemannalagen (755/86), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd högst 180 dagar, tillsammans dock högst för så många dagar som motsvarar det maximiantal dagar som stadgas i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren omedelbart innan sådan arbetsoförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning för arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid när den invaliditetspension som beviljas på grundval av

som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Sådan inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som bestäms i 12 § 2—4 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 12 § 2 mom. samt ovan i 2 mom.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av 12 och 12 a § till pensionskassan.

detta arbetsförhållande fastställs.

Den återstående tiden räknas såsom till invaliditetspension berättigande tid även på grundval av ett sådant arbetsförhållande efter vars upphörande arbetstagaren under en högst nio år lång tid mellan den tidpunkt då de i 1 och 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit och den tidpunkt då arbetsoförmågan har börjat har haft ett sådant barn som är yngre än tre år som avses i 15 a §. Härvid förutsätts dock att

1) arbetstagaren på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92), och att

2) den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 1—3 mom.

Vad som ovan stadgas om återstående tid tillämpas endast om arbetstagaren har varit bosatt i Finland minst fem år innan han blev arbetsoförmögen. Av särskilda skäl kan Sjömanspensionskassan dock besluta att boendeförutsättningen inte skall tillämpas

12 b §

Återstående tid räknas såsom till pension berättigande på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått minst sex månader.

Den återstående tiden räknas dock såsom till pension berättigande på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått kortare tid än sex månader, om arbetstagaren inte på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som har börjat före förstnämnda arbetsförhållande har rätt till heffektiv pension som nämns i 12 § 1 mom.

Om arbetstagaren, sedan det till återstående tid berättigande arbetsförhållandet har upphört, senare på grundval av ett annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet har blivit berättigad till heffektiv pension som avses i 12 § 1 mom., tillämpas inte stadgandena i 12 a § på det tidigare arbetsförhållandet. Arbetstagaren anses härvid ha förvärvat ovan avsedda rätt till pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt, då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden

12 b §

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken arbetstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. Såsom till pension berättigande tid räknas dock inte den tid som enligt 23 § 5 mom. inte berättigar till pension. När pension enligt denna lag fastställs för tiden med invalidpension, används som grund den relativa andel av förvärvsinkomsten för den återstående tiden som motsvarar det belopp som de enligt denna lag försäkrade förvärvsinkomsterna utgör av summan av förvärvsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen en-

som avses i nämnda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör huvudsaklig orsak till arbetsoförmågan, har uppgått till det gränsbelopp som förutsätts i 7 § 1 mom. nämnda lag.

En arbetstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 3 mom. nämnd rätt till heffektiv pension på grundval av ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande genom vilket arbetstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfarande (garanterat arbete) och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet eller företagarkerksamhet. Om arbetstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet

12 c §

Skall till en arbetstagare som får invaliditetspension fastställd enligt 12 a § senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas i fråga om det arbetsförhållande på vilket denna paragraf hade tillämpats, såsom till pension berättigande också den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen.

Om till en arbetstagare som har uppburet invaliditetspension fastställd enligt 12 a § senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Fastställs heffektiv pension som avses i 12 § 1 mom. och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagarkerksamhet, på grund av ny arbetsoförmåga

ligt samma grunder som den tidigare pensionen. Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag beviljas invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningsperioden.

12 c §

Arbetslöshetspensionen eller rehabiliteringsstödet höjs med den nedan nämnda koefficienten från och med ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats under sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när arbetstagaren är i åldern 24—26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När arbetstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

Om förmånslåtarens pension inte innefattade den engångsförhöjning som avses i 1 mom. eller om förmånslåtaren inte vid sin

enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagaverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invaliditetspension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

död fick pension, utökas förmånslåtarens invalidpension som skall räknas ut som grund för familjepensionen med den engångsförhöjning som förmånslåtaren skulle ha fått om invalidpensionen hade fortgått den tid som avses i 1 mom. Engångsförhöjningen läggs till familjepensionen från och med ingången av det kalenderår före vilket förmånslåtaren skulle ha fått invalidpension eller rehabiliteringsstöd under sammanlagt fem hela kalenderår.

13 §

Pensionskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter år 2009 genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då 62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. En efterlevandepension omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som fastställts för det ifrågavarande året. När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes.

Närmare bestämmelser om den livslängdskoefficient som avses i 1 mom. ingår i 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Rätt till ålderdomspension har en arbetstagare som har fyllt 65 år under förutsättning att han inte längre står i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderdomspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år så att pen-

14 §

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och 68 års ålder. En förutsättning är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderdomspension vid en lägre pensionsålder, nämligen den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år, så att pensionsål-

sionsåldern 65 år sänks med en månad för varje månad med vilken den till pension berättigande tiden, uträknad enligt 11 §, överstiger 300 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens arbetsförhållande upphör när han uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att han under tre år innan det till pension berättigande arbetsförhållandet upphör har varit i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader.

Ålderdomspension beviljas högst fem år i förtid räknat från 65 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen begynner, dock tidigast från ingången av månaden efter den då han har fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt så som stadgas i 22 § 2 mom. På förtida ålderdomspension tillämpas i övrigt vad som stadgas om ålderdomspension.

Ålderdomspension beviljas från ingången av månaden efter den då rätten till pension har uppkommit, dock tidigast från ingången av den månad som följer närmast efter ansökan om pension. I det fall att pension har sökts inom tre månader efter det att arbetsförhållandet upphörde, beviljas dock pensionen från ingången av månaden närmast efter den då arbetsförhållandet upphörde.

den 63 år sänks med en månad för varje månad med vilken den tid som uträknats på det sätt som anges i 6 mom. överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens anställningsförhållande upphör när arbetstagaren uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att arbetstagaren under tre år innan det till pension berättigande anställningsförhållandet upphör har stått i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader.

Ålderspension beviljas på ansökan högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen börjar, dock tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år. I detta fall beviljas pensionen sänkt så som bestäms i 22 § 2 mom. Ålderspensionen beviljas uppskjuten efter uppnådd 68 års ålder, förhöjd på det sätt som bestäms i 22 § 1 mom. På förtida och uppskjuten ålderspension tillämpas i övrigt vad som bestäms om ålderspension.

Ålderspension beviljas från ingången av månaden efter den då rätten till pension har uppkommit, dock tidigast från ingången av den månad som följer närmast efter ansökan om pension. I det fall att ålderspension har sökts inom tre månader efter det att anställningsförhållandet upphörde, beviljas dock pensionen från ingången av månaden närmast efter den då anställningsförhållandet upphörde.

Rätt till pension som intjänats på grundval av de förvärvsinkomster som erhållits under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

För beräkning av den sänkta pensionsålder som avses i 2 mom. räknas såsom tjänstgöringstid särskilt för varje anställningsförhållande tiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Till tjänstgöringstid omvandlas, på det sätt som bestäms i sjuarbetstidslagen (296/1976) och avtalats i kollektivavtal, dessutom den tid på grundval av vilken overtidsersättning som erläggs i form av vederlag eller på något annat motsvarande sätt betalas vid an-

ställningsförhållandets slut. När tjänstgöringstiden räknas ut enligt detta moment anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken det på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan den i 15 § angivna arbetsförmågan började. Om arbetet och lönebetalningen är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet vid beräkandet av tjänstgöringstiden ha upphört vid utgången av den dag för vilken det till arbetstagaren senast betalades poster som omfattas av den förvärvsinkomst som avses i 11 a § inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

14 a §

Om den försäkrades arbetsförhållande upphört innan han har nått den i 14 § stadgade åldern och om detta har berott på att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller på att arbetskraften inskränkts eller på att den försäkrade sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som stadgas i 46 eller 49 § sjömanslagen, jämställs arbetslöshetstiden med anställningstid vid bestämmande av rätten till ålderdomspension, under förutsättning att den försäkrade når den ålder som berättigar till pension inom fem år efter det att arbetsförhållandet upphörde och att han för denna tid har rätt till dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetslöshetspension i enlighet med 15 e §. Avbrott i utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning eller pension lämnas dock obeaktat, om avbrottet inte har fortgått i en följd längre än sex veckor.

Har den försäkrade tagit emot ett av arbetskraftsmyndigheten erbjudet arbete som nämns i 7 § lagen om utkomstskydd för ar-

14 a §

Om *arbetstagarens anställningsförhållande* upphört innan arbetstagaren har nått den *sänkta pensionsålder* som avses i 14 § 2 mom. och om detta har berott på att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller på att arbetskraften inskränkts eller på att *arbetstagaren* sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § sjömanslagen, *kvarstår arbetstagarens rätt att gå i ålderspension vid den i 14 § 2 mom. angivna sänkta pensionsålder som arbetstagaren har intjänat före anställningsförhållandets slut. Den ålderspension som skall beviljas fastställs i enlighet med 16 §, under förutsättning att arbetstagaren når den i 14 § 2 mom. angivna sänkta pensionsåldern* inom fem år efter det att anställningsförhållandet upphörde och att arbetstagaren för denna tid har rätt till dagpenning eller arbetsmarknadsstöd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetslöshetspension i enlighet med 15 e §. Ett avbrott i utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning, *arbetsmarknadsstöd* eller pension lämnas dock obeaktat, om avbrottet inte har fortgått i en följd längre än 60 dagar.

Om *arbetstagaren* har tagit emot ett av arbetskraftsmyndigheten erbjudet arbete som avses i 2 kap. 12 § lagen om utkomst-

betslösa, vilket han inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning, eller har han övergått till att arbeta på sådant utländskt fartyg som avses i 1 §, iakttas då rätten till ålderdomspension bestäms vad som stadgas i 1 mom., under förutsättning att den försäkrade genom arbetskraftsmyndighetens förmedling fortlöpande har sökt sådant arbete som nämns i 1 §.

14 b §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare som har fyllt 58 men inte 65 år och övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) han inte har rätt till i 8 § 4 mom. lag om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension,

---

3) på grundval av hans till tillämpningsområdet för denna lag hörande arbetsförhållande, den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås skulle beaktas när pensionen fastställs, om han blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar,

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundval av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden, på vilka lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden tillämpas, beaktas den pensionsgrundande tiden därvid så som stadgas i 4 § 5 mom. i nämnda lag,

---

8) hans förvärvsinkomst har nedgått så att

skydd för arbetslösa, vilket arbetstagaren inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning *eller arbetsmarknadsstöd*, eller om arbetstagaren har övergått till att arbeta på sådant utländskt fartyg som avses i 1 §, iakttas då rätten till ålderspension bestäms vad som föreskrivs i 1 mom., under förutsättning att den försäkrade genom arbetskraftsmyndighetens förmedling fortlöpande har sökt sådant arbete som avses i 1 §.

14 b §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) arbetstagaren inte har rätt till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar, på ett anställnings- eller tjänsteförhållande grundad pension och att arbetstagaren inte, efter att ett sådant anställningsförhållande som avses i denna lag har upphört, på grundval av en sådan heltidsanställning som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten lagen om kommunala pensioner eller 9 d § 1 mom. 2 punkten lagen om statens pensioner, har rätt till deltidspension i enlighet med nämnda lagar,

---

upphävs

4) arbetstagaren under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; på grundval av förvärvsinkomsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

---

8) arbetstagarens förvärvsinkomst har

Gällande lag

hans förvärsinkomst av deltidarbete som avses i 5 eller 6 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärsinkomsterna av förvärsarbete som nämns i 2 punkten; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärsinkomsterna.

När deltidspensionen fastställs, betraktas som stabiliserad förvärsinkomst den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, på grundval av vilket vid fastställandet av pension skulle beaktas den återstående tiden till pensionsåldern, om arbetstagaren vid den tidpunkten då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsoförmögen. *Om sådant avbrott i arbetsförhållande som avses i 11 § 6 mom. tillämpas på arbetsförhållandet, anses arbetsförhållandet dock ha fortgått utan avbrott när deltidspension fastställs.*

14 c §

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som stadgas i 14 b §. Beviljas invaliditets- eller arbetslöshetspension för den tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invaliditets- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som stadgas på annat ställe i denna lag till en lika stor ålderdomspension. När arbetstagaren slutar att deltidarbete utbetalas skillnaden mellan *deltidspensionen och den ålderdomspension som beviljas* förhöjd enligt 22 § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 16 § 3 mom. eller 22 a § 5 mom.

15 §

Rätt till invaliditetspension tillkommer en försäkrad vars förvärsomöjligheter på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada beräknas ha nedgått med minst en tredjedel av vad en person i motsvarande ställning i sådant arbetsförhållande som avses i sjömanslagen förtjänar, under förutsättning att detta tillstånd bör anses vara bestående eller varat

Förslag

nedgått så att hans eller hennes förvärsinkomst av sådant deltidarbete som avses i 5 eller 6 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av den *stabiliserade förvärsinkomst* som avses i 3 mom.; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärsinkomsterna.

När deltidspensionen fastställs, betraktas som stabiliserad förvärsinkomst *den ovan i 12 § avsedda förvärsinkomst för återstående tid* på grundval av vilken arbetstagarens invalidpension skulle ha beräknats, om arbetstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

14 c §

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 14 b §. Om invalid- eller arbetslöshetspension beviljas för den tid för vilken deltidspension utbetalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidarbete, ändras deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderdomspension. När arbetstagaren slutar deltidarbete utbetalas den *uppskjutna* delen av ålderdomspensionen förhöjd enligt 22 § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 16 §.

15 §

Rätt till invalidpension tillkommer en *arbetstagare vars arbetsförmåga* på grund av sjukdom, lyte eller skada, *med beaktande också av den tid som redan förflutit, utan avbrott kan uppskattas vara nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år. Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens åter-*

sex månader utan avbrott samt att invaliditeten börjat innan de 360 dagar som avses i 12 a § har förflutit sedan arbetsförhållandet upphörde.

Invaliditetspension beviljas tills vidare eller i form av i 4 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. En invaliditetspension dras in eller utbetalningen avbryts från ingången av den månad som följer efter det att pensionstagaren återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen. Rehabiliteringsstöd, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringspenning kan dessutom dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit en sådan rehabilitering. Om en invaliditetspension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Utän hinder av vad som i 1—4 mom. och 23 § 1 mom. bestäms om erhållande av full invaliditetspension har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

Ett villkor för beviljande av individuell förtidspension är att arbetstagaren har

stående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som rimligen kan förutsättas av honom eller henne med hänsyn till utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt därmed jämförliga andra omständigheter. Vid varierande arbetsförmåga beaktas de årliga inkomsterna.

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 4 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. Härvid ändras en delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter invalidpensionens upphörande vid vilken en sådan ny pension beviljas på vilken 12 b § 2 eller 3 mom. inte skall tillämpas.

En arbetstagare har rätt att få invalidpension och en arbetstagare som är född före år 1944 individuell förtidspension också när han eller hon, efter att ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag har upphört, för ett senare tjänste- eller anställningsförhållande beviljats pension enligt 9 eller 9 c § lagen om statens pensioner, 24 eller 33 § lagen om kommunala pensioner, 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten, om inte något annat följer av 2 § 6 mom.

upphävs

upphört med förvärvsarbete enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Ett ytterligare villkor är att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension eller ålderdomspension i en pensionsålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Individuell förtidspension utbetalas tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller om förhandsbeslut enligt 23 a §. Pensionen kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före den månad som följer efter den då pensionen söktes.

Invaliditetspension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pensionen som stadgas i 5 mom. I övrigt gäller angående pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invaliditetspension.

15 c §

Hade i 15 a § 1 mom. avsedd förmånslåtaren vid sin död icke fyllt 67 år, utgives till hans efterlevande make eller, om han vid sin död icke var gift, till hans dödsbo, med nedan stadgade undantag, begravningsunderstöd i enlighet med nedanstående tabell:

15 c §

Om förmånslåtaren vid sin död inte hade fyllt 67 år och om han eller hon vid sin död skulle ha varit berättigad till invalidpension enligt 16 § om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen, eller om förmånslåtaren vid sin död erhöll nämnda pension eller ålderspension enligt 16 §, betalas till förmånslåtarens efterlevande make eller, om förmånslåtaren vid sin död inte var gift, till hans eller hennes dödsbo, med nedan angivna undantag, begravningsunderstöd i enlighet med nedanstående tabell

Förmånslåtarens ålder vid dödsfallet	Begravningsunder- stödet belopp mk	Förmånslåtarens ålder vid dödsfallet	Begravningsunder- stödet belopp euro
—50	4000,—	—50	10 190
51—55	3000,—	51—55	7 643
56—60	2000,—	56—60	5 096
61—66	1000,—	61—66	2 548

15 e §

Berättigad till arbetslöshetspension är en långvarigt arbetslös arbetstagare som har fyllt 60 år, förutsatt att

1) han under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande; på grundval av arbetsför tjänsten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden beaktas intjänandetiden härvid så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag,

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invaliditetspension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invaliditetspension. Varken den pensionsdel som grundar sig på den återstående tiden enligt 12 a § 1 mom. eller det arbetspensionstillägg som enligt 16 e § skall räknas in i pensionen till denna del eller det barntillägg som avses i 15 d § (pensionsdel för återstående tid) läggs till arbetslöshetspensionen. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

15 e §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före år 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagare när han eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år, förutsatt att

1) arbetstagaren under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; på grundval av förvärvsinkomsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

2) arbetstagaren företer ett av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han eller hon enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. Vid beräkandet av pensionen för återstående tid tillämpas dock 12 a, 12 b, 16 a, 16 b och 16 c §, sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004. Pensionen för återstående tid läggs dock inte till arbetslöshetspensionen. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare; ej heller

2) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro; ej heller

När en mottagare av arbetslöshetspension uppnår den ålder som berättigar till ålderspension, ändras arbetslöshetspensionen till ålderspension. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 3 mom. läggs pensionsdelen för återstående tid till ålderspensionen. Pensionsdelen för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invaliditetspension och invaliditetspensionen senare ändras till ålderspension.

Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes. Då arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte vad som bestäms i 13 §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 3 mom. läggs pensionen för återstående tid till ålderspensionen. Pensionen för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invalidpension.

En arbetslöshetspension som enligt 3 mom. inte skall ökas med pensionsdelen för återstående tid betraktas dock som heffektiv pension i enlighet med 12 § 1 mom. och 12 a §, när denna lag tillämpas. När en sådan arbetslöshetspension med stöd av 9 mom. ändras till invaliditetspension betraktas också invaliditetspensionen som heffektiv pension.

Om en arbetstagare uppfyller de villkor som anges ovan i denna paragraf efter att han eller hon fyllt 62 år, beviljas arbetstagaren ålderspension enligt 22 § 3 mom.

16 §

Under förutsättning att en arbetstagare avgår med ålderspension från ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag eller att han har rätt till invaliditetspension som enligt 12 a § beaktar den tid som återstår till pensionsåldern, är pensionsbeloppet 1/6 pro-cent av den pensionsgrundande lönen

16 §

Pensionen tillväxer enligt 2—7 mom., under förutsättning att

1) för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden,

1) arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag, eller att

2) till den del återstående tid enligt 12 a § 1 mom. medräknas i den till pension berättigande tiden och

2) arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension gällande vilken pensionskassan enligt 2 § är behörig att handlägga pensionsansökan, och arbetstagarens förvärsinkomster enligt denna lag under månaden för pensionsfallet och under de trettiosex kalendermånader som föregår pensionsfallet är sammanlagt minst 16 800 euro.

3) till den del sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburit heffektiv pension medräknas i den till pension berättigande tiden med stöd av 12 c § 1 mom.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 2 och 3 punkten är dock

Pensionen tillväxer årligen på grundval

1) 17/120 procent till den del återstående

tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 50 år fram till det han fyller 60 år och

2) 13/120 procent till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 60 år.

Deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension utökar pensionen på det sätt som bestäms ovan.

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invaliditetspensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt 1 mom. 1 punkten. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har fastställts. Om med pension för deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 12 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med 2 mom. även för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

av den pensionsgrundande förvärvsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarrt år med

1) 1,6 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsetöd eller avträdelsetersättning eller motsvarande pension från utlandet,

2) 2,0 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension,

4) 1,5 procent på grundval av den grund för pension som avses i 11 b §.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,4 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §, på det sätt som föreskrivs i 12 b § 1 mom. med

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyl-

ler 50 år,

2) 1,4 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent $1/12$ av den tillväxtprocent som nämns ovan i 2—4 mom.

Pensionen för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

För en arbetstagare som har fått deltidspension utökas invalidpensionen med $16/120$ procent och ålderspensionen med $1/16$ procent av den nedsättning av förvärvsinkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt 3 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

16 a §

Den pensionsgrundande lönen (pensionslönen) fastställs särskilt för varje arbetsförhållande. Pensionslönen räknas ut på arbetsför-tjänsterna för de högst 10 sista kalenderåren före det år då arbetsförhållandet upphörde (urvalsår). Det år då arbetsförhållandet upphörde beaktas dock som ett urvalsår, om arbetsförhållandet har fortgått under högst tre kalenderår eller hela det år då arbetsförhållandet upp-hörde. Då pensionslönen räknas ut justeras arbetsför-tjänsterna för urvalsåren enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Då pensionslönen räknas ut beaktas inte de urvalsår och motsvarande inkomster under vilka medeltalet av inkomsterna understiger 50 procent av medeltalet av arbetsförtjänsterna för samtliga urvalsår. De är

som lämnas obeaktade på detta sätt kan dock utgöra högst en tredjedel av antalet urvalsår.

Pensionslönen utgör medeltalet per månad av arbetsförtjänsterna för de kalenderår som har beaktats på ovan nämnt sätt.

Då pensionslönen räknas ut beaktas dock inte tiden för vilken arbetstagaren har varit berättigad till heleggeffektiv pension enligt 12 § 1 mom. och inte heller tiden efter det att arbetstagaren har uppnått pensionsåldern enligt 14 §. Har ett arbetsavtalsförhållande avslutats enligt 11 § 6 mom., anses det dock vid tillämpningen av denna paragraf att arbetsavtalsförhållandet har fortgått utan avbrott, ifall pensionens belopp före samordningen enligt 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare blir större om det räknas ut på detta sätt. (19.12.2003/1174)

Genom förordning stadgas närmare om hur pensionslönen räknas ut.

Social- och hälsovårdsministeriet får meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna para-graf.

16 b §

Räknas den återstående tiden såsom pensionsberättigande tid på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått kortare tid än sex månader, skall pensionslönen för den återstående tiden fastställas på grundval av arbetsförhållanden som avses i denna lag och som har fortgått under den tid om 360 dagar som nämns i 12 a § och under året närmast före denna tidsperiod. Såsom pensionslön används härvid medeltalet per månad av de löner som bestäms enligt 16 a § och som vägts med de pensionsberättigande tiderna för de arbetsförhållanden som har fortgått under nämnda tidsperiod, varvid av dessa arbetsförhållanden fulla månader inom tidsperioden beaktas såsom pensionsberättigande tid, dock sammanlagt högst tolv månader räknat från pensionsfallet.

Om arbetstagaren under den tid som nämns i 1 mom. samtidigt har varit i två eller flera arbetsförhållanden som avses i denna lag, sammanräknas vid tillämpningen av denna paragraf pensionslönerna för dessa arbetsförhållanden under den pen-

sionsberättigande tid som har pågått samtidigt.

16 c §

Om det i de kalenderår som avses i 16 a § ingår sådan oavlönad särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 32 § sjömanslagen, uträknas den pensionsgrundande lönen med avvikelse från 16 a § så att såsom kalenderår beaktas högst de tio sista av de kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag.

Om sådan oavlönad tid som avses i 1 mom. dock ingår i alla kalenderår under arbetsförhållandet eller om inget av de kalenderår som valts ingår i de tio sista kalenderåren under ett arbetsförhållande, anses som pensionslön medeltalet av de inkomster som har erhållits på grundval av tid i arbete och som motsvarar den stabiliserade inkomstnivån före arbetsförhållandets upphörande.

Pensionslönen bestäms dock enligt förutsättningarna i 16 a eller 16 d §, om den blir större om den räknas ut på detta sätt.

Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

16 d §

Om det av arbetstagarens eller förmånstagarens uppgifter framgår att pensionslönen i arbetstagarens eller förmånslåtarens arbetsavtalsförhållande som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans eller hennes enligt 18 § justerade pensionslön i samma arbetsavtalsförhållande, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och om denna omständighet har en inverkan om minst 20 procent på helhetspensionsskyddet, anses såsom pensionslön i detta arbetsavtalsförhållande den genomsnittliga arbetsförtjänst som arbetstagaren hade haft om nämnda skäl inte hade funnits. (19.12.2003/1174)

Om arbetstagaren eller förmånstagaren lämnar upplysningar som kan anses vara

tillräckliga, skall 1 mom. iakttas även om undantagsskälet har yppat sig tidigare än tio år före pensionsfallet.

Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl så som avses i 1 mom. är högre än den sta-biliserade arbetsförtjänsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

16 e §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om arbetstagaren har fått

1) dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa antingen såsom löntagare enligt den nämnda lagen eller såsom i 1 a § 1 mom. 1—3 punkten i den nämnda lagen avsedd person som idkar företagsverksamhet, dock inte om arbetstagaren har fått sådan dagpenning baserad på tilläggsförsäkring som avses i 16 b § i den nämnda lagen,

2) förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,

3) personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden, stats-tjänstemannalagen, grundskolelagen eller gymnasielagen, eller

4) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), eller

5) rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket arbetstagaren första gången har varit i

tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarverksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för det kalenderår under vilket arbetstagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarverksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte arbetstagaren under samma kalenderår har intjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80 procent av pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (förmånsmånader), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det arbetstagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka arbetstagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad. (20.12.1996/1169)

I fråga om en arbetstagare som har fått jämkad arbetslöshetsdagpenning enligt 17 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa används såsom antal arbetslöshetsdagar det antal fulla dagar som motsvarar de uppburna dagpenningarna. Samma förfarande skall iaktas om någon annan förmån som nämns i 1 mom. har betalats på något annat sätt än såsom motsvarande full dagpenning.

16 f §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderdomspension eller fulla invaliditetspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Om förmånslåtaren fick en arbetslöshetspension eller en sådan invaliditetspension som avses i 15 e § 9 mom. utan tillägg enligt 15 e § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension för förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtaren inte sådan pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsoförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invaliditetspension, om inte förmånstagaren visar något annat. *När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 15 d § eller avdrag enligt 27 §.*

16 g §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 eller 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 14 b § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Har arbetstagaren före deltidsarbetet samtidigt varit i två eller flera sådana förvärvsarbeten som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och på grundval av vilka arbeten, då pensionen fastställs, skulle beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande inkomster, om han hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar, räknas deltidspensionens belopp på den skillnad som erhålls genom att från totalbeloppet av förvärvsinkomsterna från nämnda arbeten dra av totalbeloppet av förvärvsinkomsterna under tiden för deltidsarbetet. Skillnaden

16 f §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. *Härvid beaktas i fråga om förmånslåtarens ålderspension inte den omvandling av pensionen som avses i 13 §.* Om förmånslåtaren fick arbetslöshetspension eller sådan invalidpension som avses i 15 e § 9 mom. utan tillägg enligt 15 e § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. *Den nya pension som förmånslåtaren har intjänat under den tid han eller hon fått pension läggs likaså till den pension som familjepensionen grundar sig på.* Om förmånslåtaren inte fick sådan pension som nämns i den första meningen, uträknas pensionen som om sådan arbetsoförmåga som hade medfört rätt till full invalidpension hade börjat på dödsdagen, om inte förmånstagaren visar något annat.

16 g §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 eller 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 14 b § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om en *arbetstagare* har rätt att få *deltidspension också enligt en annan lag eller pensionsstadga* som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, *utgör deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det i 1 mom. avsedda beloppet som andelen försäkrade förvärvsinkomster enligt denna lag utgör av de förvärvsinkomster som avses i de lagar på grundval av vilka deltidspensionen beviljas och som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.*

delas i förhållande till sänkningarna av förvärvsinkomsten i delar enligt den lag, det pensionsreglemente eller den pensionsstadga med stöd varav arbetstagaren har rätt till deltidspension, dock högst till det belopp som motsvarar den sänkning av förvärvsinkomsten som inträffat inom ramen för respektive lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

17 §

Har en försäkrad eller arbetstagare som omfattats av denna lag inte rätt till ålderdomspension som avses i 14 § eller invaliditetspension som avses i 15 §, utges till honom på grundval av fribrev ålderdoms- eller invaliditetspension, efter det att han uppnått 65 års ålder eller, då hans arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada, med beaktande också av den tid som redan förflutit, kan uppskattas vara utan avbrott nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år, och efter hans död till ovan i 15 a § nämnda personer familjepension på grundval av fribrev. När det skall bedömas i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas den försäkrades återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som han rimligen, med hänsyn till sin utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt därmed jämförbara omständigheter, kan förutsättas utföra. Har arbetsför-

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag eller *en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar.* Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de förvärvsinkomster som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

17 §

Om en arbetstagare som omfattas av denna lag *inte har rätt till ålders- eller invalidpension enligt 16 §, tillväxer pensionen på det sätt som föreskrivs i 2—7 mom.*

Pensionen tillväxer årligen på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) *1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han eller hon enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsetöd eller avträdelserersättning eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 11 b §,*

mågan nedgått med minst tre femtedelar, beviljas invaliditetspension som full pension. I annat fall beviljas invaliditetspensionen som delpension som utgör hälften av den fulla pensionen.

En arbetstagare har rätt att få invaliditetspension eller en i 15 § 5 mom. avsedd arbetstagare individuell förtidspension också när han eller hon, efter det att ett arbetsavtalsförhållande som omfattas av denna lag har upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats pension enligt 9 eller 9 c § lagen om statens pensioner, 24 eller 33 § lagen om kommunala pensioner, 1 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten, om inte något annat följer av 2 § 6 mom.

Om pension enligt denna lag beviljas med tillämpning av 1 mom., utgör pensionsbeloppet 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen

1) för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden,

2) till den del sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburit heffektiv pension medräknas i den till pension berättigande tiden med stöd av 12 c § 1 mom.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 3 mom. 1 punkten är dock 5/24 procent från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 3 mom. 2 punkten är dock

1) 1/10 procent till den del pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 50 år fram till det han fyller 60 år och

2) 1/15 procent till den del pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 60 år.

Om arbetstagarens sista av denna lag omfattade arbetsförhållande har upphört av en orsak som nämns i 14 a §, är arbetstagarens pension enligt denna lag, utan hinder av 3 och 4 mom., 1/6 procent för varje full månad av den tjänstgöringstid som berättigar till pension, under förutsättning att arbetstagarens pensionsskydd huvudsakligen har uppkommit i arbetsförhållanden som omfattas av denna lag och att arbetstagaren inte efter det att det här nämnda arbetsförhållandet har upphört på grund av ett arbets- eller

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 12 §, det sätt som föreskrivs i 12 b § 1 mom. med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent 1/12 av den tillväxtprocent som nämns ovan i 2—4 mom.

Pensionen för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

För en arbetstagare som har fått deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av förvärvsinkoms-

tjänsteförhållande eller företagaverksamhet har blivit berättigad till sådant lagstadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd enligt vilket invalidpension fastställs med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst.

Ålderdoms- eller invaliditetspension för en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har fastställts.

Har arbetstagaren rätt till pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, fastställs hans rätt till pension för varje arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Om pensionsskyddets kapitalvärde härvid förändras avsevärt och arbetstagarens sista arbetsförhållande är försäkrat enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, ändras beloppet av fribrevspensionen enligt denna lag så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

Vad 8 mom. stadgar gäller även såsom fribrev beviljade ålderdomspensioner till arbetstagare, vilkas sista arbets- eller tjänsteförhållande har försäkrats enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare eller lagen om statens pensioner, om pensionsåldern i det sista arbets- eller tjänsteförhållandet är lägre än 60 år och behörighetsvillkoret för arbets- eller tjänsteförhållandet har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag.

Villkoren för fribrevet och grunderna för dess beräkning fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

17 a §

Pensionskassan skall på arbetstagarens yrkande utreda riktigheten hos de uppgifter

ten som det föreskrivs om ovan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan förvärvsinkomsterna enligt 16 g § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt 3 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

17 a §

Pensionskassan skall på yrkande av vederbörande arbetsgivare fatta beslut om hu-

om arbetsförhållandet som inverkar på hans pensionsrätt och meddela ett beslut om den tjänstgöringstid som berättigar till pension och om den pensionsgrundande lönen. Arbetstagaren skall vid behov lämna sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom då även sjömanspensionskassans möjligheter att inhämta utredning beaktas. Om yrkandet gäller ett arbetsförhållande som har upphört för över fem år sedan, skall arbetstagaren lämna tillräckliga uppgifter till stöd för sitt yrkande.

I ett beslut som avses i denna paragraf får ändring sökas så som stadgas i 59 §.

ruvida lön eller något annat vederlag som betalas till en arbetstagare utgör sådan förvärvsinkomst på grundval av vilken pension intjänas enligt 11 a § och som skall försäkras enligt denna lag. Pensionskassan skall också på yrkande av arbetsgivaren fatta beslut om för vilken tid en arbetstagares förvärvsinkomster skall försäkras enligt denna lag.

I ett beslut som avses i denna paragraf får ändring sökas så som föreskrivs i 59 §.

17 b §

Om arbetstagaren har rätt till pension på grund av två eller flera anställningsförhållanden, fastställs hans eller hennes rätt till pension för varje anställningsförhållande enligt villkoren för det sista anställningsförhållandet. Om pensionsskyddets kapitalvärde härvid förändras avsevärt och arbetstagarens sista anställningsförhållande är försäkrat enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, ändras beloppet av pensionen enligt denna lag så att det ursprungliga kapitalvärdet bibehålls.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även ålderspension som intjänats av en sådan arbetstagare vars sista anställnings- eller tjänsteförhållande har försäkrats enligt lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner, om pensionsåldern i det sista anställnings- eller tjänsteförhållandet är lägre än 62 år och behörighetsvillkoret för anställnings- eller tjänsteförhållandet har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag.

Villkoren för pensionen och grunderna för dess beräkning fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på förslag av pensionskassan.

18 §

I den lön som utgör grunden för pensionen samt i pensionen och begravningsun-

18 §

De belopp och inkomstgränser som anges i denna lag samt förvärvsinkomsten för vart

derstödet görs indexjustering så som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

22 §

Om pensionen börjar senare än vid ingången av månaden efter det den i 14 § bestämda pensionsåldern uppnåddes, höjs den enligt 27 § samordnade pensionen med 0,6 procent för varje månad som pensionens början uppskjutits.

Om pensionen beviljas i förtid i enlighet med 14 § 3 mom., minskas den med 0,4 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av kalendermånaden efter den då den i 14 § nämnda pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den i enlighet med 27 § samordnade pension som den försäkrade har tjänat in vid den tidpunkt då pensionen börjar. Om det arbetsförhållande som ligger till grund för en icke i förtid beviljad pension härvid upphör före uppnådd pensionsålder, läggs den pension som intjänats i detta arbetsförhållande till ålderdomspensionen så ändrad att den motsvarar den försäkrades ålder vid begynnelse-tidpunkten för den pension som beviljas på grundvalen härav.

23 §

Invaliditetspension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invaliditetspension, som fastställs enligt 16 § 1 och 2 mom., beviljas en försäkrad vars förtjänstmöjligheter har minskat med mer än 2/3. Även individuell förtidspension beviljas som full invaliditetspension. I annat fall beviljas invaliditetspensionen som delpension, som utgör hälften av full pension.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärsarbete och härvid förtjänar det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpensionen enligt 1 mom. Överstiger pensionsstagarens förvärsinkomster dock 2/3 av den

och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras på det sätt som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

I pensionen görs indexjustering så som föreskrivs i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

22 §

Om *ålderspensionen* börjar senare än från och med ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren *fyllde 68 år*, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelse-tidpunkten för pensionen uppskjuts.

Om *ålderspensionen* beviljas i förtid enligt 14 § 3 mom., minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av kalendermånaden efter den under vilken den i 14 § avsedda pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den pension som arbetstagaren har intjänat fram till begynnelse-tidpunkten för pensionen.

Utän hinder av vad som bestäms i 14 § 3 mom. och ovan i 2 mom. har en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att få oreducerad ålderspension vid 62 års ålder.

23 §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som *delinvalidpension*. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars *arbetsförmåga, uppskattad enligt 15 § 1 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst tre femtedelar*. I annat fall beviljas invalidpensionen som *delinvalidpension*.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 16 § 2—4 mom. eller 17 § 2—4 mom.

Delinvalidpensionen utgör hälften av full pension.

Om en invalidpensionstagares arbetsförmåga förändras för minst ett år så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som följer närmast efter förändringen, om inte annat följer av 28 §.

pensionsgrundande lönen, utbetalas inte pensionen utan lämnas vilande.

Förändras en invaliditetspensionstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, och kan förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte något annat följer av 28 § 3—8 mom. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalts och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökan eller pensionskassans justeringsåtgärder. Invaliditetspension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden närmast efter den under vilken pensionstagaren har uppfyllt de villkor som stadgas i 15 § 5 och 6 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före ansökan.

Indragen invaliditetspension kan betalas ut i form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 25 a § 1 och 2 mom.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, skall pensionsanstalten ändra pensionsbeloppet eller avbryta pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från det att pensionstagaren började förvärvsarbete.

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension utbetalas räknat från början av månaden efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att pensionstagaren återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringspenningen dras in om dess motpart utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering.

När förändringar i pensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpensionen övervägs, beaktas förändringar i hans eller hennes förvärvsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före arbetsförmågan började och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, förutsatt att överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

Om förvärvsinkomsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst som avses i 5 mom., justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om förvärvsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3—6 mom. Pensionen justeras, avbryts eller indras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stöda återgången till arbetet fortgå i form

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren dras in räknat från början av månaden efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

Invaliditetspension ändras till ålderdomspension från början av den månad som närmast följer på den månad då pensionstagaren har uppnått den i 14 § 1 mom. avsedda ålder som berättigar till ålderdomspension.

23 a §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller

1) de i 15 § 5 mom. och i sista meningen i 6 mom. nämnda villkoren för individuell förtidspension eller

2) de i 15 § 1 mom. och 23 § 1 mom. eller 17 § 1 mom. nämnda villkoren för invaliditetspension som beviljas i form av delpension eller

3) de i 25 § 1 och 2 mom. nämnda villkoren för yrkesinriktad rehabilitering.

Ett i 1 mom. 1 och 2 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det att beslutet vann laga kraft. Ett i 1 mom. 3 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en rehabiliteringsplan ges in till pensionskassan inom nio månader från det att beslutet vann laga kraft.

Ändring i ett förhandsbeslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 59 §.

25 §

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

2) den återstående tid som avses i 12 a § 1 mom. skulle beaktas såsom berättigande till

av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år. Delinvalidpensionen kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 25 §.

23 a §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller

1) de i 15 § 1 mom. och 23 a § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension eller

2) de i 25 § 1 och 2 mom. nämnda villkoren för yrkesinriktad rehabilitering.

Ett i 1 mom. 1 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det att beslutet vann laga kraft. Ett i 1 mom. 2 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en rehabiliteringsplan ges in till pensionskassan inom nio månader från det att beslutet vann laga kraft.

Ändring i ett förhandsbeslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 59 §.

25 §

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som

pension vid fastställandet av arbetstagarens pension, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invaliditetspension förutsätts att pensionen är heffektiv på det sätt som avses ovan; dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden, om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan arbetsförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

---

 28 §

Utbetalas invaliditetspension enligt 28 b § 4 mom. som ett engångsbelopp, skall på pensionen inte tillämpas vad som föreskrivs i denna paragraf.

Utän hinder av 3 mom. skall full invaliditetspension betalas enligt 1 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 3 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invaliditetspension beviljas i form av individuell förtidspension som avses i 15 §. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invaliditetspension att före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, om dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund

avses i 12 § är minst 25 133,40 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränslöpp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 12 a och 12 b §, sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004, har beaktats i pensionen. Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden, om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan anställningsförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

---

 28 §

Utän hinder av 3 mom. skall full invalidpension betalas enligt 1 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 3 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att det före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, om dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att ålderspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare börjar, skall arbetstagaren betalas full invalidpension från den nämnda

av att ålderdomspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare börjar, skall till arbetstagaren betalas full invaliditetspension från det nämnda pension betalas, dock tidigast från den tidpunkt som anges i 1 mom.

Beviljas full invaliditetspension retroaktivt enligt 3 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. *Samma förfarande iakttas, om invaliditetspensionen beviljas retroaktivt som individuell förtidspension.*

Utbetalas invaliditetspension enligt 28 b § 4 mom. som ett engångsbelopp, skall på pensionen inte tillämpas vad som föreskrivs i denna paragraf.

28 c §

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stödande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Har en arbetstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken honom eller henne på grund av besvär som avses i 59 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsan-

pensionens början, dock tidigast från den tidpunkt som anges i 1 mom.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt enligt 3 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Om invalidpensionen enligt 28 b § 5 mom. utbetalas som ett engångsbelopp, skall vad som föreskrivs ovan i denna paragraf inte tillämpas på invalidpensionen.

28 c §

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftservice för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken arbetstagaren på grund av besvär som avses i 59 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionskassan utbetala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den pension som

stalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid för vilken pensionskassan i enlighet med 61 § 2 mom. rättar eller i övrigt justerar beloppet av beviljad pension.

I de fall som avses i 1—5 mom. utbetalas pensionen till arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 3 mom., kommunen eller samkommunen likväl endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

63 a §

Förmånsförhöjning som understiger 2,52 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt det indextal som nämns i första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

64 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom. samt 17 j § lagen om pension för arbetstagare.

Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om pensionskassan fortsätter utbetala retroaktivt rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringsökande enligt 59 § eller om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid i fråga om vilken pensionskassan i enlighet med 61 § 2 mom. rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Om en person beviljas ålderspension retroaktivt för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning som har utbetalats för samma tid.

I de fall som avses i 1—6 mom. utbetalas pensionen till arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 3 mom., kommunen, samkommunen eller sjukförsäkringsfonden, likväl endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

63 a §

En förmånsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt den *lönekoeficient* som nämns i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

64 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom 12 d §, 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom. samt 17 j § lagen om pension för arbetstagare.

64 a §

En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionsanstalten delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som innehåller medicinska frågor.

64 a §

En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionskassan delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. På den bedömning som görs av pensionskassans sakkunnigläkare i denna befattning tillämpas inte 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar år 2005, eller på sådan ålderspension i fråga om vilken arbetstagaren har nått den pensionsålder för ålderspension som anges i 14 § 1 eller 2 mom. lagen om sjömanspensioner innan denna lag trädde i kraft, tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 15 e § i denna lag, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 22 § 3 mom. i denna lag, om inte något annat följer av 11 mom.

Denna lags 1 § 4 mom. 2 punkt tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för en arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. På grundval av en förmån som nämns i 11 b § i denna lag intjänas pension från och med denna lags ikraftträdande.

Ett anställningsförhållande som börjat innan denna lag trädde i kraft och som pågår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in under anställningsförhållandet räknas ut enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Lika så beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 16 e § lagen om sjömanspensioner berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. När pensionen beviljas höjs den intjänade pensionsrätten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 16 §, fastställs den pensionsrätt som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft på det sätt som föreskrivs i 1—3 punkten i detta moment med tillämpning av bestämmelserna i 16 §, 20 § 1 mom. och 22 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

1) De pensioner som fastställts särskilt för varje anställningsförhållande sammanräknas. Maximibeloppet av en pension som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft är dock 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens olika anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas år 2004 och de kalenderår som föregår detta år, dock så att högst fyra kalenderår beaktas i fråga om den tid som föregår år 1996. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas dock inte sådana sjötjänståren för vilka arbetstagaren har betalats deltidspension enligt 14 b §. Den genomsnittliga månadslönen fastställs dock på basis av de kalenderår och de inkomster på grundval av vilka den hade fastställts om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen

den 31 december 2004. Om den ovan nämnda genomsnittliga månadslönen är väsentligt lägre eller högre än den lön som den försäkrade har fått för sjömansarbete under en så lång tid att den högre eller lägre lönen kan anses stabiliserad, beaktas såsom genomsnittlig månadslön den genomsnittliga förvärvsinkomst som den försäkrade skulle ha haft om någon förändring inte hade inträffat.

2) Den intjänade pensionsrätten beräknas på det sätt som föreskrivs i 1 punkten. Den pension som beräknats på detta sätt omvandlas med en koefficient som fås genom att man delar talet 1,6, som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 16 § 2 mom. 1 punkten i denna lag, med talet 2.

3) Den intjänade pensionsrätten fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 22 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 16 §, fastställs det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag och en pension som anges ovan i 5 mom. vilken intjänats för tiden före denna lags ikraftträdande på det sätt som föreskrivs i 1, 2 eller 3 punkten.

1) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 1 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft. Beloppet av den ålders- eller invalidpension som har räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximibelopp som anges ovan i 5 mom. 1 punkten endast till den del pensionen enligt denna lag har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått den 63 års ålder som anges i 14 § 1 mom. i denna lag eller den sänkta pensionsålder som anges i 14 § 2 mom.

2) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 2 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

3) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 5 mom. 3 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av den regel i 1, 2 eller 3 punkten enligt vilken pensionens belopp blir störst.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 17 §, fastställs den pensionsrätt som intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten i detta moment med tillämpning av 17 § och 20 § 1 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, samt 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

1) Den intjänade pensionsrätten fastställs på det sätt som föreskrivs i 5 mom. 1 punkten.

2) Den intjänade pensionsrätten fastställs med tillämpning av bestämmelserna i 17 § lagen om sjömanspensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, till den del den till pension berättigande tiden hänför sig till tiden efter den 31 december 1990. Beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 utgör för varje till pension berättigande betalningsmånad 1/8 procent av den lön som utgör grund för pensionen.

När en pension som intjänats enligt denna lag fastställs enligt 17 §, fastställs det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag och en pension som anges ovan i 7 mom. vilken intjänats för tiden före denna lags ikraftträdande på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten.

1) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 1 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft. Beloppet av den ålders- eller invalidpension som har räknats ut på detta sätt kan dock uppgå högst till det maximibelopp som anges ovan i 5 mom. 1 punkten.

2) Beloppet av en pension som intjänats enligt denna lag läggs till beloppet av en pension som anges ovan i 7 mom. 2 punkten vilken intjänats för tiden innan denna lag trädde i kraft.

Den pension som skall beviljas fastställs med tillämpning av den regel i 1 eller 2 punkten enligt vilken pensionens belopp blir

större.

Om det sammanlagda beloppet av en ålders- eller invalidpension som uträknats enligt 6 mom. 1 punkten eller 8 mom. 1 punkten samt en pension som intjänats enligt 11 b § i denna lag och enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) överstiger det maximibelopp som anges i 5 mom. 1 punkten, avdras från den ålders- eller invalidpension som fastställs enligt lagen om sjömanspensioner det belopp som överstiger det nämnda maximibeloppet. När pensionernas sammanlagda belopp räknas ut beaktas dock inte en i 6 mom. 1 punkten angiven pension som intjänats enligt denna lag, till den del den intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har nått den 63 års ålder som anges i 14 § 1 mom. i denna lag eller den sänkta pensionsålder som anges i 14 § 2 mom.

En arbetstagare som är född före år 1950 har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft ända tills han eller hon når 62 års ålder.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag, har en arbetstagare som är född före år 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt 15 och 23 a § lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, dock så att arbetstagaren efter att han eller hon fyllt 63 år beviljas ålderspension. En förutsättning för individuell förtidspension är att rätten till återstående tid fastställs enligt 12 a och 12 b § lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft. Vid beräkandet av pensionen iakttas dock bestämmelserna om invalidpension i 12 och 12 a §. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 13 § på ålderspensionen.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995) 16 § 1 mom., 17 § 3 mom. och 22 a § 1 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de lyder vid den

nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 6 och 7 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1268/1999) tillämpas 15 e § 3 mom. lagen om sjömanspensioner, sådan den lyder vid den sist nämnda lagens ikraftträdande, samt 3 a § 2 mom. 2 punkten, 11, 12 §, 12 a—12 c §, 16 §, 16 a—16 d §, 17 §, 20 § och 22 a § lagen om sjömanspensioner samt 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 14 b § 3 mom. i denna lag, fastställs den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft om pensionsfallet för deltidspensionen inträffar år 2005. På deltidspension för en arbetstagare som är född före år 1947 och på ålderspension som beviljas efter deltidspensionen tillämpas också vad som bestäms i 14 §, det inledande stycket i 14 b § 1 mom. samt 14 c § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, samt i 16 § 4 mom. och 17 § 7 mom., sådana de gällde den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, dock så att arbetstagaren efter att ha fyllt 63 år har rätt att få oreducerad ålderspension. Om arbetstagaren emellertid efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, ändras deltidspensionen till lika stor ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås. Då arbetstagaren fortsätter i deltidarbete efter att ha fyllt 63 år intjänas, utan hinder av vad som bestäms i 16 § 2 mom. 3 punkten och 17 § 2 mom. 3 punkten i denna lag, på grundval av förvärvsinkomsten 2 procent per år i pension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år och 1,6 procent per år för tiden mellan ingången av månaden efter den under vilken 65 års ålder uppnås och utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås. Om den ålderspension som intjänats för deltidarbete börjar senare än från

ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnås, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 22 § 1 mom. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas också på den pension som skall beviljas efter sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat före denna lags ikraftträdande.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 16 § 2 mom. 1 punkten eller 17 § 2 mom. 1 punkten i denna lag, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom. intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med ålderspension i enlighet med 16 § 2 mom. 1 punkten eller 17 § 2 mom. 1 punkten i denna lag från och med att denna lag träder i kraft och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 14 § 5 mom. i denna lag, även om arbetstagaren har uppnått den pensionsålder för ålderspension som föreskrivs i 14 § 1 eller 2 mom. lagen om sjömanspensioner före denna lags ikraftträdande.

Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 11 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda arbetstagares förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter. Den åldersgräns på 68 år som anges i samma lagrum tillämpas på arbetstagarens förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag har en före år 1933 född arbetstagare fortfarande rätt till barntillägg enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 12, 12 a och 12 b § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för år 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms

den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004, och förvärvsinkomsten för år 2005 beaktas så som bestäms i 12 och 12 a § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar år 2010, beaktas förvärvsinkomsten för år 2005 så som bestäms i 12 §, 12 a och 12 b § i denna lag och granskningstiden bestäms på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid fastställandet av den inkomstföresättning som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten i denna lag beaktas dock förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet.

Den förhöjning som avses i 12 c § i denna lag beviljas också beträffande en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Om en familjepension fastställs på grundval av en ovan avsedd invalidpension, läggs förhöjningen också till den invalidpension som utgör grund för familjepensionen. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 12 c § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av år 2010. Förhöjningen läggs till en pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Om familjepensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, läggs förhöjningen till den familjepension som samordnats enligt 8 eller 8 a § lagen om pension för arbetstagare, sådana nämnda lagrum gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 16 § 1 mom. 2 punkten i denna lag har en arbetstagare som är född före år 1950 rätt till invalidpension eller arbetslöshetspension som fastställs enligt 16 § 2—7 mom. i denna lag, under förutsättning att pensionskassan enligt 2 § lagen om sjömanspensioner är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § lagen om sjömanspen-

sioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Bestämmelsen i 9 § lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 12 mom. räknas ut tillämpas fram till år 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 11 a § i denna lag om de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen tillämpas också på en pension som med stöd av 2, 12 eller 13 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag, kan pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört innan denna lag trädde i kraft, i samband med ett pensionsfall som inträffat när denna lag trädde i kraft eller därefter, justeras enligt prövning i enlighet med 16 d §, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft, och pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före år 1996 i enlighet med 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995).

De belopp som anges i 3 a § 2 mom. 2 punkten, 11 b § 1 och 2 mom., 12 § 1 och 4 mom., 15 c § 1 mom., 15 e § 4 mom. 2 punkten, 16 § 1 mom. 2 punkten, 25 § 1 mom. 2 punkten och 63 a § 4 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, utgörs, utan hinder av vad som bestäms i 3 a § 2 mom. 2 punkten, den granskningstid som avses i 12 § av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

När sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lag trädde i kraft eller under år 2005 justeras

så att delinvalidpension blir full invalidpension eller så att full invalidpension blir delinvalidpension eller när pensionen dras in eller avbryts tillämpas bestämmelserna i 15 § 1 och 3 mom., 17 § 1 mom. samt 23 § 1 och 3 mom. lagen om sjömanspensioner, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 § 2—6 mom. i denna lag, iaktas arrangemanget med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt. Detsamma gäller en situation där en pensionsanstalt inom den privata sektorn skulle vara sista pensionsanstalt och en arbetstagare ansöker om invalidpension som enligt 15 § 3 mom. i denna lag beviljas som oreducerad ålderspension istället för att beviljas som invalidpension.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 1 c § 5 mom., 5 § 4 mom., 7 f §, 12 § 2 mom. och 13 a §,

dess lagrum sådana de lyder, 1 c § 5 mom., 5 § 4 mom., 6 a § 3 mom. och 7 f § i lag 634/2003, 12 § 2 mom. i lag 639/1966 samt 13 a § i lagarna 979/1993, 846/1994 och 390/1995, samt

ändras 1 § 1 mom. 3 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 1 § 1 mom., 4 § 6 mom., 4 c § 1 mom. 1 punkten och 4 mom. 2 punkten samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 4 c § 1 mom., 4 d § 2 och 4 mom., 4 f § 1 mom. 1 och 7 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 4 j § 2 mom., 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. samt den svenska språkdräkten i det inledande stycket i 5 § 1 mom., 5 b § 4—8 mom., 5 c § 1—3 mom., 6 §, i 6 a § 1 mom. det inledande stycket och 1, 7 och 8 punkten samt 2 mom. 1 punkten, 7 §, 7 a §, 7 c § 1, 2 och 4 mom., i 7 d § 1 mom. det inledande stycket samt 2 och 3 mom., 7 e § 1 och 2 mom., 7 i §, 8 § 6 mom., 8 d § 1 mom., 10 c § 2 mom., 10 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 b § 1 mom., 12 c § 1 mom., 12 d § 1 mom., 13 b § 4 mom., 17 a § 2 mom. 1 punkten, 17 b § 2 mom., 19 b § 5 mom., 19 c § 2, 3 och 8 mom., 19 d § 4 mom. samt 19 e §,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. 3 punkten, 4 § 6 mom., 4 c § 4 mom. 2 punkten, 4 f § 1 mom. 7 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom., 5 b § 4—8 mom., 5 c § 3 mom., 6 §, i 6 a § 1 mom. det inledande stycket samt 7 och 8 punkten, samt 2 mom., 7 §, 7 a §, 7 c § 1, 2 och 4 mom., i 7 d § det inledande stycket samt 2 och 3 mom., 7 e § 1 och 2 mom., 7 i §, 8 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 och 4 punkten, 12 b § 1 mom., 12 c § 1 mom. och 19 b § 5 mom. i nämnda lag 634/2003, 4 c § 1 mom. 1 punkten i lag 1263/1999, 4 f § 1 mom. 1 punkten i lag 603/1986, 4 j § 2 mom. och 10 § 2 mom. i lag 1332/2003, 5 c § 1 mom. i lag 559/1993, 5 c § 2 mom. i lag 605/1989, 8 § 6 mom. i lag 50/1985, 8 d § 2 och 3 mom. i lag 100/1990, 10 d § 1 mom. och 12 d § i lag 375/2001, 13 b § 4 mom. i nämnda lag 390/1995, 17 a § 2 mom. 1 punkten och 17 b § 2 mom. i lag 1169/2003, 19 c § 2, 3 och 8 mom. i lag 1331/1999 och 19 d § 4 mom. i lag 1284/2001, samt

fogas till 5 b §, sådan den lyder i nämnda lag 634/2003, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom. och det nu ändrade 7 mom. blir 8 mom., till 7 i § en ny mellanrubrik, till 10 a § ett nytt 4 mom. istället för det 4 mom. som upphävts genom lag 861/1999, samt till 12 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 639/1966, 1239/1996, 1040/1998 och i nämnda lag 634/2003, en ny 6 punkt, som följer:

*Gällande lag**Skyldighet att anordna pensionsskydd*

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att i enlighet med vad som bestäms i 12 b § delta i bekos-

*Förslag**Skyldighet att anordna pensionsskydd*

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag för var och en av sina arbetstagare vars anställningsförhållande har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att i enlighet med vad som bestäms i 12 b § delta i

tandet av pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte arbetsförhållanden

3) i vilka arbetsförtjänsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning understiger 15,14 euro per månad,

1 c §

Om arbete som utförs utomlands har försäkrats frivilligt, anses arbetstagaren till denna del vara anställd i ett nytt arbetsförhållande. Samma förfarande skall iakttas när 4 mom. tillämpats vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen.

Pensionsrätt

4 §

Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad som följer närmast på den under vilken rätten till pension uppkommit fram till 63 års ålder. Invalidpension beviljas dock inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 7 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger från sistnämnda tidpunkt under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande från vilket han skall pensioneras. Rätt till pension som intjänats under tiden för delinvalidpension föreligger från den tidpunkt då delinvalidpensionen ändras till full invalidpension.

bekostandet av det pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte anställningsförhållanden

3) i vilka förvärvsinkomsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning av *social- och hälsovårdsministeriet* understiger 229,34 euro per månad,

upphävs

Pensionsrätt

4 §

Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad som följer närmast på den under vilken rätten till pension uppkommit, fram till 63 års ålder. Invalidpension beviljas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 7 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. *Härvid ändras en delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, under förutsättning*

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagar när han har fyllt 60 år fram till det att han fyller 63 år, förutsatt att

1) han under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande; på grundval av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagar i kortvariga arbetsförhållanden beaktas intjänandetiden härvid så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag,

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst 500 euro; inte heller

4 d §

Utan hinder av 1 mom. skall full invalidpension betalas enligt 4 § 6 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna *eller om invalidpension beviljas i form av individuell förtidspension som avses i 4 e §*. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har

att arbetstagar inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter invalidpensionens upphörande vid vilken en sådan ny pension beviljas på vilken 7 e § 2 eller 3 mom. inte skall tillämpas.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före år 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagar när han eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år, förutsatt att

1) arbetstagar under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 3 mom. under sammanlagt minst *fem år* har intjänat grundpension enligt 8 § 4 mom. eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande; *på grundval av förvärsinkomsten beaktas den pensionsgrundande tiden* därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om arbetstagar i kortvariga arbetsförhållanden,

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för en kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro; inte heller

4 d §

Utan hinder av 1 mom. skall full invalidpension betalas enligt 4 § 6 mom., om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid förutsätts likväl för betalning av full invalidpension att det före utgången av den kalendermånad som följer på pensionsansökan eller, om under denna tid har ansökts om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, före utgången av den kalendermånad som följer på ansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och

beviljats sådan dagpenning, som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, såvida dagpenningens ansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att ålderspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. begynner, skall till arbetstagaren betalas full invalidpension från den nämnda pension betalas, dock tidigast från den tidpunkt som stadgas i 4 § 6 mom.

Beviljas full invalidpension retroaktivt enligt 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. *På samma sätt skall förfaras om invalidpension beviljas retroaktivt såsom individuell förtidspension.*

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) han inte har rätt att erhålla i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension;

7) hans förvärvsinkomst har nedgått så att hans arbetsförtjänst av sådant deltidsarbete som åsyftas i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av förvärvsarbete som nämns i 2 punkten, varvid förvärvsinkomsten dock skall uppgå till minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten; minskningen i arbetstiden får likväl inte

som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans inträde eller, såvida dagpenningens ansökan som hänför sig till denna tid har avslagits, till tiden efter avslaget. Om utbetalningen av dagpenning under primärtiden upphör enligt 15 a § sjukförsäkringslagen på grund av att ålderspension som har beviljats arbetstagaren enligt någon annan lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. börjar, skall arbetstagaren betalas full invalidpension från den nämnda pensionens början, dock tidigast från den tidpunkt som anges i 4 § 6 mom.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt enligt 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

1) arbetstagaren inte har rätt till grundpension enligt 8 § 4 mom. eller annan därmed jämförlig, på ett anställnings- eller tjänsteförhållande grundad pension och att *arbetstagaren inte, efter att ett sådant anställningsförhållande som avses i denna lag har upphört, på grundval av en sådan heltidsanställning som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten lagen om kommunala pensioner eller 9 d § 1 mom. 2 punkten lagen om statens pensioner, har rätt till deltidspension i enlighet med nämnda lagar,*

7) arbetstagarens förvärvsinkomst har nedgått så att hans eller hennes förvärvsinkomst av sådant deltidsarbete som avses i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av den stabiliserade förvärvsinkomst som avses i 3 mom., varvid förvärvsinkomsten dock skall uppgå till minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt

Gällande lag

Förslag

skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsförtjänsten.

skilja sig från nedgången i förvärvsinkomsterna.

*Rehabilitering**Rehabilitering*

4 h §

4 h §

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

En arbetstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 7 c § är minst 24 000 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränsbelopp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt den lag som gällde den 31 december 2004 har beaktats i pensionen.

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 7 c § är minst 25 133,40 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt (*dagen för rehabiliteringsfallet*) då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränsbelopp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 6 a och 6 b §, sådana lagrummen gäller den 31 december 2004, har beaktats i pensionen. *Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden, om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan anställningsförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.*

*Pensionens belopp**Pensionens belopp*

5 §

5 §

Pensionen tillväxer årligen på grundval av pensionsgrundande arbetsförtjänst som omfattas av denna lag för ettvarrt år med

Pensionen tillväxer årligen på grundval av den pensionsgrundande förvärvsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarrt år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande arbetsförtjänster som pensionstagaren har haft under tid med full invalidpension eller ålderspension, samt på

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande förvärvsinkomster som pensionstagaren har haft under en tid för vilken han eller hon enligt en lag eller pen-

grundval av den grund för pension som avses i 6 a §,

sionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsestöd eller avträdelseersättning, eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 6 a §, så som föreskrivs i 7 e § 1 mom.,

För den tid för vilken arbetstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken pensionen upphör på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §, så som föreskrivs i 7 e § 1 mom., med

upphävs

För sådan tid under vilken arbetstagaren har fått delinvalidpension tillväxer pensionen med de tillväxtprocentsatser som nämns i 3 mom. på grundval av hälften av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §.

5 b §

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att han återfått arbetsförmågan. Rehabiliteringsstöd kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas om pensionstagaren förvärvsarbetar tillfälligt.

När förändringar i arbetsförmågan eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs, beaktas förändringar i arbetstagarens arbetsförtjänst. Om arbetsförtjänsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst på grundval av vilken den intjänade invalidpensionen har fastställts, justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om arbetsförtjänsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga in-

5 b §

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att pensionstagaren återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringspenningen dras in om dess mottagare utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering.

När förändringar i pensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs, beaktas förändringar i hans eller hennes förvärvsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte för den tid under vilken förvärvsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före arbetsförmågan började och rätt till full invalidpension föreligger inte för den tid under

komsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3—5 mom. Pensionen justeras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av rehabiliteringsstöd även för kortare tid än ett år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 4 j §.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade *förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.*

Har arbetstagaren före deltidarbetet samtidigt varit i två eller flera sådana förvärvsarbeten som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. och på grundval av vilka arbeten den tid som återstår till pensionsålder eller motsvarande förtjänst om

vilken förvärvsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, förutsatt att överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

Om förvärvsinkomsten är *minst 40 men högst 60* procent av den genomsnittliga inkomst som avses i 5 mom., justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om förvärvsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3—6 mom. Pensionen justeras, avbryts eller indras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stöda återgången till arbetet fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år. Delinvalidpensionen kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 4 h §.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 2 och 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsten av sådant förvärvsarbete på deltid som omfattas av en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

Om en arbetstagare har rätt att få deltidspension också enligt en annan lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom., utgör deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det i 1 mom. avsedda beloppet som andelen försäkrade förvärvsinkomster enligt denna lag utgör av de för-

han hade blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar, räknas deltidspensionens belopp på den skillnad som erhålls genom att från totalbeloppet för förvärvsinkomsterna från nämnda arbeten dras av totalbeloppet av förvärvsinkomsterna under tiden för deltidsarbetet. Skillnaden delas i förhållande till sänkningarna av förvärvsinkomsten i delar i enlighet med den lag, det pensionsreglemente eller den pensionsstadga med stöd varav arbetstagaren har rätt till deltidspension, dock högst upp till det belopp som motsvarar den sänkning av förtjänsten som inträffat inom ramen för respektive lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den pension som arbetstagaren har tjänat in enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och tillämpningen av den gräns som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen mellan dessa lagar och stadgor i proportion till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

värvsinkomster som avses i de lagar på grundval av vilka deltidspensionen beviljas och som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 8 § *samordnade* pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. eller enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de *förvärvsinkomster som omfattas av den stabiliserade förvärvsinkomsten.*

Till pension berättigande tid

6 §

Såsom till pension berättigande räknas sådana förvärvsinkomster som är försäkrade i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den kalendermånad under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts.

Till pension berättigande inkomster

6 §

Till pension berättigar sådana förvärvsinkomster som är försäkrade i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. *Till pension berättigar dock inte förvärvsinkomsterna för det år under vilket arbetsförmågan började, om den återstående tiden enligt 7 c § har räknats såsom till pension berättigande.*

6 a §

Till pension berättigar också följande förmåner eller de arbets- och förvärvsinkomster som de grundar sig på:

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som hänförs till den tid för vilken dagpenning har utbetalats till arbetstagaren,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 år i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för

6 a §

Till pension berättigar också *de förmåner som nämns nedan i 1—9 punkten och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. En förutsättning är att arbetstagaren före ingången av det år under vilket pensionsfallet inträffar har haft minst 12 566,70 euro i försäkrad förvärvsinkomst enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. Förmånerna berättigar dock inte till pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit någon annan pension än familjepension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. Den pensionsrätt som avses i denna paragraf fastställs enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande:*

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 år i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad

ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst, som ligger till grund för sjukdagpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken dagpenningen har utbetalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

Grund för pensionen utgör 100 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 1 mom. 1 punkten, 75 procent av den inkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 4—9 punkten. Om emellertid en förmån som avses i 1 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden.

Moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningsperiod berättigar till pension enligt denna lag så att intjänandetiden, medräknat den tid som avses i 1 mom. 1 punkten är sammanlagt 12 månader per barn (fortsatt tillväxt). Grunden för den fortsatta tillväxten är den arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten. Om emellertid den nämnda förmånen på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden. Rätt till fortsatt tillväxt har dock den förälder som har uppburit föräldradagpenning un-

inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten har betalats till arbetstagaren, utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren utgörs grunden för pensionen av den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen, omvandlad med koefficienten 0,17. Om emellertid en förmån har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, utgörs grunden för pensionen av 523,61 euro per månad. *Om en förmån* på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, utgörs grunden för förmånen av beloppet av den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren.

Grund för pensionen utgör 75 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en förmån som avses i 4—9 punkten.

der längre tid, om föräldrarna inte uppger något annat.

7 §

Då pensionen räknas ut bestäms arbetsförtjänsten enligt samma grunder som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt, dock så att semesterersättning som skall betalas då ett arbetsförhållande upphör inte beaktas.

När pensionskydd ordnas för arbete utomlands och när pensionen räknas ut anses såsom vederlag för arbetet sådan lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland eller sådan lön som annars kan anses motsvara arbetet (försäkringslön).

Har ersättning för arbete avtalats att helt eller delvis betalas i form av betjäningssavgift eller frivilliga gåvor av allmänheten, anses genom den erhållen inkomst såsom arbetsförtjänst som avses i denna paragraf.

7 §

Vid fastställandet av den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen även då det erläggs till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren.

Om det vederlag som skall erläggas för arbetet har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningssavgifter eller frivilliga gåvor av allmänheten,

2) dagpenning som betalas av en sjukkas-sa enligt lagen om försäkringskassa (1164/1992) och som arbetstagaren erhåller istället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något annat stöd som betalas av staten eller kommunen, anses också denna inkomst höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen.

Som sådant vederlag för arbete som avses ovan i 1 mom. anses bl.a. inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i ett samfund till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på företagens aktier,

5) dagpenning eller någon annan ersättning av kostnader för arbetsresor,

6) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1 mom. arbetsavtalslagen (55/2001),

7) en ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör,

8) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförs till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

9) andelar som med stöd av bolagsstämman beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och man inte med hjälp av den försöker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. personalfondslagen och att företags fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

10) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett företag har lyft.

I de situationer som avses ovan i 3 mom. 9 punkten förutsätts dessutom att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremierna betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att saken behandlas på det sätt som avses i lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

När en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller när arbetstagen utomlands anställs av en finsk arbetsgivare så att arbetstagen omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, i avvikelser från vad som bestäms i 1—4 mom., som den förvärvsinkomst som utgör grund för pensio-

7 a §

Då pensionen räknas ut avdras från arbetsförtjänsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagarnas pensionsavgift som fastställts för året i fråga.

Pension för återstående tid

7 c §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetsförmågan började till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 000 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstiden). *Om arbetsförmågan börjar årets sista dag räknas detta år in i granskningstiden.* När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, beaktas såsom förvärvsinkomst

7 a §

nen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som förvärvsinkomst.

Då pensionen räknas ut avdras från förvärvsinkomsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagarnas pensionsavgift som fastställts för året i fråga *eller den förhöjda avgift som fastställts för personer som fyllt 53 år.*

Pension för återstående tid

7 c §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av *det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsförmögen* till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft minst 12 566,70 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstid). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa *eller arbetskraftspolitiskt utbild-*

1 000 euro för varje hel månad under vilken nämnda förmån har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms.

ningsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom förvärvsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken den nämnda förmånen har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms. På motsvarande sätt beaktas också den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

7 d §

Utän hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom. skall när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av månaden före den månad då arbetsförmågan började, om

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av månaden före den månad då arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt ovan i 1 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom.

7 d §

Utän hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom. skall, när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetsförmågan började, om

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Sådan inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för den återstående tiden som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. under den granskningstid som avses i 12 § 2 mom. samt ovan i 2 mom.

7 e §

Skall till en arbetstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen. När pensionen för denna tid bestäms, används när pensionen räknas ut den tidigare pensionens förvärvsinkomst för den återstående tiden som grund. Om arbetstagaren har rätt till återstående tid på grundval av fler än en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten, räknas pensionstiden endast en gång som tid som berättigar till pension.

Om till en arbetstagare som har uppburit invalidpension skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

7 f §

Om en arbetstagare har rätt till återstående tid på grundval av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. 3—5 eller 7—9 punkten, har arbetstagaren inte rätt till återstående tid enligt 7 c och 7 d §.

Om en arbetstagare hade rätt till pension för återstående tid enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft också på grundval av ett av denna lag omfattat arbetsförhållande som pågick samtidigt som ett arbets- eller tjänsteförhållande som omfattas av en sådan lag eller pensionsstadga som nämns i 1 mom., tillämpas utan hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestämmelserna i 7 c §, dock så att inkomster som omfattas av en pensionslag eller pensionsstadga för den offentliga sektorn som avses i 1 mom. inte beaktas när in-

7 e §

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken arbetstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. *Såsom till pension berättigande tid räknas dock inte den tid som enligt 5 b § 5 mom. inte berättigar till pension. När pension enligt denna lag fastställs för tiden med invalidpension, används som grund den relativa andel av förvärvsinkomsten för den återstående tiden som motsvarar det belopp som de enligt denna lag försäkrade förvärvsinkomsterna utgör av summan av förvärvsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom.*

Om det till en arbetstagare som fått invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. *Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som invalidpensionen.*

upphävs

komsten för den återstående tiden räknas ut.

Familjepensionens belopp

7 i §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmänslåtaren fick vid sin död. Om förmänslåtaren fick en arbetslöshetspension eller en sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Likaså läggs en ny pension som förmänslåtaren tjänat in under sin pensionstid till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmänslåtaren inte sådan pension som nämns i första meningen, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsoförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmänsstagaren visar något annat.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 8 eller 8 c—8 f §,

6/12 av förmänslåtarens pension, om förmänsstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

5/12 av förmänslåtarens pension, om förmänsstagare är den efterlevande maken och två barn,

3/12 av förmänslåtarens pension, om förmänsstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

2/12 av förmänslåtarens pension, om förmänsstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, såvida inte något annat följer av 8 §,

4/12 av förmänslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmänslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmänslåtarens pension, om barnen är tre, samt

7 i §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmänslåtaren fick vid sin död. *Härvid beaktas i fråga om förmänslåtarens ålderspension inte den omvandling av pensionen som avses i 7 h §.* Om förmänslåtaren fick arbetslöshetspension eller sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Den nya pension som förmänslåtaren har intjänat under den tid han eller hon fått pension läggs likaså till den pension som familjepensionen grundar sig på. Om förmänslåtaren inte fick sådan pension som nämns i den första meningen, uträknas pensionen som om sådan arbetsoförmåga som hade medfört rätt till full invalidpension hade börjat på dödsdagen, om inte förmänsstagaren visar något annat.

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmånslåtarens pension var för sig, förutsatt att inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

Om antalet förmånstagare förändras eller om det barn som är förmånstagare blir föräldralöst så som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna vid ingången av månaden efter förändringen.

Samordning och pensionsjämkning

8 §

Utan hinder av vad som är stadgat i 1 och 5 mom. beaktas vid samordning av pensioner inte sådan på lagen om olycksfallsförsäkring (608/48), trafikförsäkringslagen (279/59) eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) grundad ersättning, som arbetstagare åtnjutit under minst tre års

8 §

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. beaktas vid samordning av pensioner inte sådan ersättning, grundad på lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst

tid omedelbart före pensionsfallet, i den mån ersättningen inte överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet, ej heller beaktas på sådan ersättning grundad familjepension. Såsom nytt pensionsfall betraktas härvid inte att arbetslöshetspension förändras till invalidpension, som delpension beviljad invalidpension till arbetslöshetspension eller invalidpension till ålderspension, ej heller uppkomsten av rätt att erhålla familjepension efter pensionstagare. Vid samordningen av pensionerna beaktas inte heller sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som grundar sig på skada vilken uppkommit under krigen åren 1939—1945.

---

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 i och 8 §, om den efterlevande makens i 8 c § avsedda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämningsgrunden. Denna är 42,89 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 7 i § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 21,44 euro men inte 42,89 euro. I övriga fall är grunden 21,44 euro.

(1211/1990), som arbetstagaren åtnjutit under minst tre års tid omedelbart före pensionsfallet, i den mån ersättningen inte överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet, och inte heller familjepension som grundar sig på sådan ersättning. Som nytt pensionsfall betraktas härvid inte att arbetslöshetspension ändras till invalidpension, att som delpension beviljad invalidpension ändras till arbetslöshetspension eller att invalidpension ändras till ålderspension, och inte heller uppkomsten av rätt att erhålla familjepension efter pensionstagaren. Vid samordningen av pensionerna beaktas inte heller sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som grundar sig på en skada som uppkommit under krigen åren 1939—1945.

---

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 i och 8 §, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämningsgrunden. Denna är 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 7 i § 1 mom. beräknade pension och pensioner enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro. I övriga fall är grunden 324,77 euro.

---

10 a §

Pensionsanstalten skall på yrkande av vederbörande arbetsgivare fatta beslut om huruvida lön eller något annat vederlag som betalas till en arbetstagare utgör sådan förvärvsinkomst på grundval av vilken pension intjänas enligt 7 § och som skall försäkras enligt denna lag. Pensionsanstalten skall också på yrkande av arbetsgivaren fatta beslut om för vilken tid en arbetstaga-

res förvärvsinkomster skall försäkras enligt denna lag.

10 c §

En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionsanstalten delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som innehåller medicinska frågor.

10 d §

Den pensionsanstalt där för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionsskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 3 mom.

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

10 c §

En eller flera sakkunnigläkare skall i pensionsanstalten delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. På den bedömning som görs av pensionskassans sakkunnigläkare i denna befattning tillämpas inte 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

10 d §

Den pensionsanstalt där det för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade ordnats pensionskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten (pensionslagar för den privata sektorn) handlägger och avgör en pensionsansökan som gäller pensionsskydd i enlighet med minimivillkoren i en lag som avses ovan. Denna pensionsanstalt (pensionsanstalt inom den privata sektorn) sköter också utbetalningen av pension enligt lagarna i fråga och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 3 mom. Denna pensionsanstalt handlägger och fattar också beslut om pensioner som tjänats in med stöd av en förmån som nämns i 6 a §, om inte något annat följer av uppgifterna för en sista pensionsanstalt enligt 3 mom.

Ansvarsfördelning

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 7 c och 7 d § i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, i 7 c och 7 d § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1, 2, 12 och 13 punkten nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare som var i kraft den 31 december 2004 för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande,

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande eller en förhöjning enligt 7 g § eller en pensionsdel som *nämns nedan i 6 punkten, samt inte heller för den del av rehabiliteringspenningen* som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 7 c § i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, i 7 c § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de pensionslagarna som nämns i 8 § 4 mom. och arbets- och *förvärvsinkomster enligt 6 a § och 7 c § 4 mom.* under de nämnda kalenderåren, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagarna som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten är minst 12 566,70 euro; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av *invalidpensionen* eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande *enligt 6 a §* lagen om pension för arbetstagare, sådan den gällde den 31 december 2004, med tillämpning av den lag som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 och 2 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som ministeriet har givit för de olika slagen av kostnader samt

Ansvara till följd av samtida arbetsförhållanden två eller flera pensionsanstalter för i 1 mom. 2 punkten avsedd pension, fördelar sig ansvaret för pensionen mellan dessa i proportion till de delar av pensionen, som grundar sig på sagda arbetsförhållanden.

eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande,

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de belopp av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 och 2 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som ministeriet har givit för de olika slagen av kostnader; *i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp beaktas dock inte den pensionsdel som avses nedan i 6 punkten; samt*

6) *för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns ovan i 6 a § svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom., i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.*

upphävs

12 a §

Den andel som försäkringsbolagen och försäkringskassorna skall betala av de kostnader som avses i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten samt i 4 mom. beaktas årligen enligt de grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, när premien för pensionsförsäkringen bestäms. På villkor som social- och hälsovårdsministeriet uppställer och enligt grunder som det fastställer kan likväl för betalning av nämnda kostnader även tillämpas ett tillvägagångssätt som innebär fondering på förhand. Detsamma gäller även beräkning av en pensionsstiftelses pensionsansvar.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremi- en, den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare över 53 år inte medräknad, för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. *I den genomsnittliga försäkringspremi- en beaktas inte den del av försäkringspremi- en som uppbärs för Pensions- skyddscentralens kreditförsäkring.* Arbet- tagarnas pensionsavgift är från 53 års ålder den ovan avsedda pensionsavgiften för arbetstagare multiplicerad med 19/15. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen beslut om de procentsatser för arbetstagarnas pensionsavgift som skall tillämpas.

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om fi-

12 a §

Den andel som försäkringsbolagen och försäkringskassorna skall betala av de kostnader som avses i 12 § 1 mom. 4—6 punkten samt i 4 mom. beaktas årligen enligt de grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet när premien för pensionsförsäkringen bestäms. På villkor som social- och hälsovårdsministeriet uppställer och enligt grunder som det fastställer kan likväl för betalning av nämnda kostnader även ett sådant tillvägagångssätt tillämpas som innebär fondering på förhand. Detsamma gäller även beräkning av en pensionsstiftelses pensionsansvar.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremi- en, den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare över 53 år inte medräknad, för en försäkring som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. Arbetstagarnas pensionsavgift är från 53 års ålder den ovan avsedda pensionsavgiften för arbetstagare multiplicerad med 19/15. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen beslut om de procentsatser för arbetstagarnas pensionsavgift som skall tillämpas.

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda Sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala pensioner nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbets-

nansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfonden inom en tid som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet årligen till Pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie vars storlek ministeriet fastställer så att den enligt uppskattning motsvarar 75 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 2 och 3 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag, och 65 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 4—6 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den *del av försäkringspremien som uppbärs för Pensionsskyddscentralens kreditförsäkring* eller den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år. På gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får social- och hälsovårdsministeriet bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

De medel som enligt 1 mom. erhållits i försäkringspremier gottgör pensionsskyddscentralen pensionsanstalterna enligt grunder som på framställning av pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

12 d §

Har en pensionsanstalt i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 10 d § 2 mom. betalt ut pensioner eller familjepensioner enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 3, 4, 7 eller 8 punkten, skall pensionsskyddscentralen driva in och gottgöra pensionsanstalten dessa pensionskostnader samt ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. Förskott kan också tas ut för ändamålet. Pensionskostnader-

löshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfonden inom en tid som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet årligen till Pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie vars storlek ministeriet fastställer så att den enligt uppskattning motsvarar 75 procent av det belopp som skulle erhållas, om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 2 och 3 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag, och 65 procent av det belopp som skulle erhållas, om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 4—6 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år. På gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får social- och hälsovårdsministeriet bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

De medel som enligt 1 mom. erhållits i försäkringspremier gottgör Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

12 d §

Om en pensionsanstalt *inom den privata sektorn* i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 10 d § 2 mom. har betalat ut pensioner enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 3, 4, 7 eller 8 punkten eller enligt motsvarande familjepensionsskydd, eller om en sådan pensionsanstalt inom den offentliga sektorn som avses i 10 d § 3 mom. i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pensioner enligt en lag som

na drivs in och gottgörs enligt vad pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn närmare avtalar särskilt om saken.

nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten, skall *Pensionsskyddscentralen utreda hur kostnaderna fördelas mellan pensionsanstalterna, driva in eller gottgöra pensionsanstalten dessa pensionskostnader samt ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret.* Förskott kan också erläggas för ändamålet. Pensionskostnaderna drivs in och gottgörs enligt vad Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn närmare avtalar särskilt om saken.

Kreditförsäkring

13 a §

Till de kostnader för pensionsskyddscentralen som avses i 12 § 1 mom. 5 punkten kan 1995—1998 även räknas belopp som behövs för att täcka kostnader som föräns av kreditförsäkringsverksamheten 1992 och 1993 till den del kreditförsäkringsrörelsens egna medel inte räcker till.

För de kostnader som nämns i 1 mom. svarar pensionsanstalterna tillsammans i förhållande till omfattningen av sin verksamhet i anslutning till minimiskyddet i denna lag, enligt de grunder som på framställning av pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

När storleken på arbetspensionspremien som baserar sig på denna lag fastställs för 1995—1998 beaktas de i denna paragraf nämnda kostnaderna för pensionsanstalterna så som 12 a § 3 mom. stadgar.

13 b §

Om en kreditförsäkringsrörelse som avses i denna paragraf inte har tillräckligt med medel för att täcka kostnader som rörelsen har förorsakat pensionsskyddscentralen, svarar pensionsanstalterna tillsammans i förhållande till omfattningen av sin verksamhet i anslutning till minimiskyddet i denna lag för det belopp som saknas till och med den 31 december 2005, enligt de grunder som på framställning av pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. När storleken på premien för pensionsförsäkringen fastställs

13 b §

Om en kreditförsäkringsrörelse som avses i denna paragraf inte har tillräckligt med medel för att täcka kostnader som rörelsen har förorsakat Pensionsskyddscentralen, svarar pensionsanstalterna gemensamt för underskottet fram till den 31 december 2005 och *kostnaderna beaktas i fråga om de kostnader som avses i 12 § 1 mom. 4 punkten. Kostnaderna fördelas mellan pensionsanstalterna i förhållande till omfattningen av deras verksamhet i anslutning till försäkring enligt minimiskyddet i denna lag, enligt de i 12 § 1 mom. 4 punkten avsedda*

Gällande lag

Förslag

beaktas dessa kostnader för pensionsanstalterna så som 12 a § 3 mom. stadgar.

grunder som social- och hälsovårdsministeriet utfärdat. Förfarandet är detsamma ifall kreditförsäkringsrörelsen inbringar ett överskott.

17 a §

17 a §

Pensionsskyddscentralen har på det sätt som avses i det inledande stycket i 1 mom. dessutom rätt att

Pensionsskyddscentralen har på det sätt som avses i det inledande stycket i 1 mom. dessutom rätt att

1) av dem som beviljat förmåner få de uppgifter om i 6 a § 2 mom. avsedda förmåner som arbetstagaren beviljats och som behövs för fastställandet av pensionsgrundande rätt till återstående tid samt de uppgifter om i 7 f § 1 mom. avsedda förmåner som arbetstagarna beviljats och som behövs för fastställandet av arbetspensionstillägget; de uppgifter som behövs för fastställandet av arbetspensionstillägget skall på det sätt pensionsskyddscentralen bestämmer lämnas till pensionsskyddscentralen för varje kalenderår före utgången av maj följande år eller före en annan med pensionsskyddscentralen överenskommen tidpunkt,

1) av dem som beviljat förmåner få de uppgifter om i 6 a § och 7 c § 4 mom. avsedda förmåner som arbetstagaren beviljats och som behövs för fastställandet av pension; uppgifterna skall på det sätt Pensionsskyddscentralen bestämmer lämnas till Pensionsskyddscentralen för varje kalenderår före utgången av maj följande år eller före en annan med Pensionsskyddscentralen överenskommen tidpunkt,

17 b §

17 b §

Den som får invalidpension skall underätta pensionsanstalten om att han eller hon återfått arbetsförmågan och att rehabiliteringen avbrutits samt den som får individuell förtidspension som beviljats som invalidpension att han eller hon börjar förvärvsarbete.

Den som får invalidpension skall underätta pensionsanstalten om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

Ansökan om och utbetalning av pension samt dröjsmålsförhöjning

19 b §

19 b §

Om beloppet av en ålderspension eller sådan full invalidpension som inte innehåller pension för återstående tid understiger 0,84 euro i månaden, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension eller

Om beloppet av en ålderspension eller full invalidpension före samordning enligt 8 eller 8 a § understiger 12,72 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Om pensionsanstalten betalar ut invalidpensionen som ett engångsbelopp, betalar den samtidigt

en pension som understiger det nämnda beloppet och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bostättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

---

 19 c §

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Har en arbetstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken han på grund av besvär som avses i 21 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som pensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid för vilken pensionsanstalten i enligt

också den ålderspension som skall beviljas efter invalidpensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension som understiger det nämnda beloppet eller en pension som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bostättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

---

 19 c §

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa *eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftservice* för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har utbetalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken arbetstagaren på grund av besvär som avses i 21 § beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den pension som Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om pensionsanstalten fortsätter utbetala retroaktivt *rehabiliteringsstöd som beviljats*

Gällande lag

Förslag

het med 21 d § 2 mom. rättar eller i övrigt justerar beloppet av beviljad pension.

med anledning av ändringssökande enligt 21 § eller om arbetstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid i fråga om vilken pensionsanstalten i enlighet med 21 d § 2 mom. rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Har en arbetstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för den tid för vilken honom eller henne retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall pensionsanstalten på yrkande av folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av studiestöd som har utbetalats för samma tid.

Om en person beviljas ålderspension retroaktivt för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning som har utbetalats för samma tid.

lisätään lakiin uusi 8 momentti

I de fall som avses i 1—7 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller sjukförsäkringsfonden, likväl endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till pensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

19 d §

19 d §

Förmånsförhöjning som understiger 2,52 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt det indextal som nämns i första meningen i 9 § 2 mom.

En förmånsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte. Beloppet justeras årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b §.

Förhandsbeslut

Förhandsbeslut

19 e §

19 e §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 4 § 3 mom., 4 § 8 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension.

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller

1) de i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension eller

2) de i 4 h § 1 och 2 mom. nämnda villkoren för yrkesinriktad rehabilitering.

Ett i 1 mom. 1 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbets-

givaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det att beslutet vann laga kraft. Ett i 1 mom. 2 punkten avsett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en rehabiliteringsplan ges in till pensionsanstalten inom nio månader från det att beslutet vann laga kraft.

Ändring i ett förhandsbeslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 21 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vad som bestäms i 12 c § 2 mom. tillämpas dock från och med den 1 januari 2007.

Vad som bestäms i 5 b § 5—8 mom. i denna lag om rätten till invalidpension samt om indragning, avbrytande eller justering av invalidpension, tillämpas också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 7 § i denna lag om de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen tillämpas också på en pension som med stöd av 2, 5, 8 eller 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 10 d § 2—5 mom. i denna lag iakttas arrangemanget med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangemanget tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt. Detsamma gäller en situation där en pensionsanstalt inom den privata sektorn skulle vara sista pensionsanstalt och en arbetstagare ansöker om invalidpension som enligt 4 § 6 mom. i denna lag beviljas som oreducerad ålderspension istället för att beviljas som invalidpension.

Utan hinder av vad som bestäms i 12 § 1 mom. 2 punkten, utgörs, ifall pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, den granskningstid som avses i 7 c § av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

Utan hinder av vad som bestäms i 13 b § 4 mom., återbärs den vinst som Pensions-skyddscentralen erhåller efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som anskaffats i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. till pensionsanstalterna och beaktas i fråga om arbetsgivarens försäkringspremie i tillämpliga delar i enlighet med de principer i lagen om pension för arbetstagare som gäller vid denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 17 a § 2 mom. 1 punkten i denna lag, har Pensions-skyddscentralen rätt att få uppgifter om de förmåner som avses i 6 a § 2 mom. och 7 § 1 mom., sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft.

Vad som bestäms i 17 b § 2 mom. i denna lag om pensionstagarens underrättelseskyldighet tillämpas också på sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft, samt på individuell förtidspension.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag, kan pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört innan denna lag trädde i kraft eller som avslutats enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003), i samband med ett pensionsfall som inträffat när denna lag trädde i kraft eller därefter, justeras enligt prövning i enlighet med 7 d §, sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft, och pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före år 1996 i enlighet med 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995).

De belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 6 § 2 mom., 6 a § 2 mom., 7 c § 1 och 4 mom., 8 d § 1 mom., 12 § 1 mom. 2 punkten, 19 b § 5 mom. och 19 d § 4 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b §.

3.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2, 3, 8—10, 14, 16, 17, 20, 23 och 24 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om pension för arbetstagare (634/2003) och
fogas till ikraftträdelsebestämmelsen nya 26—29 mom. som följer:

Gällande lag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension vars pensionsfall inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Förslag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vad som bestäms i 11 § 8 mom. tillämpas dock från och med den 31 december 2004. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. *Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § i denna lag, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom., om inte något annat följer nedan av 8 mom.*

Gällande lag

Förslag

Denna lags 1 § 1 mom. 1 punkt tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Samma moments 2 punkt tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Denna lags 1 § 1 mom. 1 punkt tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Samma moments 2 punkt tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag träder i kraft och vars anställningsförhållande börjar när lagen träder i kraft eller därefter. Om arbetstagaren innan denna lag träder i kraft har uppnått den pensionsålder som enligt ett tilläggsarrangemang som avses i 11 § i denna lag är lägre än 65 år, upphör skyldigheten för den arbetsgivare som ordnat tilläggsarrangemang att ordna pensionsskydd enligt denna lag efter att arbetstagaren fyllt 65 år. På grundval av en sådan förmån som nämns i 6 a § i denna lag intjänas pension från och med denna lags ikraftträdande.

Om ett i 4 mom. avsett arbetsförhållande fortsätter utan avbrott fram till pensionsfallet, räknas annan pension än deltidspension ut också enligt de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gällde innan denna lag trädde i kraft under förutsättning att pensionsfallet inträffar före 2012. När pensionen fastställs anses anställningsförhållandet i detta fall inte ha avbrutits den 1 januari 2005. När pensionen räknas ut tillämpas också bestämmelserna i 2, 5, 5 a, 7 och 7 a—7 d § samt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft. Om den pension för arbetsförhållandet som räknats ut på detta sätt är större än den pension som räknats ut enligt denna lag, skall skillnaden läggas till den pension som räknats ut enligt denna lag.

Om ett ovan i 4 mom. avsett anställningsförhållande fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet, räknas annan pension än deltidspension ut också enligt de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gällde innan denna lag trädde i kraft, under förutsättning att pensionsfallet inträffar före år 2012. När pensionen fastställs anses anställningsförhållandet i detta fall inte ha avbrutits den 1 januari 2005. När pensionen räknas ut tillämpas också bestämmelserna i 2, 5, 5 a, 6, 7, 7 c och 7 d § samt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft. Om den pension som på detta sätt räknats ut för anställningsförhållandet är större än den pension som räknats ut enligt denna lag, skall skillnaden läggas till den pension som räknats ut enligt denna lag.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom. lagen om pension för

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom. lagen om pension för

arbetstagare, sådant det lyder vid den sistnämnda lagens ikraftträdande, samt 5, 6, 6 a—6 c, 7, 7 a—7 d samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

En före 1947 född arbetstagares deltidspension och pension som beviljas efter deltidspensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten i denna lag, om pensionen är full invalidpension och enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, om pensionen är delinvalidpension, från och med att denna lag träder i kraft, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 4 § 6 mom. i denna lag även om invalidpensionens pensionsfall har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

arbetstagare, sådant det lyder vid den sistnämnda lagens ikraftträdande, samt 5, 6, 6 a—6 c, 7, 7 a—7 d samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten samt 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 4 f § 3 mom. i denna lag, fastställs den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft om pensionsfallet för deltidspensionen inträffar år 2005. På deltidspension för en arbetstagare som är född före år 1947 och på ålderspension som skall beviljas efter deltidspensionen tillämpas också vad som bestäms i 4 § 2 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom., 4 g § 2 mom. samt 5 § 4 mom., sådana de gällde innan denna lag trädde i kraft, samt i 5 § 6 mom., sådant det gällde den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension från ingången av månaden efter den då 60 års ålder uppnås. Förtidsminskningen görs från 65 års ålder till pensionens början enligt den koefficient som anges i 5 a § 2 mom., sådant det gällde innan denna lag trädde i kraft. Arbetstagaren har dock rätt att efter att ha fyllt 63 år få oducerad ålderspension. Om arbetstagaren dock efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidarbete, ändras deltidspensionen till lika stor ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås. Härvid intjänas på grundval av förvärvsinkomsten 1,5 procent per år i pension för tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den då 65 års ålder uppnås och utgången av den månad då 68 års ålder uppnås. Om den ålderspension som intjänats för deltidarbete börjar senare än från och med ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnås, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 5 a § 1 mom. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas också på den pension som skall beviljas efter sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat före

denna lags ikraftträdande.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten i denna lag, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder eller, om arbetstagaren omfattas av det tilläggspensionssystem som avses i 11 §, enligt vilket pensionsåldern är lägre än 65 år, vid den lägre pensionsålder som gäller enligt tilläggspensionssystemet, på det sätt som föreskrivs i 4 § 6 mom. i denna lag.

Denna lags 7 c—7 f § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och beaktas förvärvsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 7 c och 7 d § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas förvärvsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 7 c, 7 d och 7 e § och bestäms granskningstiden på motsvarande sätt på basis av 2005—2010.

Den förhöjning som avses i 7 g § i denna lag beviljas också till invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 g § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010. Förhöjningen beviljas till pension som samordnats

Denna lags 7 c—7 e § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för år 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och förvärvsinkomsterna för år 2005 beaktas så som bestäms i 7 c och 7 d § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar år 2010, beaktas förvärvsinkomsterna för år 2005 så som bestäms i 7 c, 7 d och 7 e § i denna lag och granskningstiden bestäms på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid fastställandet av den inkomstföresättning som avses i 4 h § 1 mom. 2 punkten i denna lag beaktas dock förvärvsinkomsterna för de fem kalenderår som föregår dagen för rehabiliteringsfallet.

Den förhöjning som avses i 7 g § i denna lag beviljas också beträffande en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 g § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens eller förmånslåtarens ålder vid ingången av år 2010. Förhöjningen

enligt 8 eller 8 a §.

Om pensionsjämkning skall förrättas för första gången före 2004, används som den pensionsjämkningsgrund för 1990 som avses i 8 d § 1 mom. i stället för 42,89 euro 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år.

Denna lags 9 § 2 mom. tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 5, 8 och 9 mom. räknas ut tillämpas fram till 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare.

När en grundpension enligt denna lag beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år, beviljas pensionen till ett belopp som är nedsatt på det sätt som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. På en arbetstagare som omfattas av ett sådant arrangemang som avses i 18 mom. och som har uppnått en pensionsålder som är lägre än 65 år innan denna lag trädde i kraft, tillämpas de bestämmelser som var i kraft innan denna lag trädde i kraft.

Den ändring av indexjusteringen, som ikraftträdandet av 7 b § och 9 § 2 mom. i denna lag föranleder, skall beaktas enligt den skälighetsprincip som andra meningen i 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare förutsätter i de grunder för försäkring

läggs till en pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § i denna lag. *Om familjepensionen har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, läggs förhöjningen till den pension som samordnats enligt 8 eller 8 a § i denna lag, sådana nämnda lagrum gällde innan denna lag trädde i kraft.*

Om pensionsjämkning skall förrättas första gången före år 2004, används som den pensionsjämkningsgrund för år 1990 som avses i 8 d § 1 mom. i denna lag i stället för 649,69 euro 886,61 euro, från vilket belopp 16,97 euro dras av varje följande år. *Beloppen motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b §.*

Denna lags 9 § tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 5 och 8 mom. räknas ut tillämpas fram till år 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare, *sådan den gällde innan denna lag trädde i kraft.*

Rätt att få pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år gäller också personer som när denna lag träder i kraft redan pensionerats på basis av ett sådant pensionsarrangemang som avses i 18 mom. samt *personer som har förlängt försäkringen enligt 11 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det gällde innan denna lag trädde i kraft.*

Den ändring av indexjusteringen som ikraftträdandet av 7 b § och 9 § i denna lag föranleder, skall beaktas enligt den skälighetsprincip som andra meningen i 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare förutsätter i de grunder för försäkring en-

Gällande lag

Förslag

enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

ligt 11 § lagen om pension för arbetstagare som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

fogas nya 26-29 mom.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
—————

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 5 § 2 och 3 mom. och 10 a §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 5 § 2 och 3 mom. i lag 536/2003 och 10 a § i lag 927/1982, samt
ändras 4 § 2 och 4 mom., 5 § 4 mom., 6 §, 9 § 1 mom. 2 punkten, 9 a § och 13 a §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 4 § 2 och 4 mom., 5 § 4 mom., 6 §, 9 § 1 mom. 2 punkten och 13 a § i nämnda lag 635/2003 samt 9 a § i lag 980/1993 och
fogas till 9 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

Gällande lag

4 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens lön eller något annat vederlag för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Lönen anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts.

Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstiden av fem år beräknas i månader på grundval av de förvärvsinkomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinkomsterna under kalenderåret divideras med det belopp som avses i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstider utgör 12 månader per kalenderår.

5 §

Vid tillämpningen av 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare beaktas dock vid uträkningen av pension enligt denna lag även semesterersättning som betalas när ett

Förslag

4 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens lön eller något annat vederlag för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 723,60 euro per kalenderår. Lönen anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalats.

Den intjäningstid på fem år som avses i 4 c § 1 mom. *1 punkten och 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare* beräknas i månader på grundval av de förvärvsinkomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i anställningsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinkomsterna under kalenderåret divideras med det belopp som avses i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 c § 1 mom. 1 punkten eller 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstider utgör 12 månader per kalenderår.

arbetsförhållande upphör.

När ålderspensionen bestäms beaktas dock inte så som inkomst som berättigar till pension sådana arbetsförtjänster som har intjänats under den månad under vilken pensionen enligt ansökan avses börja och de sex närmast föregående månaderna. Såsom arbetstagarens månadsförtjänst för denna tidsperiod betraktas den arbetsinkomst korrigerad med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare som han i medeltal förtjänat per månad under de 12 månader som närmast föregick denna tidsperiod, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift

5 §

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom., beaktas inte arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som nämns i 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt sådan tid som avses i nämnda paragrafs 3 mom. när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt till pension enligt nämnda lag.

6 §

Den arbetsförtjänst för vilken försäkringspremie enligt denna lag skall betalas bestäms i enlighet med 7 § lagen om pension för arbetstagare, likväl så att även den semesterersättning som betalas när arbetsförhållandet upphör beaktas. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan det likväl av särskilda skäl bestämmas att andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde när arbetsförtjänsten bestäms

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pen-

5 §

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 6 a § i nämnda lag endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § i nämnda lag.

6 §

Den *förvärvsinkomst* för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms i enlighet med 7 § lagen om pension för arbetstagare. Genom förordning av statsrådet kan det likväl av särskilda skäl bestämmas att även andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde när förvärvsinkomsten bestäms.

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pen-

sion för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte tillägg enligt 4 j eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, samt för rehabiliterings-penning som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista åren av den granskningstid som avses i 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare bestämda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 12 och 13 punkten i sagda lag nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro; vidare svarar pensionsanstalten för sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare efter pensionens begynnande, enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde med stöd av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådan den lydte den 31 december 2004, eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört,

sion för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande eller en pensionsdel som nämns *nedan i 5 punkten, samt inte* heller för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista åren av den granskningstid som avses i 7 c § lagen om pension för arbetstagare i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, enligt 7 c § lagen om pension för arbetstagare fastställda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i nämnda lags 8 § 4 mom. nämnda pensionslagarna och arbets- och förvärvsinkomster enligt 6 a § och 7 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under de nämnda kalenderåren, om det sammanlagda beloppet förvärvsinkomster enligt de pensionslagarna som nämns i 8 § 4 mom. *1 och 2 och 12 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare är minst 12 566,70 euro*; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådan den gällde den 31 december 2004, eller, om arbetstagaren då inte längre stod i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han eller hon senast har hört,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i de beräkningsgrunder som avses i 1 punkten samt för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för Pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt

med tillämpning av den lag som gällde vid tidpunkten i fråga, för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i beräkningsgrunderna för pensionsansvaret samt för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för Pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna gemensamt med de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare och med Sjömanspensionskassan, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare; i pensionens och rehabiliteringspenningens belopp beaktas dock inte den pensionsdel som avses nedan i 5 punkten; samt

5) för den kostnad som orsakas av en pensionsdel som intjänats på grundval av de förmåner som nämns i 6 a § lagen om pension för arbetstagare svarar de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i nämnda lag, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna, enligt grunder som på framställning av

Pensionsskyddscentralen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

9 a §

Vad som i 13 a § 2 och 3 mom. och 13 b § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare stadgas om pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt den nämnda lagen, skall på motsvarande sätt tillämpas på de pensionsanstalter som avses i 2 §.

10 a §

Den i 10 § 1 mom. avsedda försäkringspremieprocenten kan fastställas till ett mindre procenttal av lönerna för de arbetstagare som vid utgången av ifrågavarande kalenderår är yngre än 24 år.

Arbetsgivaren är skyldig att i samband med betalningen av försäkringspremien lämna behövliga uppgifter för utredande av den försäkrades ålder. Har arbetsgivaren försummat detta, kan arbetspensionskassan bestämma att försäkringspremien skall betalas enligt den försäkringspremieprocent som fastställts för arbetstagare som fyllt 24 år.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 1 c och 1 d §, 3 § 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 7, 7 a—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

9 a §

Vad som i 13 b § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt den nämnda lagen, skall på motsvarande sätt tillämpas på de pensionsanstalter som avses i 2 §.

upphävs

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 1 c och 1 d §, 3 § 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 7, 7 a—7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom. samt 17 j, 17 k, 18, 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

De belopp som anges i 4 § 2 mom. och 9 § 1 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar år 2006, utgörs, utan hinder av vad som bestäms i 9 § 1 mom. 2 punkten, den granskningstid som avses i 7 c § lagen

om pension för arbetstagare av år 2005 istället för av de två senaste kalenderåren.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003), beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av löner som betalats innan denna lag trädde i kraft enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f § lagen om pension för arbetstagare berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2—4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003) som följer:

Gällande lag

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension vars pensionsfall inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Nämnda paragrafs 2 mom. 2 punkten tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhål-

Förslag

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. *Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (635/2003).*

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Nämnda paragrafs 2 mom. tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag

Gällande lag

lande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1483/1995) lagens 5 § 1 mom., sådant det lyder när nämnda ändringslag trädde i kraft, samt 5, 5 b—5 d, 7, 7 a, 7 b och 9 § samt 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande.

Förslag

träder i kraft och vars anställningsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1483/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant det lyder när nämnda ändringslag trädde i kraft, samt 5, 5 b—5 d, 7, 7 a, 7 b och 9 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten samt 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande. De nämnda bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som gällde när den nämnda ändringslagen trädde i kraft tillämpas på motsvarande sätt också på personer som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) och som omfattas av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom.,
dess lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom. i lag 636/2003, som följer:

Gällande lag

3 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens arbetsförtjänster för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Arbetsförtjänsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts. Beloppet justeras enligt förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

4 §

Utan hinder av 1 mom. skall arbets- och förvärvsinkomster för förmåner enligt 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt tid som avses i 3 mom. i nämnda paragraf inte beaktas när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt att få pension enligt nämnda lag eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av arbetsförtjänster som han har betalt för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan. Den ar-

Förslag

3 §

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens förvärvsinkomster för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 723,60 euro per kalenderår. Förvärvsinkomsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalats. Beloppet justeras enligt förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

4 §

Om arbetstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 6 a § i nämnda lag endast en gång. Den pensionsdel som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § i nämnda lag.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av förvärvsinkomster som arbetstagaren har erhållit för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan.

Gällande lag

betsförtjänst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare. *Premieprocentsatsen kan fastställas till en lägre nivå i fråga om arbetsförtjänsterna för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga inte har fyllt 24 år*

Förslag

Den förvärvsinkomst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

De belopp som anges i 3 § 2 mom. i denna lag motsvarar år 2004 värdet 1 (1,000) för den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (636/2003), beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av löner som betalats innan denna lag trädde i kraft enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f lagen om pension för arbetstagare berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 och 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (636/2003) som följer:

Gällande lag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Bestämmelsen i 1 § 5 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Likaså upphör arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremie enligt denna lag för sådan arbetsförtjänst som betalas till arbetstagaren efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år.

Förslag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. *Om arbetstagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas arbetstagaren oducerad ålderspension istället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om arbetstagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003).*

Bestämmelsen i 1 § 5 mom. tillämpas så att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Likaså upphör arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremie enligt denna lag för sådan förvärvsinkomst som arbetstagaren erhåller efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år. *Det nämnda mo-*

Gällande lag

Förslag

mentet tillämpas på arbetstagare som fyllt 65 år innan denna lag träder i kraft och vars anställningsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 4 § sådan den lyder
ändras 1 § 3 mom., 5 § 2 mom., 6 §, 7 § 3, 6, 7 och 9 mom., 7 a §, 9 § 5 mom., sådant det
 lyder i lag 841/1996, samt 17 § 1 mom., samt
fogas till 7 § ett nytt 10 mom. som följer:

Gällande lag

1 §

 Denna lag gäller dock inte
 -----

2) företagare, vars i 7 § 2 och 3 mom. avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra;

4 §

Pensionen bestämmes särskilt för varje period, under vilken företagares verksamhet fortgått minst fyra månader. Har han rätt att erhålla pension på grundval av två eller flera perioder, sammanräknas pensionerna för varje period.

5 §

 Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arbetsförtjänst och till pension berättigande tid. När 5 § lagen om pension för arbetstagare tillämpas beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.

Förslag

1 §

 Denna lag gäller dock inte
 -----

2) företagare, vars i 7 § 2 och 3 mom. avsedda årliga arbetsinkomst av förvärvsarbete som avses i denna lag bör uppskattas till mindre än 504,10 euro.

5 §

 Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om *förvärvsinkomst* och till pension berättigande tid.
 -----

6 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagaverksamheten från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder fortgått, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 7 c—7 f § lagen om pension för arbetstagare.

7 §

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

Företagaren får använda den rätt till tillskottspremie som avses i 4 mom. eller alternativt den rätt till nedsatt försäkringspremie som avses i 5 mom. en gång under samma kalenderår. Företagaren skall skriftligen inom det kalenderår som ändringen gäller underrätta pensionsanstalten om betalning av tillskottspremie eller nedsättning av försäkringspremien.

Företagarens arbetsinkomst under det kalenderår då han betalar tillskottspremie enligt 4 mom. eller nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. uträknas så att de försäkringspremier som företagaren betalat under kalenderåret divideras med en hundradel av den premieprocentsats som enligt 9 § fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

6 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagaverksamheten fortgått från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock 7 c—7 e § lagen om pension för arbetstagare skall iakttas i tillämpliga delar.

7 §

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag och för en företagare som är berättigad till invalidpension den arbetsinkomst som svarar mot det arbete som omfattas av denna lag och som företagaren har utfört efter att hans eller hennes arbetsförmåga nedgått.

Företagaren får använda den rätt till tillskottspremie som avses i 4 mom. eller alternativt den rätt till nedsatt försäkringspremie som avses i 5 mom. en gång under samma kalenderår, förutsatt att företagarens försäkring enligt denna lag är gällande under hela det ifrågavarande året. Företagaren skall skriftligen inom det kalenderår som ändringen gäller underrätta pensionsanstalten om betalning av tillskottspremie eller nedsättning av försäkringspremien.

Företagarens arbetsinkomst under det kalenderår då han eller hon betalar tillskottspremie enligt 4 mom. eller nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. uträknas så att de försäkringspremier som företagaren betalat och som grundar sig på den arbetsinkomst som fastställts för året i fråga, utökade med tillskottspremier eller minskade på

Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte företagare som får pension enligt de lagar eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller företagare som har rätt till premiened-sättning enligt 9 § 2 mom. eller som har obetalda förfallna försäkringspremier enligt 9 § 1 och 2 mom. Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte heller företagaren efter det kalenderår då han fyller 62 år.

7 a §

Den pensionsgrundande totala arbetsin-komsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att det sammanlagda beloppet av de för nämnda tidpunkt enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare ju-sterade årliga totala arbetsinkomsterna för företagaren divideras med motsvarande tid.

Den pensionsgrundande totala arbetsin-komsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalender-år. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det genom-

grundval av nedsatta försäkringspremier, divideras med en hundradel av den premie-procentsats som enligt 9 § fastställts av so-cial- och hälsovårdsministeriet.

Vad som bestäms i 4 och 5 mom. gäller inte en företagare

1) som får pension enligt en lag eller pen-sionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) som har obetalda förfallna försäkrings-premier enligt 9 § 1 och 2 mom.,

3) *under de kalenderår* under vilka före-tagaren har rätt till premiened-sättning enligt 9 § 2 mom.,

4) *under de kalenderår under vilka före-tagaren enligt denna lag är försäkrad vid fler än en sådan pensionsanstalt eller pen-sionskassa som avses i 2 §, eller*

5) *efter det kalenderår* under vilket före-tagaren fyller 62 år.

Om arbetstagaren har använt sin rätt att betala tillskottspremie enligt 4 mom. eller sin rätt till nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. och företagarens fastställda arbets-inkomst ändras enligt 3 mom. senare under samma kalenderår, beaktas inte tillskotts-premien eller den nedsatta försäkringspre-mien när företagarens totala arbetsinkomst för året i fråga uträknas enligt 7 och 8 mom. Härvid anses företagaren inte vid till-lämpningen av 6 mom. ha använt sin rätt att betala tillskottspremie eller sin rätt till nedsatt försäkringspremie under året i frå-ga.

7 a §

Den pensionsgrundande totala arbetsin-komsten *uträknas särskilt för varje kalen-derår. Den pensionsgrundande arbetsin-komsten för varje kalenderår utgörs av det med försäkringsperioderna vägda medelta-let av företagarens årliga arbetsinkomster för året i fråga som fastställts enligt 7 § 2 eller 3 mom., sådana de gällde under året i fråga, och justerats enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Om företagaren emellertid har använt sin rätt att betala till-skottspremie enligt 7 § 4 mom. eller sin rätt till nedsatt premie enligt 5 mom. i samma paragraf, uträknas den totala arbetsin-*

snittliga beloppet av de för året i fråga enligt 7 § bestämda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade totala arbetsinkomsterna för företagaren under året.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) bestäms enligt 7 c och 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare, dock så att tillskottspremien inte beaktas i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet för invalidpensionen. Om 7 d § 1 eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare skall tillämpas, stryks för motsvarande tid tilläggspremiens inverkan på arbetsinkomsten bara under året för pensionsfallet. Förvärsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som de förvärsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 och 10—13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. i sistnämnda lag.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämförs med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och arbetsinkomst för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets-

komsten för kalenderåret i fråga, i avvikelse från vad som bestäms ovan i detta moment, enligt 7 § 7 mom. Den arbetsinkomst som uträknats på det sist nämnda sättet justeras för att motsvara beräkningstidpunkten enligt nämnda bestämmelse i lagen om pension för arbetstagare.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av det år då arbetsoförmågan började och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) bestäms enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare. Tillskottspremien beaktas dock inte i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet för invalidpensionen, utom ifall 7 d § 1 eller 2 mom. lagen om pension för arbetstagare skall tillämpas. Förvärsinkomsten för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt 7 d § 1 och 2 mom. lagen om pension för arbetstagare som de förvärsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar och pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom. och 7 d § 2 mom. i sistnämnda lag.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten som *uträknats enligt andra meningen i 1 mom.* för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Till pension berättigar också de förmåner som avses i 6 a § lagen om pension för arbetstagare, på det sätt som föreskrivs närmare i nämnda bestämmelse. Härvid betraktas som sådan inkomst för företagaren som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) det belopp som nämns i 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare för varje hel månad för vilken förmånen har betalats.

och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsför-hållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

9 §

Utan hinder av 1 mom. beaktas inte den del av försäkringspremien som uppbärs för pensionskyddscentralens kreditförsäkring i den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare när premieprocentsatsen fastställs. Den del av försäkringspremien som ingår i försäkringspremien och som uppbärs för kostnader enligt 12 § 4 mom. Lagen om pension för arbetstagare fastställs dock enligt de grunder som vederbörande ministerium fastställt med stöd av ovannämnda lagrum.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a och 7 b §, 7 e § 2 och 3 mom., 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionstagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 4 mom. endast en gång. Den del av pensionen som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § lagen om pension för arbetstagare. Kostnaderna för den pension som intjänats på grundval av dessa förmåner fördelas mellan pensionsanstalterna enligt 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

9 §

Den del av försäkringspremien som uppbärs för kostnader enligt 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare fastställs enligt de grunder som vederbörande ministerium fastställt med stöd av ovannämnda lagrum.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7 b, 7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9 och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 4 mom., samt 12 d, 14 och 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 e § 1 mom., 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 g och 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 18 §, sista meningen i 19 § 1 mom. samt 2 och 3 mom., 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar det löneindex som fastställts för år 1970.

Om företagaren har använt sin rätt att betala tillskottspremie enligt 7 § 4 mom. lagen om pension för företagare eller sin rätt till nedsatt försäkringspremie enligt 5 mom. i samma paragraf, beaktas företagarens arbetsinkomster som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande i enlighet med de försäkringspremier som företagaren betalat, så som föreskrivs i 7 § 7 mom. lagen om pension för företagare, även om företagarens pension enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003) eller 8 eller 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) i övrigt skall fastställas med stöd av de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

På företagarverksamhet som utövas efter denna lags ikraftträdande tillämpas inte bestämmelsen om så kallat tekniskt avbrott i 7 § 3 mom. lagen om pension för företagare, sådant det gällde vid denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i 9 § 1 mom., beaktas det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som erhålls efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionskyddscentralen anskaffat i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i fråga om den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

9.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2, 3, 5, 6 och 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003) som följer:

Gällande lag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 7 a § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som beräknats på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. 5 punkten tillämpas på företagarkerksamhet som fortgår när denna lag träder i kraft eller inleds efter det och som, tiden före ikraftträdandet inberäknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 3 § lagen om pension för företagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En företagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse i fråga om försäkring för en företagare fattats före denna lags ikraftträdande, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 ja-

Förslag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. *Om företagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började, beviljas företagaren oreducerad ålderspension istället för invalidpension. Om företagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension.*

Om företagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension oreducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). De fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 7 § lagen om pension för företagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande beaktas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av företagaren, om inte något annat följer av 7 a § 3 mom. lagen om pension för företagare.

nuari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade till dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med denna lags ikraftträdande ny pension för företagarkerksamhet som utövats under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare om det är fråga om full invalidpension, från denna lags ikraftträdande och pension som på detta sätt intjänats av företagarkerksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpensionen har inträffat före denna lags ikraftträdande

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av företagarkerksamhet som utövats före denna lags ikraftträdande enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Härvid anses företagarkerksamhet som har inletts före denna lags ikraftträdande och som pågår när denna lag träder i kraft avslutad den 31 december 2004. Pensionen beräknas härvid separat också på basis av en sådan företagarkerperiod som fram till utgången av år 2004 har pågått en kortare tid än fyra månader men dock minst en månad, om företagarkerperioden i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader, eller om företagarkerperioden i fråga har börjat med anledning av en justering av arbetsinkomsten enligt 7 § 3 mom., sådant det gällde vid denna lags ikraftträdande. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 a § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

På en sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 3 § lagen om pension för företagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Om en företagare har befriats från försäkring på basis av en ansökan som blivit anhängig före denna lags ikraftträdande, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade till dess.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av företagarkerksamhet som utövats under en tid med pen-

sion, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, och den pension som sålunda intjänats *på basis av företagaverksamheten beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder.*

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 7 a § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt andra meningen i 7 a § 1 mom. beaktas den arbetsinkomst som fastställts för tiden före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 5 §, sådan den lyder

ändras 1 § 3 mom., 6 § 2 mom., 7 §, 8 h §, 8 i §, 10 § 6 mom., sådant det lyder i lag 842/1996, samt 19 § 1 mom., som följer:

Gällande lag

1 §

Denna lag gäller dock inte
-----

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h § uppskattad enligt nämnda paragrafer inte motsvarar minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare multiplicerat med 12,
-----

5 §

Pension bestämmes särskilt för varje period, under vilken lantbruksföretagares verksamhet fortgått minst fyra månader. Har han rätt att erhålla pension på grundval av två eller flera perioder, sammanräknas pensionerna för varje period

6 §

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arbetsförtjänst och till pension berättigande tid. *Vid tillämpning av 5 § lagen om pension för arbetstagare beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.*
-----

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagar-

Förslag

1 §

Denna lag gäller dock inte
-----

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h § uppskattad enligt nämnda paragrafer är *mindre* än 252,05 euro,
-----

upphävs

6 §

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om *förvärvsinkomst* och till pension berättigande tid.
-----

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagar-

verksamheten fortgått från ingången av den månad som följde efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följde efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 7 c—7 f § lagen om pension för arbetstagare.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a—8 g § fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att de före nämnda tidpunkt fastställda och med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Vid uträkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomst som avses ovan beaktas dock endast de arbetsinkomster som fastställts för tiden efter den 1 januari 1983 och motsvarande tid, om för lantbruksföretagaren fastställts arbetsinkomst för hela tiden mellan den 1 januari 1983 och den 31 december 1991, och den pensionsgrundande arbetsinkomsten enligt detta moment beräknad på detta sätt är större.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas genomsnittliga belopp under året.

verksamheten fortgått från ingången av den månad som följde efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följde efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock 7 c—7 e § lagen om pension för arbetstagare skall iakttas i tillämpliga delar.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a—8 g § fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag och för en lantbruksföretagare som är berättigad till invalidpension den arbetsinkomst som svarar mot det arbete som omfattas av denna lag och som lantbruksföretagaren har utfört efter att hans eller hennes arbetsförmåga nedgått.

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det med försäkringsperioderna vägda medeltalet av företagarens årliga arbetsinkomster som fastställts enligt 8 och 8 a—8 h §, sådana de gällde under året i fråga, och justerats enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av det kalenderår då arbetsförmågan började och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomsten för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för åter-

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c, 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare. Förvärsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som arbetsför-tjänster enligt denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2, 10 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och den arbetsinkomst som ligger till grund för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) eller lagen om pension för företagare (468/1969).

stående tid som bestäms i 7 c § 2—4 och 6 mom. samt 7 d § 1 och 2 mom. lagen om pension för arbetstagare som de arbetsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom. och 7 d § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den enligt 1 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Till pension berättigar också de förmåner som avses i 6 a § lagen om pension för arbetstagare, på det sätt som föreskrivs närmare i nämnda bestämmelse. Härvid betraktas som sådan inkomst för lantbruksföretagaren som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) det belopp som nämns i 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om lantbruksföretagaren har rätt till pension enligt två eller flera sådana lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, beaktas de arbets- och förvärsinkomster som ligger till grund för de förmåner som avses i 4 mom. endast en gång. Den del av pensionen som intjänats på grundval av dem betalas av en pensionsanstalt som avses i 10 d § lagen om pension för arbetstagare. Kostnaderna för den pension som intjänats på grundval av dessa förmåner fördelas mellan pensionsanstalterna enligt 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

10 §

Utan hinder av 2 mom. beaktas de delar av försäkringspremien som uppbärs för pensionskyddscentralens kreditförsäkring eller för finansiering av kostnader enligt 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare när basprocentsatsen för försäkringspremien fastställs.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a och 7 b §, 7 e § 2 och 3 mom., 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

10 §

Utan hinder av 2 mom. beaktas de delar av försäkringspremien som uppbärs för finansiering av kostnader enligt 12 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare när basprocentsatsen för försäkringspremien fastställs.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7 b, 7 e, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9 och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 och 6 punkten, samt 12 d, 14 och 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 e § 1 mom., 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 18 §, sista meningen i 19 § 1 mom. samt 2 och 3 mom., 19 b—19 f, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar det löneindex som fastställts för år 1970.

Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 2 mom., beaktas det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som erhålls efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionskyddscentralen anskaffat i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare inte i fråga om den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

11.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2, 3, 5, 6 och 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 27 juni 2003 om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (637/2003) som följer:

Gällande lag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Förslag

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar år 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. *Om lantbruksföretagaren emellertid har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan började, beviljas arbetstagaren reducerad ålderspension istället för invalidpension. Om lantbruksföretagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen även år 2005 i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes, istället för att beviljas i form av invalidpension. Om lantbruksföretagaren är 62 år när han eller hon år 2005 uppfyller de villkor för arbetslöshetspension som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, beviljas han eller hon istället för arbetslöshetspension reducerad ålderspension enligt 5 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av 8 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). De fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 8 och 8 a—8 h § lagen om pension för lantbruksföretagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande beaktas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten till det belopp som utgjort grund för de försäkringspremier som debiterats av lantbruksfö-*

Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 8 k § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare föreskrifter om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som höjts på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

retagaren, om inte något annat följer av 8 i § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., beräknas den pensionsrätt som intjänats på basis av lantbruksföretagarverksamhet som utövats före denna lags ikraftträdande enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Härvid anses lantbruksföretagarverksamhet som har inletts före denna lags ikraftträdande och som pågår när denna lag träder i kraft avslutad den 31 december 2004. Pensionen beräknas härvid separat också på basis av en sådan lantbruksföretagarperiod som fram till utgången av år 2004 har pågått en kortare tid än fyra månader men dock minst en månad, om lantbruksföretagarperioden i fråga fortgår år 2005 och inbegripet denna tid pågår i minst fyra månader. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 8 k § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Den intjänade pensionsrätten höjs med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare för att motsvara beräkningstidpunkten.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 4 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En lantbruksföretagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse i fråga om försäkring för en lantbruksföretagare fattats före lagens ikraftträdande, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade till dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med ikraftträdandet ny pension för lantbruksföretagarverksamhet som utövas under tiden för invalidpension i enlighet med

På en sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 4 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Om en lantbruksföretagare har befriats från försäkring på basis av en ansökan som blivit anhängig före denna lags ikraftträdande, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade till dess.

Om en invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, intjänas ny pension på basis av lantbruksföreta-

5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, om det är fråga om full invalidpension, och i enlighet med 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i nämnda lag, om det är fråga om deltidinvalidpension. Pension som på detta sätt intjänats av lantbruksföretagarverksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpension har inträffat före denna lags ikraftträdande.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 8 i § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för lantbruksföretagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

garverksamhet som utövats under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 2 mom., i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, och den pension som sålunda intjänats på basis av *lantbruksföretagarverksamheten beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder, på det sätt som föreskrivs i 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare.*

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 8 i § 1 mom. beaktas den arbetsinkomst som fastställts för tiden före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för lantbruksföretagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

12.

Lag

om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 27 juni 2003 om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) 2—5 § samt 7 och 9 §, som följer:

Gällande lag

2 §

Rätt till förmånen har en förälder som på grund av vården av ett barn under tre år är förhindrad att förvärvsarbeta och får stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (797/1992). Grunden för förmånen är 500 euro per månad, dock inte för den tid föräldern har rätt till fortsatt tillväxt enligt 6 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt någon annan motsvarande lag eller pensionsstadga enligt 1 §. Rätt till förmån har den förälder som har uppburit föräldrapenning under längre tid, om föräldrarna inte uppger någonting annat. Närmare bestämmelser om förmånen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Rätt till förmån för högst fem år på grundval av studier som lett till högskole- eller yrkesexamen har personer som får studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994). Grunden för förmånen är 500 euro per månad. Närmare bestämmelser om hur den kalkylerade studiepenningen påverkar förmånsbeloppet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Förslag

2 §

Rätt till förmånen har en förälder som på grund av vården av ett barn under tre år är förhindrad att förvärvsarbeta och får stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (797/1992). Den kalkylerade inkomst som utgör grund för förmånen är 523,61 euro per månad. Närmare bestämmelser om förmånen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

På grundval av studier har personer som avlagt en yrkesinriktad grundexamen, yrkeshögskoleexamen eller högre eller lägre högskoleexamen rätt till förmånen för högst fem år. Den kalkylerade inkomst som utgör grund för förmånen är 523,61 euro per månad.

På basis av en högre högskoleexamen föreligger rätt till förmånen för fem år, på basis av en yrkeshögskoleexamen för fyra år samt på basis av en lägre högskoleexamen och en yrkesinriktad grundexamen för tre år. Om en person har avlagt flera examina, föreligger dock rätt till förmånen för sammanlagt högst fem år.

4 §

För att förmånen skall fås förutsätts att personens förvärvsinkomster enligt en i 1 § avsedd lag eller pensionsstadga uppgår till sammanlagt minst 12 000 euro.

Förmånen intjänas dock inte av en person som får pension enligt lag eller pensionsstadga som nämns i 1 §.

5 §

Förmånen täcker 1/8 procent per kalendermånad av den grund som anges i 2 och 3 §. Förmånen beräknas och betalas av den pensionsanstalt enligt 10 d § lagen om pension för arbetstagare som sköter pensionsskyddet enligt en lag som avses i 1 §. Pensionsanstalten betalar förmånen från och med den tidpunkt då den pension den beviljat börjar, dock inte tidigare än från och med det att den som ansöker om förmånen har avlagt slutexamen eller utexaminerats för ett yrke eller ett i 2 § avsett barn har fyllt tre år. Om två eller flera pensionsanstalter samtidigt sköter pensionskydd enligt en i 1 mom. avsedd lag, skall förmån enligt denna lag betalas av den pensionsanstalt där pensionskyddet har ordnats på basis av det huvudsakliga förvärvsarbetet.

7 §

Beträffande förmåner som pensionsanstalten betalar med stöd av denna lag iakttas i tillämpliga delar vad som i en lag eller pensionsstadga enligt 1 § bestäms om behandling av ärenden, meddelande av beslut, be-

En examen som avlagts utomlands berättigar på motsvarande sätt till förmånen, under förutsättning att personen har fått studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994).

Närmare bestämmelser om erhållandet av förmånen utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Förmånen tillväxer tidigast från ingången av månaden efter den då 18 års ålder uppnåddes till utgången av det år som föregår pensionsfallet. För att förmånen skall fås förutsätts att personens förvärvsinkomster enligt en i 1 § avsedd lag eller pensionsstadga före utgången av det år som föregår pensionsfallet uppgår till sammanlagt minst 12 566,70 euro.

Förmånen intjänas dock inte av en person som får *invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension* enligt lag eller pensionsstadga som nämns i 1 §.

5 §

Förmånen tillväxer med 1/8 procent per kalendermånad på basis av den grund som anges i 2 och 3 §. Förmånen beräknas och betalas av den pensionsanstalt enligt 10 d § lagen om pension för arbetstagare som sköter pensionskyddet enligt en lag som avses i 1 § och *i andra fall än de som avses i nämnda lagrum av den sista pensionsanstalt där sökandens pensionskydd har ordnats*. Pensionsanstalten betalar förmånen från och med den tidpunkt då den pension den beviljat börjar, dock inte tidigare än från och med det att den som ansöker om förmånen har avlagt en *i 3 § avsedd examen*. Om två eller flera pensionsanstalter samtidigt sköter pensionskyddet enligt en i 1 § avsedd lag, skall den förmån som avses i denna lag betalas av den pensionsanstalt där pensionskyddet har ordnats på basis av det huvudsakliga förvärvsarbetet.

7 §

Beträffande förmåner som pensionsanstalten betalar med stöd av denna lag iakttas vad som i en lag eller pensionsstadga enligt 1 § bestäms om behandling av ärenden, meddelande av beslut, betalning, *faststäl-*

talning och återkrav av pension, erhållande och utlämnande av uppgifter samt om förfarandet för sökande av ändring. Pensions-skyddscentralen skall på det sätt som avses i 10 a § lagen om pension för arbetstagare på begäran meddela sökanden ett beslut om förutsättningarna enligt 2—4 §.

9 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

För den tid som avses i 2 § föreligger rätt till förmån enligt denna lag från och med ikraftträdandet. För studietid föreligger rätt till förmån enligt denna lag för sådana studieveckor som avlagts efter ikraftträdandet.

De belopp som anges i 2 och 3 § motsvarar det löneindex enligt 9 § 2 mom. 1 mening i lagen om pension för arbetstagare som fastställts för 2002, sådan den lyder den 31 december 2004. Beloppen ändras till nivån vid beräkningstidpunkten så att de höjs till 2004 års nivå med ovan nämnda index och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

lande och återkrav av pension, erhållande och utlämnande av uppgifter, om förfarandet för sökande av ändring samt om undanröjande av ett laga kraft vunnet beslut. Pensions-skyddscentralen skall på det sätt som avses i 10 a § lagen om pension för arbetstagare på begäran meddela sökanden ett beslut om förutsättningarna enligt 2—4 §.

9 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

För den tid som avses i 2 § föreligger rätt till förmånen enligt denna lag från och med ikraftträdandet. För *studier* föreligger rätt till *förmånen* enligt denna lag *till den del den kalkylerade studietid som avses i 3 § 2 mom. hänför sig till tiden* efter ikraftträdandet.

De belopp som anges i 2 och 3 § motsvarar det löneindex enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare som fastställts för år 2004. Beloppen *höjs* till nivån vid beräkningstidpunkten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 45 § 2 och 3 mom., 46 a § 1 mom. 3 punkten och 46 c § 1 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 45 § 2 mom. i lag 979/1996 och 3 mom. i lag 1368/1999 samt 46 a § 1 mom. 3 punkten och 46 c § 1 mom. i lag 682/2002, samt
fogas till 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 639/2003 en ny 1 punkt, så att nuvarande 1—6 punkten blir 2—7 punkten, som följer:

Gällande lag

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension, kan folkpensionen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension i dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

Förslag

26 §

När folkpension fastställs beaktas likväl inte följande i pensionen ingående förhöjningar eller tillägg eller intjänade pensioner:

1) *pension som intjänats enligt lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande lagar på grundval av arbete som utförts efter att 63 års ålder uppnåtts,*

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension, kan folkpensionen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension i ett dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. *Pensionsanstalten får driva in den folkpension som betalats till ett för stort belopp också då arbetspensionsanstalten fortsätter utbetala rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande.* Pensionsanstalten skall minst två veckor före

Om folkpension har utbetalts för den tid för vilken en arbetspensionsanstalt rättar eller justerar beloppet av en pension enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, kan folkpensionsanstalten hos arbetspensionsanstalten driva in beloppet av den pension som skall utbetalas retroaktivt till den del pensionen motsvarar den folkpension som utbetalts till ett för högt belopp. Detsamma gäller pensioner och förmåner som avses i 26 § 1 mom. 2, 3 och 3 a punkten.

46 a §

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

3) av pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pension eller annan ersättning få uppgifter om pensions- och ersättningsbeslut samt om ändring av beloppet av pensioner eller ersättningar; sådana uppgifter är personuppgifter, pensions- och ersättningslag, bestämningsgrunder, grunden för en förhöjning samt belopp och tid för vilken pension eller ersättning betalas; uppgifter behöver dock inte lämnas om indexjustering som baserar sig på 9 § lagen om pension för arbetstagare,

46 c §

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall pensionsskyddscentralen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter tillstålla Folkpensionsanstalten uppgifter om det uppskattade beloppet av

utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller en del därav skall betalas till pensionsanstalten.

Om folkpension har utbetalats för den tid i fråga om vilken en arbetspensionsanstalt rättar eller justerar beloppet av en pension enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller efter *ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd*, kan Folkpensionsanstalten hos arbetspensionsanstalten driva in beloppet av den pension som skall utbetalas retroaktivt till den del pensionen motsvarar den folkpension som utbetalats till ett för högt belopp. Detsamma gäller pensioner och förmåner som avses i 26 § 1 mom. 2, 3 och 3 a punkten.

46 a §

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

3) av pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalterna samt andra som betalar ut pension eller annan ersättning få uppgifter om pensions- och ersättningsbeslut samt om ändring av beloppet av pensioner eller ersättningar samt om beloppet av *en pension som intjänats före 63 års ålder*; sådana uppgifter är personuppgifter, pensions- och ersättningslag, bestämningsgrunder, grunden för en förhöjning samt beloppet och tiden för vilken pension eller ersättning betalas; uppgifter behöver dock inte lämnas om en indexjustering som baserar sig på 9 § lagen om pension för arbetstagare,

46 c §

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall Pensionsskyddscentralen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter tillstålla Folkpensionsanstalten 1) uppgifter om det uppskattade beloppet

*Gällande lag**Förslag*

arbetspension för ansökningsförfarandet i fråga om invaliditetspension samt beträffande dem som fyllt 65 år personbeteckning, tiden för ansökan om arbetspension samt uppgifter om arbetspensionsanstalten för översändning av meddelande om ålderspension.

---

av arbetspensionen för ansökningsförfarandet i fråga om invalidpension, samt

2) uppgifter om beloppet av den ålderspension som avses i 26 § 3 mom. och som intjänats före 63 års ålder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

14.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 b § 3 mom. 15—17 punkten, sådana de lyder i lag 640/2003, samt fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 54/1985, 916/1998, 683/2002, 1030/2002, 1195/2002 och i nämnda lag 640/2003, en ny 16 punkt, så att nuvarande 16—17 punkten blir 17—18 punkten, som följer:

Gällande lag

Förslag

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

15) intjänad pension enligt 5 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande intjänad pension,

16) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (644/2003), eller

17) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9 och 11 punkten.

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

15) *pension som intjänats* enligt lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande lagar på grundval av arbete som utförts efter att 63 års ålder uppnåtts,

16) *en förhöjning som avses i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare och som grundar sig på tiden efter uppnådd 68 års ålder eller motsvarande förhöjning som ingår i den efterlevande makens familjepension,*

17) en förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (644/2003), eller

18) *pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9 och 11 punkten.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.